

M E D Y A D A

N E F R E T

S Ö Y L E M İ

V E

A Y R I M C I

S Ö Y L E M

2 0 1 8

R A P O R U

HDV
YAYINLARI

HRANT DİNK VAKFI

Hrant Dink'in, 19 Ocak 2007'de, gazetesi Agos'un önünde öldürülmesinden sonra, benzer acıların yeniden yaşanmaması için; onun daha adil ve özgür bir dünyaya yönelik hayallerini, dilini ve yüreğini yaşatmak amacıyla kuruldu. Etnik, dinî, kültürel ve cinsel tüm farklılıklarıyla herkes için demokrasi ve insan hakları talebi, vakfın temel ilkesidir.

Vakıf, ifade özgürlüğünün alabildiğine kullanıldığı, tüm farklılıkların teşvik edilip yaşandığı, yaşatıldığı ve çoğaltıldığı, geçmişe ve günümüze bakışımızda vicdanın ağır bastığı bir Türkiye ve dünya için çalışır. Hrant Dink Vakfı olarak 'uğruna yaşanması davamız', diyalog, barış, empati kültürünün hâkim olduğu bir gelecektir.

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİ VE AYRIMCI SÖYLEM 2018 RAPORU

ISBN 978-605-80712-1-6

aş-u-lis DİL
DİYALOG
DEMOKRASİ
LABORATUVARI

proje ekibi

Ezgi Kan, Merve Nebioğlu, Şeyma Özkan, Funda Tekin, Gamze Tosun

proje danışmanı

İdil Engindeniz

raportörler

Şeyma Özkan

Türkiye Yazılı Basınında Çocukların Temsili- Haziran 2018

İdil Engindeniz, Şeyma Özkan, Funda Tekin

Türkiye Ulusal Basınında Cumartesi Anneleri/İnsanları: Mayıs 1995 – Eylül 2018

editör

Altuğ Yılmaz

tasarım

Sera Dink

grafik uygulama

Selin Hamzaoğlu

veri görselleştirme

Aren Arda Kaya

baskı

Apa Uniprint Basım Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Ömerli Mah. Hadımköy - İstanbul Cad. No. 159

34555 Arnavutköy, İstanbul

T: (212) 798 28 40

İstanbul, Ağustos 2019

© Hrant Dink Vakfı Yayınları

Anarad Hıçutyun Binası Papa Roncalli Sokak No: 128

Harbiye, 34373 Şişli, İstanbul

T: 0212 240 33 61

F: 0212 240 33 94

info@hrantdink.org

www.hrantdink.org

Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi projesi, Friedrich Naumann Vakfı, İsveç Başkonsolosluğu, İstanbul Politikalar Merkezi ve Açık Toplum Vakfı tarafından desteklenmektedir. Raporda yer alan görüşler destekçi grupların görüşlerini yansıtmamaktadır.

M E D Y A D A

N E F R E T

S Ö Y L E M İ

V E

A Y R I M C I

S Ö Y L E M

2 0 1 8

R A P O R U

HDV
YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	7
Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi projesi hakkında.....	9
I. BÖLÜM: TÜRKİYE YAZILI BASININDA NEFRET SÖYLEMİ – 2018	15
Medya izleme verileri.....	17
Nefret söylemi örnekleri.....	31
II. BÖLÜM: AYRIMCI SÖYLEM RAPORLARI – 2018	81
TÜRKİYE YAZILI BASININDA ÇOCUKLARIN TEMSİLİ – HAZİRAN 2018 (EZGİ KOMAN, ŞEYMA ÖZKAN)	85
Giriş.....	87
Çocuk hakları ve medya.....	90
Yazılı basın analizi.....	96
Çocuklarla ilgili hangi konularda haberler yapılıyor?.....	96
Şiddet içerikli haberlerde çocuklar.....	96
Tehlike altındaki çocuklar.....	103
Eğitim, kültür, sanat ve spor haberlerinde çocuklar.....	113

Çocuklarla ilgili haberler nasıl sunuluyor?.....	115
Dramatik bir haber nesnesi olarak çocukluk.....	115
Bir aşağılama unsuru olarak çocukluk.....	118
Sonuç.....	123
TÜRKİYE ULUSAL BASININDA CUMARTESİ ANNELERİ/İNSANLARI MAYIS 1995 - EYLÜL 2018 (İDİL ENGİNDENİZ, ŞEYMA ÖZKAN, FUNDA TEKİN)	129
Giriş.....	131
Genel bulgular.....	135
Haberler nasıl kurgulanıyor?.....	141
Haberlerde Cumartesi Anneleri/İnsanları nasıl adlandırılıyor ve tanımlanıyor?.....	146
Haberlerde failller ve ‘kayıp’lar nasıl yer alıyor?.....	150
Haberlerde Cumartesi Anneleri/İnsanları nasıl konumlandırılıyor?.....	152
Sonuç.....	161
Genel değerlendirme.....	164

SUNUŞ

Dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Türkiye’de de medyanın taraflı, önyargılı ve ayrımcı bir dil kullandığına tanık olunuyor. Evrensel ve ulusal gazetecilik ilkelerinin nefret söylemini ve ayrımcı söylemi kapsamadığı, kapsasa bile medya kuruluşları tarafından ihlal edildiği görülebiliyor.

Haberlerde, özellikle manşetlerde ve başlıklarda kullanılan kışkırtıcı, ırkçı ve ayrımcı dil, düşmanlığı ve ayrımcı duyguları tetikleyen, kalıp yargıları güçlendiren bir araca dönüşüyor ve savunmasız gruplara yönelik önyargıların yerleşmesine yol açıyor. Hedef alınan kişi ve gruplar tedirginleşiyor, sessizleşiyor ve demokrasinin olmazsa olmazı olan sosyal ve siyasal yaşama katılım haklarından feragat etmek zorunda kalıyorlar.

Söylem, kişilerin düşüncelerini ifade etmelerine veya olayları tasvir etmelerine yarayan nötr bir araç değil; bunun ötesinde bir etki gücü taşıyor. Medyada üretilen dil, toplumsal hayatı doğrudan etkiliyor, toplumdaki gerilimi ve kutuplaşmayı güçlendirebiliyor. Ancak üretildiği tarihsel ve toplumsal bağlam içinde değerlendirilebilecek olan söylem, insanların belirli bir bilgiyi ya da durumu anlamlandırışlarını ve ona karşı konumlanışlarını etkiliyor.¹

Nefret söyleminin ve ayrımcı söylemin temelinde önyargılar, ırkçılık, ‘yabancı’ korkusu/düşmanlığı, cinsiyetçilik ve homofobi gibi ayrımcılık biçimleri yatıyor. Kültürel kimlikler ve grup özellikleri gibi unsurlar, ötekileştirici ve saldırgan söylemlerin kullanılma sıklığı üzerinde etkili oluyor; özellikle milliyetçiliğin güçlendiği ve farklı olana tahammülsüzlüğün yükseldiği bağlamlarda, nefret dilinin etkisi de yoğunlaşıyor.

Yasama, yürütme ve yargıdan sonra ‘dördüncü kuvvet’ olarak nitelendirilen medya, çeşitliliği ve farklılığı öne çıkarma gücü taşıdığı kadar, çatışmayı sıradanlaştırma ve yayma konusunda da etkili ve yönlendirici olabiliyor. Medya sorumsuz

1 Teun A. Van Dijk, “Söylem ve İktidar”, *Nefret Suçları ve Nefret Söylemi* içinde, ed. Ayşe Çavdar ve Aylin B. Yıldırım (İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2010), s. 16.

veya dikkatsiz davrandığında, ırkçılığı ve nefreti tetikleyip bu tutumları güçlendiriyor, hatta meşrulaştırıp haklı çıkarabiliyor.

Türkiye medyası da, uzun yıllardır, farkında olarak veya olmayarak, nefret söyleminin ve ayrımcı söylemin en önemli kaynaklarından biri olarak, toplumdaki kutuplaşmayı dikkate değer biçimde besliyor. Medya aracılığıyla toplumun gözünde düşmanlaştırılmaya çalışılan Hrant Dink'in ideallerini ve mücadelesini sürdürmek amacıyla kurulan Hrant Dink Vakfı'nın temel hedeflerinden biri, toplumdaki kutuplaşma ve düşmanlığın sona ermesine katkıda bulunmak. Bu doğrultuda, vakfın çatısı altında 2009 yılından beri yürütülen 'Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi' başlıklı çalışma kapsamında, Türkiye'de yazılı basında etnik, ulusal ve dinî kimliklere yönelik nefret söyleminin tespiti ve teşhirine yönelik medya taraması yapılıyor. Nefret söylemine odaklanan araştırmanın yanı sıra, ayrımcı ve ötekileştirici mesajları nefret söyleminden daha örtük veren, dolaylı şekilde kurgulanmış söylemler de ayrımcı söylem dosya konuları olarak çalışmaya dahil ediliyor. 2018 yılına dair geniş bir değerlendirme yapmak ve bir kaynak metin oluşturmak amacıyla hazırlanan 'Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Söylem 2018 Raporu' ise bu yıla ait nefret söylemi verilerinin niteliksel ve niceliksel analizlerinin yanı sıra, yıl içinde öne çıkan iki konuya (yazılı basında çocukların temsili ve Cumartesi Anneleri/İnsanları) dair ayrımcı söylem incelemelerini içeriyor.

Bu raporun, toplumdaki kutuplaştırıcı söylemin boyutlarının ve insan haklarına saygılı, yeni bir dile duyulan ihtiyacın fark edilmesine yardımcı olmasını umuyoruz.

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİNİN İZLENMESİ PROJESİ HAKKINDA

ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI

Genel amacı, Türkiye’de ırkçılık ve ayrımcılıkla mücadeleye katkı sağlamak olan Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi çalışması, medyanın sivil denetiminin önemini gözeterek medyada insan hakları ve farklılıklara saygının güçlendirilmesini, belirli kimlik özellikleri nedeniyle hedef alınan kişi veya gruplara yönelik ayrımcı dil ve nefret söylemine dikkat çekmeyi ve bu konuda farkındalık yaratmayı hedefliyor.

Bu çalışmanın uzun vadeli amacı ise, nefret söylemi ve ayrımcı söylemle mücadeleye, sivil toplum kuruluşlarının medya izlemeyle ilgili becerilerinin güçlendirilmesine ve medyada kullanılan dil ve yöntemlerin eşitlikçi, toplumsal ve kültürel çeşitliliğe saygılı olmasını sağlayacak mekanizmaların yerleşmesine –medya ve iletişim fakülteleriyle birlikte mesai yaparak– katkıda bulunmak.

Hrant Dink Vakfı’nın bu amaçlar doğrultusunda yürüttüğü ‘Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi’ çalışması kapsamında, Türkiye’de ulusal ve yerel yazılı basın taranarak, ayrımcı, ötekileştiren ve hedef gösteren söylem içeren metinler tespit ediliyor ve bu veriler ışığında, dört aylık dönemleri kapsayan nitel ve nicel analizler içeren medya izleme raporları hazırlanıyor. Raporlar, sivil toplum örgütlerine, basın yayın kuruluşlarına, basın meslek örgütlerine, akademisyenlere gönderiliyor ve vakfın internet sitesinde yayımlanıyor.²

Çalışma kapsamında, ayrıca, nefret söylemiyle ilgili farkındalığı güçlendirmek amacıyla, sivil toplum temsilcileri, hukukçular, akademisyenler, meslek örgütleri ve gazetecilerle toplantılar, seminerler, eğitim programları düzenleniyor. Ayrıca, diğer sivil toplum örgütleri ve ilgili kuruluşların davetleriyle, çeşitli atölye ve eğitim çalışmaları düzenlenerek bilgi ve deneyim paylaşılıyor. Buna bağlı olarak, nefret söylemi kavramıyla ilgili bilgi sağlamak, ayrımcı ve ırkçı söylemle olası mücadele yolları ve yöntemlerinin tartışılmasına zemin açmak ve medyada insan haklarına saygılı ve bilinçli bir dil kullanılmasını teşvik etmek amacıyla uluslararası paneller düzenleniyor, üniversitelerde nefret söylemi üzerine toplantılar yapılıyor, proje bulguları tartışılıyor.

2 <http://hrantdink.org/tr/asulis/faaliyetler/projeler/medyada-nefret-soylemi>

Nefret söylemi üzerine kavramsal tartışmaların ve nefret söylemiyle mücadele yöntemlerinin ders müfredatlarında yer alması amacıyla, 2012’de akademisyenlerle ve sivil toplum temsilcileriyle yakın işbirliği içinde, üniversitelere yönelik ‘**Ayrımcılık, Nefret Söylemi ve Medya**’ başlıklı bir ders programı taslağı hazırlandı ve akademisyenlerle paylaşıldı. Akademisyenlerin değerlendirmeleri ve önerileri doğrultusunda geliştirilen bu ders programının üniversitelerde uygulanmasına yönelik çalışmalar devam ediyor.

Müfredat çalışmasına paralel olarak, Aralık 2013’te, hem dersin tamamlayıcı kaynağı, hem de genel okura yönelik olarak bir kitap çalışması yapıldı. Mahmut Çınar’ın editörlüğünde hazırlanan kitap, *Medya ve Nefret Söylemi: Kavramlar, Mecralar, Tartışmalar* başlığı ve Fuat Keyman’ın sunuş yazısıyla yayımlandı.

2015 yılı güz döneminden beri, **İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi** ile yapılan işbirliği kapsamında, bu fakültede verilen ‘Bağımsız Disiplinlerarası Çalışma’ başlıklı dersi alan öğrenciler, Yrd. Doç. Dr. İtir Erhart ve Doç. Dr. Nazan Haydari Pakkan’ın danışmanlığında, medya izleme yöntemleri ve nefret söylemi odaklı atölye çalışmasına katılıyor ve dönem boyunca Hrant Dink Vakfı tarafından yürütülen medya izleme çalışmasına katkıda bulunuyor.³

2018’de de devam eden haber tartışma atölyelerinde örnek haberler ve köşe yazıları değerlendirilerek, ayrımcılık, nefret söylemi ve hak temelli habercilik gibi konular üzerine tartışıldı. Ayrıca, çalışmanın bulgularını daha geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla, medya izleme raporlarından elde edilen bulgular infografiklere dönüştürüldü ve broşürler halinde yayımlandı. Ayrıca, infografiklerle videolar sosyal medya ağları aracılığıyla da yaygınlaştırıldı.

2009’dan beri sürdürülen bu çalışmalarla nefret söylemi ve ayrımcı dil konularında elde edilen bilgi ve tecrübe birikimi, Hrant Dink Vakfı bünyesinde, Türkiye’de söylem üzerine çalışan ilk araştırma merkezi olan ASULİS Dil, Diyalog ve Demokrasi Laboratuvarı’nın kurulmasına zemin hazırladı. 2016’da ASULİS’in kurulmasından bu yana proje, laboratuvar çatısı altında daha geniş kapsamlı bir söylem çalışmasının parçası olarak yoluna devam ediyor.

3 Bu işbirliği kapsamında 2018 yılı boyunca medya izleme sürecine katkıda bulunan Bilgi Üniversitesi öğrencilerine ve gönüllülerimize, projeye ve bu raporun hazırlanma sürecine verdikleri destekten dolayı teşekkür ediyoruz.

YÖNTEM

Ulusal, etnik ve dinî kimliklere yönelik nefret söylemine odaklanan medya tarama çalışması kapsamında, ulusal gazetelerin tümü ve yaklaşık 500 yerel gazete, önceden belirlenen anahtar kelimeler ve kelime grupları (ör. ‘Yahudi’, ‘Müslüman’, ‘hain’, ‘yobaz’, ‘gâvur’, ‘mülteci’) bir medya takip kuruluşunun sunduğu sistem aracılığıyla taranıyor. Gazetelerin haftaiçi sayılarında yer verilmiş olan ve bu kelimeleri içeren haber metinleri ve köşe yazıları okunarak, nefret söylemi içeren metinler tespit ediliyor.

Çalışmada, esas olarak **ulusal, etnik ve dinî kimlik** temelli nefret söylemine odaklanılıyor, ancak kadınları ve LGBTİ’leri hedef alan söylemlere dair çarpıcı örnekler de raporlara dahil ediliyor. Analiz çalışmasında, medya araştırmalarında uygulanan eleştirel söylem analizi yönteminden faydalanılıyor. Medya içerikleri ve söylem konusunda belirli göstergeler oluşturmak amacıyla önce niceliksel ölçeklemeye başvurulurken, nefret söylemi içeriğinin en çok hangi gazetelerde, hangi şekilde yer bulduğu ve kimleri hedef aldığı ortaya konuyor.

Haber metinleri ve köşe yazılarında nefret söylemi tespitinde, **1997 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi** tarafından kabul edilen tavsiye kararı esas alınıyor. Bu kararda, ‘nefret söylemi’, “ırkçı nefreti, yabancı düşmanlığını, Yahudi düşmanlığını veya azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenli kişilere ve gruplara yönelik saldırgan milliyetçilik ve etnik merkezlik, ayrımcılık ve düşmanlık şeklinde ifade bulan, dinsel hoşgörüsüzlük de dahil olmak üzere, hoşgörüsüzlüğe dayalı nefret biçimlerini yayan, kışkırtan, teşvik eden veya meşrulaştıran her türlü ifade biçimi” olarak tanımlanıyor.

Yukarıda belirlenen amaç ve kapsam doğrultusunda nefret söylemi içerdiği tespit edilen metinler, benimsedikleri söylemin niteliğine göre kategorilere ayrılıyor. Bu konuda daha önce yapılmış uluslararası çalışmalardan yararlanılarak ve ülkeye özgü dil ve kültür farklılıkları dikkate alınarak belirlenen nefret söylemi kategorileri şunlar:

- 1 **abartma/yükleme/çarpıtma:** Bir kişi ya da olaydan yola çıkarak bir topluluğa yönelik olumsuz genelleme, çarpıtma, abartma, olumsuz atıf içeren söylemler (ör. ‘Suriyeliler gına getirdi’)
- 2 **küfür/hakaret/aşağılama:** Bir topluluk hakkında doğrudan küfür, aşağılama, hakaret içeren söylemler (ör. ‘kalleş’, ‘hain’, ‘ahlaksız’)

- 3 **düşmanlık/savaş söylemi:** Bir topluluk hakkında düşmanca, savaşı çağrıştıran ifadelerin yer aldığı söylemler (ör. 'Rum vahşeti')
- 4 **simgeleştirme:** Doğal bir kimlik ögesinin nefret, aşağılama unsuru olarak kullanıldığı, simgeleştirildiği söylemler (ör. 'Bizi Eurovision'da Yahudi mi temsil edecek?')

I. BÖLÜM

TÜRKİYE

YAZILI

BASININDA

NEFRET

SÖYLEMİ

2018

MEDYA İZLEME VERİLERİ

'Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi' araştırması kapsamında, 2018 yılında ulusal, etnik ve dinî grupları hedef alan **4839 köşe yazısı ve haber metni** tespit edildi. 205 metinde, birden fazla gruba yönelik farklı kategorilerde nefret söylemi üretildiği için, bu yazılar ele aldıkları grup/kategori sayısı kadar (birden fazla kez) incelenmiş oldu ve 5044 yazı saptandı. İncelenen tüm yazılarda **98 farklı grup hakkında 6517 adet nefret söylemi içeriği tespit edildi.**

Ocak-Nisan 2018 döneminde, 'Zeytin Dalı Harekâtı' (20 Ocak 2018 - 24 Mart 2018), Hollanda Parlamentosu'nda Ermeni Soykırımı'nı tanımaya yönelik yapılan oylama (22 Şubat), Hocalı Katliamı yıldönümü (26 Şubat), Türkiye ile Yunanistan arasında Kardak gerilimi (13 Şubat), Ermeni Soykırımı Anma Günü (24 Nisan), İsrail-Filistin çatışmaları, 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçimleri gibi gündem maddeleri, nefret söyleminin üretilmesinde etkili oldu.

Mayıs-Ağustos 2018 döneminde, Fransa'da Kur'an'dan bazı ayetlerin çıkarılmasını talep eden bir bildirin yayımlanması (6 Mayıs), ABD'nin Tel Aviv'den Kudüs'e taşınan İsrail büyükelçiliğinin açılışı (14 Mayıs), 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçimleri, Yunanistan'da yargılanan darbe girişimi şüphelilerinin tahliyesinin ardından Türkiye ile Yunanistan arasında başlayan gerginlik, Srebrenitsa Katliamı'nın yıldönümü (11 Temmuz), 15 Temmuz darbe girişiminin yıldönümü, İsrail Parlamentosu'nda Yahudi Ulus Devlet Yasası'nın kabul edilmesi (19 Temmuz), 30 Ağustos Zafer Bayramı ve ABD ile Türkiye arasında, Rahip Brunson'ın yargılanması nedeniyle yaşanan diplomatik kriz gibi gündem maddeleri nefret söyleminin üretilmesinde etkili oldu.

Eylül-Aralık 2018 döneminde, İsrail-Filistin çatışmaları, Güney Kıbrıs ve Yunanistan'ın Akdeniz'de yaptığı doğalgaz ve petrol arama çalışmaları, gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın öldürülmesi, Yunanistan'da mültecilere yönelik insan hakları ihlalleri, 31 Mart 2019'da yapılacak olan yerel seçimler ve yılbaşı ve Noel kutlamaları gibi gündem maddeleri nefret söyleminin üretilmesinde etkili oldu.

OCAK

20 Ocak 2018 - 24 Mart 2018
'Zeytin Dalı Harekâtı'

MAYIS

6 Mayıs 2018
Fransa'da Kur'an'dan bazı ayetlerin çıkarılmasını talep eden bir bildirin yayımlanması

14 Mayıs 2018
ABD'nin Tel Aviv'den Kudüs'e taşınan İsrail büyükelçiliğinin açılışı

MART

Akdeniz'de doğal kaynak arama çalışmaları nedeniyle Türkiye ile Güney Kıbrıs arasında gerginlikler

ŞUBAT

26 Şubat 2018
Hocalı Katliamı'nın yıldönümü

Türkiye ile Yunanistan arasında Kardak gerilimi

HAZİRAN

24 Haziran 2018
Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği seçimleri

Yunanistan'da yargılanan darbe girişimi şüphelilerinin tahliyesinin ardından Türkiye ile Yunanistan arasında başlayan gerginlik

NİSAN

18 Nisan 2018
Erken seçim tarihinin açıklanması

24 Nisan 2018
Ermeni Soykırımı'nı Anma Günü

TEMMUZ

11 Temmuz 2018
Srebrenitsa Katliamı'nın yıldönümü

19 Temmuz 2018
İsrail Parlamentosu'nda Yahudi
Ulus Devlet Yasası'nın kabul edilmesi

KASIM

Yunanistan'da mültecilere yönelik
insan hakları ihlalleri

EYLÜL

İsrail-Filistin çatışmaları

AĞUSTOS

30 Ağustos 2018
Zafer Bayramı

Rahip Brunson'ın yargılanmasıyla ilgili
olarak ABD ile Türkiye arasında yaşanan
diplomatik kriz

ARALIK

31 Mart 2019 yerel seçimleri

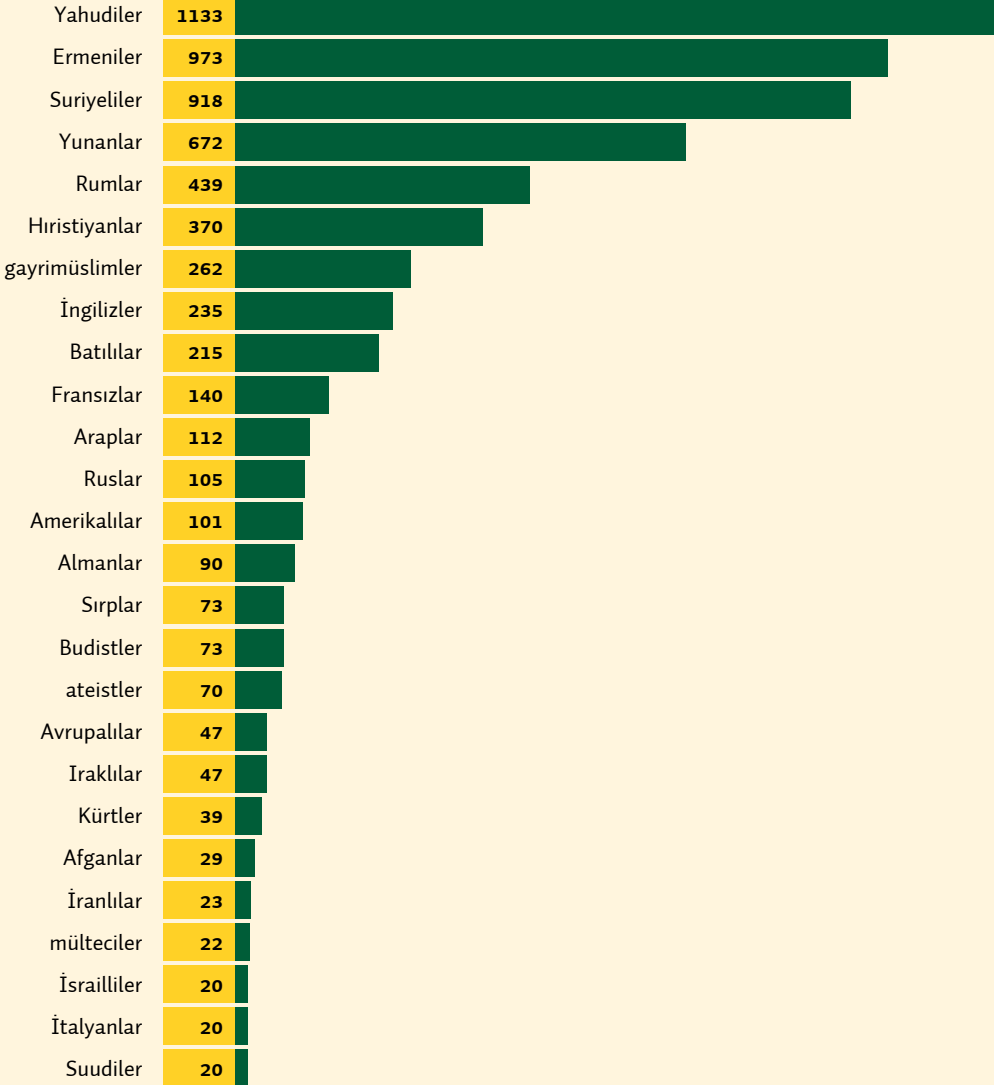
Yılbaşı ve Noel kutlamaları

EKİM

Gazeteci Cemal Kaşıkçı cinayeti

İÇERİĞİN HEDEF GRUPLARA GÖRE DAĞILIMI

İncelenen yazılarda, hakkında 19'dan fazla kez nefret söylemi üretilmiş olduğunun tespit edildiği grupların dağılımına bakıldığında şu tabloyla karşılaşıyor:

grafik 1: Hedef gruplara göre nefret söylemi

2018 yılında

Yahudiler

- İsrail-Filistin çatışmalarını ve Mescid-i Aksa'da yaşanan gerginlikleri konu alan haberlerde bir toplum olarak şiddetle özdeşleştirildi ve düşmanlaştırıldı,
- 15 Mayıs Nakba (Felaket) gününde Filistinlilerin düzenlediği anma törenine ve 16 Mayıs'ta ABD Kudüs Büyükelçiliği'nin açılışını protesto etmek için düzenlenen gösterilere yapılan müdahalelerle ilgili haberlerde, bütün bir toplum olarak şiddetle ilişkilendirildi,
- 19 Temmuz'da İsrail Parlamentosu'nda Yahudi Ulus Devlet Yasası'nın kabul edilmesinin ardından hedef gösterildi,
- 'İsrail devleti', 'İsrail' veya 'İsrail Savunma Kuvvetleri' gibi, kişi/kurumları ifade eden tanımlamalar yerine, Yahudi kimliğinin genelleme yapılarak kullanılmasıyla hedef gösterildi,
- çeşitli komploların ardındaki gizli güç olarak sunuldu ve Türkiye'nin ulusal güvenliğine yönelik bir tehdit olarak gösterildi,
- basında olumsuz atıflarla yer bulan birçok kişi ve kurumla ilişkilendirildi,
- 'Yahudi' kelimesinin bir hakaret ifadesi olarak kullanılmasıyla aşağılandı;

Ermeniler

- Hocalı Katliamı'nı ve 24 Nisan Ermeni Soykırımı'nı Anma Günü'nü konu alan metinlerde şiddet ve katliamla ilişkilendirilerek düşmanlaştırıldı,
- PKK ve ASALA ile beraber anılarak terörle özdeşleştirildi,
- Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki ihtilafa dair haber ve yorumlarda hedef gösterildi,
- 'Millî Mücadele' anlatılarında bir toplum olarak şiddetle ilişkilendirildi,
- 'düşman' grupların ve bireylerin arkasındaki güç olarak yaftalandı;

Suriyeli mülteciler

- sistematik olarak cinayet, hırsızlık, taciz gibi adli olaylarla anıldı ve böylece potansiyel suçlu olarak kodlandı,
- güvenlik sorunları ve 'terör'le özdeşleştirildi,

- ‘Zeytin Dalı Harekâtı’na ilişkin haber ve köşe yazılarında Türkiye’deki varlıklarından dolayı hedef gösterildi,
- olumsuz ekonomik gidişatın ve işsizliğin sorumlusu olarak gösterildi,
- Türkiye’nin demografik yapısına yönelik bir tehdit, genel bir rahatsızlık ve gerginlik kaynağı olarak yaftalandı;

Yunanlar

- 15 Temmuz darbe girişiminin ardından Yunanistan’a giden askerlerin yargılanmasıyla ilgili tartışmalarla ilişkili olarak hedef gösterildi,
- Kardak kayalıklarında yaşanan gerginlikler nedeniyle ‘Türkiye’ye yönelik bir tehdit’ olarak gösterildi,
- geçmişte yaşanan olaylara gönderme yapılarak düşmanlaştırıldı,
- Kıbrıs’la ilgili haber ve köşe yazılarında, Rumlarla beraber, Kıbrıslı Türkler için bir tehdit kaynağı olarak gösterildi,
- Yunanistan’da yaşanan mültecilere yönelik insan hakları ihlallerinden toplum olarak sorumlu tutuldu,
- Akdeniz’de yapılan doğalgaz ve petrol arama çalışmaları nedeniyle düşmanlaştırıldı;

Rumlar

- Akdeniz’de yapılan doğalgaz ve petrol arama nedeniyle düşmanlaştırıldı,
- Kıbrıs’ta, geçmişte yaşanan çatışmalara referansla şiddet ve katliamla ilişkilendirildi;

Hıristiyanlar

- Türkiye ile arasında diplomatik krizler çıkan ABD, Avrupa devletleri ve Avrupa Birliği, Hıristiyan kimliğiyle tanımlanarak tehdit unsuru olarak işaretlendi,
- Türkiye’nin ulusal güvenliğine yönelik bir tehdit olarak sunuldu,
- Mayıs ayında, ABD’nin Tel Aviv’den Kudüs’e taşınan büyükelçiliğinin açılışıyla ilgili haber ve köşe yazılarında hedef gösterildi,
- ABD ile Türkiye arasında, Rahip Brunson’ın yargılanması nedeniyle yaşanan diplomatik krizle bağlantılı olarak düşmanlaştırıldı,
- Yılbaşı ve Noel kutlamaları gerekçesiyle hedef gösterildi;

gayrimüslimler

- Türkiye’de Müslüman olmayan kimlikler için bir nefret ve aşağılama ifadesi olarak kullanılan ‘gâvur’ ifadesinin kullanımıyla düşmanlaştırıldı,
- AB, Avrupa devletleri ve ABD, siyasi gelişmelerle ilişkili olarak, ‘gâvur’ nitelemesiyle anıldı;

İngilizler

- Birinci Dünya Savaşı ve ‘Millî mücadele’ anlatılarında bir toplum olarak şiddetle ilişkilendirildi,
- üretilen ‘komplo teorileri’nde etkin bir güç olarak sunuldu, ‘Müslüman kimliği’ne karşı bir düşman olarak nitelendirildi;

Batılılar

- Türkiye’nin Avrupa Birliği, Avrupa devletleri ve ABD ile yaşadığı diplomatik sorunların tüm Batı toplumlarına mal edilmesiyle hedef gösterildi,
- bir toplum olarak ‘ahlaksız’, ‘sapkın’ ve ‘yozlaşmış’ olarak yaftalandı,
- Müslümanlara yönelik bir tehdit olarak konumlandırıldı;

Fransızlar

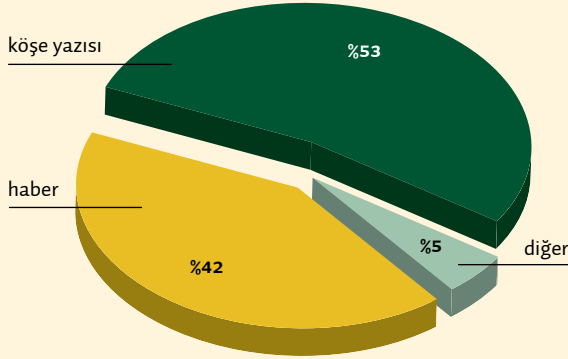
- Fransa’da, Kur’an’dan bazı ayetlerin çıkarılmasını talep eden bir bildirinin yayımlanmasının ardından toplum olarak Müslümanlara yönelik bir tehdit olarak konumlandırıldı,
- Birinci Dünya Savaşı ve ‘Millî Mücadele’ anlatılarında bir toplum olarak şiddet ve katliamla ilişkilendirildi.

20'den az metinde nefret söylemine maruz kaldığı tespit edilen gruplar ise şunlar oldu:

19 metinde	Bulgarlar, Deistler
18 metinde	Evanjelistler
15 metinde	Çinliler
14 metinde	Hırvatlar
11 metinde	Hindular
10 metinde	Hollandalılar
7 metinde	Afrikalılar, Aleviler, Arnavutlar, İspanyollar, Pakistanlılar, Zerdüşter
5 metinde	Gürcüler, Hintler, İrlandalılar, Kazaklar, Romanlar
4 metinde	Filistinliler, Kanadalılar, Karadağlılar, Özbekler
3 metinde	Bangladeşliler, Çeçenler, Japonlar, Makedonlar, Nasturiler, Sudanlılar, Süryaniler, Şiiler
2 metinde	Abazalar, Belçikalılar, Boşnaklar, Çerkezler, Danimarkalılar, Ezidiler, Katolikler, Kırgızlar, Lezgiler, Pomaklar, Portekizliler, Protestanlar, Somalililer, Ukraynalılar
1 metinde	Asyalılar, Avusturyalılar, Burmalılar, Caferiler, Cibutililer, Doğu Türkistanlılar, Dürziler, Etiyopyalılar, Gagavuzlar, Gineliler, Güney Koreliler, Kıbrıs Türkleri, Kıptiler, Koreliler, Lazlar, Libyalılar, Macarlar, Moldovyalılar, Myanmarlılar, Nijerliler, Nusayriler, Ortodokslar, Romanyalılar, Slavlar, Slovenler, Tayvanlılar, Türkistanlılar, Türkmenler

TÜR, GAZETE VE KATEGORİLERE GÖRE İÇERİĞİN DAĞILIMI

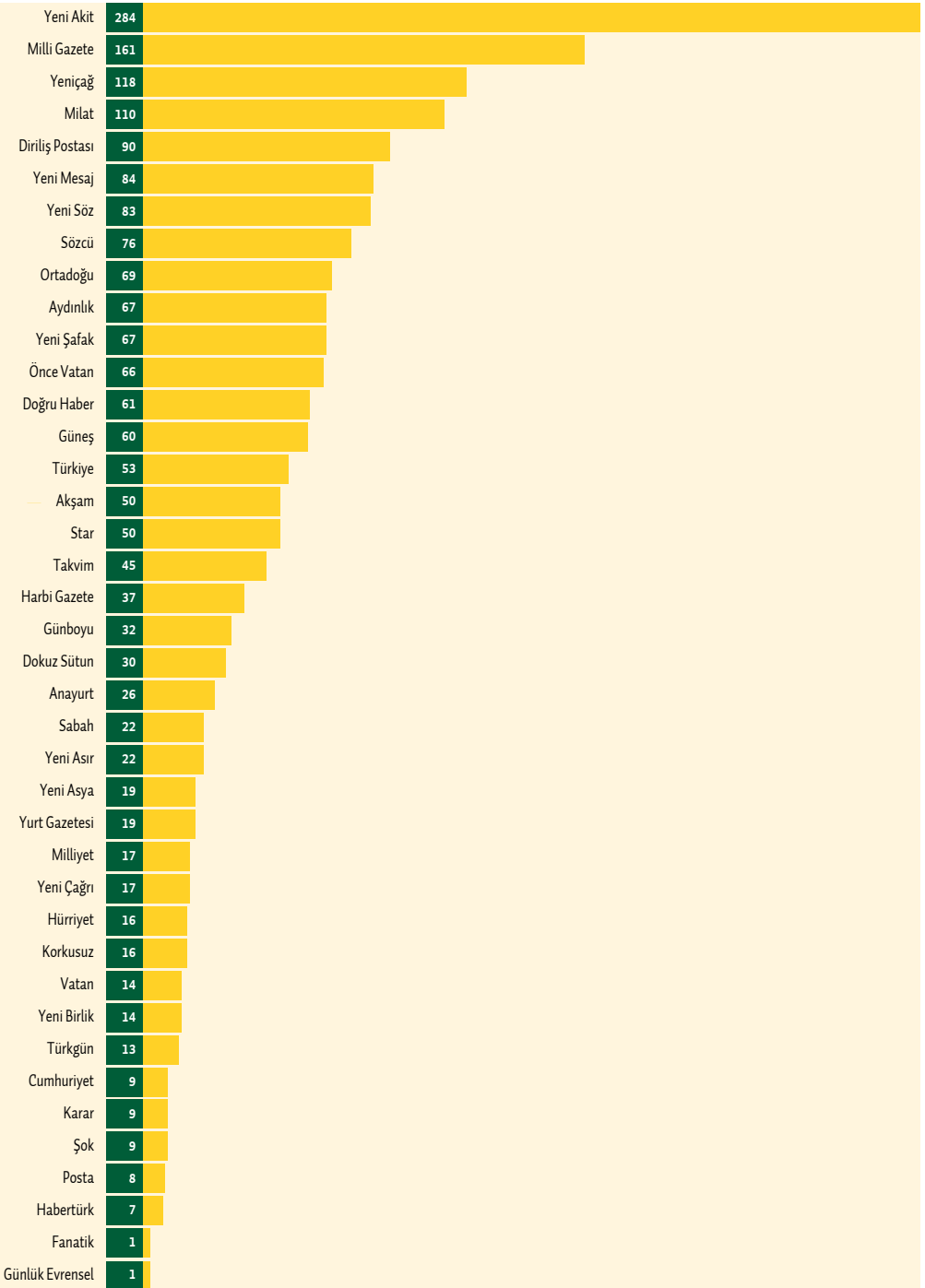
2018 yılında, tekrarlanan içerikler dışarıda tutulduğunda, incelenen metinlerin **2577'sini köşe yazıları, 2045'ini ise haberler oluşturuyor**. Basın arşivi sayfaları, dosyalar, okur sayfalarında yer verilen yazılar, kitap tanıtımı/değerlendirmesi yazıları ve benzeri metinler ise 'diğer' başlığı altında değerlendirildi ve bu kategoride bulunan 217 metinde nefret söylemi tespit edildi.

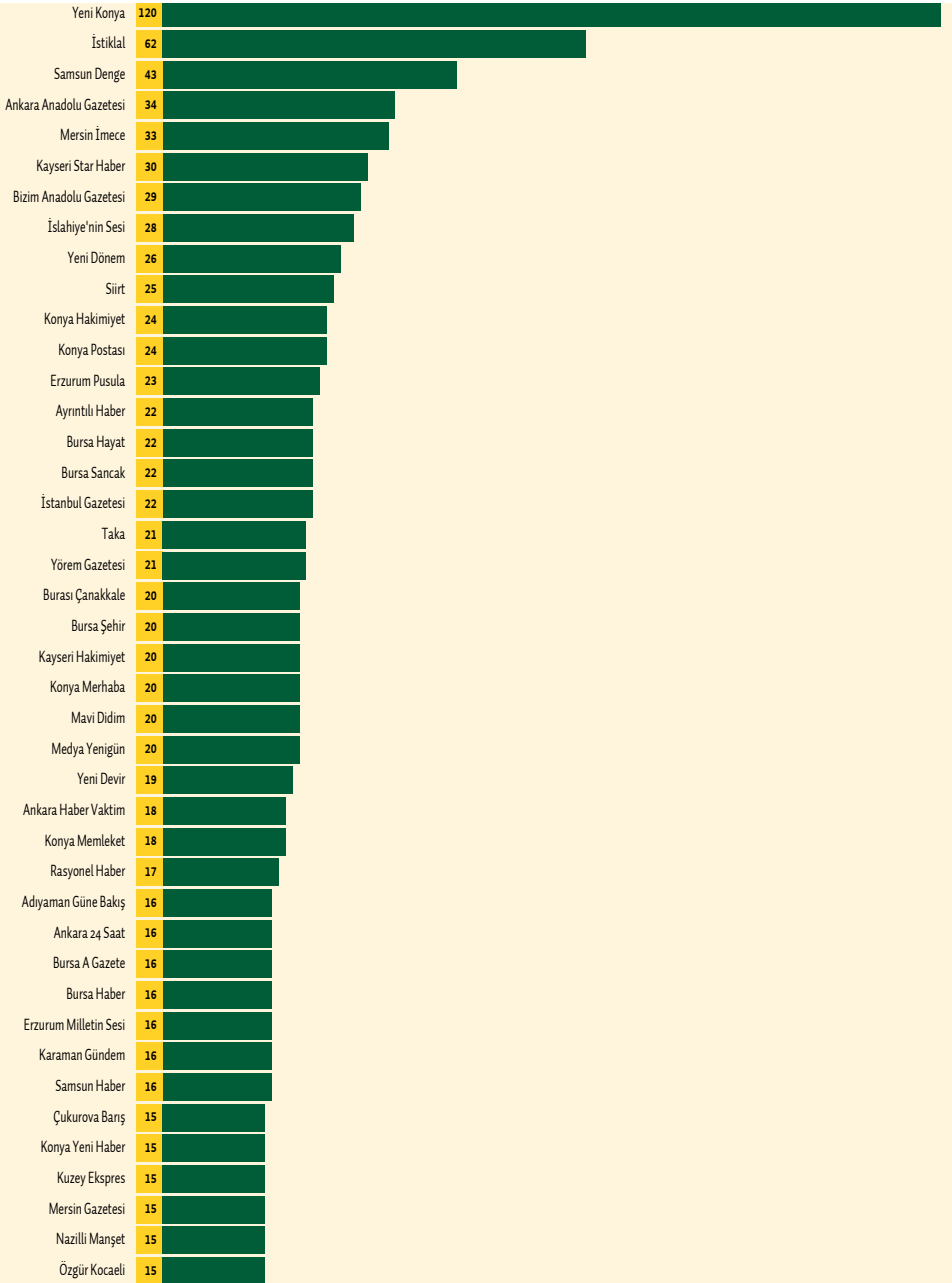
grafik 2: Yayın türüne göre nefret söylemi

grafik 3: Ulusal ve yerel basında nefret söylemi

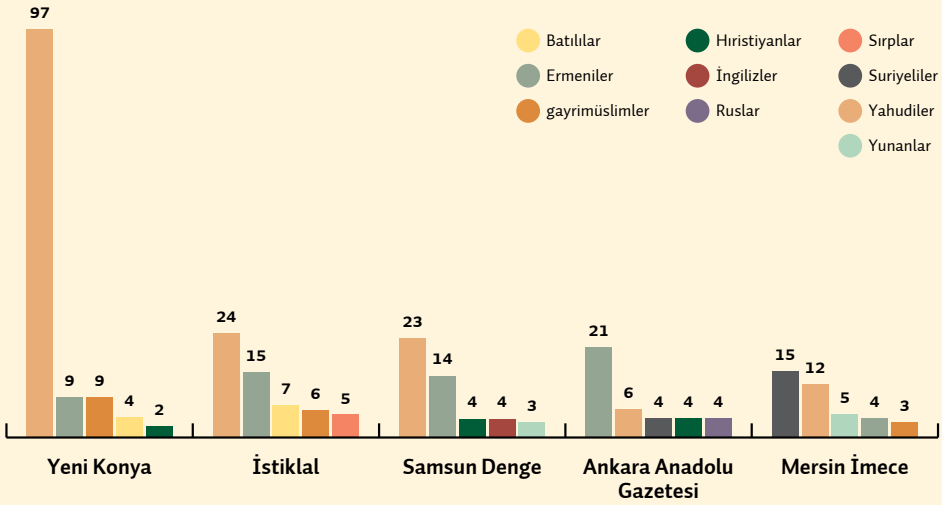
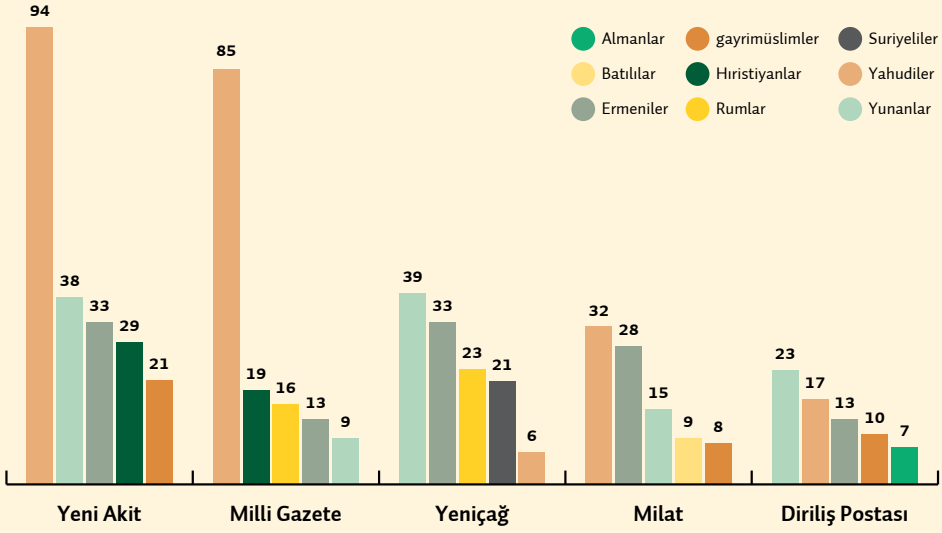

grafik 4: Ulusal basında nefret söylemi

grafik 5: Yerel basında nefret söylemi⁴

4 15'ten az sayıda nefret söylemi tespit edilen gazetelerin isimlerine, sayılarının çokluğu nedeniyle grafikte yer verilmedi. Künyenin tamamına ulaşmak için bkz. bit.ly/2018YillikRapor

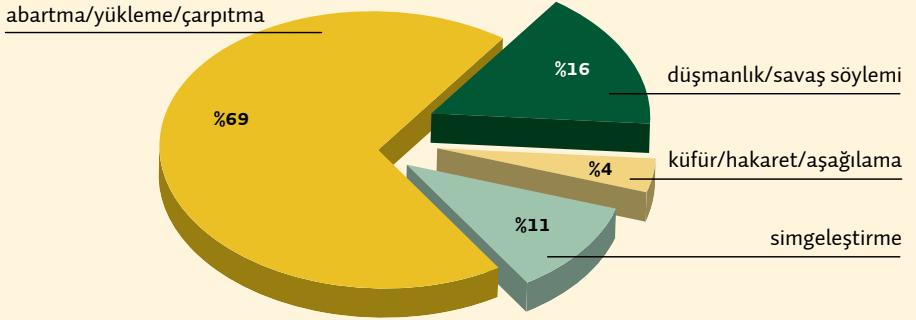

grafik 6: En çok nefret söylemi tespit edilen gazetelerin en çok hedef aldıkları gruplara göre dağılımı

Gazetelerde yer alan nefret söylemi örnekleri, dört kategori altında incelendi:

- **abartma/yükleme/çarpıtma**
- **küfür/hakaret/aşağılama**
- **düşmanlık/savaş söylemi**
- **simgeleştirme**

Bu kategoriler, nefret söylemi örneklerinin niteliklerine göre ayrıştırılmasına ve anlaşılmasına yardımcı olmak üzere oluşturuldu. Aynı metinde birden fazla kategorinin tespit edildiği durumlarda, sınıflandırma yapılabilmesi için, baskın olan kategori dikkate alındı.

grafik 7: Kategorilere göre nefret söylemi

NEFRET

SÖYLEMİ

ÖRNEKLERİ

başlık: Yahudi Sapıklığı 1

gazete: Samsun Denge

tarih: 08.01.2018

tür: köşe yazısı

yazar: Dursen Özalemdler

hedef grup(lar): Yahudiler

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Yazıda, “İnsanlık tarihi Yahudi milletinin ihanetleri ile doludur” ve “Yahudi’nin işgali hedefleri içinde olan, Güneydoğu Anadolu üzerinde oynanan oyunların, PKK hareketlerinin arka planındaki YAHUDİNİN var olduğu bilinen bir gerçektir” ifadeleriyle, Yahudi kimliği ‘ihanet’le ilişkilendiriliyor ve Yahudiler düşman olarak konumlandırılıyor. Ayrıca, “Bunlar gibi bir köşe yazısına sığmayacak birçok sapıklığı ayet diye, kitaplarına yazan Yahudi’ler, İNSANLIK DÜŞMANI olarak tarih boyu yaşamışlar, bu sapıklıkları yüzünden de, yurt edinemeyen, SÜRGÜNLERE maruz kalmışlardır” sözleriyle Yahudilere hakaret eden yazar, okuyucuyu tehlikeli bir şekilde kışkırtarak Yahudilere yönelik düşmanlığı körüklüyor.

TEFEKKÜR

YAHUDİ SAPIKLIĞI 1

İnsanlık tarihi Yahudi milletinin ihanetleri ile doludur. Fanatik Yahudilerin fikir babası, 1904 te ölen, Gazeteci. Theodor Herzt "Silah gücü ile işgal edebildiğimiz yerleri silahla, diğer yerleri de EKONOMİK şekilde İŞGAL edeceğiz" sözü Yahudilerin anayasası olmuştur.

Dursen ÖZALEMDAR

Yahudi'nin işgali hedefleri içinde olan, Güneydoğu Anadolu üzerinde oynanan oyunların, PKK hareketlerinin arka planındaki YAHUDİNİN var olduğu bilinen bir gerçektir. İkinci plandaki uygulamanın ülkemizde tam tamına uygulandığı, yani EKONOMİK İŞGALIN boyutları evlerimize kadar giren, İsrail kökenli şirketlerin ürünleri ile görülürken, bunlara duyarsız olan insanımızın Dini ve Milli inanç noktasındaki "CİDDİYETSİZLİĞİ" darak görülmektedir

SAPIKLIK İFADESİ UYDURMA AYETLER ;

Bunlara rağmen, Yahudi'nin TALMUT adı verilen TAHRİF EDİLMİŞ şu anda piyasamızda var olan "Kitab-ı Mukaddes" adı ile dağıtılan TEVRAT kitap'ında;

"Siz Rabbin oğullarısınız, çünkü sen Allah'ın Rabbe mukaddes bir kavmin ve Rab üzerinde olan, bütün kavimlerden üstün olarak kendine has bir kavim olmak üzere, seni seçti" Tevrat Tesniye 14/2)

"Bak İsrail, bu gün milletler üzerine kökünden sökmek için ve yıkmak için, helak etmek için seni koydum. (Tevrat Yeremya 1/10)

"Sen benim topuzumsun ve cenk silahımsın ve seninle milletleri kıracağım ve seninle ülkeleri helak edeceğim"(Tevrat Yeremya 51/19-20)

"Et yiyin ve kan için, Yiğitlerin etini yiyeceksiniz ve dünya beylerinin kanını

yiyeceksiniz ve dünya beylerinin kanını içeceksiniz, şarhoş oluncaya kadar KAN İÇECEKSİNİZ." (Tevrat Hezekiel 30/18-20)

"Onları kasaplık koyun gibi ayır ve öldürme günü için hazırla."(Tevrat- Yeremya 12/3)

"Burnunu ve kulaklarını kesip düşürecek ve senden arta kalan kılıçla düşecek." (Hezekel 23/25)

"Vurun, gözünüz esirgemesin ve acımayın, İhtiyarı, genci ve ere varmamış kızı ve çocukları helak için vurun."(Tevrat Lezekiel 9/5-6)

"ve Allah, Rabbin sana teslim edeceği bütün kavimleri bitireceksin, gözün onlara acımayacak."(Tevrat Tesniye 7/16)

"Hepsini Rab onunla vuracak, ayakları üzerinde dururken -ETLERİ ERIYECEK ve GÖZLERİ ÇUKURLARI İÇİNDE ERIYECEK ve AGIZLARINDA DİLLERİ ERIYECEK"(Tevrat Zekerya 14/12)

"Elin bütün düşmanlarını bulacaktır. Senin gazap zamanında onları yanan fırın gibi edeceksin. Rab hiddetinden onlara yutacak ve ateş onları yiyip bitirecektir."(Tevrat-Mezmurlar 21/9)

Bunlar gibi bir köşe yazısına sığmayacak birçok sapıklığı ayet diye, kitaplarına yazan Yahudi'ler, İNSANLIK DÜŞMANI olarak tarih boyu yaşamışlar, bu sapıklıkları yüzünden de, yurt edinemeyen, SÜRGÜNLERE manuz

kalmışlardır.

Dünkü ve bugünkü İsrail'in bölgedeki katliamlarına bakıldığında, Sapık inanışlarının uygulanması açıkça görülmektedir.

Filistinli çocukları öldürün bombaları, dini ayinle kutsayarak atan kafa yapısını, YARGILANMASI lazımdır. . .

dursenalemdar@hotmail.com

başlık: Cenk Tosun'a gavur eziyeti

gazete: Bursa'da Meydan

tarih: 05.02.2018

tür: haber

yazar: Bursa'da Meydan

hedef grup(lar): gayrimüslimler

kategori: simgeleştirme

Cenk Tosun adlı futbolcu hakkında, oynadığı takımın teknik direktörünün yaptığı açıklamaları çarpıtarak başlığa taşıyan haber, Türkiye'de Müslüman olmayan kimlikler için bir nefret ve aşağılama ifadesi olarak kullanılan 'gâvur' sözcüğüyle bu kimliklere yönelik düşmanlığı körüklüyor.

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Allardayce: Premier Lig'de yabancı oyuncuların işi zor*

Başlıkta 'gâvur' kelimesinin kullanılmaması, Müslüman - Müslüman olmayan karşıtlığı yaratan bir dilden kaçınılması gerekirdi. Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre 'gâvur' kelimesinin dört farklı anlamı var: 1. Dinsiz kimse, 2. Müslüman olmayan kimse, 3. Merhametsiz, acımasız, 4. İnatçı. Kelimenin toplumsal bellekteki karşılığına bakıldığında, çeşitli anlamları bir arada barındırdığı ve genellikle bunların hepsini kapsayacak şekilde kullanıldığı görülüyor. Dolayısıyla 'gâvur' kelimesinin kullanılması, çoğu zaman, Müslüman olmayanların merhametsiz ve acımasız olarak işaretlenmesine neden oluyor.

Cenk Tosun'a gavur eziyeti

Milli futbolcu hakkında konuşan Everton Teknik Direktörü Sam Allardyce, "Yurt dışından gelen bir oyuncunun Premier Lig'de başarılı olması zor" dedi.

Everton'ın Leicester City'yi 2-1 mağlup ettiği karşılaşmada oyuna girmeyen ve formasını Oumar Niasse'a kaptıran Cenk Tosun için flaş bir açıklama geldi. "Takımın 1 numaralı forveti kim?" sorusunu yanıtlayan Allardyce, "Buna cevap veremem.

Cenk hakkında çok şey bilmiyoruz. Bir hücumcu için en zor şey, yurt dışından gelip Premier Lig'de başarılı olmaktır. Özellikle de ara transfer döneminde bu daha zordur" ifadelerini kullandı.

Niasse'nin şu an için formaya daha yakın olduğunu dile getiren tecrübeli teknik adam, "Niasse'in dakika başına attığı gol sayısına bakarsak olağanüstü. Leicester karşısında çok fırsat kaçırdı. Ancak şu anda gol atmaya en yakın oyuncumuz gibi görünüyor" şeklinde konuştu.

Cenk Tosun, Everton formasıyla 2 maça çıktı ve 131 dakika sahada kaldı. Leicester City maçında ise oyuna girmedi.

başlık: Vermeyene ve yapmayana yazıklar olsun!

gazete: Yeni Söz

tarih: 06.02.2018

tür: köşe yazısı

yazar: Can Kemal Özer

hedef grup(lar): Amerikalılar, Almanlar, Ermeniler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

hedef grup(lar): Ruslar, İngilizler, Yunanlar, Fransızlar, gayrimüslimler

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Yazıda, “Amerikalısı, Moskofu, Siyonisti, Hitler’in torunları, Farisî milliyetçileri, Baas canisi, Kürt kılığına girmiş Ermeni bize saldıracak, ülkenin huzurunu bozacak, biz seyredeceğiz öyle mi” ifadeleriyle, Amerikalılar, Ruslar, Almanlar ve Ermenileri bir tehdit olarak konumlandırılıyor ve bu kimlikler düşmanlaştırılıyor.

“ ‘Memleketi kurtardık’ edebiyatı yapanlar, Musul’u, Kerkük’ü, Kıbrıs’ı İngiliz’e; Batum’u, Nahçıvan’ı Rus’a; Adaları ve Batı Trakya’yı Yunan’a; Halep’i Fransız’a peşkeş çektiği gibi ülkeyi de gâvura teslim etmemizi istiyorlar. Bunu isteyen Müslüman mı, Türk mü? Bunlar, bir asır evvel Türk kılığına bürünmüş dönmeler... Kürt’müş gibi yapıp Kürtleri kandıran Pakraduniler...” ifadeleriyle, referans verdiği tarihsel olayların sorumluluğunu tüm İngilizlere, Yunanlara ve Fransızlara mal ederek, bu kimliklere yönelik düşmanlık algısını pekiştiriyor.

Vermeyene ve yapmayana yazıklar olsun!

Bir toplum savaşa(madığında) yok olur. Tarih bunun sayısız örnekleriyle dolu.

Bu illa 'savaşalım' mânâsına gelmez... Fakat 'Savaşmayalım' diyenler 'düşman altımızı oyarken elimiz armut toplasın' demiş olmuyor mu?

Tam da onu diyorlar. **Amerikalısı, Moskofu, Siyonisti, Hitler'in torunları, Farişi milliyetçileri, Baas canisi, Kürt kılığına girmiş Ermeni bize saldırarak, ülkenin huzurunu bozacak, biz seyredeceğiz öyle mi?**

"Memleketi kurtardık" edebiyatı yapanlar, **Musul'u, Kerkük'ü, Kıbrıs'ı İngilize; Batum'u, Nahçıvan'ı Rus'a; Adaları ve Batı Trakya'yı Yunan'a; Halep'i Fransız'a peşkeş çektiği gibi** ülkeyi de gâvura teslim etmemizi istiyorlar.

Bunu isteyenler Müslüman mı, Türk mü?

Bunlar, bir asır evvel **Türk kılığına büründürülmüş dönmeleler...**

Kürt'müş gibi yapıp, Kürtleri kandıran Pakraduniler...

'DÜŞMANA KARŞI TEDBİRİNİZİ ALIN'

Dinine, namusuna, yurduna saldırıldığında bir Müslüman eli kolu bağlı oturabilir mi?

Oturamaz, oturamaz...

Bu hususta önce Kur'an-ı Kerim'e kulak verelim:

**CAN
KEMAL
ÖZER**

Bu kapsam gözaltına alının **500'e yakın düşman safındaki karakterlerle yetinmeyeceksin...**

Her an savaşta olduğunu görmek, ona göre davranmak zorunda olduğunu bileceksin.

Savaşın kötü olduğu hükmüne varmanın da size karşı yürütülen bir savaşın neticesi olduğunu göreceksin.

Biz Müslümanlar, bize savaş ilan etmeyenle savaşmayız ama düşmanın altımızı oymasına da izin vermemeliyiz.

'Savaşmayalım, ana kuzularını, kınalı keklikler ölmesin' demenin 'kâfir oğlu kâfirler gelsin topraklarımızı işgal etsin, namusumuza göz diksin biz de seyredelim' demek olduğunun farkında mısınız?

Sakin şunu unutmayalım!

Türkiye'nin her haklı davasında milletin önüne çıkan ve bunun için de **Kemalizm'i maske olarak kullanan gâvur sevicileri**, bu topraklarda soluk alıp verseler de bu toprağın çocukları değil.

İstiyorlar ki, batıya ve onların kuklalan teröristlere teslim olalım, toprak verelim, namuslarımızı çiğnetelim, inancımızdan vazgeçelim.

Ancak unutmayalım ki, şeytanla aynı safta olanlar; askerî, siyasi, iktisadî, sosyal, kültürel, medya ya da başkaca alanlarda Müslümanlarla sürekli savaş halinde.

Nisa 71: "Ey iman edenleri (düşmanlarınıza karşı) korunma (ve savunma) tedbirlerinizi alın..."

Bakara 190: "Size savaş açanlarla siz de Allah yolunda savaşın..."

Bakara 216: "(Ey Mü'minler!) Size hoş gelmesin de, (gerektiğinde zulüm ve saldırıyı önlemek için meşru ölçüler içinde) savaşmak artık size farz kılındı..."

Nisa 76: "İman edenler Allah yolunda savaşınlar. Küfre sapanlarla da tâğût uğrunda savaş verinler. Ey iman edenleri! Siz (de) şeytanın dostlarına karşı savaşın. Şüphesiz ki şeytanın hilesi çok zayıftır."

Düşman saldırdığında, düşman saldırmak için hazırlık yaptığında, **fitne zuhur ettiğinde, zulüm ayyuka çıktığında, din, ırz, namus ve bilad-i İslam tehdit veya tehlike altında olduğunda savaşmak Allah'ın emri, kaçmak ise şeytandır.**

Şayet kişi Müslümansa ve savaşa Allah'ın (c.c.) izin verdiği sınırlar dâhilinde çıkmış ve düşman mermisinin hedefi olmuşsa **o kişi canını Allah'a satmış** demektir.

Dinimizde, ırzımızda, coğrafyamızda gözü olan düşmanlarımız aralıksız teryakuz halinde.

Teknolojisini geliştirmiş, dostunu düşmanını seçmiş, sana karşı açtığın düşmanına yardım ediyor... Bu durumda içlerinden birileri **Erbakan hoca merhumun tabiri** ile 'hayra fren şerre gaz' olmaya çalışıyorsa, işte o da senin düşmanın ve ona fırsat vermeyeceksin.

kemalozer@yenisoz.com.tr
twitter.com/cankemalozer

İlk savaşlarını Kâbil'i Hâbil'e saldırarak yaptılar.

O gün bugün **ne yenilgiye doydular, ne merhametten nasiplendiler, ne de savaştan vazgeçtiler.**

Biz Müslümanlar ve hassaten **kâfir cenahının korkulu rüyası Türkler, sürekli olarak küffarın maddi ve manevi taarruzu altında**yiz.

Bu görünen ve görünmeyen savaşa karşı hazırlıklı olmaz, karşılık vermez ve düşmanı gafil av layacak mücadeleyi yürütmezse kaybetmeye mahkûmuz oluruz.

Bunun içinde bu üniversite düzenini yıkmak, herkesi lise mezunu yapma safatasını çöpe atmak, köylüyü köyünde tutmal **toprakla barışmak, gelenekler kopmamak, gâvurun İslamî hi-zip sayısının artırıcı tasallutun karşı güçlü savunma araçları geliştirmek** zorundayız.

Devletten bir kıl koparmay kâr saymaktan vazgeçmek, Ya hudi itikadı olan 'helal haram ver Allah'ım bu hınzır kulun yer Allah'ım' virüsünü ateşe atmak, liyakatsiz adamları geldikleri yere göndermek, adan gibi bir nizam kurmak zorundayız.

Kimse öyle köşe bucağ kaçmasın. Hepsi için hepimize güç yetirebildiğince gayret düşüyor. Cihadı cepheden önce veya eş zamanlı olarak nefsimize, içimizdeki kötülere, hizipçilere, fitnelere ve zafiyetlerimize karşı vermemek zorundayız.

Zaafarımızdan vazgeçmeyene, kötülükle mücadele etmeyene yazıklar olsun!

başlık: Şerefsizler

gazete: Akdeniz'de Yeni Yüzyıl

tarih: 20.02.2018

tür: köşe yazısı

yazar: Ahmet Ayçiçek

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: küfür/hakaret/aşağılama

Yazıda, “Atın şu Suriyelileri artık ülkemizden allah aşkına. Benim Mehmetçiğim asker kardeşim onların yurdu temizlemek için canını verirken, bunların içindeki bazı şerefsizlerin benim ülkemde terör estirmesi, karımıza, kızımıza yan gözle bakması ve hatta taciz, tecavüz etmesi, yolda yürüyen gençlere saldırması, benim ülkemde benden rahat yaşam koşulları olması benim ağrıma gidiyor”, “Ben bu adamları ülkemde istemiyorum. Hele ki benden daha iyi koşullarda daha rahat yaşamalarını hazmedemiyorum” ve “Dün şerefsizin bir tanesi 19 yaşındaki üniversite öğrencisi genç kıza güpegündüz tecavüz etmeye kalkıyor. Gerçi ülkesini savunamayıp teröristlerin eline bırakıp kaçan adamdan ne bekleyeceksin ki” ifadeleriyle, münferit olayların faillerinin ulusal kimliğine vurgu yapılarak, yaşananların sorumluluğu tüm Suriyeli mültecilere mal ediliyor. Aynı zamanda, mültecilerin Türkiye'deki varlığından rahatsızlığını küfür ve hakaret içeren ifadelerle dile getiren yazar, Suriyeli kimliğine dair olumsuz yargıları pekiştiriyor ve Suriyeli mültecilere yönelik ‘düşman’ algısını körüklüyor.

Ahmet AYÇİÇEK

ahmettaycicek@gmail.com

Şerefsizler

Atın şu Suriyelileri artık ülkemizden Allah aşkına. Benim Mehmetçiğim asker kardeşim onların yurdu temizlemek için canını verirken, bunların içindeki bazı şerefsizlerin benim ülkemde terör estirmesi, karımıza, kızımıza yan gözle bakması ve hatta taciz, tecavüz etmesi, yolda yürüyen gençlere saldırması, benim ülkemde benden rahat yaşam koşulları olması benim ağrıma gidiyor.

Biz onlar için, rahat yaşayabilsinler diye ülkelerini tehdit unsurlarından temizleyelim onlar bize ülkemizi dar etsin. Yok öyle bir dünya !

Her gün Suriyelilerin yaptıklarını, çıkardıkları olayları haberlerde görmek mümkün çünkü fazlasıyla rahatlar. Yemek bedava, ev bedava, okumak bedava, bide üstüne devlet maaş veriyor. Ooooooh. Yemede yanında yat. Adamın derdi yok tasası yok ne yapacak? Tabiki oraya buraya sataşacak.

Birde bunlara çomak tutup evine ekmek götürmek için namusuyla çalışan işçisini çıkarıp üç kuruşa

çalışan işçisini çıkarıp üç kuruşa Suriyeli çalıştıranlar var. Sonrada polise gidip vay efendim eleman benim paramı çaldı. Sen namusuyla çalışan personelinin ekmeğiyle oynayıp Suriyeli çalıştırıp kâr etmeyi düşünürsen o kârı senden kat kat çıkarırlar.

Ben bu adamları ülkemde istemiyorum. Hele ki benden daha iyi koşullarda daha rahat yaşamalarını hazmedemiyorum. Benim kardeşim üniversitede iyi bir bölüm kazanabilmek için yıllarca çalışırken, Suriyelilerin sınavsız üniversite okumaları zoruma gidiyor.

Benim ülkemde evsiz, barksız, sokakta yatan, donarak ölen vatandaşım varken bunlara bu kadar imkan verilmesi midemi bulandırıyor.

Dün şerefsizin bir tanesi 19 yaşındaki üniversite öğrencisi genç kıza güpegündüz tecavüz etmeye kalkıyor.

Gerçi ülkesini savunamayıp teröristlerin eline bırakıp kaçan adamdan ne bekleyeceksin ki.

Neyse yine ayarım kaçıyor, kelimelerim daha da ağırlaşmadan Mehmet Akif ERSOY' un "Ye's" şiirinden bir parça ile sonlandırıyorum yazımı.

Sahipsiz olan bir memleketin batması haktır,

Sen sahip olursan bu vatan batmayacaktır!

Girmeden nifak, millete düşman giremez,

Toplu vurdukça yürekler, onu top bile bölemez.

başlık: Rumlar yine kaşınıyor

gazete: Ortadoğu

tarih: 22.02.2018

tür: haber

yazar: Ortadoğu

hedef grup(lar): Rumlar

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

Haberin başlığı ve spotta yer alan “Rumlar’ın Doğu Akdeniz’deki ‘oldu-bitti’ oluşturma çabası, Türkiye’nin müdahalesi ile sonuçsuz kaldı” ifadeleriyle, devletlerarası siyasi meseleler ulusal kimliğe mal edilerek, **Rumlara yönelik mevcut önyargılar güçlendiriliyor.**

RUMLAR YİNE KAŞINIYOR

Rumlar’ın Doğu Akdeniz’deki "oldu-bitti" oluşturma çabası, Türkiye'nin müdahalesi ile sonuçsuz kaldı

DOĞU Akdeniz’de İtalyan ENI şirketine ait ‘Saipem 12000’ gemisi Türkiye’nin münhasır bölge olarak kabul ettiği üçüncü parselde doğalgaz araması yapmak istedi. Bunun üzerine Türkiye de bölgede askeri tatbikat başlattı. ‘Saipem 12000’ gemisi, üçüncü parselde yaklaştığı sırada karşısında Türk savaş gemilerini buldu.

YUNANİSTAN ve Güney Kıbrıs Rum Kesimi konuyu uluslararası kamuoyuna taşımaya çalışırken, Türkiye tavını değiştirmede. Bazı haber siteleri Saipem platformunun sökülme-ye başladığını ve platformun kısa sürede harekete geçerek bölgeden ayrılacağı, Türk tarafının baskılarının İtalyan şirketini geri adım atmak zorunda bıraktığını yazdı. ■ 6’da

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Doğu Akdeniz’de sondaj gerginliği*

Başlıkta ve haber metninde kimlik terimlerine yer verilmemesi, anlatımın merkezine habere konu olan olay alınarak genelleme yapmaktan kaçınılması ve kışkırtıcı olmayan bir dil kullanılması gerekirdi.

RUMLAR YİNE KAŞINIYOR

Rumlar'ın Doğu Akdeniz'deki "oldu-bitti" oluşturma çabası Türkiye'nin müdahalesi ile sonuçsuz kaldı

KIBRIS Rum yönetiminin Türkiye ve KKTC'nin tüm itirazlarına rağmen tek yanlı olarak parsellediği Doğu Akdeniz'de, Türk donanmasıyla Rumlar arasında "gaz dalaşı" başladı. Rumlar adına doğalgaz ve petrol arayan İtalyan ENI şirketine ait sondaj gemisi, KKTC'nin Gazimağusa kenti açıklarında 11 gündür Türk donanmasının tabikatının sona ermesini bekliyor. Türkiye, Rumlar'ın 3 numaralı parsel adını verdiği bölgede 10 Mart'a kadar yeni bir tabikat yapacağını ilan etti. Rum lider Nikos Anastasiadis hemen Yunanistan Başbakanı Aleksis Çipras'a "şimdi ne yapacağız" diye aradı. Kıbrıs Rum yönetimi uzun yıllardır Ada'nın çevresinde petrol ve doğalgaz ihalelerine çıkıyor ve Türkiye ve KKTC'nin deniz sınırlarını da içine alacak şekilde bölge ülkeleriyle Doğu Akdeniz'i paylaşan anlaşmalar yapıyordu. 2003'te Mısır, 2010'da da İsrail'le Doğu Akdeniz'de münhasır ekonomik alan belirleme anlaşmaları imzalayan Rum yönetimi, aradan geçen yıllarda 13 parsel ayırdığı Ada'nın güneyini uluslararası enerji şirketlerine kiraladı.

ÖNCE ANTALYA AÇIKLARINDA SONDAJ

Son kriz, Rumlar'dan çok sayıda parsel kiratalayan İtalyan ENI şirketinin Ocak ayında Saipem 12000 adlı sondaj gemisiyle Kıbrıs adasının batısında, bir başka ifadeyle Antalya açıklarında sondaj yapmaya başladı. Rumlar'ın 6 numaralı parseli verdiğimiz parselde sondaj yapan İtalyan ENI, orta büyüklükte doğalgaz yatağına ulaştı. (6 numaralı parselin bir bölümü Türkiye'nin kendi egemenliğinde olduğu bölge ile üst üste geliyor.)

TÜRK DONANMASI DURDURDU

Sondaj çalışmalarını tamamlayan gemi bu ay başında KKTC'nin Gazimağusa kentine doğru ilerlemeye başladı. Bu seferki hedefi, Rumlar'ın 3 numaralı, ya da Supia adını verdiği, Ada'nın tam doğusunda ve KKTC sularına yakın parsel oldu. Türk savaş gemileri, 9 Şubat'ta İtalyanlar'ın sondaj gemisini, 3 numaralı parselde 15 deniz mili mesafede durdurdu.

HEMEN AB'YE ŞİKAYET ETTİLER

Türkiye, denizcilik terminolojisinde Navteks adı verilen seyir/sefer telesi yayınlayarak, bölgede 22 Şubat tarihine kadar tabikat yapacağını ilan etti. Kıbrıs Rum yönetimi ve Yunanistan Türkiye'yi AB'ye şikayet etti, bölgeyi kiratalayan ENI şirketi üzerinden İtalya'ya da krize ortak yapmaya çalıştı.

10 MART'A KADAR BÖLGEDEYİZ

İtalyan şirketi gemisi, durdurulduğu noktada demir atarak Türk donanmasının tabikatının bitişini beklemeye başladı. Ancak Türkiye ilk tabikatın bitmesine 2 gün kala yeni bir seyir/sefer telesi yayınladı ve ikinci bir tabikat edenine aynı bölgeyi 10 Mart'a kapalı olacağını duyurdu.

ÇİPRAS, MERKEFİ ARADI

Türkiye'nin yeni tabikat ilanının hemen ardından Kıbrıs Rum yönetimi Lideri Nikos Anastasiadis, Yunanistan Başbakanı Aleksis Çipras'a aradı ve Türkiye'ye karşı ne tür adımlar atacaklarını görüştü. Çipras da Almanya Başbakanı Angela Merkel'i aradı. Merkel ve Çipras 23 Şubat'ta Brüksel'deki Avrupa Liderler Zirvesi'nde konuyu görüşmek üzere anlaşlar.

Açık deniz sondajları, maliyeti yüksek operasyonlardır. İtalyan ENI şirketinin kiralandığı sondaj gemisinin, ikinci tabikatın sona ermesini bekleyip beklemeyeceği henüz bilinmiyor, ancak geminin Mart ayında Fas açıklarında programlı sondaj bulunduğunu biliniyor.

TÜRKİYE DE SONDAJ YAPACAK

Bu arada, Türkiye'nin de Mart ayı içinde yeni satın aldığı sondaj gemisi ile Doğu Akdeniz'de doğalgaz ve petrol arama faaliyetlerine başlayacağı biliniyor. Türkiye, yalıtımdan önce Güney Kore'de imal edilen Deep Sea Metro II adlı ileri teknoloji açık deniz sondaj satın aldı. Türkiye'nin sondaj gemisinin, teknik hazırlıklar ve yeni isim belirlenmesinin ardından bölgeye gelmesi bekleniyor.

RUM MEDYASINDA GENİŞ YER BULDU

Konuya geniş yer veren Rum medyası da Türk meydan okuması/başlıklarını kullandı. Kıbrıs Türk tarafında Türkiye ile hareket ettiğine vurgu yapılan haberlerde, "Üçüncü parselin Türk ablukası altında olduğunu" sürüldü. Rumlar'ın ilk kez doğalgaz aramasının engellenmesine dikkat çekilen haberlerde, yoğun bir diplomatik çalışmanın da devam ettiği kaydedildi. Politika

KRİZİN TEMELİ MÜNHASIR EKONOMİK ALAN

DOĞU Akdeniz'de petrol ve doğalgaz savaşının temelinde münhasır ekonomik alan sorunu yatıyor. Münhasır ekonomik alanlar, Birleşmiş Milletlerin (BM) deniz hukuku alanındaki sözleşmesine göre belirleniyor. Denizlere kıyılan olan ülkeler 200 deniz mili ağına kadar olan deniz bölgesini, münhasır ekonomik alan ilan edebiliyor. Münhasır ekonomik alanlar, ülkelerin egemenlik alanı kabul edilmiyor sadece deniz altındaki doğal kaynaklardan yararlanılmasına olarak veriyor. Akdeniz gibi bir çok ülkenin kıyılarını paylaşmış deniz alanlarında münhasır ekonomik bölgeler komşu ülkelerin anlaşmasıyla belirleniyor. Türkiye, Ege ve Akdeniz'de büyük krizlere yol açacak bu sözleşmenin tarafı değil. Münhasır ekonomik alanlarla ilgili dünyada üzerinde çok sayıda anlaşmazlık noktası bulunuyor.

zetesi, "Münhasır ekonomik bölgedeki gerginlik büyük bir AB-Türkiye krizine dönüştürülebilir, ortam yatışmazsa Güney Lefkoşa ve Atina yaptırım talebinde bulunabilir. Türkiye-AB ilişkileri başlığını kesin kapatacak, Türk karşı güçler de orada hazır olacak" yorumunda bulundu. Fileleftheros gazetesi de ENI'nin bölgede araştırma yapmakta vazgeçmesi durumunda, Rum tarafının itiharnın sarsılacağını yazdı.

'SABİTLEYİCİLER SÖKÜLÜYOR'

Dün ise, Güney Kıbrıs Rum Kesimi ve Yunanistan'daki bazı haber siteleri, Saipem platformunun sökülmeye başlandığını duyurdu. Habere Saipem platformunun sabitleme sistemlerinin sökülmeye başlandığı, platformun kısa sürede hareket geçerek bölgeden ayrılacağı, Türk tarafının baskılarına İtalyan şirketinin geri adım atmak zorunda bırakıldığını yazdı. Rum ve Yunan basını önceki gün de Saipem platformunun Mart ayında Faosta bir sondaj olduğunu ve asıl endişelerinin Saipem'in bu sondaj sebebiyle bölgeden ayrılmak zorunda kalması olduğunu da yazmıştı

başlık: Hocalı'yı unutursak haram olsun

gazete: Kayseri Star Haber

tarih: 06.03.2018

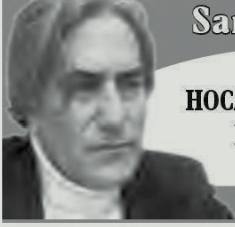
tür: köşe yazısı

yazar: Ahmet Sıvacı

hedef grup(lar): Ermeniler

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Yazıda, "Ermenistan 24 Nisan'da güya soykırımın 100. Yılı nedeniyle dünya genelinde boyalı or.....lar gibi yırtılmaya, kendini parçalamaya hazırlanıyor" ve "İnsanların canlı canlı gözlerini oyan, derilerini yüzen, el, bacak, kollarını yine canlı kesen kimdi hatırladınız mı? Ermeniler. Firavunların bile yapamayacakları aklın hayalin almadığı bir Müslüman katliamı" ifadeleriyle, Ermeniler şeytanlaştırılarak katliamla ilişkilendiriliyor, Ermeni kimliğine hakaret edilerek bu kimlik itibarsızlaştırılıyor. Yazar, **Ermeni kimliğine yönelik olumsuz yar- gıları pekiştiriyor, Ermenileri 'düşman' olarak yaftalıyor.**

Sanat & Sanat

HOCALPYI UNUTURSAK HARAM OLSUN

Ahmet SIVAC

Geçen hafta sekiz şehidimiz yine ciğeri-mize kan gibi düştü

İstiklal Harbindeki gibi yine bütün dünya çullandı üstümüze ve biz bu gavurlarla savaşıyoruz.

Bir başka yüreğimize kan gibi damlayan da Hocalı katliamı.

Ermenistan 24 Nisan'da güya soykırımın 100. Yılı nedeniyle dünya genelinde boyalı or....lar gibi yırtılmaya, kendini parçalamaya hazırlanıyor.

Ermeni Anayasası'nda Doğu Anadolu Bölgenizi" Batı Ermenistan "olarak gösteren kefereler.

Ağrı Dağı'nı kendi sınırları içinde gösteren ve sembol olarak kullanılan kefereler.

Rusyanın gayr-ı meşru çocuğu.

Ermenistan'daki bir ilkokulun töreninde öğrencilerin ayakları altına Türk Bayrakları serilmesine zerre kadar tepki göstermeyen ezeli gâvur.

Girin internete göreceksiniz bu iğrenç tabloyu.

Karanlık, sapıkça bir cinayet kurban giden Ermeni gazeteci Hrank Dink Ermenistan'da değil benim ülkemde kahramanlaştı ve resmen hesap soruluyor halâ:

Yalnızca İstanbul'da değil. Başka illerde de insanın kanına dokunan protestolar.

Şu pankartları hatırlayın Allah aşkına;
"hepiniz ermeniyiz. hepiniz hrant dink' iz

katil devlet hesap verecek

Türkiye türklerin değil herkesin.

hrantın katili faşist devlet "

Ermenistan'da tek bir Türk bile yaşamazken, üç yüz doksan bin Ermeni'nin yaşadığı benim ülkemde

şu özgülüğün bolluğuna bakın.

Rahmetli Şehidimiz Muhsin Yazıcıoğlu hayattayken suratlarına tükürtür gibi cevap vermişti:

"Madem hepiniz Ermenisiniz, o zaman Azerbaycan'da yaptığınız katliamların hesabını verin."

Kendilerini Aydın diye yutturanlar Ermenilerden özür dilemişlerdi hatırlayın.

Üstelik güya Ermeni aydını 300 kişi Cumhurbaşkanlığına uyduruk ermeni soykırımının kabul edilmesi için imza toplayıp göndermişlerdi.

1915 de yaptıkları katliamın izleri silinmedi.

Erzurum'da, bu ülkenin değişik yerlerinde koyun keser gibi kestikleri bebeklerin, kadınların, yaşlıların ve masum insanların kemikleri yapılan kazılarda ortaya çıkartılıyor.

1992 yılının şubatında bir gecede sivil Azeri halkına karşı girişilen, insanlığın Dünyaya döndükçe utanç duyması gereken, lanetle anması gereken etnik temizlik harekâtı.

Azerbaycan'ın Hocalı şehrinde, arklarına sığındıkları, eski Rus 366. motorize alayının askerleriyle yaptıkları çağın en büyük katliamı.

Azerbaycan toprağı içinde bulunan Dağlık Karabağ Bölgesinde yaşanan ve asla Dünya kamuoyunun katliam olarak kabul edemediğı katliam

Yirminci yüzyılın utanç tablosu soykırım.

Seksen üç'ü çocuk, yüz altısı kadın...

Yüzlerce insanı tüyler ürpertici bir şekilde öldüren kafaların kesen, hamile kadınların karınlarını yaran, avuç içi kadar bebekleri ayaklar altında ezen katliam.

İnsanların canlı canlı gözlerini oyan, derilerini yüzen, el, bacak, kollarını yine canlı canlı kesen kimdi hatırladınız mı?

Ermeniler.

Firavunların bile yapmayacakları aklın hayalin almadığı bir Müslüman katliamı.

Düşünebiliyor musunuz? Birileri bir gecede, siz yatağınızda uyurken gelecek ve sizin gözleriniz önünde çocuklarımızı, ananızı, babanızı, karınızı tavuk keser gibi kesecek.

İşte kefare devlet başkanının Bursadaki maçtan sonra inine gidip söylediğı söz:

"Yurttaşlarım

Türkler atalarımızı katletti. Kurduğumuz ilişki bu gerçeği değiştiremez. Bunu bütün dünya bilmeli. "

İşte bu caniler yaptılar Hocalı Kasabasındaki katliamı.

Hocalı katliamını unutursak haram olsun bize.

başlık: Budist seri katiller can almaya doymuyor

gazete: Milat

tarih: 14.03.2018

tür: haber

yazar: Milat

hedef grup(lar): Budistler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Haber için, seçilen başlıkla, söz konusu saldırıların ve şiddet olaylarının sorumluluğu Budist kimliğine mal edilerek Budistler düşmanlaştırılıyor.

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Myanmar'da en az 9 bin 400 Arakanlı Müslüman öldürüldü*

Haberde genelleyci bir kimlik ifadesinden kaçınılıp, olayın içeriğine vurgu yapılması ve konu hakkında daha fazla bilgi verilmesi, kullanılan dilde nefret söyleminden uzak durulması gerekirdi.

Budist seri katiller can almaya doymuyor

- Sınır Tanımayan Doktorlar (MSF) örgütü, Myanmar'da 25 Ağustos-24 Eylül arasında en az 9 bin 400 Arakanlı Müslüman'ın hayatını kaybettiğinin tahmin edildiğini açıkladı. MSF, Arakan'da 25 Ağustos'tan bu yana yaşanan şiddet olaylarıyla ilgili "Geride Hiç Kimse Kalmadı (No One Was Left)" başlıklı bir rapor yayımladı. Rapora göre, Arakan'da Müslümanlara yönelik şiddet olaylarının zirve yaptığı 25 Ağustos ile 24 Eylül arasında 9 bin 400 kişinin yaşamını yitirdiği ve bu kişilerden 6 bin 700'ünün doğrudan şiddete maruz kaldığı tahmin ediliyor. Bangladeş'e sığınan Arakanlı Müslümanlar, sahadaki MSF çalışanlarıyla yaptıkları görüşmelerde maruz kaldıkları zulmün boyutunu aktardı. Müslümanlara uygulanan şiddet olayları arasında, köylerin ve evlerin basılması, rastgele ve ayırım gözetilmeden ateş açılması, yakınlarının öldürülmesi, kaçış yollarına cesetlerin konulması ve cinsel şiddet yer alıyor.

başlık: Haçlı terörist öldürüldü

gazete: Güneş

tarih: 28.03.2018

tür: haber

yazar: Güneş

hedef gruplar: Hıristiyanlar

kategori: simgeleştirme

Öldürülen kişinin üzerinde bulunan haça yapılan vurguyla Hıristiyanlara yönelik düşmanlığın körüklendiği haberde, **Hıristiyan kimliği terörle ilişkilendirilerek, okuyucu Hıristiyanlara karşı kışkırtılıyor.**

HAÇLI TERÖRİST ÖLDÜRÜLDÜ

Başına 600 bin lira ödül konulan terörist PKK'lı Cihan Kıt, Tunceli'deki operasyonda etkisiz hale getirildi. Teröristin boynunda haç bulundu.

■ **TUNCELİ'NİN** Pülümür ilçesi kırsalında "Cobra" tipi helikopterlerin de destek verdiği operasyonda Mehmetçik, bir grup teröristle sıcak temas sağladı. Operasyonda 7 PKK'lı öldürüldü. Teröristlerden 2 M-16 piyade tüfeği, 4 Kalashnikof piyade tüfeği, bir RPG 7 roketatar, bir sırt telsizi ve çok miktarda yaşamsal malzeme ele geçirildi. Boynunda

haç işareti olan teröristin, Tunceli Ovacık nüfusuna kayıtlı, İçişleri Bakanlığının Aranan Teröristler Listesi'nin turuncu kategorisinde yer alan, örgütün sözde "Nazmiye Gücü Sorumlusu" "Mahir" kod adlı Cihan Kıt (30) olduğu tespit edildi. Teröristlerden birinin de "Baran" kod adlı Haydar Gül olduğu, 300 bin TL ödüllü "Gri" kategoride yer aldığı tespit edildi.

başlık: Alarm...

gazete: Sözcü

tarih: 06.11.2018

tür: köşe yazısı

yazar: Yılmaz Özdil

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

Yazıda, “Gaziantep’te her beş kişiden biri Suriyeli. Şanlıurfa’da her dört kişiden biri Suriyeli. Kilis’te artık azınlıktayız”, “ ‘Mazlum’ denilen Suriyelilerin karıştığı asayiş olayları giderek artıyor, toplumsal huzuru tehdit ediyor, ölümlü kavgalar yaşanıyor. Suriyeliler eliyle uyuşturucu, kadın ticareti yürütülüyor, suç ekonomisi önü alnamaz hale geldi. GAP şehirleri patlamaya hazır bomba gibi...” ve “Suriyeli kadınlardan ikinci, üçüncü eş almak iyice yaygınlaştı. Toplumsal, ahlaki deformasyon, dejenerasyon derinleşiyor” ifadeleriyle, Suriyeliler suç ve şiddetle ilişkilendiriliyor. Yazar, Suriyelilerin Türkiye’deki varlığını topluma yönelik bir tehdit’ olarak sunarak Suriyelileri hedef gösteriyor ve onlara yönelik ayrımcılığı pekiştiriyor.

Yılmaz ÖZDİL
yozdil@sozcu.com.tr

Alarm...

İnsani, sosyal, ekonomik kalkınma umudumuz, iş, aş ve banış cansuzumuz GAP bölgesi... Suriyeliler tarafından istila edildi.

GAP şehirlerinde ortalama her 100 kişiden 14’ü Suriyeli!

Gaziantep’te her beş kişiden biri Suriyeli. Şanlıurfa’da her dört kişiden biri Suriyeli. Kilis’te artık azınlıktayız.

Türk vatandaşlarına tanınmayan kolaylık ve hizmetler, Suriyelilere tanınıyor. Suriyeliler hastanelerimizde beş yıldızlı otel müşterisi gibi ağırlandırken, doğum sancısı tutan Türk vatandaş hastaneye kabul edilmiyor, şehrin 10 kilometre dışındaki hastaneye yönlendiriliyor.

patlamaya hazır bomba gibi... Şanlıurfa’da mesela, Türk vatandaşları hava karardıktan sonra şehir merkezine tek başına rahat rahat gidemiyor.

Suriyeli kadınlardan ikinci, üçüncü eş almak iyice yaygınlaştı. Toplumsal, ahlaki deformasyon, dejenerasyon derinleşiyor.

Nedir bu dersiniz? Varlığıyla onur duyduğumuz Umut Oran’ın GAP raporu... Alarm raporu.

Tbmm’de oturan milletvekilleri hiçbir işe yaramazken, değerli Umut Oran şu anda milletvekili bile olmadıkları halde, tpki milletvekili olduğu dönemdeki gibi, toplum adına hani hani çalışmaya devam ediyor.

Kriz miriz yok diyenlerin, Şanlıurfa valiliğinin hemen bitişindeki traktör pazarna uğraması yeterli... Yılda 120 traktör safan esnaf, artık 30 traktörü zor görüyor. Pamuk alım fiyatı güya 4,6 lira olarak açıklandı ama, fiyat 3,3 liraya kadar düşmüş durumda. Kilis merkezindeki Cumhuriyet Caddesi’nde dolu dükkan kadar boş dükkan var, her yer Arapça tabelalarla kaplı.

Mardin, Batman, Siirt’te resmi işsizlik oranı yüzde 30’a yaklaştı. Adıyaman’da İşsizler Derneği var! Şehirde neredeyse sadece kahvehaneler çalışıyor, işçiler-ustalar, kahvede iş bekliyor. Devletten maaş, bedava sağlık ve eğitim hizmeti alan, barınma, erzak, laşe yardımı alan Suriyeliler “kayıt dışı işgücü” piyasasını altüst ediyor. Çığ gibi büyüyen kayıt dışı işyerleri, namussu esnafın iflas etmesine yol açıyor.

“Mazlum” denilen Suriyelilerin karıştığı asayiş olayları giderek artıyor, toplumsal huzuru tehdit ediyor, ölümlü kavgalar yaşanıyor. Suriyeliler eliyle uyuşturucu, kadın ticareti yürütülüyor, suç ekonomisi önü alnamaz hale geldi. GAP şehirleri

Hatay, Osmaniye, Kilis, Adıyaman ve Şanlıurfa’ya gezdi, rapor hazırladı, “Uyanıyorum” başlığıyla duyurdu. Sayın basınızımla alakalı göstermedi ama, gerçek manada “alarm” verilmesi gereken bir rapor bu.

GAP’in 2013 yılında tamamlanması gerekiyordu. Tamamlanmasından filan vazgeçtik, GAP işte bu halde.

GAP’in toplam proje maliyeti 28 milyar dolarken... Suriyelilere “şimdilik” harcadığımız para 32 milyar dolar.

Suriyelilere seçme ve seçilme hakkı verildiği için, son seçimde milletvekili olmayı kılıpayı kaçırışlardı... Pek yakında Suriyeli belediye başkanlarımız olacak!

Duyduk duyamadık demeyin ahali.

Herkes sınıırı kıyısında Kürdistan kuruyor diye endişeleniyor ama... Sınıırı içinde, eni bereketli toprağıımızda, Suriye kuruyor.

başlık: Sapkınlar kudurdu 'Kur'an'ı değiştirin'

gazete: Yeni Akit

tarih: 07.05.2018

tür: haber

yazar: Tahsin Han

hedef grup(lar): Yahudiler, Fransızlar

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Haberde konu edilen bildiri, "İslam düşmanı Yahudiler ve Fransızlar, sapkınlıkta sınır tanımıyor...", "Geçmişte Tevrat'ı değiştirip kendilerince yorumlayan sapkın Yahudilerin to-runları Kur'an-ı Kerim'i değiştirmek için harekete geçti" ve "İslam dinine karşı hadsiz bir saldırıya giren Yahudiler ve onların Müslüman düşmanı destekçileri, Kur'an-ı Kerim'deki Yahudilerle ilgili ayetlerin değiştirilmesi ya da çıkarılması çağrısı yapma cürreti gösterdi" ifadeleriyle, tüm Yahudi ve Fransızlara mal edilerek, Yahudi ve Fransız kimlikleri, İslam ve Müslüman düşmanı olarak sunuluyor.

SAPKINLAR KUDURDU 'KUR'AN'I DEĞİŞTİRİN'

İslam düşmanı Yahudiler ve Fransızlar, sapkınlıkta sınır tanımadılar... Fransa'da eski Cumhurbaşkanı Sarkozy ve eski Başbakan Valls'in de aralarında olduğu 300 sapkın sanatçı ve siyasetçinin imzaladığı "Antisemitizme Karşı Yeni Manifesto" adlı bildiriye, Müslümanlara Kur'an-ı Kerim'deki Yahudilerle ilgili ayetlerin değiştirilmesi ya da çıkarılması çağrısı yapıldı.

TAHSİN HAN

Geçmişte Tevrat'ı değiştirip kendilerine yorulan sapkın Yahudilerin torunları Kur'an-ı Kerim'i değiştirmek için harekete geçti... Fransa'da eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy ve eski Başbakanlar Manuel Valls ve Jean Pierre Referan gibi önde gelen 300 sapkın sanatçı ve politikacının imzaladığı "Antisemitizme Karşı Yeni Manifesto" Le Parisien gazetesinde yayınlanırken Müslümanlara ayağa kalktı. İslam dinine karşı hadsiz bir saldırıya giren Yahudiler ve onların Müslüman düşmanı destekçileri, Kur'an-ı Kerim'deki Yahudilerle ilgili ayetlerin değiştirilmesi ya da çıkarılması çağrısı yapma cüreti gösterdi. Fransa'da Cumhurbaşkanı Macron'un İslam'ın yeniden yapılandırılması çağrısı sonrası ortaya konan manifestoda Kur'an'ın Yahudilerin ve Hristiyanların cezalandırılması çağrısında bulunan ayetlerinin bir suç olduğu ve kesinlikle değiştirilmesi gerektiği belirtildi.

MANIFESTO TAM BİR ZİRVA

Müslümanların dünya barışı için tehdit olduğunu iddia eden bildiri, İslam düşmanı Fransız dergisi Charlie Hebdo'nun uzun süre Genel Yayın Yönetmenliği'ni yapan Philippe Val tarafından kaleme alındı. 300 sözde aydın, siyaseti ve sanatçı tarafından imzalanırken Müslümanlar, sapkınların hazırlayıp, imzaladığı manifestoya sert tepki gösterdi. Fransa İslam Konseyi'nin (CFCM) Başkanı Ahmet Oğraş, bildiriye kınadı. Fransa'da İçişleri Bakanlığının himayesinde kurulan tek İslami kuruluşun başındaki isim olan Oğraş, aralarında eski cumhurbaşkanı ve başbakanların da olduğu 300 kişinin nasıl böyle bir bildiriye imza attığını anlayamadığını kaydetti. Oğraş, bildiriye yer alan ayetlerin değiştirilmesi çağrısını "zirva" olarak nitelendirdi. Bildirinin tamamen Müslümanları hedef aldığı kaydeden Ahmet Oğraş, "Bu bildiriyle Antisemitiz-

min yeğane suçlusu Müslümanlar olarak gösteriliyor" diye vurguladı. Oğraş'a göre bildirinin arkasında İslami dernekleri güçsüzleştirip CFCM'ı lağv etmek gibi niyetler de var.

BİLDİRİ İRKCİLİK VE FACİA

Fransa İslamofobi ile Mücadele Gözlemevi Başkanı Abdullah Zekri ise bildiriye "mide bulandırıcı" "ırkçılık" ve "facia" olarak nitelendirdi. Zekri, bildiriye imzalayanların amacının İslam'ı ve Müslümanları ezme olduğunu kaydetti. Yine politikacıların medyadan takip ettikleri İslam'ı günah keşişi olarak ilan ettiklerini de sözlerine ekledi. Paris Büyük Camii Müftüsü Dalil Boubakeur de Fransa'da antisemitizmle mücadele adı altında Fransa'daki Müslümanların hedef tahtasına oturduğunu aktardı. Bordeaux Büyük Camii İmamı Tark Oubrou ise Kur'an-ı Kerim'in şiddet çağrısı yaptığı yönündeki iddiaların cahillikten kaynaklandığını söyledi.

başlık: Gazze’de Yahudi terörü

gazete: Yeni Konya

tarih: 15.05.2018

tür: haber

yazar: AA

hedef grup(lar): Yahudiler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Haberde, ABD Büyükelçiliği’nin Kudüs’e taşınmasını protesto etmek için Gazze sınırında yapılan gösterilerde yaşanan olaylar aktarılıyor. 43 Filistinlinin İsrail askerleri tarafından öldürülmesini Yahudi kimliğine mal eden haber, **Yahudilere yönelik olumsuz yargıları pekiştiriyor ve düşmanlık algısını güçlendiriyor.**

İsrail askerleri, ABD’nin Kudüs’te büyükelçilik açmasını protesto etmek için abluka altındaki Gazze sınırında düzenlenen gösterilere katılan 43 Filistinliyi gerçek mermiyle yaraladı.

”

Binlerce Filistinli Büyük Dönüş Yürüyüşü’nde İsrail’i protesto etti

Gazze’de Yahudi terörü

ABD Büyükelçiliğinin Kudüs’e taşınması ve Nekbe'nin (Büyük Felaket) 70. yılı nedeniyle Gazze'nin Han Yunus kentinin doğusundaki İsrail sınırında toplanan Filistinliler, gösteri düzenledi.

İsrail askerleri, ABD’nin Kudüs’te büyükelçilik açmasını protesto etmek için abluka altındaki Gazze sınırında düzenlenen gösterilere katılan 43 Filistinliyi şehit etti, bin 750 Filistinli gerçek mermiyle yaraladı. Gazze’deki Filistin Sağlık Bakanlığı’ndan yapılan yazılı açıklamada, Han Yunus kentinin İsrail sınır yakınında düzenlenen gösterilerde 43 Filistinli şehit oldu. Onu yarıdan Filistin Kızılayından yapılan yazılı açıklamada Gazze Şeridi’nin İsrail sınırında düzenlenen gösterilerde şu ana kadar 448’i gerçek mermiyle olmak üzere, şarjapnel, gaz kapalıları ve göz yaşartıcı gaz nedeniyle bin 750 Filistinlinin yaralandığı kaydedildi. Bu arada İsrail ordusunun, Gazze sınırının “kapalı askeri bölge” ilan ettiği bildirildi. Ocaktan yapılan yazılı açıklamada, sınırda tel örgülerin olduğu bölgenin “kapalı askeri bölge” ilan edildiği ve buradaki herhangi bir hareketliliğin ordunun onayına gerektirdiği belirtildi. Gazze’nin İsrail sınırında cadılar kuran Filistinliler, ABD Büyükelçiliğinin Kudüs’e taşınmasını ve İsrail’in kamufle işi dışımsal olan Nekbe’nin (Büyük Felaket) 70. yılını protesto etmek için “milyonluk yürüyüş” adını verdikleri kapsamlı gösteriler düzenliyor. AA

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: İsrail askerlerinin ateş açması sonucunda 43 Filistinli öldü

Başlıkta kimlik ifadesi çıkarılarak, haber tüm bir kimliği hedef gösteren bir söylemden uzak bir dille yazılabilirdi. Ayrıca, hayatını kaybeden Filistinliler için kullanılan ‘şehit’ kelimesi, ölümleri kutsallaştırması ve militarist dilin yeniden üretilmesine aracı olması itibarıyla sakıncalı olarak değerlendirilebilir.

başlık: Yeşilköy Arapköy oldu

gazete: Sözcü

tarih: 12.07.2018

tür: haber

yazar: Sözcü

hedef grup(lar): Araplar, Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Haber, başlığı, alt başlığı ('AKIN AKIN GELİYORLAR') ve barındırdığı "İstanbul'un Bakırköy İlçesi'ne bağlı Yeşilköy'de sahil şeridi adeta işgal altında... Sıcak havalardan istifade eden çoğunluğu Suriyeli olan günübirlikçiler, sahil şeridine cuma gününden kamyonetlerle akın ediyor" ifadeleriyle, Suriyelilere bir rahatsızlık unsuru ve tehlike olarak işaret ediyor. 'ÇÖPLERİ BIRAKIP GİDİYORLAR' alt başlığı ve metinde geçen "tuvalet yoksunluğu nedeniyle sahilde çirkin görüntüler oluşuyor" ve "CHP'li İBB Meclis Üyesi Nadir Ataman 'İstanbulu kentin nimetlerinden faydalanamıyor. Semtte hırsızlık olayları da büyük artış gösterdi' diye konuştu" ifadeleriyle de, tekil olaylardan yola çıkılarak Suriyeli mültecilere yönelik olumsuz algı güçlendiriliyor. Haberde kullanılan ötekileştirici ifadeler, **Suriyelilerin Türkiye'de sıkça maruz kaldıkları ayrımcılığın ve nefretin yaygınlaşmasına hizmet ediyor.**

Yeşilköy Arapköy oldu

AKIN AKIN GELİYORLAR

İstanbul'un Bakırköy İlçesi'ne bağlı Yeşilköy'de sahil şeridi adeta işgal altında... Sıcak havalardan istifade eden çoğunluğu Suriyeli olan günübirlikçiler, sahil şeridine cuma gününden kamyonetlerle akın ediyor. Dolgu alanlardaki yeşilliklere derme çatma çadır ve nargilelerini kuruyor, burada sabahlıyor.

MANGAL YAKIYORLAR

Gün aşarınca günübirlikçiler mangalların başına geçiyor. Buradan çıkan koku ve duman sahil şeridini adeta yürünmez hale getiriyor. Mangal yapanların, bisiklet şeridini bile legal etmesi spor yapmak isteyenlerin mağdur olmasına yol açıyor. Ayrıca tuvalet yoksunluğu nedeniyle sahilde çirkin görüntüler oluşuyor.

ÇÖPLERİ BIRAKIP GİDİYORLAR

Hafta sonunu Yeşilköy'de geçiren günübirlikçiler, pazar günü evlerine gitmeye başlıyor. Ancak 2 gün boyunca oluşan çöpleri oldukları yerde bırakıyor. CHP'li İBB Meclis Üyesi Nadir Ataman "İstanbulu kentin nimetlerinden faydalanamıyor. Semtte hırsızlık olayları da büyük artış gösterdi" diye konuştu.

başlık: Terörist sevici Yunan'a bak sen

gazete: Star

tarih: 30.07.2018

tür: haber

yazar: Star

hedef grup(lar): Yunanlar

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Haberde, 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından Yunanistan'a sığınan askerlerin, 23 Temmuz 2018'de Atina yakınlarında çıkan yangında, yetkililer tarafından öncelikli olarak kurtarıldığına dair iddialara yer veriliyor. Başlığıyla, söz konusu olayın sorumluluğunu tüm Yunanlara yükleyen haber, Yunan kimliğini terörlle ilişkilendirerek, Yunanlara yönelik olumsuz yargıları ve düşmanlık algısını pekiştiriyor.

YANGINDA ÖNCE HALKINI DEĞİL, FETÖ'CÜLERİ KURTARDI TERÖRİST SEVICİ YUNAN'A BAK SEN

Yunan basını Çıpras hükümetini topa tuttu. Vradini gazetesi, 91 kişinin hayatını kaybettiği yangında, önce vatandaşını değil, FETÖ'cü askerleri bölgeden uzaklaştırdığını yazdı.

ÖLÜ SAYISI ARTTI

Yunanistan İtfaiye Teskilatı yangında ölü sayısının 91'e yükseldiğini 25 kişiye de daha ulaştıramadığını açıkladı. Yangında binin üzerinde ev hasar görmüştü.

YUNANİSTAN'A kaçan 8 darbeci asker, başkent Atina yakınlarında 91 kişinin ölümüne yol açan yangın sırasında, kaldıkları askeri bölgeden tahliye edildiği iddia edildi. Vradini gazetesi, "Yangın 8'i (askeri) de mi tehlikeye attı?" başlığıyla verdiği haberinde, Türkçe konuşan 8 kişinin, yangın bölgesi yakınlarındaki Yunan Kara Kuvvetlerine bağlı Sağlık ve Rehabilitasyon Merkezinden tahliye edildiğini ileri sürdü.

EVDE KALAN 8 YABANCI

Görgü tanıklarına dayandırılan habere, yangından en çok etkilenen Mati bölgesine iki kilometre mesafede bulunan Agios Andreas'taki merkezden çıkarılan söz konusu kişiler, Yunanistan'a kaçan sekiz darbeci olduğu belirtildi.

Haberde, "Kara Kuvvetleri Komutanlığına bağlı askerlerin sorumluluğunda yürütülen operasyonda öncelik, iki evde kalan 8 yabancı uyruklu kişiye verildi. Görgü tanıklarına göre, telaş içindeki Türkçe konuşan bu kişiler, Türkiye'de darbe girişimine katıldıkları iddia edilen askerlerdi" denildi.

TRAFİK YOĞUNLAŞMADAN HEMEN UZAKLAŞTIRDILAR

● **DARBECİLERİN** tehlikeye girmesinin önlenmek istendiğine işaret edilen haberde, bu kişilerin bölgede trafik sıkışıklığına yakalanmadan hızlıca uzaklaştırıldıkları kaydedildi. Gazete, haberinde ayrıca, Türkiye'nin talebi reddedildikten sonra darbecilerin güvenliğinden Yunan Kara Kuvvetleri Komutanlığının sorumlu olduğunu iddia etti.

başlık: Suriyeli fidyecinin 'rehine' tezgâhı

gazete: Milliyet

tarih: 22.08.2018

tür: haber

yazar: Ferit Zengin

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Konu edilen olayla doğrudan bir bağlantısı olmamasına rağmen zanlının ulusal kimliğinin ön plana çıkarıldığı haber, **Suriyelileri suçla ilişkilendirerek onlara yönelik olumsuz algıyı körüklüyor.**

SURİYELİ FİDYECİNİN 'REHİNE' TEZGÂHI

Esenyurt'ta Suriyeli Faisal Alahmar Mervan, 30 Temmuz'da polise oğlunun kaçırıldığı ihbarında bulundu. Oğlunu en son kendisine ait cep telefonu bayisinde gördüğünü belirten Mervan, oğlunun telefonundan arayan bir şahsın, "50 bin dolar ödemezsen oğlunu öldüreceğiz" dediğini bildirdi.

Baba Mervan'ın şikâyeti üzerine polis, 21 yaşındaki gencin kaçırıldığı sokaktaki kameraları incelemeye aldı. Gencin 4 kişi tarafından bir otomobile bindirildiğini belirleyen ekipler, aracın Suriye uyruklu Musab Elali adına kiralandığını tespit etti. Adresinin Küçükçekmece'de olduğu belirlenen Elali'nin evine operasyon düzenlendi. Çete elebaşı Elali, evdeki bir kadını boğazına bıçak dayayarak rehin aldı.

2 saat süren ikna çalışması sonrası Elali, teslim oldu. Elali'nin verdiği adrese giden polisler Esenyurt'ta el ve ayakları bağlı şekilde rehin tutulan

Suriyeli fidyeci, çete üyesi olan genç kadını rehin almış gibi yaparak polisi kandırmaya çalıştı.

Mervan'ı kurtardı. Polisin tespitine göre operasyon sırasında Elali, Esenyurt'taki şebeke üyelerini arayarak "Kaçın" dediği, çete üyelerinin de fidye için işkence yaptıkları genci adreste bırakarak kayıplara karıştıkları tespit edilirken, Elali'nin rehin aldığı kadının da çete üyesi olduğu tespit edildi. ● FERİT ZENGİN İstanbul

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Rehine tezgâhı*

Başlıkta ve haber metninde 'Suriyeli' sıfatı kullanılmamalı, Suriyelilere yönelik yaygın önyargıları pekiştirmekten kaçınılmalıydı. Ayrıca, gazetecilik etiği gereği, zanlı konumundaki kişilerin isimleri açıklanmamalı, görüntüleri yayımlanmamalıydı.

başlık: Suriyeliler, Türkleri işinden etti

gazete: Yeniçağ

tarih: 19.09.2018

tür: haber

yazar: Fatih Erboz

hedef grup(lar): Suriyeliler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Gazetenin ilk sayfasında yer verilen haberde, bir milletvekilinin işsizlik ve ekonomik sorunlarla ilgili olarak yaptığı, “Sigortaları olmadığı için fabrikalar işçi çıkarıp daha az maaşla Suriyelileri tercih ediyor. İşsizlik arttığı için tehlike kapımızda” benzeri açıklamalar aktarılıyor. Bu açıklamalar, tırnak işareti kullanılmadan ve çarpıtılarak başlığa taşınıyor. Suriyeliler ile Türkler arasında doğrudan bir karşıtlık kurulan haber, **söz konusu sorunların sorumluluğunu Suriyelilere yüklüyor ve onları ekonomik tehdit olarak kodluyor.**

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Suriyeliler düşük maaşla çalıştırılıyor*

Haberde, sosyoekonomik açıdan son derece kırılgan bir konumda olan Suriyelilerin, işveren tarafından çok düşük maaşlarla çalıştırıldığına vurgu yapılması ve Suriyelileri ekonomik sorunların merkezine alan bir kurgudan uzak durulması gerekirdi.

Suriyeliler, Türkleri işinden etti

TÜRKİYE'de işsizlik tüm bölgelerde büyük bir problem yaratırken, aynı zamanda son yıllarda Suriye'den göç alan kentlerde başka sorunlar da beraberinde getiriyor. Şu anda şehrin genelinde 500 bine yakın Suriyeli bulunduğu söyleyen CHP Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya, "Suriyelilerin bazı imtiyazları var. Reçeteleri, hastaneleri bedava. Sigortalı yapılmadığı için fabrikaların bir kısmında çalışıyor. Normal işçiler işinden çıkıyor. Bu noktada işsizlik artan böyle bir toplumda sorun başka alanlara da gidiyor. İşsiz kalanların çoğu varoş bölgelerde, evlerine yük olacaklar. Bunlar önümüzdeki günler için tehlikeli. Bu açıdan kaygılanıyoruz açıkçası" dedi.

Sanayicilerin yaşanan sıkıntılardan dolayı işçi çıkarmak zorunda kaldığını ifade eden Yılmazkaya şunları belirtti: "Ben kendi seçim bölgem Gaziantep'te yaşanan ekonomik sıkıntılardan sonuçlarını görebiliyorum. Sadece sanayiciler değil, küçük ölçekli işletmeler de işçi çıkarmak zorunda kalıyorlar. Bunları duyuyoruz, görüyoruz. Gaziantep Türkiye'nin önemli büyük sanayi bölgelerinden biri. Bu sonuçta insanlar için büyük sorun. İnsanlar bunu dillendiriyor. Vatandaş bize dert yaniyor. İşsiz kalan da dert yaniyor, iş yapamayan iş sahibi de dert yaniyor. Bu bölge çok hassas bir bölge. İşsizlik noktasında sıkıntı yaratan bu."

Bölgede toplumsal olayların olabileceği endişesini taşıdıklarını aktaran Yılmazkaya, şöyle devam etti: "Aslında biraz da siyasi kimliğimizle değil, vicdanımızla konuşuyoruz. İşsizlik çok sıkıntı yaratıyor. Suriyelinin biri bir çocuğa tacizde bulunduğu için geçtiğimiz günlerde ciddi olaylar yaşandı. Kentin psikolojisi böyle. Emniyet güçleri olayı büyütmedi, engelledi. İşsizlik yüzünden olası bir olay büyük toplumsal patlamalara neden olabilir. Sanayicinin derdi zaten ekonomik. Dolan durumu belli. İşsizlik artarsa, insanlar rahatsız oluyor. 500 kişi işsiz kaldı 2 bin 500 kişi etkileniyor. 6-7 bine yakın sanayi kuruluşu var. Bunların toplamını düşünün, burada kargaşaya neden olabilir."

■ Fatih ERBOZ

başlık: Hristiyan ve Yahudi terörüne gözler kör

gazete: Yeni Söz

tarih: 29.10.2018

tür: haber

yazar: Yeni Söz

hedef grup(lar): Hristiyanlar, Yahudiler

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

“Tüm dünya başta Hristiyan ve Yahudi olmak üzere gayrimüslim teröristlerin hem bireysel saldırıları hem de toplu olarak gerçekleştirdikleri katliamlar ile sarsılıyor. Avrupa’dan Amerika’ya dünyanın tüm coğrafyalarında Hristiyan ve Yahudi terör örgütleri soykırımlar düzenleyip, sivil-masum demeden tüm insanları katlediyor” ifadeleriyle Yahudiler ve Hristiyanları katliam ve terörle ilişkilendiren haber, **Yahudilere ve Hristiyanlara yönelik önyargıları ve düşmanlığı körüklüyor.**

Hristiyan ve Yahudi terörüne gözler kör

Tüm dünya başta Hristiyan ve Yahudi olmak üzere gayrimüslim teröristlerin hem bireysel saldırıları hem de toplu olarak gerçekleştirdikleri katliamlar ile sarsılıyor. Avrupa'dan Amerika'ya dünyanın tüm coğrafyalarında Hristiyan ve Yahudi terör örgütleri soykırımlar düzenleyip, sivil-masum demeden tüm insanları katliyor. Cinayetlere manipülatif haberlerle kitlelerde 'İslami terör' algısı oluşturmaya çalışan ve batı şirketleri tarafından desteklenen medya ise sessiz kalıyor.

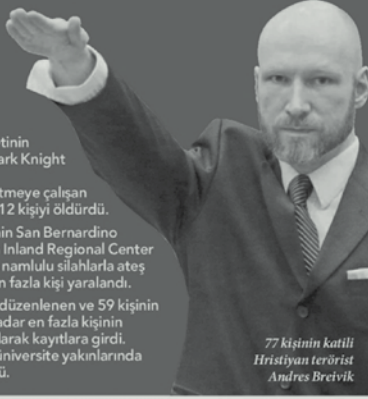

Tüm dünyaya terör ihraç eden ABD, siyahilere karşı devam eden ırk ayrımcılığını yanı sıra katliamlar, cinsel saldırılar ve taciz listesinde de başı çekiyor.

PSİKOPAT GENÇLİK YETİŞTİRDİLER

İŞTE terör ülkesi ABD'nin Hristiyan kökenli vatandaşlarının katliamlarından yalnızca birkaçı:

- 16 Nisan 2007: Virginia Teknik Üniversitesi'nin kampusunda düzenlenen saldırıda 32 kişi hayatını kaybetti.
- 20 Temmuz 2012: Colorado eyaletinin Aurora kentinde "Batman: The Dark Knight Rises" filminin galasında filmin karakterlerinden "Joker"i taklit etmeye çalışan bir kişi, sinema salonunu basarak 12 kişiyi öldürdü.
- 2 Aralık 2015: Kaliforniya eyaletinin San Bernardino şehrinde engellilere hizmet veren Inland Regional Center binasına giren 2 saldırganın, uzun namlulu silahlarla ateş açması sonucu 14 kişi öldü, 10'dan fazla kişi yaralandı.
- 2 Ekim 2017: Las Vegas kentinde düzenlenen ve 59 kişinin öldüğü saldırı, ABD'de bugüne kadar en fazla kişinin hayatını kaybettiği silahlı saldırı olarak kayıtlara girdi. Aynı tarihte Kansas eyaletindeki üniversite yakınlarında düzenlenen saldırıda da 3 kişi öldü.

77 kişinin katili Hristiyan terörist Andres Breivik

KATLIAMLARINI ÖRTBAS ETMEK İSTİYORLAR

İslam ile terörü yan yana getirmek için her türlü çabayı gösteren Batı dünyası, Hristiyanların ve Yahudilerin katliamlarını örtbas etmek için ise elinden geleni yapıyor. Kilise, hastane, okul ayırmadan; kadın-erkek çocuk-yaşlı demeden katliamlar yapan teröristlerin dini kimlikleri arka plana atılarak, hadiseler müferit olaylarmiş gibi lanse ediliyor.

BİRBİRLERİNE DÜŞTÜLER

Her geçen gün yenilerini eklediği katliamların son ayağı ise ABD'de bir sinagogda yaşandı. 11 kişinin öldüğü saldırıda terörist, sosyal medyada Yahudi karşıtı paylaşımlar yapan 46 yaşındaki Robert Bowers olarak açıklandı. Görgü tankları, saldırganın sinagoga girdikten sonra "Bütün Yahudiler ölmeli" diyerek rastgele ateş açtığını kaydetti. Saldırı sırasında sinagogda sünnet töreni yapılıyordu. Saldırganın, sosyal medya hesaplarındaki Yahudi karşıtı paylaşımları dikkat çekti.

SEÇİM ÖNCESİ MANİPÜLASYON MU?

Öte yandan saldırının Trump'ı destekleyen bir Cumhuriyetçi tarafından gerçekleştirilmiş olması 6 Kasım'da ABD'de yapılacak olan ara seçimler öncesi Trump'ın elini zayıflatmak amacıyla planlandığı iddialarını gündeme getirdi. Trump ise saldırganın kendisini desteklediği ve Yahudi karşıtı biri olduğuna yönelik bir soru üzerine "onun düşünce şekli hastalıklı ve Yahudi karşıtı biri olarak benim destekçim değil. Bu gibi kişilere karşı idam cezasını geri getirmeliyiz" ifadelerini kullandı.

başlık: Suriyeli mülteciye İngiliz işkencesi

gazete: Akşam

tarih: 29.11.2018

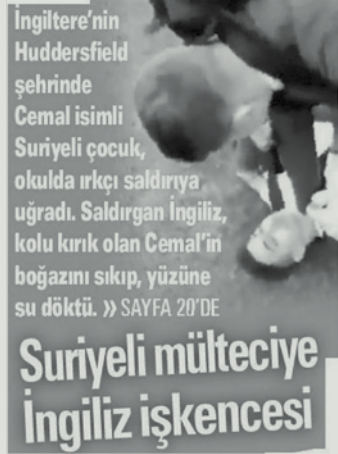
tür: haber

yazar: Akşam

hedef grup(lar): İngilizler

kategori: abartma/yükleme/çarptırma

İngiltere’de bir okulda Suriyeli bir mülteciye yapılan saldırıyı konu alan haberin başlığı, **tekil bir olayı tüm İngiliz kimliğine mal ederek ve bu kimliği şiddetle ilişkilendirerek, İngilizlere yönelik olumsuz yargıları güçlendiriyor.**

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: Suriyeli çocuğa okulda ırkçı saldırı

Başlıkta genelleyici bir ifade kullanılmaması, metnin İngilizlere yönelik önyargı yaratmayacak şekilde kaleme alınması gerekirdi. Ayrıca, şiddet içerikli haberlerde, konu edilen olayla bağlantısı olan çocukların kişisel bilgilerine yer verilmesi ve 'fail' ya da 'kurban' olarak ön plana çıkarılmasının, çocuklar üzerinde travmatik etkiler bırakabileceği unutulmamalı. Bu yüzden, gazetecilik ilkelerine dair ulusal ve uluslararası yayınlarda, çocukların öznesi ya da nesnesi oldukları olaylara dair haberlerde, olayın mağduru, faili ya da şahidi olan çocukların görüntülerinin ve kişisel bilgilerinin paylaşılması konusunda çekinceler ifade ediliyor.

başlık: Müslümanlara Alman domuzluğu

gazete: Milat

tarikh: 03.12.2018

tür: haber

yazar: Milat

hedef gruplar: Almanlar

Kategori: küfür/hakaret/aşağılama

Gazetenin ilk sayfasında yer verilen haberde, “Alman İslam Konferansı”nda katılımcılara bildirilmeden domuz eti servisi yapıldığı aktarılıyor. Söz konusu olayı Alman kimliğine mal ederek başlığa taşıyan haber, **Almanlara yönelik olumsuz hisleri güçlendiriyor.**

CEM'GİLLER SAVUNDU

Alman devleti ile Almanya'da yaşayan Müslümanların arasında diyalogo geliştirmek amacıyla düzenlenen 2 günlük konferansta domuz eti servisi yapıldı. Katılımcılar skandala tepki gösterirken Cem Özdemir'in Yeşiller Partisi'nden Volker Beck ise domuz eti servisini savundu. **7'de**

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: İslam Konferansı'nda domuz eti ikramı tartışma yarattı

Bir İslam konferansında, katılımcılar bilgilendirilmeden domuz eti dağıtılması ve bunun tartışma yaratması haber değeri taşısa da, olayın daha objektif bir üslupla, konu hakkında daha doğru ve etraflı bilgi verilerek aktarılması gerekirdi.

başlık: Türk'e kefen biçmek kimin ne haddine?

gazete: Gaziantep Oluşum

tarih: 03.12.2018

tür: köşe yazısı

yazar: Hakan Yağlı

hedef grup(lar): Kürtler

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

hedef grup(lar): Ermeniler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Yazıda, “1991 Körfez savaşında 500 bin Kürde kapılarımızı açtık, ekmeğimizi bölüştürdük. Sonuç 20 bin PKK’lı terörist karşımıza çıktı. Vergi vermezler, yardım alırlar. Fatura ödemezler, millettten keserler. Uyuşturucu imalatı ve satışı yapar ‘görmezden gelin’ derler. Sınırı geçip kaçakçılık yapar, ‘bu benim ekmeğim param karışamazsın’ derler. Asker polisle çatışır, öldürür mermisi bitince ‘teslim oluyorum, insan haklarım var, bundan yararlanmak istiyorum’ der. ‘Sınır ötesinde Kürtler ölüyor’ der ama savaşmaya gitmez ve Türklerin gitmesini isterler” ifadeleriyle, Kürtler birçok suçla ilişkilendiriliyor ve tehdit olarak işaretleniyor. Ayrıca, “ ‘Ben Kürdüm Kürt özgürlüğü için savaşıyorum’ derler, örgütün yarısına yakını Ermeni doldurur. Köy basıp vatanına sadık masum Kürtleri öldürür, kaçıırır, tecavüz ederler” ifadeleriyle, Ermeni ve Kürt kimliklerini terörle ilişkilendiren yazar, **Ermenilere ve Kürtlere yönelik olumsuz yargıları pekiştiriyor ve bu kimliklere yönelik düşmanlığı körüklüyor.**

Türk'e kefen biçmek kimin ne haddine?

Hakan YAĞLI

2. Abdülhamid Han'ın dediği gibi 'Hak edenin hakkını verin. Baş kaldıranın başını kesin.' Türk Milleti tarih boyunca hainlere ve başkaldıranlara gereken dersi verdiği gibi bugünde vermeye devam edecektir.

Göktürk budunun doğusunda isyanlar başlamış, isyancılar yakın çevresindeki kavimleri de kıskırtarak güçlü bir ordu kurmuştu.

**"BİR BAK TARİHE,
TÜRK'E BAŞ
KALDIRANLARIN SONU
NE OLMUŞ"**

İsyancılar Bilge Kağan'a bir elçi yolladılar. Elçi Bilge Kağan'a ilettiği notta 'Güçlü bir ordu kurduk. Bizim bulunduğumuz toprakları bize iade ederseniz üstünüze yürümekten vazgeçeriz' deniliyordu.

Herhangi bir milletin hükümdarına yazılmış mektup değildi bu. Türk'ün Başbuğu'na, Göktürk Kağanı'na yazılmıştı. Göktürk başbuğunun düşmandan korkup da toprak verildiği ne görülüş, ne de duyulmuş bir şeydi.

Türk toprak vermez, alırdı. Mektup cevapsız kalmadı, Bilge Kağan'ın yazdığı bir satırlık mektup 'Bir bak tarihe, Türk'e baş kaldıranların sonu ne olmuş'

**SADDAM'DAN
KAÇTINIZ, TÜRLERE
HAINLIK ETTİNİZ**

1991 Körfez savaşında 500 bin Kürde kapılarımızı açtık, ekmeğimizi bölüştürdük. Sonuç 20 bin PKK'lı terörist karşımıza çıktı.

Vergi vermezler, yardım alırlar. Fatura ödemezler, milletten keserler. Uyuşturucu imalatı ve satışı yapar 'görmezden gelin' derler.

Sınır geçip kaçakçılık yapar, 'bu benim ekmeğim paramı karışamazsın' derler.

Asker polise çatışır, öldürür memurisi bitince teslim oluyor, insan haklarını var, bundan yararlanmak istiyorum' der. 'Sınır ötesinde Kürdler ölüyor' der ama savaşmaya

gitmez ve Türklerin gitmesini isterler.

'Cahilim, geri kaldım' der, öğretmenleri öldürür, okul, dershane yakar 'hastayım' der köyüne gelen doktoru öldürür.

Sözde 'İslam konferansı' düzenler, kuran okutur. Sonra camiden çıkan imamın halkı uyandırıyor diyerek tek tek infaz eder.

'Yolumuz yok, devlet nerede' der, yol yapan iş makinelerini yakar, mühendisleri öldürür. Özgürlük der, mahkeme basar, avukata, hâkime, polise, askere pusu kurup sırtından vurur.

**DEVLETEN KAN İSTER,
GİDER KIZILAY KAN
VERME ARACINI YAKAR**

Namus der, her türlü ahlaksızlığı yapar, töre adı altında anasını bacısını öldürür. Resmi dilini bile öğrenmeye tenez-zül etmediği devletten aş, iş, malkam ister. Fakirim yoksulum der, ama inatla mantar gibi çoğalıp isyan ettiği devletin çocuklarına bakmasını ister.

Fakirim der, aşiret düğününde 20 kilo altınla görgüsüzlüğüne dibine vurur.

Dağ başına izinsiz ev yapar, yasadığı yere otobüs ister, ilk yaktığı da o otobüs olur.

Hastalanınca hastaneye gider devletten kan ister, ilaç ister, bedava tedavi olur. Gider Kızılay kan verme aracını yakar. Avrupa kaçak göçmenlerin gemisini bile batırıyor, ülkesine hiçbirini almıyor. 2 milyona yakın Kürdü ülkesine alan, barmak aş iş veren Türkiye'nin askerine polisine saldınp her yeri yakıp yıkıyor, hayatı durduruyorlar.

'Biz kardeşiz' derler Türk bayrağı yakarlar. 'Biz kardeşiz' derler Atatürk büstlerini yakar, yakarlar. 'Biz bu toprakları karla aldık, karla veriz. Gel savaşalım' dedikimizde 'Pis faşist, kafatasçı' derler.

'Ben Kürdüm Kürt özgürlüğü için savaşıyorum' derler, örgütün yarısına yakınını Ermeni doldurur. Köy basıp, vataruna sadık masum Kürdleri öldürür, kaçırır, tecavüz ederler.

başlık: Yunanlılar ölüme terk etti

gazete: Yeni Şafak

tarih: 05.12.2018

tür: haber

yazar: Yeni Şafak

hedef grup(lar): Yunanlar

kategori: düşmanlık/savaş söylemi

Gazetenin ilk sayfasında yer verilen haber, Yunanistan polisinin mültecilere yönelik uygulamalarını ve insan hakları ihlallerini konu alıyor. **Polisin sorumlu olduğu bir olay, seçilen başlıklar ve Yunanlara yönelik hakaret içeren 'barbar' ifadesiyle tüm Yunanlara mal edilerek, Yunanlara yönelik mevcut önyargılar körükleniyor;** 'Türk askeri merhametli' alt başlığıyla, Türk-Yunan karşıtlığı güçlendiriliyor.

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: Yunanistan'ın geri gönderdiği üç göçmen donarak öldü

Haberin merkezine insan hakları ihlallerinin konması, mültecilerin maruz kaldığı kötü muamele ve şiddetin aktarılması, mültecilerin verdiği mücadelelere ve yolculuklarında karşı karşıya kaldıkları tehlikelere vurgu yapılması doğru olurdu. Hak ihlalleri ve şiddetin medyada yer bulması, bu konuda bir farkındalık oluşmasına ve bu sorunla mücadele yöntemlerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Ancak, haber yazımında ve görsel seçiminde, yalnızca trajik olanı ön plana çıkaran ve aşırı şiddet betimlemesine yer vermekten ziyade, mültecilerin insan haklarını ihmal etmeyen, insanlık onuruna saygılı bir üslubun benimsenmesi büyük bir önem taşıyor.

Yunanlılar ölüme terk etti

Göçmenler
donarak
öldü

Yunanistan, ülkeye yasa dışı yollarla giren mültecileri ölüme terk ediyor. Yunan polisi, bir grup göçmeni, yarı çıplak halde botlarla Türkiye'ye gönderdi. Meriç nehri kıyısında sıfırın altında 6 dereceye düşen soğuğa dayanamayan 3 göçmen donarak can verdi. Yunan polisi, 13 Kasım'da da bir grup mülteciyi, dövüp sınıra bırakmıştı. 03

Serem köyünde yarı çıplak halde bulunan göçmenin donarak feci şekilde can verdiği belirlendi.

YİNE YUNAN BARBARLIĞI

Yunan polisi, bir grup göçmeni, yarı çıplak halde botlarla Türkiye'ye gönderdi. Meriç nehri kıyısında sıfırın altında 6 dereceye düşen soğuğa dayanamayan 3 göçmen donarak can verdi. 13 Kasım'da da bir grup mülteci, dövülüp soyulduktan sonra sınıra bırakılmıştı

Son 5 günde, Yunan polisimin para ve cep telefonlarına el koyarak geri yolladığı 713 göçmen ölümden döndü.

TÜRK ASKERİ MERHAMETLİ

Yasa dışı yollarla gittikleri Yunanistan'da, kapısını çaldıkları köylülerin ihbar sonucu yakalanan göçmenlerden Afganistanlı Jamaluddin Malangi, donarak can veren Afganistan uyruklu göçmenle aynı karakolda kaldıklarını anlattı. Ülkelerinde yaşadıkları zorluktan kaçtıklarını, ancak karşılaştıkları kötü muamelelerin kendilerine acı verdiğini belirten Malangi, "Yunan askerlerinin merhameti bulunmuyor. Türk askerleri ise çok merhametli" dedi.

Jamaluddin
Malangi

Yunanistan'ın ülkeye yasa dışı yollarla giren mültecilere yönelik insanlık dışı muamelesi hız kesmiyor. Yunan polisinin sınırdaki yakalayıp Türkiye'ye geri gönderdiği 3 göçmen donarak can verdi.

CESEDİ ÇOBAN BULDU

Edirne'nin Meriç ilçesine bağlı Serem köyünde, yarı çıplak bir kişinin hareketsiz yattığını gören çoban, durumu güvenlik güçlerine bildirdi. İhbarın ardından bölgeye jandarma ve sağlık ekipleri sevk edildi. Sağlık ekipleri, yaptıkları kontrolde Afgan uyruklu göçmenin donarak hayatını kaybettiğini belirledi.

YARI ÇIPLAK HALDE

Akçadam köyü sularına göleti ile Adasarhanlı köyünde birinci derece askeri yasak bölgede devriye gezen askerler, 2 göçmenin cesedini buldu. İlk incelemede bu

göçmenlerin de birkaç gün önce donarak öldükleri belirlendi. Üzerlerinde pantolon ve ayakkabı bulunmayan cesetler, otopsi için İstanbul Adli Tıp Kurumu'na gönderildi.

3 GÜN SAKLANMIŞLAR

Jandarma ekipleri tarafından sınırda yakalanan Afganistanlı Jamaluddin Malangi (29), donarak can veren göçmenlerden birini Yunanistan'da gördüğünü söyledi. Yunanistan'a Meriç Nehri'ni aşarak geçtiklerini ve ormanda 3 gün saklandıklarını anlatan Malangi, "Ormanlık alana yakın olan köye doğru ilerledik. Yunan köylülerinin kapılarını çalıp yardım istedik, o sırada birileri polisi aramış olmalı ki Yunan polisleri gelip bizi yakaladı. Önce bizi polis merkezine götürdüler. Sonra bizi araçla nehrin yanına getirdiler. Orada iki tane bot vardı.

Yunanistan daha önce de mültecileri soyup Meriç kıyısına bırakmıştı.

Sistematik bir şekilde gidip-dönüş yapıyordu. Onlara bindirilerek geri itildik" dedi.

İLK VUKUAT DEĞİL

Yunan polisi, 13 Kasım'da bir grup Yemen ve Filistinli göçmeni dövüp elbiselerini soyduktan sonra Türkiye'ye göndermişti. Edirneli köylüler çıplak halde buldukları göçmenleri ısıtıp gydırdıktan sonra jandarmaya teslim etmişti.

başlık: Deist Yunan'dan din dersine engel

gazete: Yeni Akit

tarih: 18.12.2018

tür: haber

yazar: Yeni Akit

hedef grup(lar): deistler, ateistler

kategori: simgeleştirme

hedef grup(lar): Yunanlar

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Yunanistan'ın Gümölcine şehrindeki bir medresede Türkçe ve din derslerinin saatlerinin azaltılmasının tüm Yunan kimliğine mal edilerek başlığa taşındığı haberde, "deist Yunan" ve "Ateist Başbakan Çipras" ifadeleriyle, söz konusu kimliklere olumsuz anlamlar yüklenerek, okur Yunanlara, deistlere ve ateistlere karşı kışkırtılıyor.

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: *Yunanistan'da din dersine engel*

Başlıkta ve spotta, kimliği merkeze alan ifadelerle genelleme yapmaktan kaçınılıp, söz konusu kimliklere dair önyargıları güçlendiren bir haber dilinden uzak durulması gerekirdi.

DEİST YUNAN'DAN DİN DERSİNE ENGEL

Ateist Başbakan Çıpras'ın yönettiği Yunanistan'ın Gümülcine'deki bir medresede Türkçe ve din derslerinin azaltılmasına karşı talebeler, boykot kararı aldı. Medrese-i Hayriye öğrencileri, Yunan devletinin ırkçı ve baskıcı karardan dönmemesi nedeniyle okulun kapısına kilit vurdu.

Medrese öğrencileri, Yunan devletinden dini kimliklerine tam anlamıyla saygı göstermesini ve ders müfredatına müdahale etmemesini isteyip okulun kapısına kilit vurdu.

Dinsizliğin hakim olduğu Yunanistan'da İslam karşıtlığı devlet politikası haline geldi. Deist Yunan hükümetinin Türkçe ve din derslerine engel koymak istemesi Türk öğrencileri isyan ettirdi. Gümülcine'de Türk öğrenciler, Türkçe ve din derslerinin Yunan hükümeti tarafından azaltılması nedeniyle süresiz boykot kararı aldı.

Gümülcine Medrese-i Hayriye okulu öğrencileri, Yunan devletinin ırkçı kararından dönmemesi nedeniyle demokratik haklarını kullanarak ikinci kez boykot kararı aldı ve okulun kapısını süresiz kilit vurdu.

Medrese-i Hayriye öğrencile-

ri, Yunan devletinin Türkçe ve din derslerinde kısıtlama kararı almasına ilk tepkiyi 25 Kasım 2018 tarihinde göstermiş, alınan kararın doğru olmadığını, kararnı iptali için iki gün derslere girmeyerek boykot yapmışlardı.

SÜRESİZ BOYKOT KARARI

Üç hafta önceki boykotta öğrencileri Medrese-i Hayriye Encümen Heyeti, okulda Türkçe ve din derslerinde eğitim veren öğretmenler ve veliler de destek vermişti. İki günlük boykotla ilgili öğrenciler ve encümen heyeti isteklerini Yunanistan Eğitim Bakanlığına yazılı olarak göndermişti. Üç haftalık bekleyişin ardından bakanlıktan isteklere

karşı hiç bir olumlu yanıt gelmemesi sonucunda okulda 2. boykot sürecinin başladığı bildirildi.

Süresiz boykot kararı sonrası Medrese-i Hayriye Encümen Heyeti Başkanı Hasan Molla ve velilerin temsilcisi Selahattin Kesit, öğrencilerin almış oldukları süresiz boykot kararını desteklediklerini ve onların yanlarında olduklarını ifade ettiler.

Gümülcine'de yaşayan Türklerin başta eğitim olmak üzere ciddi sorunlarla karşılaşiyor. Medresede azınlık statüsünün sürmesini isteyen Türkler, İkili kültür anlaşmaları ve Lozan anlaşması temelinde eğitimlerini sürdürmeyi talep ediyor.

başlık: Batılın simgesi Noel'e hayır

gazete: Milat

tarih: 24.12.2018

tür: köşe yazısı

yazar: Muhammed Özkılıç

hedef grup(lar): Batılılar, Hıristiyanlar, Yahudiler

kategori: abartma/yükleme/çarpıtma

Yazıda, "Yahudi veya Hıristiyanlar bizim herhangi bir günümüzü kutluyorlar mı? Herhangi bir mukaddes değerimize saygı gösteriyorlar mı? Aksine en üst perdeden bu değerlerimizimize saldırıyorlar. Kaldı ki asıl olan onların batıllarını terk ederek İslam'a gelmeleri, bizim ise İslam'ın doğruları üzerinde sebat etmemizdir" sözleriyle, Yahudiler ve Hıristiyanlar 'saldırğanlık'la suçlanıyor ve bu kimliklere yönelik nefret pekiştiriliyor. Yazar, "İslam diyarının yine batılılar tarafından ölüm tarlalarına çevrildiği, kan, göz, yaşı, feryat, işgal, sömürü ve talanlar içinde böylesi kutlamalar vahşettir. Ümmete ihanettir... Kendi katilini alkışlamak ve katliamlarını kutlamaktır" ifadeleriyle de, 'Batılı' kimliğini 'şiddet', 'sömürü' ve 'katliam'la ilişkilendirilerek, okuru Batılılara yönelik düşmanlığa teşvik ediyor.

Batılın simgesi Noel'e hayır

BATIYI körü körüne taklit etme, nice insanları adeta uyuşturmuş durumdadır. Burada Avrupa'da kendi değerlerini bağlı kalmayı başarmış olanlar, tehlikenin farkındadırlar. Her vesileyle de bunu diillendiriyorlar. Ancak üzülecek görüyoruz ki, buralarda insanların büyük bir kısmı, batının koşmuş kültürüne yenik düşmüş durumdadır.

Türkiye'den gelenler içinden asimilasyona yenik düşenler, yine de eper dinîştikten sonra yenik düşmüşler. Ne yazık ki diğer İslam ülkelerinden gelenler de batı kültürüne entegrasyon daha hızlı olmaktadır. Bunu Irak Suriye savaşından bu yana buralara savrulan mültecilerde daha bariz ve üzülecek görüyoruz. Ancak sonuçta Müslümanların batı kültürüne entegrasyonları hızlanarak devam etmektedir.

Bunun bariz bir göstergesi de burada ki günler ve kutlamalardır. Çocukların yaş günü kutlamaları, evlilik yıldönümü kutlamaları, hamile kalan eş için cinsiyet gecesi denebilecek bir kutlama yapmaları, hele hele Noel ve yılbaşı kutlamaları... İnsanların "topu topu bir gün" dedikleri bu günler, kültürel yozlaşmanın apaçık göstergesidir. Bu vb. uygulamaların her biri mukaddes değerlere birer bombardımandır. Dolayısıyla bu konuda daha çok geçmeden uyanmanın vaktidir.

Noel'e dair birkaç uyarı

- Kesinlikle bilelim ki, Noel'in İsa (as) gibi bir peygamber in doğumuyla alakası yoktur. Allah (cc) in elçisi bir peygamber in doğumu yılbaşında yaşanan rezilliklerle mi kutlanır. Nefsanî arzularını tatmin etmek isteyenler, İsa (as)'yı sadece istismar ediyorlar.

- Yılbaşı veya Noel adı altında herhangi bir kutlamada bulunmayın, o güne mahsus yiyecek, içecek veya o güne mahsus mekânlardan uzak durun. Hanefi fukahasının çoğu gayri Müslimlere ait herhangi bir bayrama, onların bayramını

kutlamak kastıyla katılmak, onlardan bir hediye almak veya onlara bir hediye vermeyi küfre götüren sebeplerden saymışlardır.

- Yine aynı kasıtlı hindi falan alma. vb. uygulamalardan uzak duralım.

- Ev ve iş yerlerimizde Noel reklamı içeren ışıklandırma, teşhir, vitrin süsleme gibi uygulamalardan uzak duralım. Aksine bu uygulamaları protesto edelim.

- O gece TV'lerin zararlı yayınlarından aile efradımızı uzak tutalım. Bunun için kendimize alternatif bir program yapalım. Bir konferans, panel vb. bir programa ailece gitmek, bir akrabama ailece ziyarete gitmek, kendi aramızda İslami bir ders, sohbet yapmak veya CD'den dinlemek, kitap okumak vs...

- Şans oyunu yuttumuzla hayatımıza bulaştırılan milli! Piyango kumarından uzak duralım. Özellikle bu konuda çevremizi uyararak kamuoyu oluşturalım.

- İslami kurumlar müştereken veya müstakil olarak bu geceye mahsus programlar düzenleyerek hayrın paylaşımına ve nice şerhlerin def'ine engel olabilirler.

- Tüm bunları kendimiz uyguladığımız gibi çevremizi de uyararak Noel pisliklerinden uzak duralarını sağlamaya çalışalım.

Unutmayalım ki İslam bizim tüm hayatımızı kuşatan ilahi bir sistemdir. Sevinçlerimiz de, tasalarımız da İslam'a göre olmak zorundadır. İslam eğlencenin ne kadarına nasıl müsaade ediyorsa biz onu yapacağız. "Yıldı bir kererdir canım" diyerek Noel'i veya çocuklarımızın doğum günlerini kutlamak, ömründe bir kererdir diyerek çocuklarımızın düğün, nişan ve kına gibi merasimlerini bir sürü haramla iç içe yapmak samimi bir Müslüman'a yakışmaz.

Yahudi veya Hıristiyanlar bizim herhangi bir günümüzü kutluyorlar mı? Herhangi bir mukaddes değerimize saygı gösteriyorlar mı? Aksine en üst perdeden bu değerlerimize saldırıyorlar. Kaldı ki asil olan onların batıllarını terk ederek İslam'a gelmeleri, bizim ise İslam'ın doğruları üzerinde sebat etmemizdir.

"Ey iman edenler! Kendilerine kitap verilenlerden herhangi bir gruba uyar-sanız, imanınızdan sonra sizi döndürüp kâfir yaparlar." (Ali İmran 3/ 100) "Her kım bir kavme benzemeye özenirse o da onlardandır" (Sünen-i Ebi Davut C: 4, Sh: 44, Beyrut)

İslam dıyanının yine batıllar tarafından ölüm tarlalarına çevrildiği, kan, göz, yaşı, feryat, işgal, sömürü ve talanlar içinde böylesi kutlamalar vahşettir. Üm-mete ihanettir... Kendi katilini alkışlamak ve katliamlarını kutlamaktır.

başlık: İmamoğlu değil “Rum dostu”

gazete: Diriliş Postası

tarih: 26.12.2018

tür: haber

yazar: Diriliş Postası

hedef grup(lar): Rumlar

kategori: simgeleştirme

Haber, hem başlığı, hem de alt başlığıyla (“Türk düşmanı Rumların dostu”) Rum kimliğini Türkiye’ye yönelik bir tehdit olarak sunarak, Rumlara dair olumsuz yargıları ve düşmanlığı körüklüyor.

İmamoğlu değil “Rum dostu”

▲ 31 Mart Yerel Seçimleri yaklaşırken; CHP’nin ‘İstanbul adayı’ Ekrem İmamoğlu, Rum Patrikhanesi’ne koştı. Ortodoks Patriği Bartholomeos’un duasını alan İmamoğlu, tavsiyelerini dinledi.

İmamoğlu daha önce Beylikdüzü’ne “Türk Ordusu, Kıbrıs’a geldiğinde kurtaracak Türk bulamayacaktır” diyen, ‘Türk düşmanı’ başpiskopos Makarios’un heykelini dikmişti. Rumlar’a ilgisi bilinen İmamoğlu, Türk düşmanlığını teyit etti.

SAYFA 6 POLİTİKA

Ekrem İmamoğlu Patrikhane'ye koştu!

▲ 31 Mart'taki Yerel Seçimler yaklaşırken; CHP'nin İstanbul adayı Ekrem İmamoğlu, Fener'deki Rum Ortodoks Patriği Bartholomeos'un duasını aldı! Daha önce de Beylikdüzü'ne 'Türk düşmanı' başpiskopos Makarios'un heykelini diken İmamoğlu, patrikhanedeki açıklamasında, "Herkesi dinleyeceğiz. Herkesin düşünceleri var, onlara değer vereceğiz" dedi. İmamoğlu, patrik Bartholomeos'a 'herkesi dinleyeceğine' dair adeta söz verirken; tavsiyelerini de aldı. Noel bayramına eşlik ettiklerini anlatan İmamoğlu, "Kıymetli bir inanç merkezi" ifadesini kullandı.

Bir taraftan 'barış' mesajları veren İmamoğlu öte yandan da AK Parti Grup Başkanvekili Mehmet Muş'u 'cahillik' ile suçlayıp ayırtırdı.

TÜRK DÜŞMANI RUMLARIN DOSTU

Ekrem İmamoğlu'nun 'Rum dostu' olduğu Beylikdüzü'ndeki Yaşam Vadisi'nden de biliniyor. İmamoğlu, genel başkan Kemal Kılıçdaroğlu ile botanik bahçenin tam orta yerine 'Türk düşmanı' başpiskopos Makarios'un heykelini dikmişti. Kıbrıs'ta Türkleri katleden faşist olarak tanınan Makarios'a değer atfeden İmamoğlu, açtırdığı heykel ile adeta Beylikdüzü'nün kalbine hançer saplamıştı. Kıbrıs'ta Türkler katledilirken; yaşanan drama kayıtsız kalan Makarios, "Türk Ordusu, Kıbrıs'a geldiğinde kurtaracak tek bir Türk bile bulamayacaktır" demişti. CHP ve Beylikdüzü Belediye Başkanı, Rum katillere sahip çıkarak; kendi milletine düşmanlık edip bir de Fener Rum Patrikhanesi'nde 'barışçıl' mesajlar verdi.

DIĞER DEZAVANTAJLI GRUPLAR

başlık: Bugün 'dünya erkeklığı yok etme günü'

gazete: Yeni Söz

tarih: 08.03.2018

tür: diğér

yazar: Sema Maraşlı

hedef grup(lar): kadınlar

8 Mart Emekçi Kadınlar Günü'nün 'dünya erkeklığı yok etme günü' olarak sunulduğu yazı, 'Erkeğin babalık hakları, kadının iki dudağı arasında', 'Kadına yan bakan memuriyetten atılacak', 'Erkekler psikolojik hadım uygulanıyor' gibi alt başlıkları ve içeriğıyle, kadına yönelik şiddetin sorumluluğunun tüm erkekler mal edilmesinin erkekler için mağduriyetlere neden olduğu iddia edilerek, kadına yönelik sistematik şiddet görmezden geliniyor ve bu konudaki sorumluluk görünmez bir ele atfediliyor. Yazar böylece, kadınlara yönelik ayrımcılıkla mücadeleyi itibarsızlaştırıyor, kadınları erkekler karşı düşmanca bir konuma yerleş-tirmiş oluyor.

Bugün, 'dünya erkeklığı yok etme günü'

İnsan, insana şit değeri, tabiat ve sınırlanabilirlik ne varsa hepini sönmüş komsusunda bir gün yeni şeyleri güler yüzden kapalı ve satanizm, en çok kadın ve çocukları kullanıyor. Dini özgün yeteneği, bütün günü insani hayat tarzına karşı ödem ve yönelik gibi seküler düzenin geliştiğı okullar nedeniyle kadına

yönelik bany şiddetli türünden bütün erkekler karınlamam gerekten bir 'canavar' olarak gösteriliyor. Mevyanın köpürmesi ve bazı çevrelerin aklı zıyan yorumlarıyla erkek düşmanlığına dönüştürülen kadın ile erkek arasında şeytani duvarlar örülüyor. Hepsi kati, tacizci, tecavüzci ilan edilen erkekler ise bu zulme karşı sızıyor.

ERKEK SÜREKLİ AŞAĞILANIYOR

Kadınlann öldürüldüğü ya da şiddet gördüğü haberleri zahanesi ile erkekler kati, tacizci, tecavüzci ilan ediyor. Son otuz yıldan beri dünya, son on yıldan beri de çıkarılan 'postif ayrımcılık' kanunlarıyla Türkiye yeni bir döngüye girdi. Erkeklerin üzerine basarak kadınların yükselişini önemi yapıyor. Her ne kadar bu 'eşitlik' gibi kulağına hoş gelen bir kelime ile sınımlı gösterilmeye çalışılsa da aslında şin gerçeğı kadınlara, erkekleri efendi olmaya çalışıyor.

TOPLUM HIZLA CİNSİYETSİZLEŞTİRİLİYOR

Hollywood filmleri, diziler, şarkılar, toplumdaki sarıya ön plana çıkarılan meşhur sapıklar nedeniyle, dünya yavaş cinsiyetsizleştiriliyor. Erkek ve kadının farkını ortadan kaldıran moda akımları hatta erkeğı kadın, kadını erkek formuna sokan kıyafetler, toplumun beyinine 'kılık' gibi kazınarak cinslerin alarmlarını yavaş yavaş yavaş ediyor. Ancak burada daha çok, kadını erkeğı yakıştırmaktan ziyade, erkeğı kadınlaştırma çabaları ön plana çıkıyor. Çünkü feratından kopmayan erkek, modern dünyanın virüsü gibi görülüyor.

Feminist olmayan nadir münevverlerden olan Sema Maraşlı yakıştıran teftihkeyi yazdı '8'de

ERKEĞİN BABALIK HAKLARI, KADININ İKİ DUDAĞI ARASINDA

BATIDA değıştirilen yeni bir sayfa. Kadın vücudunu erkeğı bıldırmaya' alam, Türkiye ise son 30 yıldır kanunlar etyle toplama renk edilmeye çalışıyor. 6284 nizamla psikolojik hadım kanunu, Nafika Kanunu, Teminat ve Eğıl Mal Paylaşımı. Çocuk Hakları uygulanmazda erkekler hem hadım ediliyor, hem de babalık kurumu ortadan kaldırılmaya çalışıyor. Tamamen kadının insafına bırakılan aile ve kadın beyanına dayanan hukuk, aile meclisleri kökünden çözümleniyor.

KADINA YAN BAKAN MEMURİYETTEN ATILACAK

KADINA postif ayrımcılıkla erkeğı yavaş yavaş öldürüyor bilmeyen TİMAM, şiddetle de korumadık sığın, emirleri beğenmeyen, şiddetli buluşma göre koyan kadını tam bir sözi, bir erkeğın kamu-

ERKEKLERE PSIKOLOJİK HADİM UYGULANIYOR

BULUĞ çabası gelmiş 9 yaşında bir erkek çocuğı, kız gibi davranıyor ve kız gibi giyiyor. Çocuk kar olma sebebini anlatırken, "Kız arkadaşlarımm annesi bana psikolojinin göre davranıyorlar" diyor. Gözlemlerde tam da yapılan bu. Erkekleri aşıştırmak ve erkek oldukları için standerler psikolojik hadım uygulanıyor.

ERKEKLER KÖLE, KADINLAR 'TAPINILACAK VARLIK'

ERKEKLER modern dünyaya sokulmuş, korunan köleleri haline geliyor. Kadınlar ise tapınılacak varlıklar. Erkekler, kadınlar ne yapıyorlarsa kadınlar da yapıyorlar. Kadınlar baki memnun baki memnu değıler. Kadınlar, haklarıda sınırlamış az sayıda kadın türünden çok sayıda erkeğı kullanılmak üzere. Fikri olmaları baki cümlük edebiyatı yapıyorlar. Kapitalist sistem kadınlar türünden kullandığı feministin temeli bir göre göre gücün öteklerin sorunu getirmekte.

okul sınırdan alınması ve bir ömür boyu bir daha baki belirlenmesine neden olacak. Meclislerde bu da yeteri olmayacak. Okul olacak bir kurum daha yapayızdır de erkekleri düşmanca kitleye atalım!

Erkekler de insan sayısını (işlere tapıyorlar)

9 yaşında bir erkek çocuğu, kız gibi davranıyor ve kız gibi giyiniyor. Kız olmaya 4 yaşında karar vermiş ve ailesi de ona destek olmuş. Kız olma sebebi anlatırken kullandığı bir cümle çok dikkat çekiydi. "Kız arkadaşlarımız annesi bana pilsikimşim gibi davranıyorlardı." demiş.

Kadınlar davranışları sebebi ile kızlığı yıpta cisimlerinden utanan bu erkek çocuğu günümüzde pek çok erkekğin dilendirmeye kofuştuğu bir davranış, çocuk masumiyeti ile dile getirmiş ve kendince tebar almış. Günümüzde tam da yapılan ve de yapılmak istenen bu. Etkisizler ağaflıklar ve erkek öldüklerin için utandırmak. Psikolojik bir hadim bu aslında.

Anne-kız çarpan herman bapardaki parta oturmağr pürükdek güterey yere atıyorlar. Kırk yılık çarş beşerendi yanelara yaklaşıp "Hanneler o çarşerdelarin kabulların yere atmasıız yil oku." diyor. Genç kız sun dercede terbiyese bir tavırda "Sana ne istediğimi yere atırsın. Defekt gibi beşerendi yekası şimidi busele tade ett" diye badırın. Bandan sonraki ömrünü kendini aldamaya çalırak geçirsin." demiş. Adamcızın korkma herman yanlarından uzaklaşmı. Bu olay adamm kız adadıta bana.

Ya badırınay, adamcızın tuzak poliser gütmeymiş. Adamm hayır kayırdı. Anık bu devirde insanlan çoğu erkeklerin suçu olduguna inama eğilimindekiler. Oyle ya. Bir kadın dümp

Sema Maraf

dururken neden bir adama firra atırsın, diye düğünlüyor. Oysa meydı buna çok zıllı anlam hazırlıyor ve kadınlr bundan ciddi zararla etkileniyorlar.

Çarşın yan tarafında bir kan-koca yüniyor. Adam bir şey güllüyor, kadın onun gümesine sinir oluyor. Kocasına "Sun güllerken hiç aynaya baklın mı? Aynsı sebakelerle beşeriyorsun." diyor. Adam ne diyeceğini bilmiyor, halfl bir çıkıyor kadın. Kadını kanı burnunda hamle. Kadına: "Sebak dedigin bu adammn bir maymun doğarmazın unum." demek istiyorun fakat susuyorum.

Adamı daha fazla utandırmamın mantığı yok. Bu devirde erkeklere atış serbest. Etrafına bir bakın, gerek gereklye hoyatta gerek medyada olsun erkekler sürekli ağaflıyorlar. Kadınlann öksürdüğü ya da şiddet gördüğü haberleri bahanesi ile erkekler katli, tacizi, tecavüzü ilan ediyor. Erkekler oturun, kökük ve ağaflama amaçlı hayran isimleri gayret rahat söyleyebiliyor. Hatta erkeklerin hayırdan apağı olduğı ile ilgili kamu sporlan hazırlap yayınlanabiliyor. Toplumda çok tepki de görmüyor. Fakat kimse kadınlara dokunuyor. Onlann

dokunulmazlann var.

Son otuz yıldan beri dünya yeni bir dönüğe girdi. Erkeklerin üzerine basarak kadınlann yokesli dönemindedir. Her ne kadar bu "tepkil" gibi kulaga hoş gelen bir kavime ile severni göstermeye çalıpsa da aslında iğin gerçeği kadınlr, erkeklere efendi olmağa çalıyorlar.

Erkekler modern dünyann apağlan, hollanan kökelleri haline geldiler. Kadınlr ise tapınaklar vardılar. "Ona barlası ancak diğlere tapıyorlar." (Nisa suresi 117)

Erkekler, kadınlr ne istedişye fazlasıyla verdiler; fakat kadınlr hällä memnun hällä mutlu değiler. Kadınlr; halsizliğe uğramış ar sayda kadın ünverinden çok sayda erkekği ağaflannklar. Efendi olmuşlar hällä ezdikler edebiyat yapıyorlar. Kapitalist sistemin kadınlr ünverinden kurtulduğu her geçen gün ünlelerin sorunu gerimlenmektedir.

Tim dünyada alle kurumu büyük zarar gördü. İngiltere'de "Yalnızlık Bakanlığı" kuruldu. İngiltere'de 9 milyon yalnız insan varmış ve yalnız insanlar için basit bir grupta bile öykülerlarmış.

Mevcut kanunlar yüzünden erkekler edilemek istemiyor. Kadınlr o kadar yoksüldükler ki (!) kendilerine uygun erkek bulamıyorlar. Ben de atık çocuklar evlilik dışı doğuyor ve babasız büyüyorlar.

Maleseli ki bizim ülkemizde Ben'den aldığımız kanunlar sebebi ile onlann sorunu doğdu güüyor. Her geçen gün boşanmalar artıyor, şiddet artıyor, tacizi, tecavüz artıyor fakat sebakler sorgulanmıyor ve görmezden geliyoruz. Bütün suç, erkeklere yükleniyor, gütmün ötekli çalıyorlar. Hep cesazlar konuşuyorlar. Etkime ceza olmalı hem de cesazlara olun diye ar ağindan olmalı fakat bizde cesazlar ne dedire suu azaltılamazız.

Verilen cesazlar feministler sevindirmekten başka bir işe yaramıyor. Şiddet her geçen gün artıyor. "Pöfeti ayırmak" diye kadınlr halsiz kalkanlar elde edenler erkekleri sürekli ağaflıyorlar. Bir taraftan cinsel istemim için kıymasız hadimle konuşurlarken aslında unun sözcük erkeklere psikolojik hadim yapıyor. Hem de kanunlarla.

PSİKOLOJİK HADİM KANUNLARI

6284 nolu psikolojik hadim kanunu: Tanrıya ya yan bakma cesazı. 6284 Erkeğin erkek öldüğü için cezalandırılmasına kanuna.

Güya kadına güddeti bitirme amaçlı yapıldı. Anusı dayıması ile.

Sonuç: Şiddet hiç olmadık kadar arttı. Sebep: Adaların çok sayılı olması. 6284 e göre altele bir antlaşma olduğuında sadece kadın beyanı esas alınıyor, erkeğin beyanını hiçbir önemi yok. Erkeğin kadına faklı güddet uygulamasına da gerek yok. Kadına köyçe can aksak, şikayeti et. "Kocam bana bağınıyoz, başıgülmüşüm kanyıoz, gece eve geç gelince nereden diyoz... Kocamdan şikayetiyyim." Erkeğe hemen suçu gösteriliyor. "Heey erkeğ hadim bil. Kadınlr bütün Tanrıçalamızdır. 6284 teyapıyorlar! Onlar asla yılan söylemezler, firra atmazlar, halsizlik etmezler, onları masum Tanrıçalamızdır..."

Erkek hemen kurtulm ediyor, cesaz kesiliyor. Tanrıya rahatsız emellenen ölüyü işi ayı da abı ayı gibi bir site evinden alınıyor, evi baskın o mahalleye giniyor, okuluına gidip çocuğunu görüyor. Bu arada karısının ve çocuklarının maddi ihtiyaçları da karılmamk zorunda.

Erkek bu arada nerde kule ne yer ne işer, ruh hälli nasıldır kimsenin umurunda değil. Karısını arıyoz "Neden bu halsizliğe başıngamış" demesi de suç. Uzaklaşma cesazın telefon açarak delene heman kapısı cesaz var.

Ülkemizde böyle adabizim bir kanun var ve birniece erkek bundan muzdarip, mağdur, mazlum... Bizim medestaki vektörimiz acaba onlar sadece kadınlann vektörünü zannediyorlar kendilerini, bilmiyorlar. Bu halde durumlan düzeltmek için hiçbir şey yapılmıyor.

Ezilen, şiddet gören kadınlr için çkıs bu kanun diye savunuluyor. Oysa gerçekten psikopat olan, kansına ezyet eden erkeklerin eylemleri köküklerden köküklerin şikayeti edilmiyorlar. Nerde bir kocasına güddet vermek isteyen kadın varsa onlar kullanyoz. Kullananlann çoğu da pırgan. Zira evden atıldığı kocası ya bir daha geri dönmüyor, boşanmış son anda bakıyor ya da işkelleri daha da kötü oluyor. Bu karından sonra birler değil, yüzbinlerce erkek evinden atıldı.

Son yıllarda kadın cinayetlerinin artmasının bir sebebi de bu kanun. Eşiden atılan mahalle sine giniyoruz, çocuklann görmeşeyn, aklağıların yüzüne bakılmıyor, apağlanlar erkek öfle pettalanm yapıyıp kadına güddet uyguluyor ya da cinayeti ediyor. Şiddet artınca cesazlar artırılmaya çalıyoz, oysa baskılık kurulumdan istisnalarlık bızır.

Nafaka Kanunu: "Öğün sükun kanun" Erkeğe boşanma cesazı-Tanrıpadan ayrılmamın bedeli. Anayasamız "Erkek evin reisidir" maddesine kaldırılmıştı. Erkek evin reisi değil diyorlar fakat alenin masrafları erkeğin üstüne yükliyor. Evlenirken ev kumarnn bütün yükü erkeklerin ünverindedir. Ev kiralayacak, eşya alacak, nişan, düğün masrafları, geline taksatları taksatlar... Evlilik bütün masrafları onun üstünde. Karısı harcamaları memnun değilse 6284 e göre suç.

Erkeğin boşanmada kendisi suçu olsa da olmasa da, az kusura da olsa ömrü boyu eski karısına balmak zorunda. Çocuğu varsa zaten ona nafaka ödeyecek, fakat çocuğu olmayan ve anık ona yabancu olan bir kadına neden hangi sebeple ömrü boyu bakmaz? Arasđımalarmı göre dünyada hiçbir ölkede ömrü boyu nafaka yok. Bizde bir gün bile evli balsa kadını bakmasıyı istemir olmak evlenmedeği sürece (dini nikahı eyle ve sevdiği ötekli) erkek ona balmak zorunda.

10 gün evli bulğı 20 yılı nafaka ödemeyen var. Neden kadını eski kocasının üstünden geçinçin? Hangi aıla ve vicdana sükur bu? Ve kadınlr kanunu zoru ile eski kocanın gelen geliri nasla içinlere sindiriyorlar? Zannediyorlar ki o para onlara hayır getirsin, gelmesin. Ancak eski epekinin yıldı, gönüllü veriz; bunu hällä hoş lıp harcarıyalır.

Bu nafaka kanunu feminizme de aykırı. Kadın bu kadar acı bir varlık mı ki aranda hiç bir bık kalmamış onk ona yabancu olan bir erkeğe muhtaz yapın. Gıncıktan ihtiyacı olan kadınlara devlet maas bağlasın. Fakat eski kocaman negatif enerji ile verildiğı parayı yemisin.

Tamamiet ve Eğil Mad Yaptırma: Boşanmada ölmekle erkeğin kadına tamamiet vermesi ve evlilik içinde ölmüşü mallan eşit paylaşması da büyük bir halsizlik. Düriminde kadını kad-

ınsız erkeğin malı da erkeğin. Eğer evlilik içersinde kadın gelir getirmen bir işe çalıpsa, erkeğe verildiğı borçlar vana ayrılmam onlar cesaz edlip bir ödeme kılanına adaleti öfle.

Çocuk Hacı: Erkeklerin babalık hakkının elefinen alınması. Boşanma sonrası babalara ve çocuklara en büyük zulüm da bu. Boşandı, mahkeme çocuklan genellikle anneye veriyor, baba istese de verilmiyor. Anne çocuğu aldı baba da nafakasını ödeyince ve babanın çocuğunu görmesi hafız sorunları ya da aynı belki günleri saatine kadar mahkeme kararıyla belirlendi.

Buraya kadar da halsizlik var fakat ev halsizlik bundan sonra. Kadın çocuğu babaya göş termek istemiyor. Kıyflı beşerendi çocuğunu babasına göstermek istemeyen kadınlr aldi sağlığı yerinde değildir. Zira aldi sağlığı yerinde olsa çocuğun babasız büyümesini zararlanı dögünöbilir. Ancak baba psikopatı ya da

maddede bağımlı gibi çocuğu zarar gelme ihtimali vana bu durumda çocuk kanunur.

Kadın mahkemenin belirlendiğı günlerde bile göstermedeği bebalar çocuklann görmeğ için haczetmek zorunda. Egey haka fakat çocuk hacci devam ediyor. Baba hacci taznatğı taznatğı 300 lira gibi bir para yarıp bir ekleje polisle psikoloğu çocuğunu insana ancak ediyor. Kadına neden mahkemenin kararına uymayozun diye ceza bile verilmiyor. Neden? Çünkü kadınlr Tanrıca. Onlar haka yozmazlar. Kadın çocuğu göstermeyozna kesin baba köndü, diye bakılıyor. Kadını kırindın, ruh sağlığından kimsi güşeyhe vaktis oluyor.

Pek çok kadın da sırf eski kocasına zorluk olsun ve çocuğu babasın sevmesini diye bunu yapıyor. Şimdi bu heman erkeğe her çocuğu büyük bir zülem değil mi? Hani kadın merhametli neredem! Kendi çocuğuna acıyoz onun babasız bırakıyor.

Erkekler memuriyetten kolayca atılabilecek

Erkekler psikolojik hadim kanunları bu kadar mı Değil. Bakanlanmız bu kadar zulüm ne balmayoz. Miğir... 6284 e kadın kanun geliyor. Miğir... 6284 e kadın kanun kalkmaması belkilerin, yetkililere uluğu uğrarcıların sevgili bakanlanmız 6284 i yettleri görmemiyor ve ona karışık kanun yapılmaya karar vermişler. İleri bir arada büyüün değil.

457 nolu kanun: Bomba bir kanun. "Erkeklerin geber kanunu" diye bilirdiği losca. Hadim bugünkü gazetedede vardı. Başık "Kadın düğmanına devlet kapsı kapsalı" Bir de kadın düğman demiyorlar. Oysa "Kadın yalın bakla devlet kapsı kapsalı" olmaldığı başlık.

657 nolu kanun şu anda devlete karışık lenmiş suçlan kapsıyor. Devlete karışık hanlık, dolandırıcılık, devlet satları aşığı kılanlar veriler ağır suçlan kapsıyor. Bu suçu işleyenler her türlü devlet kapsı kapsıyor, işlerinden atılıyorlar.

Kadına istemir ve şiddet suçlan da bu kapsama ginecekmiş. Eyaloz. Sonuçta devlet kutsalı kadın da kutsal. Tanrıçaları yan güöbe bakan gebesini. Ne işi yer devlet kapısında? Her alanan erkeğin yiridine de birtakim alınır. Oh ne aldi! Kadın istemirde sonunu da bu şekilde gütmüşü oluyor. Bir sayık bu. Anđımız taş da erkek olsun ne zararı var!

Cezaları ilgili bu hazırlıklar devam edenler, çok önemli bir teşakı galımsa daha sessiz sedasız sürdürölüyor, bu gazete haberi ile öğrendik neyse ki. Bu konudaki sayı düzlemişe ise çok yadırgan Meclis gündemine gelip torba yasaya eklenememiş. Kadına karışık işleyimler memur, sizlermi memur. İşe ya da tapanon gibi kamu personeli statüsünde devlet kurumlarında çalıştırdıkları görev alamayacakmış. 6284 ile kanun ile erkekleri evden atıldı, 457 ile de devlet kurumlarından atatağız; bir kanun daha yapıpvelemede erkeklere düğyanan ataları!

başlık: Ahlak ‘sınırı’ aşıyor

gazete: Milli Gazete

tarih: 27.06.2018

tür: haber

yazar: Onur Şehmus Şahin

hedef grup(lar): LGBTİ’ler

Manşetten verilen haberde, LGBTİ’ler art arda ‘sapkın’ olarak kodlanıyor ve aşağılanıyor. ‘Sapkınlık, topluma kabul ettirmeye çalışılıyor’ şeklindeki alt başlık ve haber metninde yer alan “LGBTİ hastalığına kapılmış sapkınlar, İstanbul’da yine ahlâksızlık kusmaya hazırlanıyor”, “Bu sene 26. defa gerçekleştirilecek rezil etkinliklere LGBTİ örgütleri, aktivistler, sendikalar, çeşitli öğrenci grupları ve bazı siyasi partiler de katılacak. Bu yılki rezaletlerin teması olarak ‘sınır’ belirlenirken, türlü sapkınlar ve ahlaksızlıklar, ‘atölye çalışması’, ‘panel’, ‘söyleşi’, ‘film gösterimi’ ve ‘parti’ şeklinde sergilenecek” gibi ifadelerle, LGBTİ’ler cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimleri nedeniyle topluma yönelik bir tehdit olarak sunuluyor. Haber, bir bütün olarak, LGBTİ’lere yönelik ayrımcılığın ve şiddetin normalleşmesine ve yaygınlaşmasına hizmet ederken, homofobi ve transfobiye karşı verilen mücadeleyi de itibarsızlaştırıyor ve hedef gösteriyor.

AHLAK 'SINIR'I AŞILIYOR

LGBTİ hastalığına kapılmış sapkınlar, İstanbul'da yine ahlâksızlık kasmaya hazırlanıyor. 25 Haziran-1 Temmuz arasında "Cinsel Kurtuluş Haftası" ilan eden eşcinseller, "çok es, çok aşk, çoklu cinsellik" adıyla 50'yi aşkın program düzenleyecek. Bu da yetmezmiş gibi, Kadıköy ve Taksim'de yürüyüş yapmayı planlayan sapkınlar, valilikten gelecek onayı bekliyor. Bu arada, bazı etkinliklerin Çağlayan ve Anadolu Adliyesi'nde yapılacak olması da dikkat çekiyor.

SAPKINLIK, TOPLUMA KABUL ETTİRİLMEME ÇALIŞILIYOR

Onur Şehmus
ŞAHİN

➤ BU sene 26. defa gerçekleştirilecek rezil etkinliklere LGBTİ örgütleri, aktivistler, sendikalar, çeşitli öğrenci grupları ve bazı siyasi partiler de katılacak. Bu yılki rezaletlerin teması olarak "sınır" belirlenirken, türlü sapkınlar ve ahlâksızlıklar, "atölye çalışması", "panel", "söyleşi", "film gösterimi" ve "parti" şeklinde sergilenecek.

HAFTA BOYUNCA SAPKIN ETKİNLİKLER DEVAM EDECEK

BU REZİL ETKİNLİKLERİN BAZI LARININ ÇAĞLAYAN VE ANADOLU ADLİYESİ GİBİ KAMU BİNALARINDA GERÇEKLEŞTİRİLECEK OLMASI İSE HAYRETLE KARŞILANDI.

➤ HALKIN malı olan kamu binalarının böylesi rezil etkinlikler için kullanılacak olması akıllara durgunluk verirken, düzenlenecek programların isimleri bile dikkat çekti! "Pembe tezkere", "Çok eşlilik", "Metreslik", "Eşcinsel namus cinayeti", "Edebiyatta LGBTİ+" gibi birçok öğrenci paneli düzenlenecek olmasıyla toplumun inanc değerlerine aleni saldırı yapılacak!

"VALİLİK" TEN GELECEK HABER MERAK KONUSU!..

➤ MİLLÎ Gazete, sapkınların etkinlik organizasyon yetkisine ulaştı. Gazetemize açıklamada bulunan yetkili, "İstanbul'da 'çok es, çok aşk, çoklu cinsellik' adıyla 50'yi aşkın program düzenlenecek. Bu etkinliklerin birçoğu parti şeklinde olacak. Valilikten yürüyüş için izin istenildi. Onaylanırsa Taksim ve Kadıköy'de yürüyüşler olacak. Bunların yanı sıra LGBTİ grupları, zorunlu olan kısırlaştırma yasasını kaldırdı. Bunun için ise bir açıklama yapılacak. Tüm vatandaşlarımız davetlidir" dedi.

başlık: Sapık kadınlar

gazete: Erzurum Milleti Sesi

tarih: 20.07.2018

tür: köşe yazısı

yazar: Savaş Uçar

hedef grup(lar): kadınlar

Yazıda, “Son zamanlarda canımızı yakan, içimizi acıtan taciz ve tecavüz olaylarına eklenen ölüm ve cinayet olaylarında baş rolü erkekler oynuyor. Ancak bu failleri bu noktaya sürükleyen etkenler arasında ‘acaba’ kadınların da bir rolü varmı diye bakmaktan geri duramıyor insan” ve “Cadde pazar, yarım yamalak, efül efül gezen keyfince nefisini eğlendiren kadınlarında çocuk cinayetlerinde payı vardır. İmanı örümcek ipine bağlı biz müslümanların, gözünü, dilini ve belini haramdan sakınmasında, kadınların birinci sırada etkisi vardır. ‘Sapık’ denilince sadece erkeğin akla gelmesi, bu etken faktörün korunmasına göz yumma anlamına gelir ki: buna göz yumduğun taktirde, seninde çoluk çocuğun, tahrik edilmiş ve bastırılmış duyguların patlak verdiği olay olabilir” ifadeleriyle, kadın ve çocuk cinayetlerinde, kadınların cinayet faillerini tahrik ettiği öne sürülerek, **kadın ve çocuk cinayetleri meşrulaştırılıyor ve bu cinayetlerde kadınlara sorumluluk yükleniyor.** “Güzel giyinmek başka bir şey, tahrikkar giyinmek başka bir şey elbette. Bunu kendine bir model seçen, insanların kendisine bakmasından memnuniyet duyan ve bunu çok defa da kasten yapan ‘sapık’ kadınlar biliyorum ben” sözleriyle, dinî referanslarla temellendirdiği kendi ahlak anlayışının dışına çıkan kadınları “aşırı” ve “ahlaksız” olarak yaftalayan yazar, kadınları normatif sınırlar içine davet ederek, onların toplumda maruz kaldığı çok katmanlı ayrımcılık biçimlerini yeniden üretiyor. Yazının bütününde, **kadın ve çocuk cinayetleri bir ahlak meselesi olarak sunulurken, cinayetlerin gerekçesi olarak kadınların giyimleri, yani bizzat kendilerine işaret ediliyor ve maruz kaldıkları şiddet meşrulaştırılıyor.**

- Savaş UÇAR -
yorgun_25@hotmail.com

Sapık kadınlar

**Doğrudan doğruya
Kur'an'dan alıp ilhâmı,
Asrın idrâkine
söyletmeliyiz İslâm'ı.
M. Akif Ersoy**

Garip bir şey ama, sapık deyince akla bir erkek figürü geliyor nedense. Sapıklık erkeklere özgü bir meziyet değil elbette. Kadınların sapığı yokmu. Son zamanlarda canımızı yakan, içimizi acıtan taciz ve tecavüz olaylarına eklenen ölüm ve cinayet olaylarında baş rolü erkekler oynuyor. Ancak bu faileri bu noktaya sürükleyen etkenler arasında “acaba” kadınların da bir rolü varmı diye bakmaktan geri duramıyor insan. Katil zanlılarına bir ortak aramak değil derdimiz elbette. Geçen günlerde bir yazımda “kadınların koku sürünmesi” konusundaki görüşlerimi yazmıştım. Çok acııp tepkiler aldım. Sana ne diyenmi sorarsın, parasını senmi veriyorsun diyenmi sorarsın. Erkek ve kadından müteşekkil hayatımızda , etkenin karşısındaki edilgen faktörünü görmezden gelmek saflık olur. Yarattılışı gereği, cinsel dürtülerinin direk hedefi olan namzetten etkilenmemek gibi bir lüksü yoktur erkeğin. Sadece kendinden tahrik olan, dışı figürlerden etkilenmeden, kendi iç güdüsüyle galeyana gelen bir erkek tanımı yoktur sanırım. Erkeğin “illede” sapık olması gerekmez etkilenmesi için. Bindüğünz otobüste veya metrobüste , eful eful kokan, burununuzun direğini sızlatan kokuları gideeği duraa kadar koklamak zorundayız. Son zamanlarda moda bir deyim olan, “namus apış arasında değil, insanın içindedir” kandırmacasına aldanmış ne kadar çok kadın var. Güzel giyinmek başka bir şey, tahrikkar giyinmek başka bir şey elbette. Bunu kendine bir model seçen, insanların kendisine bakmasından memnuniyet duyan ve bunu çok defa da kasten yapan “sapık” kadınlar biliyorum ben. Aynı zamanda açık giyen

edep timsali kadınlarda tanıyorum elbette. Buraya kadar yazdıklarımın; “açık giyen kadın sapıktır” anlamı çıkarılmaması gerektiğinin altını çizdikten sonra, konuyu başka bir yere taşımak istiyorum. Uymamız gereken kuralları ihtiva eden fikh meselelerinde “setri avret” konusuna bakınca şu açıklamayı görürüz: Erkeklerin avret yeri: Hz. Peygamber (s.a.s) erkeklerin avret yerini şöyle açıklamıştır: Erkekler için kapatılması gereken yerler, göbekten diz kapağına kadar olan kısımdır. Erkekler, belirtilen yerlerini açamaz, başka erkeklerle ve kadınlara gösteremezler. Kadınların avret yerleri hakkında ise; Kuran-ı Kerim'in Nur süresi 31. ve Ahzab süresi 59. âyetleri müslüman kadınların yabancı erkekler karşısında ve sokağa çıktıkları zaman "kendiliğinden görünen kısımlar" dışında bütün vücutlarını kapatmalarını; "cılbab"larının başlarından aşağı yaka ve omuzlarına sarkıtılmalarını; süslerini açık göstermemelerini; gizledikleri süslerin de başkaları tarafından bilinmesi için uygunsuz hareketler yapmalarını istemektedir. Bu konuda asla taviz vermyen islâmın koyduğu kriterlere her mümin kadın ve erkek uymak zorundadır. "Kardeşinin edep yerlerine bakan lanetlenmiştir" buyuran Rasûlullah bir diğr hadisinde; "Yemin ederim ki, bir insanın edep yerlerine bakmaktan yahut da başkasının edep yerlerini seyretmesine razı olmaksansa, gökten yere düşerek iki parça olmayı tercih ederim" buyurmaktadır. Sadece dinin konusu olmamakla beraber, sosyoloji, psikoloji ve benzeri bilim ve ilim dallarında öncelikli konuların olan bu derin mevzuu kısa notlarla anlatmak mümkün olmamakla beraber, kısa notlarla olsa hatırlatma gereği duydum. Cadde pazar, yarım yamalak, eful eful gezen keyfince nefisini eğlendiren kadınlarında çocuk cinayetlerinde payı vardır. İmanı örümcek ipeğine bağlı biz müslümanların, gözünü, dilini ve belini haramdan sakınmasında, kadınların birinci sırada etkisi vardır. “Sapık” denilince sadece erkeğin akla gelmesi, bu etken faktörün korunmasına göz yumma anlamına gelir ki: buna göz yumduğun takdirde, seninde çoluk çocuğun, tahrik edilmiş ve bastırılmış duyguların patlak verdiği olay olabilir. Ya rab; ümmetin kadınlarını ve erkeklerini, çocuklarını kötülüklerden uzak eyle.

başlık: Allah'ın laneti üzerinize olsun

gazete: İstiklal

tarih: 15.10.2018

tür: haber

yazar: İstiklal

hedef grup(lar): LGBTİ'ler

Eşcinselliğin art arda “ahlaksızlık” ve “sapkınlık” olarak nitelendirildiği haberde, “Sosyal medyada paylaşılan bir videoda, ahlaksız Lut kavminin helak olmasına neden olan eşcinsel sapkınlığın artık ne kadar yaygınlaştığı görülüyor. Bu sapkınlığa destek olanların da, sapkınlığı yaşayanların da Allah'ın laneti üzerine olsun” spotunda olduğu gibi, eşcinsellik bir tehdit olarak kodlanıyor ve eşcinseller düşmanlaştırılıyor. Haber, eşcinselleri hedef alan ayırmacılık ve şiddetin normalleşmesine ve yaygınlaşmasına hizmet ediyor.

ALLAH'IN LANETİ ÜZERİNİZE OLSUN

■ **SOSYAL** medyada paylaşılan bir videoda, ahlaksız Lut kavminin helak olmasına neden olan eşcinsel sapkınlığın artık ne kadar yaygınlaştığı görülüyor. Görüntülerde, evlenen sapkın çiftin Tarkan'ın bir şarkısı eşliğinde düğün salonundaki piste geldiği, dans ettiği ve öpüştüğü görülüyor. Salondakiler de onları alkışlıyor. Videoyu paylaşan hesaba göre bu sapkın olayın yaşandığı yer ise İzmir'de bir düğün salonu. Bu sapkınlığa destek olanların da, sapkınlığı yaşayanların da Allah'ın laneti üzerine olsun. // **3'TE**

ALLAH'IN LANETİ ÜZERİNİZE OLSUN

Sosyal medyada paylaşılan bir videoda, ahlaksız Lut kavminin helak olmasına neden olan eşcinsel sapkınlığın artık ne kadar yaygınlaştığı görülüyor. Bu sapkınlığa destek olanların da, sapkınlığı yaşayanların da Allah'ın laneti üzerine olsun

GÖRÜNTÜLERDE, sapkın çiftin Tarkan'ın bir şarkısı eşliğinde düğün salonundaki piste geldiği, dans ettiği ve öpüştüğü görülüyor. Salondakiler de onları alkışlıyor. Videoyu paylaşan hesaba göre bu sapkın olayın yaşandığı yer ise İzmir'de bir düğün salonu.

Eşcinseller 1993'ten beri "onur" kelimesini de kırılarak, Onur Yürüyüşü altı altında İstanbul'da yürüyüş düzenliyorlar. Ve birçok sapkın da onlara destek veriyor.

LUT KAVMI BÖYLE HELAK OLMUŞTU

Hazreti İbrahim Urfa'dan Filistin'e hicret ederken yanında yeğeni Hazreti Lût da vardı. Yüce Allah Hazreti Lût'a peygamberlik görevi verdi ve onu başkenti Sedom olan bir kavme peygamber olarak gönderdi.

Yüce Allah buyuruyor:

“Ve Lût'u da kavmine peygamber (olarak) gönderdik. (Lût) Kavmine dedi ki: Siz gerçekten erçinkin fuhşiyatı (eşcinselliği) yapıyorsunuz. Sizden önce âlemlerde bir tek kişi bu işi yapmamıştı. (Ankebût - 28)

Lût kavmi, eşcinsel (homoseksüel) denilen cinsel sapıklardı. Bu nedenle Hz. Lût öncelikle onları bu konuda uyardı ve dedi ki: “Siz gerçekten erçinkin bir fuhşiyatı (eşcinselliği) yapıyorsunuz. Sizden önce, âlemlerde bir tek kişi bu işi yapmamıştı.”

Hz. Lût gece, gündüz yalvarıyor ve onlara öğütler veriyordu ama ne yazık ki sapıklar iyice azmış ve iş çığırından çıkmıştı. Toplumda açık yerlerde bile erkekler kendi aralarında sapık ilişkide bulunurken, kadınlar da onları izliyor ve eğlenip gülüşüyorlardı.

Hayâ kalkmış ve cinsel sapıklık toplumun bütün kesimlerine yayılmıştı. Canlıların üremesini düzenleyen fitrat kanunlarına ters düşen bu sapıklık hareketi küçümsü de devam edemedi ve Âdetullah'ın gereği azabın gelmesi artık an meselesi idi.

VE AZAP MELEKLERİ GELDİ

Yüce Allah tarafından Lût kavmini helâk etmekle görevlendirilen melekler, genç ve yakışıklı delikanlılar şeklinde Lût kavmine geldiler ve Hazreti Lût'a konuk oldular. Konuklarının melek olduğunu bilmeyen Lût, (Aleyhisselâm) “Ah! Şimdi kavmim gelip bunları benden ister ve zorla almaya kalkışlarsa, ne yapabilirim ki?” diye düşünürken, Evi kuşatan sapık-

lar “gençleri bize ver, aksi halde kapıyı kuraz” diye bağırma ve tehditler savurmaya başladılar. Hazreti Lût'un yüzü sarımsı oldu, nefesi durdu ve kalbi hızla çarpmaya başladı.

Yüce Allah buyuruyor: (Melekler) dediler ki: “Ey Lût! Biz Rabbinin elçileriyiz, sana el uzatamazlar.

Sen gecenin bir bölümünde ailenle birlikte yürü, zevcecin dışında aranızdan kimse geride kalmasin. Çünkü onların başına gelecek olan (azap), onun da başına gelecek. (Hüd - 81)

BAŞLARINA TAŞ YAĞMAYA BAŞLADI

Yüce Allah buyuruyor:

“Güneşin doğuşu anında korkunç bir uğultu onları yakalayverdi.” (Hicr - 73)

Son gecelerinde daha da azgımlaşan sapıklar, Hz. Cebrâil'in bağırmasından kaynaklanan korkunç bir uğultu ile yataklarından fırlayıp dışarı kaçtılar. Korku ile birbirlerine bakışırken, şiddetli bir fırtına koptu ve üstlerine taşlar yağmaya başladı.

Aşırı derecedeki sıcak taşlardan korunmak için tekrar evlerine kaçtılar ama bu defa da çok şiddetli bir deprem başladı. Ayrıca yerden sıcak sular fışkırmaya ve gökten de sıcak çamur yağmaya başladı.

Artık Hz. Lût'un hak peygamber olduğuna inanmış, Yüce Allah'ın kudretini görmüş ve yaptıklarına çok pişman olmuşlardı ama iş isten geçmiş ve onların kıyameti kopmuştu. Bu durumda ne kaçacakları bir yerleri kalmıştı ve ne de ölümden başka bir seçenekleri!..

Yüce Allah buyuruyor:

Ülkelerinin üstünü altına çevirdik ve üzerlerine siccil'den taşlar yağdırdık. (Hicr - 74)

Yüce Allah'ın emri ile Hz. Cebrâil, Lût kavminin yaşadığı köy ve kasabaların tamamını yerinden koparıp havaya kaldırdı ve ters çevirip yere vurdu.

Yüce Allah buyuruyor:

Ve Cella'im hakkı için ki, biz ondan (Lût kavminin) akıllı toplumlar için apaçık bir âlâmet (Lût Gölünü) bıraktık.

Dağları, tepeleri, bağları, bahçeleri ve meşhur Sedom şehri ile birlikte Lût kavminin yaşadığı ülkenin tamamı batmış ve geriye ibret olarak sadece acı ve pis kokulu Lût Gölü kalmıştı.

başlık: Travestiler gasp etti

gazete: Gazete Damga

tarikh: 23.12.2018

tür: haber

yazar: DHA

hedef grup(lar): LGBTİ'ler

Adli bir olayın, doğrudan ilişkili olmamasına rağmen zanlının cinsiyet kimliği öne çıkarılarak aktarıldığı haber, **mevcut transfobiyi ve ayrımcılığı körüklüyor.**

Esenyurt'ta müşteri olarak tanıştıkları M.D.'nin cebinde bulunan 5 bin 90 lirayı gasp etti öne sürülen iki travesti polis tarafından yakalandı

Travestiler gasp etti

 ESENYURT, Saadetdere mahallesinde 14 Aralık 2018 tarihinde meydana gelen olayda polise başvuran M.D. (42), iki travesti tarafından gasp edildiğini söyledi. M.D., ifadesinde "Birlikte olmak için tanıştım. Parasını vermek için cebindeki parayı çıkarınca hepsini istedi. Daha sonra otomobile yanımıza gelen

arkadaşıyla beni gasp edip kaçtılar" dedi.

Cinsel kimliğimize saldırı

Polis tarafından olayla ilgili başlatılan soruşturmada polis önce şüphelilerin kullandığı otomobilin plakasını tespit etti. Yapılan çalışmalarda şüphelilerin aynı bölgede sürekli dolaştıkları öğre-

nildi. Ekipler iki şüpheliyi gözaltına aldı. Şüpheliler Ali Ş. (35) ile Ali T.(41) Asayiş Şube Müdürlüğünde sorgulandı. Suçlamaları kabul etmeyen şüpheliler, adliyeye sevk edilirken "Suçlamaları kabul etmiyoruz. Bu cinsel kimliğimize bir saldırı" diye bağırды. Adliyeye gönderilen 2 şüpheli tutuldu. DHA

Nasıl yazılabilirdi?

başlık önerisi: Gasp zanlıları yakalandı

Haberde söz konusu adli olay aktarılırken, zanlının yakalandığını belirtmek yeterli olurdu. Zanlının cinsiyet kimliği haberin içeriğiyle doğrudan ilgili olmadığı için, bu bilgi sunulmayabilirdi. Medyada trans bireyleri tanımlamak için yaygın olarak kullanılan 'travesti', toplumsal algıda olumsuz çağrışımlarla yüklü olan ve kullanımı transfobiyi pekiştiren bir terim.

II. BÖLÜM

AYRIMCI

SÖYLEM

RAPORLARI

2018

MEDYADA NEFRET SÖYLEMİ PROJESİ KAPSAMINDA YAYIMLANAN AYRIMCI SÖYLEM RAPORLARI

- Türkiye ulusal basınında “Cumartesi Anneleri/İnsanları”:
Mayıs 1995-Eylül 2018
- Türkiye Yazılı Basınında Çocukların Temsili - Haziran 2018
- Medyada Suriyeli Mültecilere Yönelik Ayrımcılık: Yanlış Bilgilendirme ve Çarpıtma (2017)
- Yazılı Basında Gâvur Söylemi (2017)
- Karabağ’da Dört Gün Savaşı ve Azerbaycan, Ermenistan, Türkiye Basınında Ayrımcı Söylem Analizi (2016)
- Trans Kadın Cinayeti Haberlerinde Ayrımcı Söylem (2016)
- Türkiye Medyasında Kadınların Temsili: Gazete ve İnternet Haberciliği (2015)
- Basında 24 Nisan Ermeni Soykırımı’nı Anma Günü 1995-2015 (2015)
- Suriyeli Mültecilere Yönelik Ayrımcı Dil (2014)
- İsrail’in Gazze’de Başlattığı Operasyon ve Basında Yahudilere Yönelik Ayrımcı Dil (2014)
- 100. Yıla 1 Kala Yazılı Basında 24 Nisan Ermeni Soykırımı’nı Anma Günü (2014)
- Alevilere Yönelik Ayrımcı Dil (2013)
- Gezi Parkı Protestoları Sırasında Yazılı Basında Gözlemlenen Ayrımcı Dil Araştırması (2013)
- HDK ve BDP’lilerin Karadeniz Gezisinin Medyaya Yansıması (2013)

**TÜRKİYE
YAZILI
BASININDA
ÇOCUKLARIN
TEMSİLİ**

**HAZİRAN
2018**

Ezgi Koman

Şeyma Özkan

GİRİŞ

‘Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi’ projesi kapsamında sistematik olarak yürüttüğümüz, yazılı basın odaklı nefret söylemi taramalarında, Türkiye yazılı basınında çocuklara ve çocuklarla ilgili meselelere çok az yer verildiğini gözlemlemiştik. Bu taramayı, etnik, ulusal ve dinî kimliklere yönelik nefret söylemini tespit etmek amacıyla belirli anahtar kelimeler temelinde yaptığımız için, incelediğimiz örneklemin çocuklarla ilgili içerik bakımından hangi ölçüde temsil ettiği tartışılabilir olsa da, bizi bu gözlemin işaret ettiği gerçekliğe dair sorular sormaktan alıkoymadı: Medyada, özellikle de yazılı basında çocuklar nerede? Üretilen haber ve köşe yazılarında çocukları ilgilendiren meseleler ne kadar yer bulabiliyor? Bu içeriklerin muhatabı çocuklar mı? Çocuk hakları ile medya arasındaki ilişkiye dair neler söylenebilir?

Bu rapor hazırlanırken, çocukların medyada nasıl yer bulduğuna dair bir örneklem elde etmek üzere 2018 yılının Haziran ayına odaklanıldı. Yazılı basında çocuklarla ilgili haberler açısından söz konusu dönemin gündemi yoğundu; 2 Haziran’da 2018 Liselere Geçiş Sınavı (LGS) yapılmış, 8 Haziran’da eğitim-öğretim yılı sona ermiş, 15 Haziran’da Ramazan Bayramı başlamış, 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılmıştı. LGS öncesinde ve sonrasında gazetelere “telaşlı, heyecanlı ve kaygı içinde” yansıyan çocuklar, 8 Haziran’da “uzun eğitim-öğretim döneminden sonra yorgun, yaz tatili için heyecanlı”ydı. Ramazan Bayramı’nda, eski bayramların anıldığı nostaljik anlatıların makûs süsleri, şeker-bayramlık-harçlık üçgeni içinde coşkun birer nesne olarak sunulan çocuklar, cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde, “ülkenin geleceği” olarak, oy vermenin ya da parti propagandalarını meşruiyetine dair dramatik argümanlara konu oldular.

Haziran ayında gazetelerde üretilen, çocuklara dair metinler, onlara atfedilen duyguların öne çıktığı bu gündem maddeleriyle sınırlı değildi. Yazılı basında çocuklara, her zaman olduğu gibi sıklıkla şiddet içerikli haberlerde, resmî eğitim sistemine ya da –son yıllarda yoğunlaşan göç hareketleri nedeniyle– göçmen, mülteci ve sığınmacılara ilişkin metinlerde yer verildi. Haziran 2018, ne yazık ki, kayıp çocuk haberlerinin yazılı ve görsel basında geniş yer bulmasıyla da dikkat çekiciydi. Türkiye’nin birçok şehrinde, Haziran ayı içinde kaybolan çocuklardan

bazıları için günlerce süren arama çalışmaları, çocukların neden ve nasıl kaybolduklarına dair sorular ve ihtimaller, ailelerin yaşadığı üzüntü ve kayıp çocukların hikâyeleri, Türkiye'nin gündeminde öne çıktı. Medyanın, bu olayları aktarıırken –yine, alışkın olduğumuz şekilde– trajik olanı malzemeleştirdiğini ve sansasyonel olanı öne çıkardığını gördük. Medyanın, haberin öznesi ya da nesnesi çocuklar olduğunda aldığı konuma ve yazılı basında çocukların temsiline dair sorularımız, bizi bu konuda bir çalışma yapmaya götürdü.

Bu rapor, Haziran 2018'de yazılı basında çocuklar hakkında üretilmiş haberlerin ve köşe yazılarının içeriğine ve kurgusuna ilişkin bir incelemedir. Haber üretim süreçlerinde yaygın olan pratikler ve bu süreçlere hâkim olan kaygılar, çocukların yazılı basındaki yerinin daralmasına ve bu kısıtlı alanda dahi seslerinin kısık kalmasına neden oluyor. Bu aslında müstakil olarak medyanın neden olduğu bir açmaz değil; çocuklarla ve çocuklukla ilgili mevcut kalıp yargıların, çocukların 'yetişkin olmayan', 'eksik' bireyler ve yalnızca yetişkin meselelerinin birer tamamlayıcı unsuru olarak kodlandığı toplumsal algıların da bir yansıması. "[K]endi görevini toplumda var olan çocukluk kavramını –kimi zaman tiraj, kimi zaman bilgisizlik, ama her zaman sorgulama kabiliyetinin yoksunluğu nedeniyle– yeniden üretmekle sınırlayan; kamusal yarar yerine çoğu zaman kişisel zarara yol açan bir medya ile karşı karşıyayız."⁵

Haberlerin ve köşe yazılarının içerikleri, çocukların yer aldığı haberlerin kurgulandığı bağlam, gazete metinlerinin üretim biçimleri ve bu biçimler içinde benzer söylemlere bakmak, medyanın çocuk haklarıyla ilişkilerini ortaya koymaları açısından da önem taşıyor. Sık sık 'dördüncü kuvvet' olarak tanımlanan medya, çocuk haklarına dair bilgi ve farkındalığın yükseltilmesi, çocuk haklarının korunması ve bu hakların gerektirdiği toplumsal ve fiziki koşulların sağlanması konularında sivil denetimin sağlanmasına öncülük edebilecek bir konumda bulunuyor. Nitekim, ulusal ve uluslararası gazetecilik ilkelerinde, medyanın çocuk hakları hakkında bilginin yaygınlaştırılmasındaki sorumluluğu da vurgulanıyor.

Metodoloji

Yaygın gazetecilik pratikleri, haberin öznesi ya da nesnesi çocuklar olduğunda ayrımcı ya da çocuk hakları odağından uzak metinlere imza atıyor ve çocukların 'eksik birey', 'eksik yurttaş' oldukları yönündeki hâkim kanıyı yeniden üretiyor. Çocuklar yazılı basında, adli vakalarla ilgili haberlerde ya da resmî eğitimden

5 Kemal Özmen ve Erhan Üstündağ, "Çocukları Görünür Kılmak İçin", *Çocuk Odaklı Habercilik* içinde, ed. Sevda Alankuş (İstanbul: IPS İletişim Vakfı, 2012), s. 229.

bahsedilirken yer bulabiliyor ve çoğu zaman bir ‘yetişkin ahlaki meselesi’ çerçevesinde ya da ‘yetişkin siyasetinin dramatik aracı’ olarak temsil ediliyor. Medyada, özellikle yazılı basında, üretim süreçlerine çocukların dahil olduğu metinlere rastlamak ise son derece güç. Bu temel hipotezlerden hareketle, çocukların yazılı basında temsiline dair genel bir değerlendirmede bulunabilmek için, yazılı basın taraması ve elde edilen verilerin niteliksel olarak incelendiği bir söylem analizi çalışması yapıldı.

Sistemik nefret söylemi taramasında olduğu gibi, bu rapor için de yazılı basın taraması, bir medya takip ajansının servisinden yararlanılarak, anahtar kelimeler temelinde yürütüldü. Bu taramada, ‘çocuk’ kelimesini –ve kelimenin eklerle ses değişimine uğramış hallerini– içeren tüm gazete metinleri listelendi. Araştırma kapsamında, 2018 yılı Haziran ayı boyunca sekiz gazetede (*Birgün, Cumhuriyet, Hürriyet, Karar, Ortadoğu, Sabah, Sözcü, Yeni Şafak*) yer almış, ‘çocuk’ kelimesini içeren 2459 haber metni ve köşe yazısı incelendi.⁶

Örnekleme yer alan metinler, yazılı basında çocuklarla ilgili hangi konularda içerik üretildiğine ve bu içeriğin nasıl aktarıldığına odaklanılarak incelenirken, içeriklerine ve benimsedikleri söylemin belirgin niteliklerine göre kategorilendirildi. Bu kategoriler iki genel başlık altında toplandı: ‘Çocuklar hakkında yazılı basında hangi konularda haberler üretiliyor?’ ve ‘Yazılı basında çocuklar hakkındaki haberler nasıl sunuluyor?’

Rapor, çocuk hakları alanında çalışan Ezgi Koman’ın, ‘çocuk’, ‘çocukluk’, ‘çocuk hakları’ kavramları ve çocuk-medya ilişkisi konusuna giriş niteliğindeki, ‘Çocuk Hakları ve Medya’ başlıklı metniyle başlıyor. Tarama çalışması sonucunda elde edilen bulguların aktarıldığı yazılı basın analizi bölümünde, gazetelerde sıklıkla rastlanan konulara dair örnek teşkil edebilecek metinlerin kurguları ve söylem biçimleri ele alındı. Rapor, çocukların yazılı basında temsil edilme biçimlerine dair analizin özetlendiği ve çocuk haklarına saygılı bir medya için önerilerin sunulduğu sonuç bölümüyle noktalanıyor.

6 Türkiye genelinde dağıtılan gazetelerin Haziran 2018 tirajları listesi esas alınarak hazırlanan örnekleme, farklı medya gruplarına ait, farklı ideolojik konumlara yakın duran gazetelerin yer almasına özen gösterildi.

ÇOCUK HAKLARI VE MEDYA

Ezgi Koman

'Çocuklar' olarak anılan topluluk, belki de sınıf, homojen bir yapı teşkil etmez. Zengin çocuk, yoksul çocuk, kız çocuk, oğlan çocuk, hasta çocuk, işçi çocuk gibi çeşitli kategoriler içeren bu 'çocuk(lar) grubu/sınıfı'nın mensupları, söz konusu çeşitlilikten bağımsız olarak, sadece 'çocuk olma statüsü' sebebiyle yetişkinlerden farklı muamelelere maruz kalma konusunda ortaklaşırlar. Bob Franklin'in dediği gibi, çocuklar "çocuk olma statüleri" sebebiyle "politik, ekonomik, yasal, eğitsel ve günlük yaşamla ilgili pek çok kısıtlamaya maruz kalırlar", yetişkinler tarafından kurgulanan dünyada yaşanagelen tüm kötülüklerden, çoğunlukla onlardan daha fazla etkilenirler.⁷

'Çocuk hakları' kavramı da bu 'çocuk olma statüsü'yle bağlantılı olarak belirlenmiş, ancak beraberinde "Çocuk kimdir, kime çocuk denir?", "Çocuk hakları yetişkin haklarından farklı mıdır?", "Bazı haklar (oy kullanmak gibi) çocuklardan esirgenmeli midir ve neden?", "Çocukların ekonomik olarak güçsüz olması bakım ihtiyaçlarından mı kaynaklanır?", "Yasal statülerindeki zayıflıklar sebebiyle mülk edinemedikleri için mi anne babaların mülkü olarak görülürler?" gibi pek çok felsefi, ahlaki ve yasal soruları da getirmiştir. Zaten kavramın ortaya çıkması ve bu yolla, 'çocuk' denen gruba/sınıfa bir 'değer' atfedilmesi için uzunca bir zaman geçmesi gerekmiştir.⁸

Toplumsal bir kurgu olan 'çocuğun' haklarıyla ilgili ilk toplumsal politika belgesinin 1779 yılında İsviçre'nin Zürih Kantonu'nda yayımlanan bir emirname olduğu kabul edilmektedir.⁹ 1924 yılında yayımlanan Cenevre Bildirgesi, 20 Kasım 1959'da BM Genel Kurulu'nda onaylanan Çocuk Hakları Bildirgesi ve 20 Kasım 1989'da Birleşmiş Milletler tarafından oluşturulan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (BM ÇHS), çocuk haklarına dair en önemli belgelerdir.

7 Bob Franklin, *Çocuk Hakları*, çev. Alev Türker (İstanbul: Ayrıntı, 1993).

8 Ezgi Koman, "Çocuklar ve Hakları", *Ayrıntı Dergi* 5 (Temmuz-Ağustos 2014).

9 Aydın Atılğan ve Eylem Ümit Atılğan, "Çocuk Hakları Paradigması ve Çocuk Ceza Yargılamasına Hakim Olan İlkeler Açısından Türkiye'deki Düzenleme ve Uygulamaların Değerlendirilmesi" (Ankara: İHOP, 2009), s. 6.

Çocuk hakları elbette insan haklarıdır, ancak sadece çocukların sahip olduğu, sadece çocuk olma statüsüyle bağlantılı olarak tanımlanmışlardır. Çocuk haklarının insan hakları sözleşmelerinden ayrı bir şekilde tanımlanmasının sebebi, çocukların insan gelişiminin özel bir evresinde olmaları; yetişkinlerin kurguladığı bu dünyada görüşlerinin nadiren dikkate alınması; oy haklarının bulunmaması; devletlerin insan hakları konusundaki tutumunu belirleyen siyasal süreçlerde anlamlı bir rol oynayamamaları; kendi haklarını korumak için adli sistemden yararlanma konusunda önemli sorunlarla karşılaşmaları; haklarının ihlal edilmesi durumunda hukuki yollara başvuramamaları; haklarını koruyan örgütlere erişimlerinin genel olarak sınırlı olmasıdır.

1989'da oluşturulan Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocukların haklarının en kapsamlı şekilde ele alındığı insan hakları belgesidir. Çocukların en iyi biçimde yaşamalarını ve kendilerini tam anlamıyla gerçekleştirebilmelerini sağlamayı; onların fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ve ahlaki bakımdan özgür, saygın, onurlu ve sağlıklı olarak gelişebilmesini amaçlayan sözleşme, bugüne değin dünyada en fazla sayıda devlet tarafından imzalanan insan hakları belgesi olma özelliğini de taşır.

Peki, bu kadar çok devlet bu sözleşmeyi imzalayarak çocuklara ilişkin hak yükümlülüklerini kabul ettiyse, çocuklar neden hâlâ yoksullukla, ayrımcılıkla, eşitsizlikle, şiddetle karşı karşıya kalıyor?

BM ÇHS, imzacı ülkelere çocuklar için daha iyi bir dünya kurma yükümlülüğü getiriyor ancak ne yazık ki, herhangi bir yaptırım uygulayamıyor. Bu nedenle, devletler küresel güç merkezlerini sağlamlaştırırken, çocukların gereksinimlerini ve kendilerini gerçekleştirme potansiyellerini öncelikli sorumluluk olarak görmüyor.

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ruhuna aykırı bir çocuk algısı

BM ÇHS, çocuğu hak sahibi bir birey, çocukluğu ise bir varoluş tarzı olarak tanımlar ve bu nedenle, korunma haklarının yanı sıra, insanın kendini gerçekleştirmesini sağlayacak ifade, düşünce, örgütlenme, katılım hakkından çocuklar için de söz eder. Ancak genel olarak devletler, çocukları sadece korunması gereken birer varlık olarak görmekten öteye geçmezler. Devletler için çocuklar, henüz büyümemiş, eksik, korunmaya muhtaç, şimdiki zamanda değil gelecekte değerli olacak varlıklardır. Toplumun çocuk algısının bir yansıması olan ve aynı zamanda onun yeniden üretilmesine yol açan bu algı, çocuklar üzerinde hegemonya kurulmasını kolaylaştırdığı için önemlidir.

Medya toplumsal algı inşasında en etkili mekanizmalardan biridir, çünkü kişiler, kurumlar, olaylar veya olgulara dair temsiller üretir.¹⁰ Bu temsiller gerçekliği dışlamasa bile her zaman nötr bir şekilde anlatmaz; hatta zaman zaman öyle görmezden gelir ki, topluma yepyeni bir gerçeklik sunar ve o konudaki en önemli yönlendirici olur.

Medya temsili, temsil edilen öznenin toplumda nasıl algılandığını, nasıl bir konuma sahip olduğunu yansıttığı gibi, bu algıyı ve konumu pekiştirir veya yepyeni bir algı ve konumun oluşmasını sağlar.¹¹ Toplumdaki bu algı ve sahip olunan konum da o öznenin veya özne grubunun tüm hayatını etkiler. Hak sahiplerinin medyada nasıl temsil edildiği, insan hakları hareketi açısından bu yüzden önem taşır.

Çocukların medyada nasıl ve ne kadar temsil edildiği de aynı sebeple önemlidir; toplumun çocuklara ve çocukluk kavramına nasıl baktığını gösterirken, çocukluk algısının, çocuğa yönelik tutumların oluşmasında da yönlendirici olur. Hatta çeşitli çalışmalar, bu temsilin sadece yetişkinlerin değil, çocukların da çocukluk algılarını şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Yani çocukların medyada temsil edilme biçimleri, çocukların kendilerini algılama şekli de yönlendirebilir.

Medyada çocuklar

Dünya nüfusunun %30,3'ünü çocuklar oluşturuyor. Bu kadar büyük bir nüfusa sahip bir grubun, medyada benzer bir oranda yer alması beklenir, ancak ne yazık ki bu oranın sadece %5 olduğu görülüyor. Yani çocuklar dünya genelinde medyada neredeyse hiç yer almıyor. Türkiye için de benzer bir oran geçerli. Türkiye'de nüfusun %28,7'sini oluşturan çocukların medyada temsil edilme oranı %4'te kalıyor, yani çocuklar Türkiye'de medyada görünmez durumda.

Çocuklar medyada yer bulduğunda ise, devletin ve toplumun BM ÇHS'ye aykırı olan sorunlu algısıyla benzerlikler gösteren bir şekilde temsil ediliyorlar. Yani çocuklar medyada ancak nesneleştirilerek, 'mağdur' veya 'yetişkinlerin şirin uzantıları' olarak yer buluyor.

Çocuklar devlet ve toplum tarafından, güçsüz, masum, kolay incinebilir, acınası varlıklar olarak algılandığından, bir haberin daha fazla dikkat çekmesi, daha fazla duygusal tepki yaratması için, medyada sıklıkla haberin öznesi değil nesnesi

10 Mehmet Akif Barış, "Medyada Çocuk ve Çocukluk (Medyada Çocukların Temsili)", <https://slideplayer.biz.tr/slide/8836660/>

11 a.g.y.

olarak yer buluyor. Çocukların haberi yapılan olayla gerçek ilişkisi, düşünceleri, hissedecekleri, olayın onlar üzerinde yaratacağı etkiler önemsizleşiyor, çocukların birer özne oldukları görmezden geliniyor.

Çocuklar sadece kurban ya da mağdur olarak medyada yer bulurken, kendi ya da ebeveynlerinin sınıf, etnisite, din, cinsiyet kimliği gibi özelliklerinden dolayı ayrımcılığa, ırkçılığa, nefret söylemine de maruz kalıyor. Özellikle görsel medyada çocukların ciddi bir şekilde ifade ettikleri görüşler yetişkinleri güldürmek için kullanılırken, duygu sömürüsü amacıyla çocukların en ‘acıklı’ görüntülerine rahatlıkla yer verilebiliyor. Ayrıca, esas olarak yetişkinlere hitap eden medya ürünlerinde çocuklara tepeden bakılıyor, pasif bireylermiş gibi davranılıyor, onların sözleri kesiliyor.

İngiltere’de 1998 yılında *Children’s Express* adlı gazete tarafından yapılan bir araştırmada, ulusal gazeteler bir hafta boyunca izlenmiş ve çocukların medyada yer alma şekliyle ilgili yedi kalıp yargı belirlenmiş:¹²

1. ‘Mağdur çocuklar’: %31,5
2. ‘Şirin çocuklar’ (nedensiz görüntüler): %26,7
3. ‘Minik şeytanlar’ (şeytanlaştırılan çocuklar): %10,8
4. ‘Bu çocuklar bir harika’ (olağanüstü çocuklar): %9,7
5. ‘Aksesuar olarak çocuklar’ (yani, anne-babaların malı): %8,4
6. ‘Günümüz çocukları!’ (yetişkinlerin geçmişle ilgili nostalji duyguları): %7,5
7. ‘Minik melekler’ (asla yanlış yapmazlar): %5,4

Bu kalıp yargılar, Türkiye’nin BM ÇHS’ye taraf olduğu 1990 yılından beri kullanım sıklığı azalmış olsa da, Türkiye’de çocuğun medyada yer alma biçimleriyle benzerlik gösteriyor. BM ÇHS’ye taraf olan ülkelerde sözleşmenin uygulamasını izleyen BM Çocuk Hakları Komitesi, medya-çocuk ilişkisi konusunda üzerinde düşünülmesi gereken üç temel alan belirlemiştir: Medyada haber yapma aracılığıyla çocuğun imajının iyileştirilmesi, çocukların aktif bir şekilde medyaya katılımlarının teşvik edilmesi ve çocukların medyanın zararlı etkilerinden korunması.¹³

Türkiye’de medyanın çocuklar açısından bu üç işlevi de yeterince yerine getirdiği söylenemez. Hatta medya, zaman zaman bizzat tüm bunları ihlal eden bir fail olarak tanımlanabilir.

12 Child Rights International Network, “Children, Discrimination and the Media”, <https://www.crin.org/en/docs/Mediafinal.pdf>

13 UNICEF, “Çocuk Hakları ve Gazetecilik Uygulamaları Hak Temelli Perspektif” (Dublin: UNICEF, 2007), s. 35.

Medyanın çocuğu temsil etme biçimi ya da çocuğa yer vermeyerek görmezden gelişi, çocuklar adına alınan kararları ve toplumun geri kalanının onları görme biçimini de şekillendirebiliyor. Bu sebeple, çocuk hakları odaklı habercilik bir lütuf değil, bir sorumluluk olarak karşımızda duruyor.

Çocuk hakları herkesin işi

1996 yılında BM Çocuk Hakları Komitesi 'Medya ve Çocuk' başlıklı bir toplantı yaptı. Dönemin BM Çocuk Hakları Komite Başkanı Thomas Hammerberg, tartışmaların ardından yayımlanan raporda, BM ÇHS'nin devletlere yönelik olduğunu, medyanın bağımsızlığına müdahale etmediğini söyler, ancak medya kuruluşlarının çocuğun insan haklarını korumada iki temel görevi olduğunu belirtir: Çocukların ifade ve medyaya erişim özgürlüğünü sağlamak ve insan hakları alanında eğitici bir rol oynamak.¹⁴

1999 yılının Kasım ayında Norveç'in başkenti Oslo'da, medya ile ilgili çeşitli projelere katılan gençler, medya mensupları ve çocuk hakları uzmanları bir araya gelerek, 'Oslo Çağrısı' başlıklı bir metin hazırladı.¹⁵ Bir eylem çağrısı niteliği taşıyan metin, hükümetlere, çocuklarla etkileşimde olan kişilere ve kurumlara, öğretmenlere, ebeveynlere, araştırmacılara, medya çalışanlarına bu konuda neler yapmaları gerektiğine dair fikir veriyor, çocukların medyada etik kodlar dahilinde, dramatize edilmeden, klişelerden ve onları küçük düşüren haber dilinden uzak durarak temsil edilmesinin önemine vurgu yapıyordu.¹⁶

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin imzalanmasının 10. yıldönümünde, kitle iletişim araçlarının çocukların yaşamları üzerinde olumlu bir etki yaratmasının yeni yollarını araştırmak için bir araya gelen medya sahipleri ve çalışanları, öğretmenler, politikacılar ve çocuklar tarafından açıklanan Oslo Çağrısı, medya sahiplerine ve genel olarak özel sektöre şu mesajları ilettiler:

- Yeni medya ürünleri ve teknolojilerin geliştirilmesinde, erişim, katılım, medya eğitimi ve zararlı içeriklerden koruma konusunda çocuk hakları dikkate alınmalıdır.
- Ticari ve finansal başarıların elde edilmesi sürecinde çocukların yararı öncelikli görülmelidir.¹⁷

14 Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, "The Child and the Media", <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/crc/documents/recommendations/media.pdf>

15 UNICEF, a.g.y.

16 a.g.y.

17 a.g.y.

Oslo Çağırısı'na göre çocuklar ancak bu Şekilde, tüm insanların korunduğu, saygı gördüğü ve zgr olduğu, evrensel bir toplumda yetişkin bireyler olabilirler. Çocuğun medyada temsiline dair raporlar ve araŐtırmalar, 20 yıl önce yapılan bu çağırının geçerliliğini halen koruduğunu açık Şekilde ortaya koyuyor. Diğer yandan, ocuk haklarına saygılı bir medyanın mümkün olduğuna işaret eden örnekler hepimizi güçlendirebilir, cesaretlendirebilir.

YAZILI BASIN ANALİZİ

Şeyma Özkan

ÇOCUKLARLA İLGİLİ HANGİ KONULARDA HABERLER YAPILIYOR?

Medyadaki temsiller çocukların kim olduklarına ve nasıl davrandıklarına ilişkin toplumsal algıları hem yansıtır, hem de etkiler. Yani bu temsiller aracılığıyla bir yandan çocuklara dair bir algı yaratılırken, diğer yandan da mevcut algı yeniden üretilir.¹⁸ Bu araştırma için oluşturulan örneklemde, çocuklarla ilgili haber ve köşe yazılarında sıklıkla değinilen konularda belirli örüntülerin hâkim olduğu görülüyor. Bu örüntüleri, ‘Şiddet içerikli haberlerde çocuklar’, ‘Tehlike altındaki çocuklar’, ‘Eğitim, kültür, sanat ve spor haberleri bağlamında çocuklar’ başlıkları altında inceleyeceğiz.

Şiddet içerikli haberlerde çocuklar

Türkiye nüfusunun %28,3’ünü oluşturan çocukların¹⁹ medyadaki temsili, bu oranın çok daha gerisinde kalıyor. Çocuklar yazılı basında, büyük çoğunlukla şiddet içerikli haberlere konu oluyor, faili ya da mağduru oldukları şiddet öyküleriyle temsil ediliyorlar. Bu haberlerde aktarılan olayların trajik yönleri ön plana çıkarılıyor ve çocuklar haberlerdeki dokunaklı anlatıyı destekleyen birer dekor unsuru olarak sunuluyor.

Şiddet içerikli haberlerde, aktarılan olayla bağlantısı olan çocukların kişisel bilgilerine yer verilmesi ve ‘fail’ ya da ‘kurban’ olarak ön plana çıkarılması, söz konusu çocuklar üzerinde travmatik etkiler yaratabiliyor. Bu yüzden, ulusal ve uluslararası yayın ve gazetecilik ilkelerinde, çocukların öznesi ya da nesnesi oldukları olaylara dair haberlerde, çocuk olayın mağduru, faili ya da şahidi olduğunda, görüntüsünün ve kişisel bilgilerinin paylaşılması konusunda çekinceler ifade ediliyor.

18 Gülgün Erdoğan Tosun, “Çocuklar ve Çocuk Haklarının Medyada Temsili”, *Çocuk Odaklı Habercilik* içinde, ed. Sevdâ Alankuş (İstanbul: IPS İletişim Vakfı, 2012), s. 180-181.

19 TÜİK, “İstatistiklerle Çocuk, 2017”, 18 Nisan 2018, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27596>

KORKUNÇ GERÇEK

"Üzerine dolap düştü" denilen çocuğun başından vurulduğu ortaya çıktı

ADANA'da ailesinin "Üzerine dolap düştü" diye getirdiği hastanede yaşamını yitiren Mehmet Eymen A.'yı (6), ağabeyi H.E.A.'nın (10), polis babasının tabancasıyla kazara vurduğu ortaya çıktı.

Olay, merkez Cukurova ilçesi Huzurevleri Mahallesi'nde meydana geldi. İddiaya göre, kardeşiyle birlikte çocuk odasında oturan H.E.A. polis memuru babasının tabancasını alıp oynamaya başladı. Bu sırada aniden ateş alan silahtan çıkan kurşun, kardeşi Mehmet Eymen'in başına isabet etti. Yemek yiyen aile,

silah sesini duyup, içeri koştu. Çocuklarını kanlar içinde gören aile, Eymen'i yakındaki özel bir hastaneye kaldırdı. Polis memuru baba, çocuğunun üzerine dolap düştüğünü, annesi ise yüksek bir yerden düştüğünü iddia etti. Ailenin çelişkili ifadeler vermesi üzerine hastaneye çağrılan polis, Mehmet Eymen'in başından silahla vurulduğunu tespit etti. Aile, ifadesi alınmak üzere polis merkezine götürüldü. Küçük Mehmet Eymen'in cenazesi, Adana Adli Tıp Kurumu'nda yapılan otopsinin ardından aile mezarlığına defnedildi.

Ortaoğu, 16 Haziran 2018

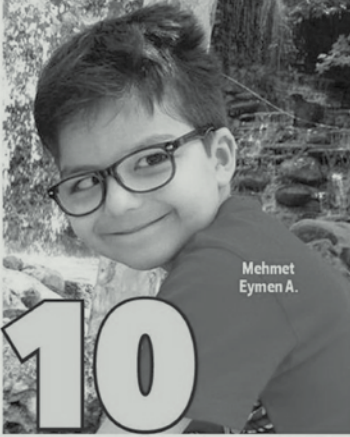
Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin belirlediği gazetecilik etiği ilkelerine göre, "Çocuklarla ilgili suçlarda ve cinsel saldırılarda, sanık, tanık ya da mağdur (maktul) olsun, 18 yaşından küçüklerin açık isimleri ve fotoğrafları yayımlanmamalıdır."²⁰ Çocuğun kişisel bilgilerinin ya da görüntüsünün haberlerde kullanılması, marjinalleştirilmesine ve –yaşanan şiddet olayıyla ilişkili olarak– yaş grubu, cinsiyeti, etnik, dinî ya da ulusal kimliği doğrultusunda kalıp yargılar oluşmasına neden olabilir. Dolayısıyla, çocukların, medya aracılığıyla yayılan enformasyonun (haber) barındırdığı, çocuklara ilişkin damgalayıcı, onurlarını zedeleyici, kişisel ve aile mahremiyetine tecavüz niteliği taşıyan imge ve ifadelerden yasal olarak korunma hakları olduğunu akılda tutmak gerekiyor.²¹

20 Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, "Türkiye Gazetecilik Hak ve Sorumluluk Bildirgesi", 18 Kasım 1998, <https://www.tgc.org.tr/bildirgeler/turkiye-gazetecilik-hak-ve-sorumluluk-bildirgesi.html>

21 Tosun, a.g.y., s. 189.

Yazılı basında çocuklar ‘kurbanı’ oldukları şiddetle ilişkili haberlerde genellikle ‘pasif’, ‘kırılgan’ birer özne, ‘faili’ oldukları şiddet olaylarında ise durumun ‘sıradışılığı’ dolayısıyla ‘aktif’ özneler olarak, abartılı bir temsilde yer alıyorlar. Örneğin, *Ortadoğu* gazetesinde yayımlanan, Adana’da hayatını kaybeden bir çocuğun ölümüne dair bir haber, “korkunç gerçek” ifadesiyle, söz konusu olayda bir sansasyon unsuru bulunduğu yargısıyla sunuluyor. “‘Üzerine dolap düştü’ denilen çocuğun başından vurulduğu ortaya çıktı” başlıklı haber okunduğunda, bu unsurun, anlatılan şiddet hikâyesindeki fail ve maktulün çocuk olmalarıyla ilişkili olduğu öğreniliyor. Haberde, çocukların kimliklerinin özellikle yakın çevreleri tarafından kolaylıkla anlaşılabilirliği şeklinde, isimleri ve yaşlarıyla ilgili ayrıntılara yer veriliyor. Fiilî ehliyeti olmayan bir çocuğun, bu haberde olduğu gibi ‘fail’ olarak damgalanması ve olay mekânıyla ilgili –mahalle adı da dahil olmak üzere– ayrıntıların belirtilmesi, çocuğun yaşamı boyunca toplumdan dışlanmasına neden olabilecek bir hak ve etik ihlali olarak değerlendirilebilir.

DOLAP DÜSMEMİS

Mehmet Eymen A.

10

YAŞINDAKİ

ABİSİ VURMUŞ

ADANA’da ailesinin “‘Üzerine dolap düştü” diye getirdiği hastanede yaşamını yitiren Mehmet Eymen A.’yı (6), ağabeyi H.E.A.’nın (10), polis babasının tabancasıyla kazara vurduğu ortaya çıktı. Çukurova ilçesi Huzurevleri Mahallesi’ndeki evde, H.E.A. polis memuru babasının tabancasını alıp oynamaya başladı. Bu sırada aniden ateş alan silahtan çıkan kurşun, kardeşi Mehmet Eymen’in başına isabet etti. Yemek yiyen aile, silah sesini duyup içeri koştu. Çocuklarını kanlar içinde gören aile, Eymen’i yakındaki özel bir hastaneye kaldırdı. Polis memuru baba, çocuğunun üzerine dolap düştüğünü, annesi ise yüksek bir yerden düştüğünü iddia etti. Çelişkili ifadeler üzerine hastaneye çağrılan polis, Mehmet Eymen’in başından silahla vurulduğunu saptadı. Aile, ifadesi alınmak üzere polis merkezine götürüldü. Küçük Mehmet Eymen’in cenazesi, Adana Adli Tıp Kurumu’nda yapılan otopsinin ardından aile mezarlığına defnedildi. ■ Çağlar ÖZTÜRK/DHA

Aynı olay, *Hürriyet* gazetesinde ‘Dolap düşmemiş 10 yaşındaki abisi vurmuş’ başlığıyla yer buluyor. Büyük puntolar ve farklı renklerle çocuğun yaşını, maktulle olan ilişkisini başlığa taşıyan haber, erişkin olmayan failin iradesine vurgu yaparak, şiddetin kaynağı olarak çocuğa işaret ediyor. Her iki haberde de çocuğun failliğine odaklanılıyor ve ebeveynlerin ihmali sorunsallaştırılmıyor; örneğin, çocukların silaha nasıl ulaştıklarına dair herhangi bir bulguya yer verilmiyor.

Hürriyet gazetesinin ‘Canavar anne 31 kez bıçak saplamış’ başlıklı haberinde, bir çocuğun annesi tarafından öldürülmesi konu ediliyor. Başlıkta, maktulün nasıl öldüğüne ve cinayet aletine dair bilgiler içeren ifadelerin ve –faile ilişkin olarak– ‘canavar’ nitelendirmesinin kullanılmasıyla, olay sansasyonelleştiriliyor. Haber için seçilen görsel ve ‘Dedenin kalbi dayanamadı’, ‘Bıçağı tutmaya çalışmış’ gibi ara-başlıklarla aktarım trajikleştiriliyor. Bu örnekte, medyanın olayı dramatik bir meta olarak aktarma eğilimi, haberdeki öznenin normatif bir çerçevede sunulmasıyla tezahür ediyor. Başlıkta yer alan ‘canavar anne’ ve ‘31 kez bıçak saplamış’ ifadeleri,

Canavar anne 31 kez BIÇAK saplamış

KUZHEY Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC) annesi Bilge Lord Kunduracı (36) tarafından bıçaklanarak öldürülen Ercan Kaya Kunduracı’nın (7) otopisi tamamlandı. Otopside, çocuğun vücudunda 31 bıçak yarası belirlendi. Başkent Lefkoşa’ya bağlı Gonyeli’de Atatürk Caddesi üzerindeki bir apartmanda 28 Mayıs’ta Bilge Lord Kunduracı, oğlu Ercan Kaya’yı uyurken defalarca bıçaklayarak öldürdü. Anne Kundu-

racı, daha sonra bıçakla boğazını ve bileklerini keserek intihara kalkıştı. Olay, bir gün sonra Bilge Lord Kunduracı’nın, eşinin bir arkadaşına attığı WhatsApp’tan gönderdiği mesajla ortaya çıktı. ‘Çocuğumu öldürdüm, ben de ölmek üzereyim’ mesajını alan bu kişi, polise haber verdi.

DEDENİN KALBI DAYANAMADI

Bilge Lord’un babası Tahir Lord (64) da kızının yaşadığı eve geldi. İçeri giren dede, torunun kanlar içindeki cansız bedenini buldu, kızını da yaralı halde gördü. Gördüğü manzara karşısında büyük üzüntü yaşayan ve kendisini dışarı atmak isteyen Tahir Lord, apartmandan çıkarken kalp krizi geçirip öldü. Hastaneye kaldırılan Bilge Lord Kunduracı ise ilk müdahalesinin ardından gözaltına alındı. İfadesinde, cinayeti bir gün önce işlediği ortaya çıkan Bilge Lord Kunduracı’nın eşi Ercan Kunduracı tarafından terk edildiği ve boşanma aşamasında olduğu belirtildi.

BIÇAĞI TUTMAYA ÇALIŞMIŞ

Adli Tıp’ta yapılan otopside, küçük Ercan’ın vücudunda 31 bıçak yarası belirlendi. Polis yetkilileri, annesine direnen Ercan’ın bıçağı tutmaya çalıştığını, bu sırada ellerinin içinde ve parmaklarında kesikler oluştuğunu söyledi. Ercan’ın ayrıca annesine 2 gün boyunca kendisini öldürmemesi için yalvardığı belirtildi. Polis yetkilileri, tutuklanan Bilge Lord Kunduracı’nın geçmişinin araştırıldığını, akli dengesinin yerinde olup olmadığının belirlenmesi amacıyla da Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi’nde muayeneden geçirildiğini kaydetti. ■ Sefa KARAHASAN, DHA-LEFKOŞA

okuru, 'makbul anne' çerçevesinden çıkıp 'keskin ve acımasız' bir eylemde bulunan faile yönelik bir yargılamayla baş başa bırakıyor. Maktulün çocuk olmasının önemi büyük; 'çocuğunu öldüren anne', çizilen normatif annelik çerçevesinin dışında kalıyor ve gazete bu 'olağandışılığı' en çarpıcı biçimde sunmayı tercih ediyor.

Karar gazetesi, 'Sapık eski komşuya özel ekip kelepçesi' başlıklı haberinde, bir çocuğa yönelik cinsel saldırı olayını anlatıyor. Gazete, haberin başlığı ve haber metnindeki 'sapık' vurgusuyla, haberin merkezine faili ve suçu değil, muhtemel bir 'anomalı'yi koyuyor. Saldırıya uğrayan çocuğun cinsiyetine, yaşına, adının baş harflerine, olayın yaşandığı ve çocuğun ikamet ettiği yere dair ayrıntılar vererek çocuğun kişisel mahremiyetini ihlal ediyor. Ayrıca, haberde yer alan "İlk ifadesinde 'Alkollüydüm hiçbir şey hatırlamıyorum' demesine rağmen sapık komşu çıkarıldığı mahkemece tutuklanarak cezaevine gönderildi" ifadeleriyle, failin, sunduğu gerekçeye 'rağmen' tutuklanmasına olağandışılık atfedilerek suç normalleştiriliyor.

Sapık eski komşuya özel ekip kelepçesi

Sultangazi'de evde yalnız olduğu esnada 12 yaşındaki çocuğun kapısına dayanarak cinsel saldırıda bulunan Ramazan Y. polis ekiplerince yakalandı. Gazi Mahallesi'nde 9 Haziran'da meydana gelen olayda 12 yaşındaki H.E isimli kız çocuğu evde yalnız olduğu sırada kapısına gelen eski komşu Ramazan Y. tarafından cinsel saldırıya uğramıştı. Eve girmeye çalışan Ramazan Y.'nin ve taccizlerini küçük çocuk cep telefonuyla kaydetmişti. Görüntüleri kaydeden çocuk durumu annesine de bildirince, şikayet üzerine polis ekipleri Ramazan Y'yi yakalamak için

çalışma başlatmıştı. Sultangazi polisi kameradaki sapık komşunun yakalanması için özel ekip kurdu. Özel ekip olayın yaşandığı mahallede, zanlının gidebileceği muhtemel yerleri ve görüşebileceği yakın çevresini takibe aldı. Eski komşu yürütülen çalışmalar sonucu saklandığı ev tespit edildi. Cebeci Mahallesi'nde bir evde 23 Haziran'da yakalanan Ramazan Y.'yi 14 gün sonra gözaltına aldı. İlk ifadesinde "Alkollüydüm hiçbir şey hatırlamıyorum" demesine rağmen sapık komşu çıkarıldığı mahkemece tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Karar, 26 Haziran 2018

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, medyanın, cinsel istismar haberlerinde olayın failinden bahsederken ‘pedofil’, ‘sapık’, ‘saldırgan’, ‘canavar’ gibi kelimeler yerine ‘fail’ kelimesini kullanmasını tavsiye ediyor.²² Bu kelime suça odaklanıp, suçun sorumluluğunu eylemi işleyen kişiye yüklerken, ‘pedofil’, ‘sapık’ gibi ifadeler olayı psikiyatrik bir mesele haline getiriyor ve cinsel istismar suçunu bu psikiyatrik durumla gerekçelendiriyor. Cinsel istismarın psikiyatrik bir mesele olarak veya ‘sapık’ benzeri uç tanımlamalarla sunulması sistematik şiddet sorununu tekilleştiriyor ve sorunun toplumsal boyutunun göz ardı edilmesine neden oluyor. Medyanın kullandığı dilin cinsel istismarla ilgili toplumsal algı üzerinde belirleyici bir rol oynadığı, Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği tarafından da vurgulanıyor. Dernek, çocuğa yönelik cinsel istismar haberlerinde, çocuktan kim olduğu anlaşılacak şekilde bahsedilmemesi ve çocuğun kişisel mahremiyetinin ihlal edilmemesi gerektiğini savunuyor. Ayrıca, bu haberlerde çocuğun cinsiyetine yer verilmemesi önerilerek, cinsiyete değil vakanın kendisine odaklanılması gerektiğinin altı çiziliyor.²³

YeniŞafak gazetesinin ‘300 dolarlık kiralık katil’ başlıklı haberinde, Suriye’de yapılan bombalı saldırılarda çocukların para karşılığı bomba yerleştirmeleri için kullanıldığı iddiasına yer veriliyor. Başlığın altındaki spotta yer alan “Eylem hazırlığında yakalanan çocuklar, bomba konulması karşılığında 300 dolar ödendiğini itiraf etti” cümlesiyle, çocukların eylem hazırlığında oldukları söylenerek, haber, bahsi geçen eylemlerde çocuklarını irade ve isteklerinin bulunduğu yönünde bir kabulde aktarılmaya başlıyor. Haberde ‘kiralık katil’, ‘bombacı’, ‘terörist’ gibi nitelendirmeler ve “300 dolar ödendiğini itiraf etti” gibi ifadelerle, suçun tek faili olarak çocuk gösteriliyor ve failin iradesine yapılan vurguyla çocuk suçlu olarak konumlandırılıyor. Haberde, çocuğun yalnızca gözlerinin buzlanarak sunulduğu, yüzünün kolayca tanınabilir olduğu bir görsel tercih edilmesi masumiyet karinesini ihlal ediyor; fotoğrafın yanındaki spotta kullanılan “Fotoğrafta, yakalanan çocuk yaştaki bir bombacı görülüyor” ifadeleriyle, çocuk ‘bombacı’ olarak etiketleniyor.

22 Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, “Kavram Tartışmaları - 1: Fail-Mağdur Algısı ve Hayatta Kalan”, 26 Şubat 2016, <http://cinselsiddetlemucadele.org/2016/06/26/kavram-tartismalari-1/>

23 Dilek Şen, “Sorumlu çocuk değil, yetişkindir”, *Cumhuriyet*, 26 Şubat 2018, http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/934553/_Sorumlu.cocuk.degil_yetiskindir_.html#

300 dolara kiralık katil

Alınan önlemlerle Türkiye içinde eylem yapma imkânı kalmayan terör örgütü **PKK, Suriye'ye yöneldi. 17 ayrı saldırıda 93 sivilin hayatını kaybetmesine neden olan terör örgütü, bu saldırılarda yaşları 13 ilâ 16 arasında değişen çocukları kullanıyor.** Eylem hazırlığında yakalanan çocuklar, **bomba konulması karşılığında 300 dolar** ödediğini itiraf etti

Araçlara konulan bomba düzenekleri Özgür Suriye Ordusu mensupları tarafından etkisiz hale getiriliyor.

Cocukları kullanıyor

PKK'nın son eylemlerinde genellikle 13 ilâ 16 yaş arasındaki çocukları kullandığını söyleyen Cerabulus Ağır Ceza Hakimî Muhammet Hacı İbrahim, "Su ana kadar yapılan eylemlerin bir çoğu reşit olmayan kız ve erkek çocuklara yapıldı. PKK, topki DEAS'ta olduğu gibi Türkiye'ye karşı çocuk canlı bombalar eğitiyor" dedi. Fotoğrafta, yakalanan çocuk yastaki bir bombacı görünüyor.

24 Haziran seçim sürecinde alınan önlemler ve terör örgütlerini hedef alan operasyonlar, terör örgütü PKK'nın eylem yapma imkânını ortadan kaldırdı. Türkiye içerisinde eylem imkânı bulamayan örgüt, Suriye'deki hedeflere yöneldi. Cerabulus, 13 Bah, Azez ve Afrin'de 17 ayrı saldırı düzenleyen eli kanlı terör örgütü, çok sayıda sivilin ölmesine ve yaralanmasına neden oldu. Bölgedeki güvenlik güçlerinin dikkati sayesinde 6 bombalı eylem girişimi engellendi. Terör örgütünün canlı bomba ve döğediği mayın tuzakları nedeni ile 93 sivil hayatını kaybetti.

EYLEM HAZIRLIĞINDA YAKALANDI

Seçim arifesinde motosiklele yerleştirilmiş bomba düzenegi ile Cerabulus İlçe Yönetim Merkezi önünde eylem hazırlığında olan 16 yaşındaki PKK'lı terörist, bomba düzenegini patlatmadan yakalandı. Hadesinde eylemi talimatını Münbiç'te bulunan eli kanlı terör örgütü PKK yöneticilerinden aldığı ve uzaktan kumanda ile patlatılacak bomba düzenegi karşılığında kendisine 300 dolar ücret verildiğini itiraf etti.

OYALAMA TAKTIĞI GÜNDEMDE

Cerabulus Ağır Ceza Hakimî Muhammet Hacı İbrahim, PKK'nın Suriye içerisinde eylem gerçekleştirdiği bölgelerde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bulunduğu noktalardan da hedef seçtiğini, ancak su ana kadar başarılı olmadığını söyledi. Yakalanan teröristlerin ifadelerine göre, PKK, Fırat Kalkanı ve Afrin'deki eylemlerle Türkiye'nin Münbiç hamlesi ile örgütü bölgeden çıkarmasını gerçekleştirmek ve özellikle seçim döneminde sabote etmeyi hedefledi.

HAKİMİN EVİNE BOMBA KONULDU

Suriye Türkmen Meclisi Başkan Yardımcılığı görevini de yürüten Cerabulus Ağır Ceza Hakimî Muhammet Hacı İbrahim, 2 gün önce evine de bomba tuzaklı saldırı girişiminde bulunduğunu açıkladı. Muhammet Hacı İbrahim, saldırıların yakalandığını ve eylemin hedefine ulaşmadığını belirtti. PKK'nın seçim sürecinde 93 kişinin hayatına mal olan terör eylemlerinde kullandığı başlıca yöntemler, tuzaklama mayınları, araçların altına monte edilen patlayıcılar, uzaktan kumandalı bombalar ve canlı bomba saldırıları oldu. # **SUMYA**

Yeni Şafak, 27 Haziran 2018

Medya, kayıp çocukların hikâyelerinin görünürlük kazanmasında önemli bir rol oynayabilir. Arama çalışmaları süresince kamuoyunun kayıp çocuk ve elde edilen bulgular hakkında bilgilendirilmesi ve bu verilerin dolaşımında tutulması, bir destek hattının oluşmasını sağlayabilir. Diğer yandan, bu tür haberlerin hazırlanması ve yazımı sürecinde, kayıp çocuğun ve ailesinin yaşayabileceği travmanın etkilerinin göz önünde bulundurulması büyük önem taşıyor.

Mayıs ve Haziran aylarında kaybolan çocukların hikâyeleri, arama çalışmaları ve elde edilen bulgular, yazılı basında sıkça yer alan konulardandı. Bu haberlerde içerik genellikle çarpıcı şekillerde sunuluyor. Kayıp çocukların ve ailelerinin kimlik bilgilerine açıkça yer verilirken, kayıp çocuğun nerede ve ne zaman kaybolduğu, ne kadardır kayıp olduğu, arama çalışmalarında yaşanan gelişmeler gibi birçok bilgi, haber başlıklarına taşınarak aktarılıyor. İncelenen haber örneklerinde gözlemlenen bu sunuş biçimi, tekil ve vakaya özgü unsurları öne çıkarırken, kayıp çocuk vakalarındaki toplumsal boyutun göz ardı edilmesine neden olabiliyor. Yazılı basında, çocukların mağduru oldukları hak ihlalleri,

Avrupa'nın en iyi arama birliği, Leyla'yı aradı...

Kayıp 3 çocuk aile içi şiddetten kaçmışlar

SEDANUR'DAN SES SEDA YOK

**HERKES ONU ARIYORDU!
Yüzlerce kilometre uzakta bulundu**

Amcasının eşi de sorguda

Kayıp çocuklar Tokat'tan çıktı

Haziran 2018, çeşitli gazetelerden haber başlıkları²⁴

güvenlikleriyle ilgili sorunlar ve karşılaşabilecekleri riskler konusunda kamuoyu oluşturulmasına destek vermekten uzak, tekil özelliklerin sansasyonelleştirerek aktarıldığı metinler üretiliyor.

Tehlike altındaki çocuklar

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin birinci maddesine göre, 18 yaşını doldurmamış her insan 'çocuk' kabul edilir ve sözleşmeye taraf olan tüm ülkelerce, hiçbir etnik, ulusal, dinî, cinsiyete ya da yaşa dayalı ayrımcılık gözetilmeksizin, her çocuk için bu haklar güvence altına alınmalıdır.²⁵ 'Save the Children' [Çocukları Kurtarın] adlı kuruluşun 2018'de yayımladığı 'Çocukluğun Sonu' başlıklı rapora göre, 1 milyar çocuk yoksulluktan mustarip ülkelerde, en az 240 milyon çocuk ise çatışmalardan etkilenen bölgelerde ya da siyasi olarak kırılğan durumdaki ülkelerde, yüksek ölüm riski altında yaşıyor ve yetersiz beslenme, çalışma zorunluluğu, yerinden edilme ve okul eğitiminden uzak kalma olasılığıyla

24 *Sözcü*, 2 Haziran 2018, "Kayıp 3 çocuk aile içi şiddetten kaçıyor"; *Hürriyet*, 27 Haziran 2018, "SEDANUR'DAN SES SEDA YOK"; *Hürriyet*, 29 Haziran 2018, "Amcasının eşi de sorguda"; *Yeni Şafak*, 2 Haziran 2018, "Kayıp çocuklar Tokat'tan çıktı"; *Ortadoğu*, 25 Haziran 2018, "Avrupa'nın en iyi birliği Leyla'yı aradı"; *Ortadoğu*, 17 Haziran 2018, "HERKES ONU ARIYORDU! Yüzlerce kilometre uzakta bulundu".

25 UNICEF, "Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme", 1989, https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23c.html

karşı karşıya bulunuyor.²⁶ Raporda ayrıca, 575 milyon kız çocuğun, cinsiyete dayalı ayrımcılığın yaygın olduğu ülkelerde yaşadığı ve bu nedenle erken ölüm, eğitimden mahrumiyet, çocuk yaşta evlilik gibi risklerle karşı karşıya olduğu belirtiliyor. 153 milyon çocuk ise, bu risklerin tamamının söz konusu olduğu ülkelerde yaşadığı için, çocukluktan mahrum kalma tehdidi altında bulunuyor.

İçinde buldukları durum ya da ilişkiler ağı nedeniyle ‘tehlike’ altında kabul edilen çocuklarla ilgili haberler ve köşe yazıları, yazılı basında çocuklar hakkında üretilen metinlerin önemli bir bölümünü oluşturuyor. Elinizdeki raporda, hakları ihlal edilen ya da tehdit altında bulunan (sokakta yaşayan ve çalıştırılan, işçilik yapan, savaş ve çatışma bölgelerinde yaşayan, madde bağımlısı ya da bağımlılık riskiyle karşı karşıya olan) çocuklarla ilgili haberler, ‘tehlike altındaki çocuklar’ başlığı altında incelendi.

Ortadoğu gazetesinin ‘Yemen’de 20 bin savaşçı çocuk var’ başlıklı haberinde, Yemen Sosyal İşler ve Çalışma Bakanı’nın açıklamaları haberleştiriliyor. 2015 yılından beri çatışmaların yaşandığı ülkede 2 milyon çocuğun işçi olduğu, 20 bin çocuğun ise iç savaşta Husiler tarafından ‘savaşçı’ olarak kullanıldığı bilgisi aktarılıyor. Haber, iç savaşta çocukların zorla savaştırıldığı, eğitim kurumlarının yerle bir edildiği, cezaevi ya da kışla olarak kullanıldığı yönündeki açıklamalarla, çocukların bu çatışmalı bölgedeki yaşamının güçlüklerine dair genel bir bilgi sunuyor. Ancak başlıktaki ‘savaşçı çocuk’ ifadesi, haberde açıklamalarına yer verilen bakanın sözlerinden aktarılmış olsa bile, kullanılan fotoğrafla birlikte, haberin çocukların kendi iradeleriyle ‘savaşçı’ oldukları ön kabulüyle okunması sonucunu doğuruyor. Haberde çocukların yaşadığı hak ihlallerine odaklanılması gerekirken, çocuğun failliği ön planda tutuluyor.

Dünya Çalışma Örgütü’nün 12 Haziran 2018’de, Dünya Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Günü vesilesiyle yaptığı açıklamaya göre, dünyada 152 milyon çocuk işçi var ve bu çocukların 73 milyonu tehlikeli işlerde çalışıyor; söz konusu çocuklar hem iş başında karşılaşılabilecekleri hayati risklerin, hem de hayat boyu sürebilecek fiziksel ve psikolojik rahatsızlıkların tehdidi altında bulunuyorlar.²⁷ Ankara İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi’nin (İSİG Ankara), 12 Haziran’da sunduğu Türkiye

26 Save the Children, “The Many Faces of Exclusion End of Childhood Report 2018” (Connecticut: Save the Children, 2018), s. 1.

27 Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), “Towards the urgent elimination of hazardous child labour”, 12 Haziran 2018, https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/how-the-ilo-works/ilo-director-general/statements-and-speeches/WCMS_632122/lang--en/index.html

Yemen’de 20 bin savaşçı çocuk var

2 milyon çocuğun işçi olduğu Yemen’de, 20 bin çocuğun da Husilerin saflarında savaşçı olarak kullanıldığı bildirildi. Husiler, 2 bin 372 okulu kısmen ya da tamamen yıktı, bin 500’ü aşkın eğitim kurumunu da cezaevi ya da askeri kışla olarak kullanıyor.

İki milyon çocuğun işçi olduğu Yemen’de, 20 bin çocuğun da Husilerin saflarında savaşçı olarak kullanıldığı açıklandı. Yemen resmi haber ajansı SABAA’ya yer alan habere göre, Sosyal İşler ve Çalışma Bakanı İbrihac el-Kemal, 3 yılı aşkın süredir iç savaşın devam ettiği ülkede, istatistiklere göre 2 milyondan fazla çocuğun işçi olarak çalıştığını belirtti.

Kemal, uluslararası sözleşmelere ve çocuk haklarını koruma kanunlarına aykırı şekilde 20 bin çocuğun ise Husiler tarafından savaşın olduğu bilgisini verdi.

EĞİTİM KURUMLARI CEZAEVİ YA DA KIŞLA

Husilerin, 2 bin 372 okulu kısmen ya da tamamen yıktığını, bin 500’ü aşkın eğitim kurumunun da cezaevi ya da askeri kışla olarak kullanıldığını kaydeden Kemal, 4,5 milyondan fazla çocuğun ise okula gidemediğini ifade etti. Uzun süredir siyasi istikrarın hüküm sürdüğü Yemen’de, Husiler ile meşru yönetime bağlı güçler arasında çatışmalar yaşanıyor. Husiler, Eylül 2014’ten bu yana başkent Sana ve bazı bölgelerin denetimini elinde bulundururken Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyen güçleri ise Mart 2015’ten beri Husilere karşı Yemen hükümetine destek veriyor. (A.A.)

Ortadoğu, 14 Haziran 2018

Çocuk İşçiliği ve Çocuk Cinayetleri Raporu’na göre, 2013 başından 2018 Mayıs ayının sonuna kadar toplam 319 çocuk işçi, iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi.²⁸ Aynı gün, Çocuk Vakfı, çocuk işçiliğiyle mücadelenin önündeki engellerin kaldırılması ve Türkiye’de ekonomi alanında çocuğa yönelik istismarın önlenmesi amacıyla, yoksulluk ve çocuk yoksulluğu konusundaki stratejilerin gözden geçirilmesi ve ülke çapında etkin bir çocuk koruma sisteminin yapılandırılmasının gerekliliğine dikkat çeken bir basın bülteni yayımladı.²⁹

Başbakanlık, Şubat 2018’de, Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı (2017-2023) kapsamında, 2018’i Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı ilan edilmmişti.³⁰ Ancak, 12 Haziran Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Günü’nün de içinde bulunduğu Haziran ayında

28 Ankara İşçi Sağlığı ve Güvenliği Meclisi, “Türkiye’de Çocuk İşçiliği ve Çocuk İş Cinayetleri Raporu”, 11 Haziran 2018, <http://www.guvenlicalisma.org/19520-turkiyede-cocuk-isciligi-ve-cocuk-is-cinayetleri-raporu-ankara-isig-meclisi>

29 Çocuk Vakfı, “Çocuk Vakfı’ndan 12 Haziran Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Günü Nedeniyle Açıklama”, *Çocuk Vakfı Basın Bülteni*, 11 Haziran 2018, <http://cocukvakfi.org.tr/wp-content/dosya/2018/5.pdf>

30 *Resmî Gazete*, 20 Şubat 2018, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/02/20180220-3.pdf>

150 milyonu aşkın çocuk YASA DIŞI ÇALIŞTIRILIYOR

Tüm önlemlere rağmen dünyada

MERKEZİ Cenevre'de bulunan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) aktardığı verilerde, zorla çalıştırıldıkları için fiziksel veya ruhsal olarak zarar gören, çocukluğu çalınan 18 yaş altındaki çocuklara değiniliyor. ILO'nun tahminlerine göre 2016 yılında dünyada 5-17 yaş arası yaklaşık 218 milyon çocuk çalışıyor. Bunun 152 milyonunda yasa dışı çocuk emeği söz konusu olduğunu belirten ILO, bu kategoriye girenlerin yansımın 12 yaş altında olduğunu söylüyor.

12 Haziran Dünya Çocuk İşçiliği ile Mücadele Günü

düzenlenen Uluslararası Çalışma Konferansı'nda çocuk işçiliğiyle ilgili bir panel düzenlendi. Panelde konuşan ILO Genel Direktörü Guy Ryder, çocuk işçiliğinin ekonomik nedenleriyle mücadele edilmesi gerektiğine dikkat çekti. Ryder, çözüm üretiminde yalnızca küresel tedarik zincirlerine değil, ödeme yapılmayan aile içi tarım işlerine de yoğunlaşılması gerektiğini belirtti.

Ryder, çocuk emeğinin tekstil, tütün ve kakao gibi küresel çapta ticaret ürününün üretiminde değil, aynı zamanda yerel düzeydeki üretimde de sömürüldüğüne

Sözcü, 10 Haziran 2018

yayımlanan ve bu raporun örneklemini oluşturan, 'çocuk' kelimesinin geçtiği 2459 haberden yalnızca 12'sinde çocuk işçiler ya da çocuk işçiliği konu edilmiş; bunların büyük çoğunluğunda da, yukarıda değinilen basın açıklamaları ya da rapor sunumları haberleştirilmiş. Bu bağlamda, Türkiye'de yazılı basının çocuk işçiliğine genel olarak haber değeri atfetmediği, bu konuda kamuoyu oluşturulmasında etkisiz kaldığı ve hak odaklı bir gazetecilik anlayışını benimsemediği söylenebilir.

Yazılı basında, tehlike altında bulunan (özellikle de çalıştırılan ve sokakta yaşayan) çocuklarla ilgili haberlerde çocuklar genellikle mecazi ifadelerle temsil ediliyor ve bu metaforların da etkisiyle 'öteki' olarak işaretleniyorlar. İletişim bilimci Gülgün E. Tosun, bu soruna çeşitli ülkelerden örneklerle dikkat çekiyor: "Türkiye'de sokakta yaşayan çocuklar için kullanılan 'sokak çocukları' (*street children* veya *throwaway children*) deyimine karşılık olarak, Brezilya'da 'marjinaler' (*marginais* ve *pivetes*), Kolombiya'da 'yatak böcekleri' (*gamines* ve *chinchas*), Peru'da 'meyve kuşları' (*pajaros fruteros*), Vietnam'da 'toz böcekleri', Ruanda'da 'kötü çocuklar', Kamerun'da 'sinekler' deyimleri kullanılmaktadır. Bu isimlendirmelerin hepsindeki ortak yön, sokakta yaşayan çocukları topluma zararlı, mücadele edilmesi, hatta gerekiyorsa yok edilmesi gereken 'haşerelerle' eşdeğer görmeleridir."³¹ Bu yaygın metaforlar, çocukların, bireylere ve toplumsal düzene yönelik

31 Tosun, a.g.y., s. 182.

birer tehlike olarak algılanmasına neden olabiliyor. Böylece, çocukların tehlike altında oldukları gerçeği, onların tehlike oluşturdukları algısıyla iç içe geçerken, içinde buldukları hak ihlalleri düğümü görmezden geliniyor ve bu durum yeni ihlallere yol açabiliyor.

Sözcü gazetesinin 'Büyüyen ülkenin büyüemeyen çocukları' başlıklı haberi, İstanbul Şirinevler'de dilenen çocukları konu alıyor. "İstanbul Şirinevler'le Ataköy'ü birbirine bağlayan üstgeçitte; metro, metrobüs, ve diğer ulaşım araçlarını kullanan on binlerce kişinin her gün karşılaştığı 'dilenci çocuk' tablosu bir türlü son bulmuyor" ifadeleriyle, dilenen çocuklar, toplumun maruz bırakıldığı ve otoritelerin başa çıkmakta zorlandığı bir sahne olarak aktarılıyor. "Çocuklardan bazılarının saçlarının kazıtılmış olması, yalınayak, kirli ve yırtık elbiseler içerisinde dilenmesi durumun ne kadar içler acısı olduğunu gözler önüne seriyor" ifadeleriyle, çocukların içinde buldukları durum 'acı dolu bir sahne' olarak sunulurken, haberde yer alan görseller ve bu görseller için hazırlanan betimleyici ifadelerle bu kanı destekleniyor.

Haberin 'Bu eziyet cezasız kalmasın' başlıklı ikinci bölümünde ise, çocukların içinde buldukları durumun sorumluluğunun "dilenci şebekeleri"ne ait olabileceği ihtimali üzerinde duruluyor. Ancak, "Belediye ve zabıta ekiplerinin de mücadele etmekte zorlandığı çocuk dilencilerle ilgili polis ekipleri geçtiğimiz yıl çalışma yapmıştı" ifadeleriyle, sokaktaki çocukların "mücadele etmekte zorlanılan" birer 'aykırılık' olduğu fikri yeniden vurgulanıyor. Bu haberin dikkat çekici bir başka yönü ise, geçen yıl Suriyeli çocukları dilendirdiği tespit edilen bir aileye yapılan operasyonu da aktarması. Aralarında herhangi bir devamlılık bulunmayan iki olay arasında benzerlik kurarak devam eden haber, tekil olayların altını güçlü bir şekilde çizerek toplumsal bağlamlarından koparıyor.

Söylem analizi kuramcısı Teun Van Dijk'a göre, bir gazete metninin okunmasının amacı, metnin ilgili olduğu durum veya olayın bilişsel bir modelini oluşturmak ve bu model aracılığıyla gerçek duruma ilişkin daha genel modeller inşa etmektir.³² Gazeteler, haberlerde kurguladıkları art alan ve bağlam bilgisiyle, okurun metin aracılığıyla algıladığı genel modelleri yönlendirir. Yukarıda incelenen haber örneğinde gazete, Suriyeli çocukları dilendiren çeteye yönelik operasyona, konuyla doğrudan bağlantısı olmayan bir tekil olayla aynı bağlamda yer vererek,

32 Teun A. Van Dijk, "Structures of News in Press", *Discourse and Communication: New Approaches to the Analysis of Mass Media Discourse and Communication* içinde, ed. T. A. van Dijk, (Berlin ve New York: Walter de Gruyter, 2011), s. 81.

Büyüyen ülkenin büyüyemeyen ÇOCUKLARI

İSTANBUL Şirinevler'le Ataköy'ü birbirine bağlayan üstgeçitte; metro, metrobüs ve diğer ulaşım araçlarını kullanan on binlerce kişinin her gün karşılaştığı 'dilenci çocuk' tablosu bir türlü son bulmuyor. Ailelerinin yanında olmaları, bayramın mutluluğunu yaşamaları gerekirken güneş altında, üst geçitte dilenen çocukların bazıları yorgunluktan uyurken, bazılarının da bitkin halleri yürek burkuyor. Çocuklardan bazıların saçlarının bazıların yalınayak olması; yalınayak, kirli ve yırtık elbiseler içerisinde dilenmesi durumun ne kadar içler acısı olduğunu gözler önüne seriyor.

Habip ATAM

BU EZİYET CEZASIZ KALMASIN

Fotoğraf çekerken yüzlerini çeviren çocuklar kendilerine para verenele- rin dahi sorularına cevap vermiyor. Bedenlerinde yaralar bulunan ve vücutlarında şişlik görülen çocukların durumu akıllara, dilenci şebekelerini getiriyor. Belediye ve zabıta ekiplerinin de mücadele etmekte zorlandığı çocuk dilencilerle ilgili polis ekipleri geçtiğimiz yıl çalışma yapmıştı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Çocuk Şube Müdürlüğü geçtiğimiz yıl Suriyeli çocukları dilendiren bir şebekeyi çökertmişti. Suriye'den ailelerinden bin liraya kiralanan çocukları dilendiren çeteye düzenlenen operasyonda 12 çete üyesi yakalanmış ve 36 çocuk kurtarılmıştı. Dilendirilen ve işkenceye maruz kalan çocuklar Çocuk Esirgeme Kurumu'na teslim edilmişti. Vatandaşlar, çocuklara bu eziyeti yapanların cezalandırılmalarını istiyor.

Yüzlerini saklıyorlar.

Uykusuz ve bitkin haldeler.

Vücutlarında yaralar var.

Sözcü, 18 Haziran 2018

özel bir arka plan bilgisi yaratıyor ve okur için bir anlam çerçevesi kurguluyor. Bu anlam çerçevesi, Suriyeli mülteci çocuklarla ilgili, ‘dilenci’ olduklarına dair bir kalıp yargı üretirken, mülteci çocukların içinde buldukları durumun toplumsal boyutunu öne çıkaran bir arka plan bilgisi sunmuyor. Haberde bağlama dair yeterli bilgi verilmemesi, çocukların içinde bulunduğu olumsuz koşulların neden ve sonuçlarının anlaşılmasının, dolaylı olarak da bu konuda yapıcı politikalar geliştirilmesinin önüne geçiyor.

Türkiye’ye göç eden Suriyeli mülteciler medya için önemli bir haber alanı teşkil ediyor. Türkiye medyasında mülteciler sıklıkla ‘öteki’ olarak işaretleniyor ve varlıkları bir sorun olarak sunuluyor.³³ Hrant Dink Vakfı’nın ‘Medyada Nefret Söyleminin İzlenmesi’ projesi kapsamında yapılan yazılı basın takibinde, Suriyeli mülteci çocuklar için kurulan anlatılarda, çocukların içinde buldukları kırılgan durumdan yalıtılarak, daha geniş bir ‘sorun kaynağı’ ya da ‘tehlike’ anlatısının uzantısı olarak sunulduğu gözlemleniyor.

Çocuk Hakları Bilgi Ağı, çocuklarla ilgili haber yapılırken, haber nedeniyle hiçbir çocuğun zarar görmemesi ilkesinin esas alınması gerektiğini vurgulayarak, yargılayıcı, kültürel değerlere duyarsız, çocuğu tehlikeye atan veya küçük düşüren tavır ve yorumlardan, haber malzemelerinin reklamını yapmaya dönük stereotiplerden ve sansasyonel sunumlardan kaçınılmasını tavsiye ediyor.³⁴ Ancak yazılı basında sıklıkla karşılaşılan haberler ve köşe yazıları, mülteci çocuklar hakkındaki olumsuz bilgi ve yargıları yaygınlaştırıyor, kalıp yargılar üretiyor ve onların toplumdan dışlanmalarında etkili oluyor. Suriyeli mülteci çocuklarla ilgili haberler ve köşe yazıları, onların Türkiye’deki varlığını bir ‘tehdit’ olarak sunarken, ‘Büyüyen ülkenin büyümeyen çocukları’ başlıklı haberde olduğu gibi, bu çocukları ‘organize suç’ hikâyeleriyle ilişkilendirerek bir grup olarak tektipleştiriyor ve kriminalize ediyor.

Bu raporun örneklemini oluşturan haber ve köşe yazılarının yer aldığı gazeteler dışında da, Suriyeli mülteci çocuklar hakkında kalıp yargılar üreten birçok haber ve köşe yazısı yayımlanıyor. Örneğin, *İstanbul Gazetesi*’nin ‘Çocuk dilenciler camileri kuşattı’ başlıklı haberinde, yazılı basında sıklıkla karşılaşıldığı şekilde, “kuşattı”, “akınına uğradı”, “servet kazanıyorlar” gibi ifadelerle, dilenen mülteci

33 Hrant Dink Vakfı, “Medyada Suriyeli Mültecilere Yönelik Ayrımcılık, Yanlış Bilgilendirme ve Çarpıtma”, *Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Söylem 2017 Raporu* içinde (İstanbul: Hrant Dink Vakfı, 2018), s. 100.

34 Child Rights International Network, “Guideline for Journalists”, <https://www.crin.org/en/guides/communications/media-toolkit/journalists>

Çocuk dilenciler camileri kusattı

Ramazan ayında, özellikle cami ve çevreleri dilenci akınına uğradı. Yaşlı, çocuklu ve kadın dilenciler halkın manevi duygularını sömürmek için her cami çıkışını kendilerine mesken tuttu

Namaz çıkışı bekliyorlar

İnsanların manevi duygularının zirvede olduğu Ramazan ayında büyük şehirlere akan eden dilenciler, yine İstanbul'un tüm camilerinin çevresini kuşattı. Özellikle bekleli kadınlar ve çocukların namaz çıkışlarında cemaatin yolunu keserek duygu sömürüsü yapması neredeyse gelenek haline geldi. Dilenen Suriyeli kadın ve çocukların sayısında da bu yıl büyük artış yaşandı.

Servet kazanıyorlar

Daha önce yapılan operasyonlarda yakalanan dilencilerin üzerinden çıkan para ise dudak uçuklatıyor. Bir günde binlerce lira kazanan dilencilerin bazıları ise İstanbul'daki 4 büyük dilenci çetresine bağlı olarak çalıştıkları iddia ediliyor. Yakalanan dilencilerin üzerinden çıkan paralara el konuluyor ve Kabahatlar Kanunu'na göre para cezası kesiliyor. ● 9.sayfada

Sibel
GÜLERSÖYLER

Her yıl Ramazan ayında Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden İstanbul'a akan eden dilencilere almış olan vatandaşlar, bu yıl çoğunlukla Suriyeli dilencilerle karşılaşılıyor. Camilerin çıkışı tutan dilenciler, yalvararak duygularını sömürüyor.

İstanbul Gazetesi, 1 Haziran 2018

çocukların toplumsal düzen için bir tehdit oluşturduğu fikri işleniyor. 'Dilenci kuşatması mağduru' addedilen grubun gözünden aktarılan haber, çocukların neden dilindikleri, bunu ardında hangi sosyoekonomik koşulların bulunduğu dair bir sorunsallaştırma içermiyor. Çocuklar birçok temel haktan mahrum olmalarına rağmen haberdeki olumsuz –hatta düşmanlığı çağrıştıran– temsil biçimi, bu hak ihlallerini görünmez kılıyor ve çocuklar hakkında kalıp yargılar üretiyor.

Emin Çolaşan'ın 'Suriyeliler orada, bizim gençlerimiz burada' başlıklı köşe yazısı, 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçimleri bağlamında, Türkiye'deki Suriyeli mülteci gençler ile Türkiyeli gençler arasında yaptığı 'biz-onlar' ayrımı üzerine kurgulanmış. "Resmi rakamlara göre Türkiye'de yaşayan 835 bin Suriyeli küçük çocuk var... Ve her yıl 70 bin yenisi doğuyor. 300 bin Suriyeli çocuk eğitim alamıyor,

Emin CÖLAŞAN

SEVGİLİ okurlarım, bu iktidardan sorulmayan çok önemli bir hesap var: Suriye meselesi!

Suriye de iç savaş çıkmıştı, bizimkiler Esad'ı devirmek (!) hesaplarıyla iktidara geldik. Şimdi de cuma namazı kılınırken falan söz etmeye başladılar.

2011 den bu yana yolları geçti ama Esad halen yerinde duruyor!

Suriye sarık, yıkıldı, mahsûdû, harabeye döndü!...Vez binlerce kâj can verdi.

Ama bu süre içerisinde Türkiye Cumhuriyeti olarak bu işin bize maliyeti **milyarlarca dolar** oldu. Sadece bizim siren asıp Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan **on binlerce** Suriyeli için en az **40 milyar dolar** harcandı.

Sonra da, bu paranın hiç değilse bir bölümünü geri alabilmek için **el kaplamada AB ve ABD'ye** yalvarıldılar.

Bu harcamaları Recep Bey vesaire elbette kendî cepelerinden karşılamadı.

Son kurusuna kadar hepsini Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak biz ödedik, biz...

Vergiler ve yapılan zamlarla ödedik. **Seçimde Recep Bey kaybettığı ve Meclis'in de yasa değişikliği takdirinde bu sorumsuzluğunun hesabının mutlaka sorulması gerekir.**

Birkaç gün sonra seçim var. **Binali Bey** daha dün kendisi açıkladı.

Vatandaş yapılan **30 bin yandaş** Suriyeli pazar günü oy kullanacakmış.

Bu rakamın çok daha fazla olduğunu ve

kamuyundan gizlendiğini hepimiz biliyoruz. Dahası var, bunları tamamlanmış seçimde **AKP'ye** oy vereceğini kestirmek de güç değil.

Su manzarayı şimdi biraz daha açalım... Resmî rakamlara göre Türkiye'de yaşayan **835 bin** Suriyeli küçük çocuk var...Ve her yıl **70 bin** yenisini doğuyor.

300 bin Suriyeli çocuk eğitim almıyor, onlar başmızın belaları olarak büyüyor.

Aısan atamazsın, satsan satamazsın. **460 bin** çocuk ise bakanlığa bağlı okullarda eğitim görüyor. Şimdiye kadar Suriyeliler için **36** ilköğretim okulu yapıldı. 2019'a kadar **105** okul daha yaptırılıyor.

(Bu rakamlar atamazsın değil. Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz açıkladı.)

Bizim çocuklarımız için harcanması gereken paracıklar, Esad'ı devirme hüylarıyla Suriyelilere transfer edildi.

Bunların hesabı sorulmayacak mı?

Şimdi biraz da **kendi gençlerimiz** bakalım. Yüz binlerce işsiz. Üniversite bitirenler dahil herkes işsiz. O kadar ki, Gazî Üniversitesi Sosyoloji Bölümünü bitiren genç, Ankara'da bir balık restoranında kâri olarak çalışıyor.

Hacettepe İngilizce menzusu genç kız özel bir müteahhütlük bürosunda aşgari ücretle çalışık yapıyor. (Örnükleri uzatıyorum.)

Türkiye'den ve kendî geleceğinden umudunu yitirmiş olan bu yüz binlerce genç, acaba bu seçimde Recep Bey ve partisine oy verir mi?

Şimdi biraz da **kendi gençlerimiz** bakalım. Yüz binlerce işsiz. Üniversite bitirenler dahil herkes işsiz. O kadar ki, Gazî Üniversitesi Sosyoloji Bölümünü bitiren genç, Ankara'da bir balık restoranında kâri olarak çalışıyor.

Hacettepe İngilizce menzusu genç kız özel bir müteahhütlük bürosunda aşgari ücretle çalışık yapıyor. (Örnükleri uzatıyorum.)

Türkiye'den ve kendî geleceğinden umudunu yitirmiş olan bu yüz binlerce genç, acaba bu seçimde Recep Bey ve partisine oy verir mi?

Şimdi biraz da **kendi gençlerimiz** bakalım. Yüz binlerce işsiz. Üniversite bitirenler dahil herkes işsiz. O kadar ki, Gazî Üniversitesi Sosyoloji Bölümünü bitiren genç, Ankara'da bir balık restoranında kâri olarak çalışıyor.

Hacettepe İngilizce menzusu genç kız özel bir müteahhütlük bürosunda aşgari ücretle çalışık yapıyor. (Örnükleri uzatıyorum.)

Türkiye'den ve kendî geleceğinden umudunu yitirmiş olan bu yüz binlerce genç, acaba bu seçimde Recep Bey ve partisine oy verir mi?

Suriyeliler orada, bizim gençlerimiz burada

Bence pek çoju vermezsek.

Bu seçimde sarık başına gidecek **18-27** yaş aralığındaki gençlerin sayısı **10 milyon 533 bin**.

Üstelik **18** yaşına yeni giren **1 milyon 652 bin** genç bu seçimde ilk kez oy kullanacak.

Şüphesiz onları da pek çoju AKP'ye oy vermezcektir.

Bunu **sevgilerime** ve halkın arasında dolayrken edindiğim **izlenimlere** göre söylüyorum.

Şimdi dikkatimizi bu iktidarın **18 yaş** gençleri üzerinden oynamaya kalkıştığı ve üstünde pek durulmayan bir oyuna çekmek istiyoruz.

Bunlar anayasa ve yasalara değiştirilip şöyle bir hüküm getirildiler:

18 yaşını doldurmuş olan gençler milletvekili seçilebilir!

Cok iyi!.. Pekî şimdi şu milletvekili listelerine bir göz atalım...

Bu **AKP milletvekili listelerinde** acaba **18 yaşını doldurmuş olan kaç** genç aday gösterildi?

Sıfır!

Sadece bir kişiye listeye koydular, o da zaten seçimini mümkün olmayan bir aradıldı...

Bu da oynanan bir **seçim oyunu** idi ve amaç gençleri sevmişmiş, onlara değer vermişmiş gibi gösterip onları kandırmaktı.

Bu iktidar döneminde bütün kesimler sömürüldü.

İşçi, memur, emekli, ev kadını, çiftçi, esnaf, serbest meslek sahibi, öğrenci, aklınca kim gelirse...

Ama bu **sömürü çarkında, sömürü düzeninde, işsizlik ortamında** en büyük paya gençlerimiz işli.

İktidar, yaptığı bu fahiş hataya şimdi seçim kapazı duyarınca arlamış oldu ama galiba biraz geç kaldı.

Biraz önce sarık **Recep Bey** iste bu yitiden uçuk, abuk sabuk önerilerini piyasaya sürmeye başladı:

"Her mahallede bir kazaخانه, her kazaخانهde çaylar ve kekler beleş!"

Biraz yapmayı, fabrika açmayı, işlere iy yaratmayı ağnaya bile almayan koskoca cumhurbaşkanının bula bula önerime getirdiği şu projeye bakalım mesul!

Zihni Sinir projesi!

Özellikle Muharrem İnce ile **Meral Akşener'in** mitinglerini televizyonda dikkatle izliyorum. Meydanları dolduruların önemli bir bölümü gençlerimiz oluyor.

Gençlerin umurlarını yok ettiler, pek çoju bir soluma bulup kapazı yurt dışına atmayı düştürüyor.

Böyle umutsuzluklarla dolu bir Türkiye yaratılır.

Bu seçimde gençlerin tercihi çok önemli olacak...

Ve dileğimize, bu kez **Türk Milleti "Vakit tamam, Abbas yolcu" diyecek.**

Sözcü, 20 Haziran 2018

onlar başımızın belaları olarak büyüyor. Atsan atamazsın, satsan satamazsın. 460 bin çocuk ise bakanlığa bağlı okullarda eğitim görüyor. Şimdiye kadar Suriyeliler için 36 ilköğretim okulu yapıldı. 2019'a kadar 105 okul daha yaptırılıyor. (Bu rakamlar atamasyon değil. Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz açıkladı.) Bizim çocuklarımız için harcanması gereken paracıklar, Esad'ı devirme hüylarıyla Suriyelilere transfer edildi. Bunların hesabı sorulmayacak mı?" diyen yazar, Türkiye'deki Suriyeli mülteci çocukları bir 'tehdit' ve 'sorun' kaynağı olarak işaretlerken, "başımızın belaları", "atsan atamazsın, satsan satamazsın" gibi düşmanca ifadelerle Türkiyeli gençlerin karşısında konumlandırarak hedef gösteriyor. Cölaşan, başlık ve metindeki argümanların temelini oluşturan 'biz-onlar' karşıtlığıyla, Suriyeli mülteci gençleri, Türkiyeli gençlerin yaşam ve gelişim alanlarını ihlal eden bir tehdit olarak sunuyor.

Yazılı basında mülteciler sıklıkla 'vicdani bir mesele' ve 'yardıma muhtaç bireyler' olarak yer alıyor.³⁵ 'Vicdani mesele' vurgulu gazete haberlerinde, mültecilerin içinde buldukları koşullara ilişkin trajik öğeler ön plana çıkarılarak, dokunaklı metinler oluşturuluyor. Yazılı basının bu tavrı, söz konusu koşulların nedenleri ve sonuçlarının anlaşılmasının ve mültecilerin içinde buldukları durumun gerçekçi bir yaklaşımla, geniş bir çerçevede ele alınmasının önüne geçiyor. Öte yandan, yardıma muhtaç kişiler olarak sunulan mültecilere yönelik yardımlar ve onlara dönük dayanışmanın, yazılı

35 Ülkü Doğanay ve Hatice Çoban Keneş, "Yazılı Basında Suriyeli 'Mülteciler': Ayrımcı Söylemlerin Rasyonel ve Duygusal Gerekçelerinin İnşası", *Miilliye Dergisi* 40/1 (1998), s. 143-84.

Küçük Abdulmuin görmeye başladı

Afrin'de PKK'nın döşediği mayınla ağır yaralanan 9 yaşındaki Suriyeli çocuğun "Baba, göremiyorum" diye feryat edişi herkesi ağlatmıştı. Türkiye'de defalarca ameliyat edilen Abdulmuin, artık kısmen de olsa ışığa kavuştu

Küçük Abdulmuin'in tedavisi sürüyor.

İbrahim GÜNEŞ / KİLİS

Suriye'de PKK'lı teröristlerce döşenen mayının patlaması sonucu gözlerini kaybeden Abdulmuin, babasının kucağında 'Göremiyorum' diye haykırışıyla yürekleri dağlamıştı.

Afrin'in Metinler köyünde Ramazan'ın ilk günü kardeşleriyle oynarken meydana gelen patlamada yüzü, eli, kolu ve vücudundan yaralanan küçük çocuk görme yeteneğini yitirmişti.

ALLAH KİMSEYE YAŞATMASIN

Türkiye'ye getirilen Abdulmuin'in, Kilis Devlet Hastanesi'ndeki tedavisi sürüyor. Baba Abdülkerim El-Hassan, oğlunun AFAD ve Kızılay aracılığıyla önce Suriye'nin Azez kentine, sonra da Kilis'e getirdiklerini belirtti. İlk tedavisinin ardından kendine gelen ve gözlerini açan yavrusunun, "Baba, gözlerimi aldılar, göremiyorum. Ben öleceğim" diye bağırdığını hatırlatan El Hassan, şöyle konuştu: "Çocuğumun gözlerini açtığı ilk anı ve

girdiği şoku hiçbir zaman unutamayacağım. Oyle acıklı ağlıyordu ki, Allah hiçbir anne babaya bunu yaşatmasın."

İSTANBUL'A GÖTÜRSÜNLER

Başarılı operasyonlar sonucu görme yetisini kısmen yeniden kazanan küçük Abdulmuin'in sağlığı her geçen gün iyiyi gidiyor. El Hassan, oğlunun sol gözünün hiç görmediğini sağ gözünün ise yüzde 5 görebildiğini kaydetti.

Kilis'te hayırsever işadamlarının, hastane yakınında kendilerine bir daire kiraladıklarını söyleyen El Hassan, şunları kaydetti:

"Kilis halkına ve Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. Hastanede bizimle çok ilgilendiler. Hayırsever işadamlarından destek bekliyorum. İstanbul ya da Amerika'da çocuğumu tedavi ettirsinler. Bir an önce çocuğumun gözlerinin görmesini istiyorum. Türkiye, Zeytin Dalı operasyonu ile bizi terörden kurtararak eski hayatımıza döndürdü. Hayatımız tam güzelleşmişken başımıza bu olay geldi."

Sabah, 15 Haziran 2018

basında 'cömertlik' ve 'fedakârlık' olarak nitelendirilmesiyle, mülteciler ile 'onlara el uzatanlar' arasında hiyerarşik bir ilişki kurulabiliyor.

Mülteci çocuklar söz konusu olduğunda ise, çocuklar dokunaklı bir anlatım için araç haline getiriliyor. Sabah gazetesinin 'Küçük Abdulmuin görmeye başladı' başlıklı haberinde, bir patlamada yaralanan Suriyeli bir çocuğun Türkiye'de tedavi görmesi konu ediliyor. Çocuğun patlama nedeniyle yaşadığı fiziksel ve psikolojik travmanın malzemeleştirildiği haberde hâkim olan trajik anlatım, çocuğun

fotoğraflarının kullanılmasıyla sürdürülüyor. Şiddet ya da başka bir travma yaşayan çocukların görüntülerinin ve kişisel bilgilerinin paylaşılması konusunda çok özenli davranılması gerekirken, gazete çocuğun travmasını yeniden üretiyor.

Eğitim, kültür, sanat ve spor haberleri bağlamında çocuklar

Çocukların meselelerinin yazılı basında yer bulabildiği alanlar arasında eğitim, sağlık, kültür, sanat ve spor başta geliyor. Bu alanlarda üretilen haberler ve köşe yazılarında, ülkenin gündemine de bağlı olarak, yetişkinlerin dikkatini çekebileceği ölçüde, çocuklarla ilgili gelişmelere yer veriliyor. Bu haberler, doğrudan çocuklara ilişkin olduklarında bile, onların sesine yer vermekten uzak kalıyor ve yetişkinlere hitap etmekle yetiniyor. Eğitim, sağlık, güvenlik, örgün eğitim sistemindeki gelişmeler ve sorunlar, çocuk sağlığı, uyuşturucu madde kullanımı, bağımlılık, sınav kaygısı gibi konularla ilgili haberlerde uzmanların görüşlerine, tavsiyelerine, bilimsel tespitlere yer verilse de, bu unsurların muhatabının genellikle ebeveynler olduğu; çocukların genel toplumsal algıya paralel şekilde, ancak 'gelişme çağındaki bireyler', 'yeni neslin genç bileşenleri' olarak yer bulduğu ve sıklıkla edilgen bireyler olarak sunulduğu görülüyor. Haberlerin üslubu ve içeriği gazetenin siyasi duruşuna göre değişiklik gösterse de, çocuklar yazılı basında, çoğu zaman 'eksik bireyler' olarak, hayatlarına dair irade ve sorumluluğun yetişkinlere devredildiği anlatılarla yer buluyor.

2018 yılının Haziran ayında, yaz tatili arası, Liselere Geçiş Sınavı (LGS) ve Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS), 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçimleri gibi konular bağlamında, örgün eğitim sistemiyle ilgili birçok haber yapıldı. 2 Haziran 2018 Cumartesi günü yapılan LGS öncesinde, sınav gününde ve sonrasında yayımlanan haberlerde ve köşe yazılarında, sınav ve yerleştirme sisteminde yapılan değişikliklerle ilgili ayrıntılarla birlikte, bu değişikliklere dair olumlu ve olumsuz yorumlara yer verildi. Söz konusu haberlerde, çocukların ('öğrenciler') sınav konusunda heyecanlı ve stresli, gelecekleri için kaygılı olduğu vurgusu yapılıyor. Bu dönemde, sınav ve sonrasındaki yerleştirme süreci için, 'sınav kaygısıyla başa çıkma' stratejileri ve tavsiyeleri içeren birçok haber ve köşe yazısına da rastlanıyor. Ancak bu metinlerde, söz konusu tavsiyelerin, kaygıyı yaşamayı muhtemel olan çocuklardan ziyade ebeveynlere hitaben sunulduğu görülüyor. Haber ve köşe yazılarında, sınavların kaygı, stres, endişe, travma, eğitim sisteminin ise kaos, hüsrana gibi olumsuz atıflarla anılması, eğitim sisteminin öğrenciler ve veliler üzerindeki muhtemel etkilerine yönelik olumsuz bir koşullanmaya kapı açıyor. İncelenen gazetelerin hedef kitlesi

ağırlıklı olarak yetişkinler olsa da, çocukları doğrudan ilgilendiren bu konular etrafında çocukların seslerine yer verilmediği görülüyor. Çocukların sorunlarını çocuk bakış açısından uzak bir dil ve üslupla, yetişkinlerin gözünden yetişkinlere aktaran metinlerin yazılı basına hâkim olması, çocukların kamusal alandan dışlanmasında etkili olabiliyor.

2017-2018 eğitim-öğretim yılının sona erdiği 8 Haziran 2018 Cuma günü, ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine karnelerinin dağıtılması ve yaz tatilinin başlaması, yazılı basında geniş yer buldu. Muhafif yayınlarda, daha çok bir sistem eleştirisinin uzantısı niteliğinde ya da doğrudan örgün eğitim sisteminin işleyişine yönelik eleştiriler yer alırken, iktidara daha yakın yayınlarda, eğitim sistemindeki değişikliklerin olumlu sonuçlarına dair içeriklere rastlanıyor. Benzer şekilde, 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde adayların ve parti temsilcilerinin seçim konuşmalarının önemli maddelerinden biri olan eğitim, gazetelerin ideolojik konumlarıyla bağlantılı olarak, vaat edilen projeler ve ortaya konan eleştiriler ekseninde aktarılıyor.

Yazılı basında çocuklarla ilgili sıklıkla karşılaşılan sorunların başında, olumsuzluklara ve mağduriyete odaklı habercilik geliyor. Medyanın, çocuklar söz konusu olduğunda onlarla ilgili trajik unsurları malzemeleştirme eğilimi ve 'şiddet ve mağduriyet ağındaki çocuklar'ı konu etmede gösterdiği heves, başarı hikâyelerinin görülmesini büyük ölçüde engelliyor. Medya, trajik olanı aktarırken uyguladığı aşırı dramatizasyonu, çocukların tekil başarılarını sıradışı öyküler olarak sunarak sürdürüyor. Eğitim, kültür, sanat ve spor gibi alanlarda başarılı olan çocuklar, haberin çarpıcı kılınması amacıyla, genellikle bu başarının ardında olağandışı bir yetenek olduğu vurgusuyla konu ediliyor. *Karar* gazetesinde yayımlanan 'Mozart bu çocuğu ayakta alkışlıyor

PRESTİJLİ YARIŞMADA MADALYA KAZANDI

Mozart bu çocuğu ayakta alkışlıyor

■ İtalya'da düzenlenen, Uluslararası Mozart Akademi ve 'Tadini International Music Competition' yarışmalarında ikinci olan Tunay Kurban (12) yeteneğiyle büyük beğeni topladı. Sihirli parmaklarıyla, dünyanın dört bir yanından gelen yetenekleri geride bırakan Kurban, "Ülkemi gururlandırdığım için çok sevindim" dedi. S/2

ayakta alkışlıyor’ başlıklı haberde, bir çocuğun, Uluslararası Mozart Akademi Piyanoy Yarışması ve Uluslararası Tadini Müzik Yarışması’nda kazandığı ikincilik aktarıılırken kullanılan “Minik Tunay”, “küçük kız” gibi ifadeler, çocuğun bu ‘olağanüstü’ başarıyı yaşına rağmen kazandığı yönünde bir algı oluşturuyor. Başlık ve “Sihirli parmaklarıyla, dünyanın dört bir yanından gelen yetenekleri geride bırakan Kurban” ifadeleriyle, söz konusu başarı olağandışı niteliklere bağlanıyor.

ÇOCUKLARLA İLGİLİ HABERLER NASIL SUNULUYOR?

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne göre, 18 yaşını doldurmamış her insan ‘çocuk’ kabul edilir.³⁶ Çocuklar, biyolojik gelişim ve entelektüel beceriler bakımından, ‘yetişkin olmayan’, ‘henüz olgunlaşmamış’, ‘gelişmekte olan’ birer birey olarak, yetişkinlerden ayrıştırılırlar. Tarihçi Philippe Ariès, çocukluğun tarihini konu alan kitabında, bir kavram olarak izini sürdüğü ve toplumsal bir inşaa olarak tanımladığı çocukluğun, yaş temelli, sosyal, tıbbi, yasal bir kategoriye temsil ettiğini söyler.³⁷ Bu kategorilendirme çerçevesinde, çocuk ‘yetişkin olmayan’ olarak tanımlanırken, çocukluk bir eksiklikler ve tamamlanamamışlıklar dönemi olarak kurgulanmaktadır. Çocukluk kavramının bu şekilde, olumsuz sıfatlarla çerçevesi, beraberinde olumsuz bir toplumsal yaklaşımı da getirir; ‘çocukça’ olan küçük, komik ve yetersiz, ‘çocuk gibi’ olan yetersiz ve eksik kabul edilir.

Çocukluğa dair toplumsal algıdaki olumsuz yaklaşımlar dil aracılığıyla günlük hayatta yeniden üretiliyor. Medya da, geleneksel ya da dijital araçlarıyla kamuoyunun önemli belirleyicilerinden biri olarak bu yeniden üretimde önemli bir rol oynuyor. ‘Eksik birey’ olarak kabul edilen çocuk, medya metinlerinin üretimi ve tüketiminde aktif bir özne olarak yer alamıyor. Çocukları ve çocukların meselelerini konu alan haberler ve köşe yazılarının büyük çoğunluğu, ‘çocuğu’ muhatap almaları gerekirken, yetişkinlere seslenen bir üslup taşıyor.

Dramatik bir haber nesnesi olarak çocukluk

Haber metinlerinde çocuklar, metne konu olan olay ya da durumla ilişkileri çerçevesinde, dramatik unsurlar olarak temsil ediliyorlar. Şiddet içerikli haberlerde,

36 UNICEF, “Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme”, 1989, https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23c.html https://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23c.html

37 Philippe Ariès, *Centuries of Childhood: A Social History of Family Life*, çev. Robert Baldick (New York: Vintage Books, 1962).

kaza haberlerinde ya da içinde buldukları tehlikeli durumla ilişkili olarak haberleştirildiklerinde, çocuklar, ‘kırılğanlık’, ‘pasiflik’, ‘savunmasızlık’ ya da ‘masumiyet’ gibi atfedilmiş niteliklerine yapılan göndermelerle, okurun duygularını tetikleyici bir anlatımla sunuluyor.

Bu rapor kapsamında incelenen haber metinlerinin birçoğunda öne çıkan bu anlatım, özellikle habere konu olan olayın öznesi ya da etkileneği çocuk olduğunda daha belirgin bir hal alıyor. *Hürriyet* gazetesinin ‘Takla attı, 2 çocuğu öksüz kaldı’ başlıklı haberinde bir trafik kazası konu ediliyor. Başlıkta yer alan “2 çocuğu öksüz kaldı” ifadesiyle, olayda haber değerini oluşturan unsur, kazada hayatını kaybeden kadının iki çocuğunun annesiz kalması olarak aktarılıyor. Haber, seçilen fotoğraf ve metinde yer alan “Yasemin Tunç’un 6 yaşındaki kızı Buse’nin anaokulu mezuniyet töreni fotoğraflarını, ‘Annesinin prensesi büyümüş de diploma alıyoruz canımın içi dünyam’ notuyla paylaşmıştı” ifadeleriyle, anne ile çocuklar arasındaki ilişkiye dair ayrıntılar sunuyor. Gazete, haberi daha vurucu kılmak amacıyla, çocukları, olayın öznesi olmamalarına rağmen haberin dramatik unsurları haline getiriyor.

Benzer şekilde, siyasi içerikli haberlerde de çocukların, gazetelerin siyasi söylemlerinin dramatik ve destekçi öğeleri olarak sunulduğu görülüyor. Mercek altına alınan dönemde, çocuklara yazılı basında, özellikle 24 Haziran Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesindeki tartışmalarla ilişkili olarak, eğitim, sağlık, göç gibi konular etrafında yer verildi ve bu haber ve köşe yazılarında çocuklar, politik argümanları pekiştiren konumlarda öne çıkarıldı.

TAKLA ATTI, 2 çocuğu öksüz kaldı

NEVŞEHİR’de meydana gelen trafik kazasında 27 yaşındaki 2 çocuk annesi Yasemin Tunç öldü. Avanos’tan Nevşehir’e giden Tunç direksiyon hakimiyetini kaybedince aracı takla atarak şarampole yuvarlandı. Kazada ağır yaralanan Yasemin Tunç, ilk müdahalenin ardından Nevşehir Devlet Hastanesi’nde tedaviye alındı

ama kurtarılamadı. Evli ve 2 çocuk annesi Tunç, Kurşunlu Camisi’nde kılınan cenaze namazının ardından gözyaşları içerisinde toprağa verildi. Yasemin Tunç’un 6 yaşındaki kızı Buse’nin anaokulu mezuniyet töreni fotoğraflarını, “Annesinin prensesi büyümüş de diploma alıyoruz canımın içi dünyam” notuyla paylaşmıştı. ■ İHA

Yeni Şafak gazetesinde yayımlanan ‘Çocuk tiyatrosu’ başlıklı haber, çocuğun seçim propagandası aracı olarak kullanıldığı iddiasıyla kurgulanıyor. Gazete, “İnce, kendisine çiçek verdirilen kız çocuğunu severek görüntü vermeye çalıştı ancak bu gösteriyi küçük kız bozdu” ifadeleriyle, çocuğa politik bir irade atfediyor ve habere hâkim olan siyasi söylem çerçevesinde onu araçsallaştırılıyor.

Sabah gazetesinde yer alan ‘CHP’li belediyeye 4 çocuk fazla geldi’ başlıklı haberde ise, otizimli dört çocuğun, eğitim gördükleri kurumun kapatılmasıyla yaşadıkları mağduriyete yer veriliyor ve eğitim hayatları boyunca karşı karşıya kaldıkları sorunlar aktarılıyor. Olay Belediye Başkanı’nın üyesi olduğu partiyle ilişkilendirilerek, haberde ortaya konan sorun, çocukların yaşadıkları mağduriyetten uzaklaştırılıp politik bir zemine çekilmiş ve söz konusu mağduriyetin toplumsal boyutu göz ardı edilmiş oluyor.

Nisan 2018’de ABD hükümeti, güneybatı sınırından ülkeye yasadışı yollarla geçen ve ABD Gümrük ve Sınır Koruması yasalarını ihlal eden tüm göçmenler hakkında cezai soruşturma uygulanmasını öngören bir karar aldı. ‘Nisan 2018 politikası’ (kamuoyunda daha fazla bilinen tanımlamasıyla, ‘sıfır tolerans politikası’), yasadışı geçiş yaptığı için ceza soruşturması ve gözaltı sürecine tabi tutulan göçmenlerin sayısında ciddi bir artışa neden oldu.³⁸ Politikanın katı şekilde uygulanmasıyla, sınırı yasadışı olarak geçen tüm göçmen ailelerde, yetişkinlerin cezai soruşturmaları tamamlanana kadar çocuklar ebeveynlerinden ayrı merkezlerde

38 İnsan Hakları İzleme Örgütü, “Q&A: Trump Administration’s ‘Zero-Tolerance’ Immigration Policy”, 16 Ağustos 2018, <https://www.hrw.org/news/2018/08/16/qa-trump-administrations-zero-tolerance-immigration-policy#q7>

Çocuk tiyatrosu

Muharrem İnce, Tokat mitinginde kürsüye çıkan ilköğretim okulu öğrencisine; “Konuşuyorum şimdi, in bakalım, in bakalım, in bakalım. Bak canlı ya- yındayız bur da, gitti bir dakika” diyerek ve kürsüden indirdi. Bu sert tavrın tepki çekmesi üzerine Çorlu’da mizansene imza atılmak

istendi. İnce, kendisine çiçek verdirilen kız çocuğunu severek görüntü vermeye çalıştı ancak bu gösteriyi küçük kız çocuğu bozdu. İnce, çiçeği bırakıp kaçan kız çocuğunu, “Dur gel nereye gidiyorsun? Gel kız adımı söyle? Dur bir dakika adımı buraya söyle? Söyle adımı?” dese de ikna edemedi.

CHP'li belediyeye 4 çocuk fazla geldi

CHP'Lİ Maltepe Belediyesi, 4 otizmli çocuğun, belediye imkanlarının yetersiz olduğu gerekçesiyle eğitimlerine son verdi.

İstanbul Maltepe'de Özel Bahadır Erdoğan Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, kendisi de engelli olan Bahadır Erdoğan ve ailesi tarafından yaptırıldıktan sonra Maltepe Belediyesi'ne bırakıldı. Maltepe Belediyesi okulu özel bir şirkete işletmesi için 5 yıllığına kiraya vererek devretti. Belediye 5 yılın sonunda da okulu yeniden devraldı.

Bütün sıkıntı bundan sonra başladı. İddiaya göre Başkan Yardımcısı Canan Döner tarafından alınmayacağı

taahhüt edilen 800 liralık katkı payı tehditle yeniden istendi. Belediye aşevinden getirilen yemekler parayla verildi ve sabah 7.30'da evden alınan çocuklar eğitimciler gelene kadar 1.5 saat üzerleri kilitlenerek bir odada tutuldu. Ayrıca yazın gelmeyen çocuklar gelmiş gibi gösterildi ve bakanlıktan para alındı. Aileler seslerini yükseltince belediye eğitim merkezini personel, araç ve malzeme yetersizliği ile kapattığını açıkladı. Yaşadıkları olay karşısında savcılığa giderek şikayete bulduklarını söyleyen otizmli Ekincan Alptekin'in (25) annesi Deniz Dönderici "Maltepe Belediyesi'ne 4 otizmli öğrenci yük oluyor muş yani. Amaç tamamı ile bu 4 çocuğu tek mutlu oldukları okuldan uzaklaştırmak ve biz velileri de cezalandırmak" dedi. **Furkan KARA**

Sabah, 9 Haziran 2018

gözaltında tutuldu. 20 Haziran 2018 günü imzalanan bir kararla bu uygulamaya son verildi ve çocuklar ebeveynleriyle birlikte gözaltına alınmaya başladı.

ABD sınır koruma politikalarındaki bu uygulama değişikliği, özellikle göçmen çocukların ebeveynlerinden ayrı tutulması ve cezai soruşturma süresince yaşanan insan hakları ihlalleri, Türkiye yazılı basınında da sıkça yer aldı. Gazeteler, ABD'nin yasadışı sınır geçişlerine yönelik uygulamalarına dair tutumunu eleştirirken, çocukların ailelerinden/ebeveynlerinden ayrılmasını "dram" olarak nitelendirdi; ABD'nin tutumuna yönelik eleştirilerde, çocukların içinde buldukları bu "dramatik" durum araçsallaşırıldı.

Bir aşığılama unsuru olarak çocukluk

Çocuklukla ilgili kalıp yargılar genellikle yetişkinlerin ve çocukların entelektüel becerileri arasındaki farklara dayandırılır ve bu bakımdan çocukluk, yetişkinliğin zıddı olarak tasvir edilir. Bu tanımlama, çocuklar ve çocukluk hakkında, yetersizlik,

Çocukları aileleriyle KAFESLEYECEK

ABD Başkanı Donald Trump, Meksika sınırını geçerek ülkeye yasa dışı yollarla giren ailelerin çocuklarından ayrılması düzenlemesinde geri adım attı. Ancak yeni kararname, sınırı yasa dışı yollarla geçenler hakkında yasal yaptırım uygulanmasını içeren Başkan'ın "sıfır tolerans" politikasını tamamen sona erdirmiyor. Trump'ın imza attığı kararname

bu kez de, gözetilene alınan ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte tutulmasını öngörüyor. İmza töreninde konuşan Trump, "Bu, aileleri bir arada tutmaya ilişkin. Ayrılan aile manzarasından hoşlanmıyorum" dedi. Küçük çocukların kafesler içinde tutulan görüntüleri ve ailelerine seslenmeleri tüm dünyada büyük öfkeye ve tepkilere neden olmuştu.

Yeni Şafak, 22 Haziran 2018

kısıtlılık, rasyonel olmamak gibi olumsuz niteliklerle şekillenen kalıp yargıları üretir. Öyle ki, dile yerleşen 'çocuk gibi' nitelemesi, 'yetenekleri gelişmemiş, çocuk kalmış' anlamında kullanılır ve çocukluk bir gelişmemişlik ve yetersizlik referansı olarak kabul edilir.³⁹

Tamer Korkmaz, *Yeni Şafak* gazetesinde 12 Haziran 2018 tarihli sayısında yayımlanan 'Sekizi de Yunan'ın askeridir...' başlıklı köşe yazısında, "Avrupa (Terör) Birliği'nin 'şımarık' çocuğu Yunanistan FETÖ'nün da becerileri çok sevdi" ifadeleriyle, Yunanistan'a dair kalıplaşmış bir yargıyı tekrar ederken, çocukluğu 'şımarıklık'la özdeşleştirip bir aşağılama unsuru olarak kullanıyor. Bu yazıda görüldüğü üzere, çocukluğa yönelik olumsuz algı, nefret söyleminin ve ayrımcı söylemin ifade aracı haline gelebiliyor.

Ömer Lekesiz'in, aynı gazetede 'Batı neden 24 Haziran'a bakıyor' başlıklı köşe yazısında da çocukluğun bir hakaret olarak referans alındığı görülüyor. Yazıda geçen "Yıkım koalisyonun baş elemanları şunca zamandır miting yapıyorlar, mikrofonlara, ekranlara konuşuyorlar ama sahnelerde sünnet çocuğu şımarıklarıyla gerdan kıran CHP adayından, Erdoğan'ın başarıya endekslı güzel hizmetlerini kartartmak için, yalanlara ve sahteliklere tutunarak var gücüyle çabalayan adaya, milliyetçilik adına İçişleri Bakanı'yla doğrudan polemige girerek teröre destek çıktığını fark edemeyen faşist adaydan, müstakil bir seçim çalışması yürütüyor gibi görünerek yıkım koalisyonuna destek veren terör temsilcisi adaya kadar... hiçbirinden en küçük bir Batı eleştirisi sadır olmadı, olacak gibi de görünmüyor"

39 bkz. 'çocuk gibi', *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_atasozleri&view=atasozleri

Batı neden 24 Haziran'a bakıyor

Bayramda İstanbul'un büyük oranda boşaldığı bilinen bir durumdur.

Güzelleştirilen yollar, yaygınlaştırılan hava ulaşımıyla uzak yakın aynı ortadan kalktı gibi.

Aileleri, en azından ebeveynleri aşka illerde bulunan İstanbul mukimleri bayramlarda oralara adeta akin ediyorlar.

İstanbul'un buna mahsus sosyolojisini herkesten çok daha bilen

Cumhurbaşkanı

Erdoğan, bu

duruma rağmen,

Büyük İstanbul

mitingini geçtiğimiz Pazar günü yapmayı seçti.

Mitingde, ya dillere pelesenk olan şekliyle İstanbul sürprizler şehri olduğunu bir kez daha gösterdi ya da vatandaş Erdoğan'a sevgisini, söz konusu şartlarda bile gösterme gayretini izhar etti ki, sonuçta, kimsenin (hatta AK Partililerin bile) beklemediği rekor bir katılım gerçekleşti.

Eski başbakanlardan Tansu Çillerin sürpriz katılımı dâhil, mitingde kimlerin nelesi, nasıl konuştuklarını bizzat görmüş veya haberlerden okumuşsunuzdur.

Şu seçim ortamında makul görülen politik polemikleri bir yana bırakırsak, bence Yenikapı Mitingi'nde söylenmesi zorunlu olanı, belirlenmesi gereken gerçek siyasi farkı yine Cumhurbaşkanı Erdoğan dile getirdi:

"Büyük Türkiye güçlü Meclis, güçlü cumhurbaşkanı ister. Unutmayın vakit Türkiye vaktidir. (...) Batı 24 Haziran'a bakıyor. Neyi bekliyor Batı? Acaba Erdoğan nasıl çökecek. Batı'ya da gerekli dersi vermeye hazır mıyız? (...) Ben size inanıyorum. Allah'ın izniyle yine vereceksiniz."

"Batı 24 Haziran'a bakıyor!"

Asıl gerçek bu, 24 Haziran seçimlerinin asıl siyasi farkı işte buradan doğuyor.

Bunu gereğince görebilmek için, Batı'ya bakmaya da gerek yok aslında, Batı'nın örgütlediği yıkım koalisyonunun mensuplarına bakmak yeterli.

Yıkım koalisyonun baş elemanları şunca zamandır miting yapıyorlar, mikrofonlara, ekranlara konuşuyorlar ama sahnelerde sünet çocuğu şimanklarıyla gerdan kıran CHP adayından, Erdoğan'ın başarıya endeksli güzel hizmetlerini karartmak için, yalanlara ve sahteliklere tutunarak var gücüyle çabalayan adaya, milliyetçilik adına İçişleri Bakanı'yla doğrudan polemige girecek teröre destek çıktığını fark edemeyen faşist adaydan, müstakil bir seçim çalışması yürütüyor gibi görünerek yıkım koalisyonuna destek veren

terör temsilcisi adaya kadar... hiçbirinden en küçük bir Batı eleştirisi sadır olmadı, olacak gibi de görünmüyor.

Aynı şekilde 15 Temmuz darbesi sanki hiç olmamış gibi davranan yıkım koalisyonundan, Suriyeli mültecileri kana doğmayan katile geri teslim etme konusu dışında, ne Frat Kalkanı ve Zeytin Dalı harekâtları, ne de Kandil operasyonu konusunda yine tık çıkmıyor.

Peki, yıkım koalisyonundakiler, Batı'nın istiklalimize kastettiğinden, güçlü Türkiye'yi ve karar alma ve uygulama iradesi yüksek bir yöneticisi asıl bu nedenle istemediğinden habersiz olabilirler mi?

Dahası, Batı'nın bizim coğrafyamızda son yüz yıldır kendi hükümlerini kurmaya çalıştığından ve dolayısıyla bölgemizdeki kanın, vahşetin asıl sorumlusu olduğundan habersiz olabilirler mi?

Yine aynı maksatlarla, Batı'nın FETÖ'ye, diğer terör örgütlerine sahip çıktığını, Türkiye'yi zaafa uğrattık planlarından bir kısmını bunlar üzerinden uyguladığını gerçekten biliyorlar mı?

Hiç kuşkunuz olmasın, hepsini en az bizler kadar iyi biliyorlar.

Bilmeze yatmalannın, suspus olmalarının nedeni, ta göbeklerinden Batı'ya bağlı olmalarındandır.

O nedenle ısrarla diyoruz ki, **24 Haziran seçimleri Türkiye'nin en büyük seçimidir**. Çünkü Allah muhafaza yıkım koalisyonunun tırnağı şu ya da bu oranda iktidarda yer tutarsa, tırnağı asil yer tutan Batı olacaktır.

Yıkım koalisyonu asıl bunun için vardır; onlar üzerinden seçime dâhil olan FETÖ'süyle, terör örgütleriyle birlikte Batı'nın ta kendisidir.

Siyasi ortamın nasıl şekillendiği ise malumdur. Bir tarafta tek başına Erdoğan, diğer tarafta yıkım koalisyonu.

Türkiye'de ikinci bir Erdoğan'ın bulunmadığı, yıkım koalisyonunun adaylarından ise mebzul miktarda her zaman bulunabileceği ortadadır.

Batı, 24 Haziran seçimlerindeki planları işlemediğinde, başka İnceler, Temeller bulacağından emindir. Ancak asıl emin olmak istediği ilk ve en önemli şey, Batı'nın Türkiye'yi dize getirme planlarını bozan Erdoğan'ın tökezetilmesidir.

Ülkelerin zamanı insanların zamanı gibi akmaz. Ülke adına yapılabilecek bir yanlışın sonuçları hemen görünür ancak tamiri için çok uzun yıllar gerekir. Nitekim biz, Batı etkisiyle kendi ihmallerimizden, ayrılıklarımızdan, aymazlıklarımızdan, sorumsuzluklarımızdan doğan sorunlarla iki yüz elli yıldır boğuşuyoruz ve ancak son on altı yılda, yani Erdoğanlı yıllarda bunlardan kimilerini çözme konusunda irade göstererek, kısmen yol alabildik.

Bu nedenle diyoruz ki, başka Türkiye ve Erdoğan yok.

24 Haziran seçimleri, güçlü Türkiye'yi ve onun liderini istemeyen Batı'ya karşıdır.

Bu, her şeyden önce Batı konusunda dilini yutmuş gibi davranan yıkım koalisyonunun adaylarından bellidir.

YAŞIN KÜÇÜK AMA BÜYÜK SİYASET YAP

Ertuğrul ÖZKÖK

eozkok@hurriyet.com.tr

TÜRKİYE'ye dönüştürülen sonra Deniz Baykal'ın ilk defa önceki akşam konuşum. Aslında bayramını kutlamak için bir gün önce aramıştım. Ama dün konuşabildik.

ÇOCUK GİBİ GÖRÜNEN BİR ADAYLA SOHBET

Biraz egoistik gibi olacak ama, gazetecilik açısından da bir bakıma iyi oldu.

Çünkü Baykal önceki gün çok anlamlı bir görüşme yaptı.

Şu an Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerinde en genç aday olan 18 yaşındaki İsmail Hakkı Gül ile görüştü.

Deniz Baykal seçilirse yeni TBMM'nin en yaşlı üyesi olacak. İsmail Hakkı Gül seçilirse yeni TBMM'nin en genç üyesi olacak.

İLK FOTOĞRAFINDAN DAHA İYİ GÖRÜNÜYÖR

Önce Deniz Bey'in havasını aktarayım.

Geçen gün çıkan fotoğrafında Deniz Bey iyi görünmüyordu.

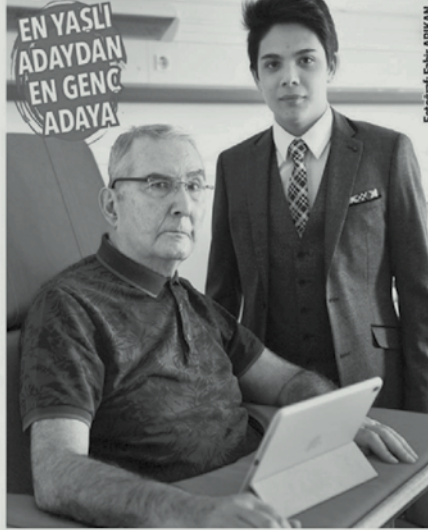
Ancak dün genç adayla birlikte çekilen fotoğrafları içimi rahatlattı. Deniz Bey çok daha iyi görünüyor.

AĞIR KONUŞUYOR AMA GEÇEN SEFERDEN ÇOK İYİ

Bundan önce ayacağın kırıklığın ertesi gününde konuşmuştu Deniz Bey'le.

O zaman Almanya'da hastanede idi. Kız Aslı, "Babam konuşmak istiyor" desey vermişti. Bana hem geçmiş olsun demişti, hem de iyi yollar dilediği.

Dün sesi çok daha zinde geliyordu. Ama yine de konuşması hâlâ bildiğimiz o ceval Deniz Bey değil. Veya biz alışmamışız onun yaşas konuşmasına.

Fotoğraf: Fahri ARKAN

FOTOĞRAF İZİNİNİ ALIP YAYINLIYORUM

Gül'le birlikte fotoğraf çekirip çektiğimizi sordum. Çekirmiş. Sakıncası yoksa görebilir miyim diye sordum. Bana 4 kare gönderdi. Yayınlama izni de aklam.

ŞU AN ÇOK DAHA AZİMLE GÖREV YAPMAYA HAZIRIM

CHP'nin onu Antalya'dan birinci sırada aday yapması bazı kişilerce eleştirilmişti.

Ben buna hiç katılmıyorum. "Ben bu ülkenin iyi gününü de kötü gününü de gördüm,

yaşadım. Sağlığı, hastalığı gördüm. Ama ülkeme karşı olan sorumluluğum aynen duruyor. Şartların ne olursa olsun görevimi yapmaya devam edeceğim."

GENÇ ADAYIN HEMINGWAY ÖRNEĞİ ONU ETKİLEMİŞ

Kendisini ziyarete gelen 18 yaşındaki aday, "Bu görüşme beni Hemingway'nin 'İhtiyar Adam ve Deniz' öyküsüne götürdü. Yaşlı bir balıkçının aldığı yaralara rağmen azimle mücadelesini anlattı. Pes etmeyen bir insan hikâyesi bu. Genel başkanımız Deniz Bey'de de bu azmi gördüm."

8 TAVSİYE

Partin yanlış bir yola girse sakın ona uyma

DENİZ Bey en genç adaya şu tavsiyelerde bulunur:

■ **GENÇ ADAM:** "Küçük siyaset yapma. Kendin için siyasetten uzak dur. Yülssek siyaset yap. Yani millet için, devlet için, halk için siyaset yap."

■ **GENÇ ADAM:** "Siyaset yaparken insanlardan ayrılmı, insanlığına ve insanlığı unutmama."

■ **GENÇ ADAM:** "Partin, liderin yanlış yola girse sakın ona uyma. Partin insanlık bir siyasetin çizgisine çekmeye çalış."

■ **GENÇ ADAM:** "Röleplerinde mıcırade edenler kişisel kavgaya girme."

■ **GENÇ ADAM:** "Unutma siyaset bir duruştur. Şartlar ne olursa olsun bu duruş vazgeçilmezsi gereken bir

sorumluluktur."

■ **GENÇ ADAM:** "Kendine sağlam rol modelleri seç. Ben Atatürk ve İsmet İnönü gibi büyük değerlerin takipçisiyim. İkinci Dünya Savaşı'nda ülkelerini bu badireden salıman ve başarı ile çıkaran Churchill ve Roosevelt gibi devlet adamlarını iyi inceledim. Şimon Peres'in tecrübesi nasıl bir devlet aklı haline getirdiğini gözlemledim."

■ **GENÇ ADAM:** "Eğonu kontrol etmeyi bil. Ülkenin menfaatinin senin egodan daha önemli olduğunu hiç unutma."

■ **GENÇ ADAM:** "Ülkenin iyi gününde de kötü gününde de hizmet etmiş eski yöneticilerine karşı vefak ol. Onların artık aktif siyasette olmasına bile varlıklar ile bu ülkeye hâlâ hizmet edebileceklerini unutma."

Hürriyet, 20 Haziran 2018

ifadelerinde, yazar, çocukluğu şımarıklıkla ilişkilendirerek bir aşağılama unsuru olarak kullanıyor.

Ertuğrul Özkök'ün Hürriyet gazetesinde yayımlanan 'Yaşın küçük ama büyük siyaset yap' başlıklı köşe yazısı, 24 Haziran seçimlerinde milletvekili adayları olan İsmail Hakkı Gül ile Deniz Baykal'ın görüşmesini konu alıyor. Özkök, Gül'ün en genç, Baykal'ın ise en yaşlı aday olduğunu vurgulayarak, ikiliye doğrudan yaşlarıyla değerlendiriyor. 'Çocuk gibi görünen bir adayla sohbet' ara başlığı, Gül'ün görüntüsü nedeniyle milletvekili adaylığı için sıradışı olduğu ve çelişkili bir durumda bulunduğu algısı yaratıyor.

Bu aday genç değil düpedüz çocuk ya

■ DENİZ Baykal'ın kabul edip görüştüğü 18 yaşındaki adayın fotoğrafı çok konuşuldu. Meclis'in en genç adayı **İsmail Hakkı Gül**, Antalya'dan 16'ncı sıradan aday oldu. Fotoğrafa bakanlar, "**Bu 18 yaşında bir genç değil basbayağı çocuk**" diyorlar. Flaksız da deöiller.

Hürriyet, 21 Haziran 2018

Ertuğrul Özkök, bir sonraki günkü köşe yazısında yine, yaşı ve görüntüsü nedeniyle Gül'ün adaylığını sorunsallaştırıyor; 'Bu aday genç değil düpedüz çocuk ya' başlığıyla onu "çocuk gibi görüldüğü için" milletvekilliğinin gerektirdiği yeterlilikten yoksun biri olarak sunuyor. Özkök'ün iki köşe yazısında da çocukluğu bir yetersizlik referansı olarak kullanması, toplumun çocuklara yönelik mevcut olumsuz yargılarının pekişmiş bir örneğini teşkil ediyor. Çocuklar, bu metinlerde, günlük dile yerleşmiş birçok kalıp yargının içerdiği olumsuz atıflarla damgalanıyor.

SONUÇ

Çocukların yazılı basındaki temsiline dair bir analiz sunan bu raporda, Türkiye’de yazılı basında çocuklarla ilgili hangi konularda haberler ve köşe yazıları üretildiği ve bu metinlerin nasıl sunulduğu incelendi.

Yazılı basında, çocuklar, faili ya da etkileneni oldukları şiddet içerikli haberlerde yer aldıklarında, konu edilen olayla ilişkilenişleri trajik sunumlarla vurgulanıyor. İçinde buldukları durum ya da ilişkiler ağı nedeniyle tehlike altında oldukları kabul edilen çocuklar hakkındaki haberlerde ise, durumun dramatik boyutlarının ön planda çıkarıldığı, tehlikeyi oluşturan toplumsal koşullardan ziyade, trajik öğelerin vurgulandığı görülüyor. Yazılı basında ayrıca, çocukların yaş, cinsiyet, etnik ya da ulusal kimlik gibi özellikleri hakkında kalıp yargılar üretilmesine neden olabilecek şekilde, kişisel mahremiyetlerinin ihlal edildiği metinlerle sıklıkla karşılaşılıyor. Öyle ki, çocukların tehlike altında oldukları gerçeği, tehlike oluşturdıkları algısıyla iç içe geçebiliyor; çocukların içinde buldukları hak ihlalleri düğümü görmezden gelinerek yeni ihlallere zemin oluşturabiliyor.

Eğitim, sağlık, spor, kültür ve sanat, çocuklarla ilgili önemli haber alanları teşkil ediyorlar. Bu konularda üretilen haberler, çocukların ‘gelişmekte olan’, ‘eksik bireyler’ olduğu yönündeki toplumsal kabullere de uygun şekilde, onları ‘öğrencilik’, ‘gelişme çağındaki genç beden’ gibi temsillerle sunuyor. Yazılı basın, çocukların meselelerine, ancak çocuklara ses vermeyen gözlemler ve genellikle yetişkinlere hitap eden metinlerle değiniyor.

Gazetelerin, çocuklara doğrudan ya da dolaylı olarak yer verdiği metinlerin birçoğunda çocukları dramatik birer öge olarak sunmaya eğilimli olduğu gözlemleniyor. Haberde dokunaklı ya da dikkat çekici bir sunum elde edilebilmesi için, çocukların konu edilen olay ya da durumla ilişkisindeki trajik öğeler ön plana çıkarılıyor. Özellikle siyasi içerikli köşe yazılarında ve haberlerde çocuklar, metinlerde yer verilen siyasi argümanlar için destekleyici unsurlar olarak kullanılıyorlar.

Yazılı basında çocukların temsil ve ifade alanı ne yazık ki son derece dar. Çocuklarla ilgili haberler ve köşe yazılarının niceliği ve niteliği düşünüldüğünde, çocukların

medya okuru olarak görülmediği ve gazetelerin hedef kitlesi içinde yer almadığı söylenebilir. Yazılı basınla çocuklarla ilişkisindeki bu kısıtlılığın yansımaları, medyanın tüm geleneksel ve dijital araçlarında görülüyor. Bu sorunun çözümü, bir söylem alanı olarak medyanın çocuk haklarına saygılı, çocuğun erişiminin ve katılımının mümkün olduğu bir alana dönüştürülmesiyle mümkün.

Başka bir medya mümkün

Çocuk haklarına saygılı medya bir lütuf değil, BM ÇHS'ye taraf olan Türkiye'de gazeteciler için hem mesleki, hem vicdani, hem de politik bir sorumluluk. Çocuk haklarına saygı göstermeyen, ayrımcılık yapan, çocukları nesneleştirerek kullanan, özel hayatlarına saygı duymadan kişisel bilgilerini rahatlıkla yayan, seslerine yer vermeyen, onları hak ve özgürlük sahibi bireyler değil, sadece korunmaya muhtaç, güçsüz varlıklar olarak gösteren medya, Türkiye'nin de taraf olduğu BM ÇHS'yi ihlal etmiş oluyor.

Elbette, hem dünyada, hem de Türkiye'de, söz konusu sorumluluğa uygun bir şekilde çalışan medya kuruluşları da bulunuyor. Bu kuruluşların çoğu, konuya dair rehber ilkeler doğrultusunda yayın yapıyor. Örneğin, pek çok dile çevrilmiş olan 'BBC Yayın İlkeleri', bu alanda dünyanın her yerindeki gazeteciler için etik bir rehber niteliği taşıyor. UNICEF ise, çocuklarla ilgili, yaşlarına uygun ve hassas bir şekilde haber yapılması konusunda yardımcı olabilecek rehber ilkeler sunuyor.⁴⁰ Dünyanın pek çok yerinden yüzlerce sivil toplum örgütünün oluşturduğu Çocuk Hakları Bilgi Ağı tarafından yayımlanan Çocuklarla İlgili Haber Yaparken Başvurulacak Etik İlkeleri de, bu alanda anılması gereken çalışmalardan biri.

Türkiye'de ise, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin Türkiye Gazetecilik Hak ve Sorumluluk Bildirgesi ve TRT Çocuk'un doğrudan çocukları konu alan yayın ilkeleri bulunsa da, çoğu televizyon ve gazete kuruluşu, bu konuda özel bir ilkeler bütünü benimsemiş değil; çoğunlukla genel yayın ilkeleri çerçevesinde, çocuk konusunu ele alan bazı düzenlemeler söz konusu. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, British Council ve BBC'nin ortaklaşa hazırladığı *Medyada Çeşitlilik Kılavuzu* ise, çocuk haklarını gözetken bir ilkeler rehberi olarak öne çıkıyor.

'Çocuğa saygılı medya' ile kastımız, çocuğu koruyan, onu gerçek sorunları ve potansiyelleriyle görünür kılan, fiziksel ya da duygusal olarak incitmeyen, sömürmeyen

40 UNICEF, "Çocuk Hakları ve Gazetecilik Uygulamaları Hak Temelli Perspektif", www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/Cocuk%20Haklari%20ve%20Gazetecilik.pdf

bir medyanın yanı sıra, onların düşüncelerine ve seslerine yer verip saygı gösteren bir medya. Çocuğa saygılı bir medyanın hepimiz için bir yükümlülük olduğunu kabul etmek ve mikrofonu, fotoğraf makinasını, kayıt cihazını çocuklara çevirmek ya da bizzat kullanmaları için onlara vermek gerekiyor.

Medyada çocuk katılımına yönelik öneriler

Medya, topluma bilgi akışını, yurttaşlar arasında ortak bir görüş oluşmasını, toplumun değer yargılarının ve tavırlarının değişmesini sağlayabildiği, yani tüm toplumu yönlendirme gücüne sahip olduğu için, çocuğun medyaya katılımı, onun kamusal yaşama katılımı anlamına geliyor. Bu durum, medyada çocuk katılımının hem demokrasi, hem insan hakları kültürü, hem de çocukların bireysel gelişimleri açısından önemini bir kez daha ortaya koyuyor.

BM Çocuk Hakları Komitesi, çocuklara görüşlerini ifade etme olanağı sağlaması açısından medyanın önemini vurguluyor ve medyada çocukların seslerinin daha fazla duyulması gerektiğini belirtiyor. Ancak BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne imza veren Türkiye'de, medya çocuklara bu olanağı yeterince tanımıyor; çocuklar medyada etkin bir şekilde yer alamıyor, pasif izleyici ya da haber nesnesi olarak kalıyor.

Giriş bölümünde de değindiğimiz gibi, dünya nüfusunun üçte ikisinden fazlasını oluşturdukları halde, çocukların yüzde beşinden daha azı medyada yer alabiliyor. Oysa hem demokrasinin, hem de çocuk hakları sözleşmelerinin temel ilkelerine göre, medyada yer alarak kamu yaşamına katılmak, çocukların hakkı.

Peki, çocuklar medyaya gerçekten katılabilirler mi? Çocukların potansiyellerinin farkına varmak ve yüzümüzü çocuğa çevirmekle başlayacak bir süreç, çocukların medyaya katılımlarını mümkün kılacak bir alan oluşmasını sağlayabilir. Bu katılım, medyanın tüketicisi ve aynı zamanda üreticisi olarak çocuğun medyada yeterli ölçüde ve doğru biçimde temsil edilmesini amaçlamalıdır. Çocuğun medyaya katılımı dört başlık altında değerlendirilebilir:

- Çocukların görüşlerini ifade edebilmelerine olanak sağlanması (medya ürünlerinde çocuklara özel olarak ayrılan sayfalar, bölümler, köşeler vb.),
- Medyanın çocukları ilgilendiren konularda onların da görüşlerini alması ve bu görüşlerin ilgili kişi ve kuruluşlara ulaşmasına aracı olması (Örneğin, televizyon ve gazetelerin, çocukların Millî Eğitim Bakanlığı'nın müfredat değişikliği yapması konusundaki düşüncelerine ve görüşlerine yer vermesi),

- Çocukların kendilerini ilgilendiren konularda bilgi edinmelerinin sağlanması (Örneğin Anayasa'nın çocuklarla ilgili bir maddesinde yapılan değişikliğin çocuklar açısından ne ifade ettiğinin çocuklara anlatılması),
- Çocukların kendi medya ürünlerini oluşturmalarına olanak tanınması.

Son maddede belirtildiği gibi, medyada çocuk katılımının sağlanmasının yollarından biri de, çocuklara kendi medya ürünlerini oluşturmalarına olanak sağlamak. Türkiye'de ve dünyada, çocuklarla birlikte başka bir medyanın mümkün olduğunu gösteren –az sayıda da olsa– örnekler var:

11 yaşındaki Bengi Su Dönmez'in sokaktaki açık elektrik kabloları hakkında yaptığı **Sakin Ona Basma** adlı filmde, Bengi Su günlük yaşamında tanık olduğu bir sorunu, kamerayı eline alarak görüntüledi ve bu görüntüleri bir araya getirerek bir medya ürünü oluşturdu.⁴¹

Açık Radyo'da 2007 yılında başlayan, yedi yıl boyunca haftada bir yayınlanan ve yapımcıları, sunucuları ve konukları çocuklar olan **Söz Küçüğün** programının her bölümünde çocuk haklarıyla ilgili bir konu ele alındı.

Çocukların seslerini duyurmayı amaçlayan bir medya çalışması da Diyarbakır'da yapıldı. Diyarbakır Bağlar Belediyesi Çocuk Eğitim Merkezi'nin desteğiyle, çocuklar tarafından, **Çocuk Sesi - Dengê Zarokan** adlı, Türkçe ve Kürtçe, sekiz sayfalık bir gazete yayımlanıyor.

Ankara'da 22 Temmuz 2007 genel seçimleri sırasında 'Çocuklar İçin Evet Deyin' başlıklı bir kampanya yürüten Gündem Çocuk Derneği, yaşları 13 ile 17 arasında değişen çocukların seslerini siyasilere duyurmak amacıyla gazete çıkarmaları için bir çalışma başlattı.⁴² **Eksi On Sekiz Medya Grubu**'ndan çocuklar bu çalışma sonucunda çıkardıkları 'Eksi 18' adlı gazeteyi siyasetçilere ulaştırdılar; ayrıca, nasıl bir medya istediklerini açıklayan, 'Benim Medyam' başlıklı bir bildirge oluşturup medya çalışanlarına sundular.⁴³

Türkiye'de medyada çocuk katılımının örneklerinden bir diğeri de **Agos Öğrencilerle** adlı çalışma. İstanbul Özel Karagözyan Ermeni İlköğretim Okulu

41 Bengi Su Dönmez, "Sakin Ona Basma", 10 Mart 2007, <https://www.youtube.com/watch?v=RCR4O6vpBo>

42 Gündem Çocuk Derneği, 22 Kasım 2016 tarihli 677 sayılı KHK ile kapatıldı.

43 *Bianet*, "Çocuklar 'Benim Medyam' Bildirgesini Eksi 18'de Yayınladı", 10 Aralık 2017, <http://bianet.org/bianet/kategori/103453-cocuklar-benim-medyam-bildirgesini-eksi-18de-yayinladi>

öğrencilerinden bir grup çocuğun 2015 yılından itibaren iki yıl boyunca hazırladığı haberler, yazılar ve dosyalar *Agos* gazetesinde yayımlandı.

2018 yılında, çocukların seslerine yer vermeyi hedefleyen, **Radio Şalala** adlı bir internet radyosu kuruldu. Deneme yayınları halen süren radyonun hedefi, programları çocukların hazırlaması.

Çocukların seslerini duyurmayı amaçlayan medya çalışmalarına başka ülkelerde de rastlanıyor. ABD'deki **Youth News Network (Y-Press)**, Almanya'daki **Radio JOJO**, Fransa'daki **Radio Enfant**, Mozambik'teki **Voices of Youth**, çocukların, kamera, kalem, mikrofon onlara verildiğinde neler yapabildiklerine dair güçlü kanıtlar sunan örnekler.

Bu örnekler cesaretlendirici olsa da, medya çalışanları, uygulamada neler yapılabileceği konusunda yeterince fikre sahip olmayabiliyor. Eksi On Sekiz Medya Grubu'nun hazırladığı öneriler, bu konuda pratik ipuçları sunuyor:

- Gazete ve dergilerde çocuklara yönelik sayfalara yer verilmesi,
- Çocuğu doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilendiren konularda haber yapılırken onların bu konudaki görüşleri öğrenilerek, bu görüşler kamuoyuna sunmaları,
- Çocukların yaşadıkları sorunlar hakkında onlardan bilgi alarak bu konuların gündeme gelmesine yardımcı olmaları,
- Çocukların kendi medya ürünlerini ortaya çıkarmalarına destek olmaları,
- Çocuk haklarının medyada daha çok gündeme gelmesini sağlamaları,
- Çocuklara yönelik bir yayın hazırlamadan önce ve hazırlarken çocukların görüşlerini almaları,
- Çocukların kendi haklarını öğrenebilecekleri yayınların sayısının artırılması.

**TÜRKİYE
ULUSAL
BASININDA
CUMARTESİ
ANNELERİ/
İNSANLARI**

**MAYIS 1995 -
EYLÜL 2018**

İdil Engindeniz

Şeyma Özkan

Funda Tekin

GİRİŞ

**İdil Engindeniz
Şeyma Özkan
Funda Tekin**

“Galatasaray bugün bir hafıza mekânı her şeyden önce. Sanki o lisenin kapısı günlerden cumartesi, saatlerden 12.00 olmasa da, Cumartesi Anneleri/İnsanları orada olmasalar da, öniünden gelip geçenlere gözaltında kaybedilenleri ve kaybedilmelere karşı mücadeleye memleketin son 20 yılını anlatıyor.”¹

Gözaltına alındıktan sonra yakınlarının haber alamadığı Hasan Ocak’ın, işkence edilmiş bedeninin İstanbul’da bir ormanda bulunduğu ve kimsesizler mezarlığına gömüldüğü, 15 Mayıs 1995’te ortaya çıktı. Hasan Ocak’ın akıbetinin öğrenilmesinin ardından, bir grup kayıp yakını ve hak savunucusu, gözaltında kaybedilen çok sayıda insanın bulunması ve sorumluların ortaya çıkarılarak yargılanması talebiyle, 27 Mayıs 1995 Cumartesi günü saat 12.00’de İstanbul’da, İstiklal Caddesi üzerindeki Galatasaray Meydanı’nda oturma eylemi yapmaya karar verdi.² Taleplerini toplumsallaştırmak ve kamusal alana yaymak için bir araya gelen 30 kadar insan, her cumartesi günü sessiz bir şekilde, ellerinde ‘kayıp’ fotoğraflarıyla oturdular ve basın açıklaması yapıp sessizce dağıldılar. Gelenekselleşen bu oturma eylemine katılanlar, hem eylemlerin ilk yılları itibariyle kayıp annelerinin sayıca fazla olması, hem de Arjantin’de askerî cunta döneminde benzer bir şekilde kaybedilen yakınlarının akıbetlerinin ortaya çıkarılması amacıyla bir araya gelen Plaza de Mayo Anneleri’yle benzerlik kurulması se-

1 Nimet Tanırkulu, “Galatasaray Hafıza, İtaatsizlik ve Küreselleşmenin Mekanı”, *Bianet*, 15 Aralık 2014, <https://bianet.org/bianet/insan-haklari/160801-galatasaray-hafiza-itaatsizlik-ve-kuresellesmenin-mekani>

2 İnsan hakları ihlallerine yönelik çalışmalarıyla bilinen Hafıza Merkezi, Türkiye’de zorla kaybedilen kişilerin sayısına ilişkin net bir veri olmadığını, ancak bu alanda çalışmış tüm kurumların listeleri incelendiğinde, 12 Eylül 1980 darbesinden bugüne toplam 1352 kişinin kaybedilmiş olduğunun görüldüğünü belirtiyor: <http://hakikatadalethafiza.org/turkiyede-zorla-kaybetmeler-ve-cezasizliga-dair-temel-bilgiler/turkiyede-zorla-kaybetmeler/>

bebiyle, basın ve kamuoyu tarafından 'Cumartesi Anneleri' olarak anılmaya başladı. Cumartesi Anneleri/İnsanları, arada polisin engellemeleri olsa da 169 hafta boyunca her cumartesi Galatasaray Lisesi'nin önünde oturdu. Güvenlik güçlerinin 170. hafta olan 15 Ağustos 1998'de başlayan engellemeleri yedi ay sürdü. Bu süre içinde çok sayıda kişi gözaltına alındı ve şiddete maruz kaldı. Cumartesi Anneleri/İnsanları, müdahaleler nedeniyle 13 Mart 1999'da, belirsiz bir süre için Galatasaray oturmalarına ara verdiklerini açıkladılar. Yaklaşık 10 yıl süren bu aranın ardından 31 Ocak 2009'da yeniden başlayan oturma eylemleri, 25 Ağustos 2018'de, 700. haftada, Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından, yasal bir bildirim yapılmadığı gerekçesiyle yasaklanıp, polis tarafından sert bir şekilde engellenene kadar, aralıksız devam etti. Kırılmayan dirençleriyle kayıpların hesabını soran ve zorla kaybetmeleri bir gündem maddesi haline getiren Cumartesi Anneleri/İnsanları, 700. haftadan beri Taksim'de, İnsan Hakları Derneği binasının önünde eylemlerine devam ediyor.

700. hafta toplanmasının çok sert bir polis müdahalesiyle karşılaşması basında da geniş yer buldu. Medya görünürlüğündeki bu yükseliş ve eylemin ele alınışının gazetelere göre gösterdiği değişim, bizi Cumartesi Anneleri/İnsanlarının yazılı basındaki temsilini kapsamlı bir şekilde incelemeye yöneltti. Bu çalışmanın, gazetelerin toplumsal hareketleri nasıl ele aldığına dair bir fikir vermesini ve Cumartesi Anneleri/İnsanlarının 24 yıllık hak mücadelesinin görünürlüğüne katkı sunmasını umuyoruz.

Metodoloji

Bu çalışma için, Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın yazılı basındaki temsilinin, eylemlerin diğer dönemlere göre daha yoğun olacağı varsayımıyla, eylemlerin başlangıcından itibaren 'dönüm haftaları'nı (100., 200., [...], 700. hafta) kapsayan bir örneklem oluşturuldu. Seçilen her cumartesi için, bir önceki pazartesi günü başlayıp sonraki haftanın pazar günü sona eren iki haftalık dönem içinde gazetelerde yayımlanmış, konuya dair metinler incelendi ve şu soruların cevaplarına ulaşılmaya çalışıldı: Cumartesi Anneleri/İnsanları eylemleriyle ilgili haberler eylem gününden önce verildi mi? Bu haberler eylemler sonrasında devam etti mi?

Gazetelerin eski sayılarına erişimdeki zorluklar nedeniyle Cumartesi Anneleri/İnsanlarının eylemlere başladığı dönem ve yüzüncü hafta için birer haftalık bir inceleme yapılabildi ve sınırlı sayıda gazetenin ilgili sayılarına ulaşılabildi. Ele alınan dönüm haftaları dışında, eylemlerin basındaki temsilinin daha iyi anlaşılmasını sağlayabileceği düşünülerek, önemli gelişmelerin yaşandığı üç dönem daha örnekleme eklendi. Bunlardan ilki, Cumartesi Anneleri/İnsanları eylemlerine 168. haftada yapılan polis müdahalesi ile

eylemlere ara verilmesi arasındaki 34 haftalık dönem. Yukarıda değinilen 10 yıllık aranın ardından, Ocak 2009'da eylemlerin başlamasını takip eden iki hafta da, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının adalet arayışına dair önemli dönüm noktalarından birini oluşturduğu için, örnekleme dahil edildi. Son olarak, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının, dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'la görüşmesinin öncesini ve sonrasını kapsayan iki haftalık süreç içinde, devletin 'kayıp'lara yönelik tutumundaki değişimin yazılı basına nasıl yansıdığı incelendi. Çalışmada 700 haftalık bir eylemin kritik dönemlerini içeren 50 haftalık bir örneklem ele alınarak, gazetelerde, eylemlerin başlangıcından günümüze uzanan 24 yıl içinde konuya nasıl yer verdiği sorusuna cevap arandı.

Yayın çizgisi açısından çeşitlilik barındıran bir gazete seçkisi yapıldı ve ele alınan 10 dönemin en az beşinde yayında olan ulusal gazeteler seçildi. 2000 yılından önceki süreç için *Akit/Yeni Akit*, *Akşam*, *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Radikal*, *Sabah*, *Yeni Şafak* ve *Zaman* gazeteleri incelendi.³ Eylemlerin yeniden başladığı 2009 yılından 2018 yılına kadar uzanan dönem için, örnekleme, yayın hayatına yeni başlayan sekiz gazetenin de (*Birgün*, *Günlük Evrensel*, *Habertürk*, *Posta*, *Sözcü*, *Star*, *Taraf*, *Vatan*) dahil edilmesiyle, incelenen gazeteleri sayısı 16'ya çıktı.⁴

Gazete metinlerine ulaşabilmek için öncelikle –bir medya takip kuruluşunun sağladığı sistemden yararlanılarak– yazılı basın taraması yapıldı. Belirlenen 16 gazete yayımlanmış olan ve ulaşılabilen, Cumartesi Anneleri/İnsanlarına dair tüm yazılar bir araya getirildi. 2000 öncesi dönem için Atatürk Kitaplığı'nda gazete arşivlerinde tarama yapıldı ve toplam 578 haber ve köşe yazısına ulaşıldı.⁵ Köşe yazıları, yazarların öznel görüşleriyle doğrudan bağlantılı oldukları varsayımıyla, gazetelerin yayın çizgisini anlamaya dönük nicel ve nitel analize dahil edilmedi; bu analizde 376 haber esas alındı.

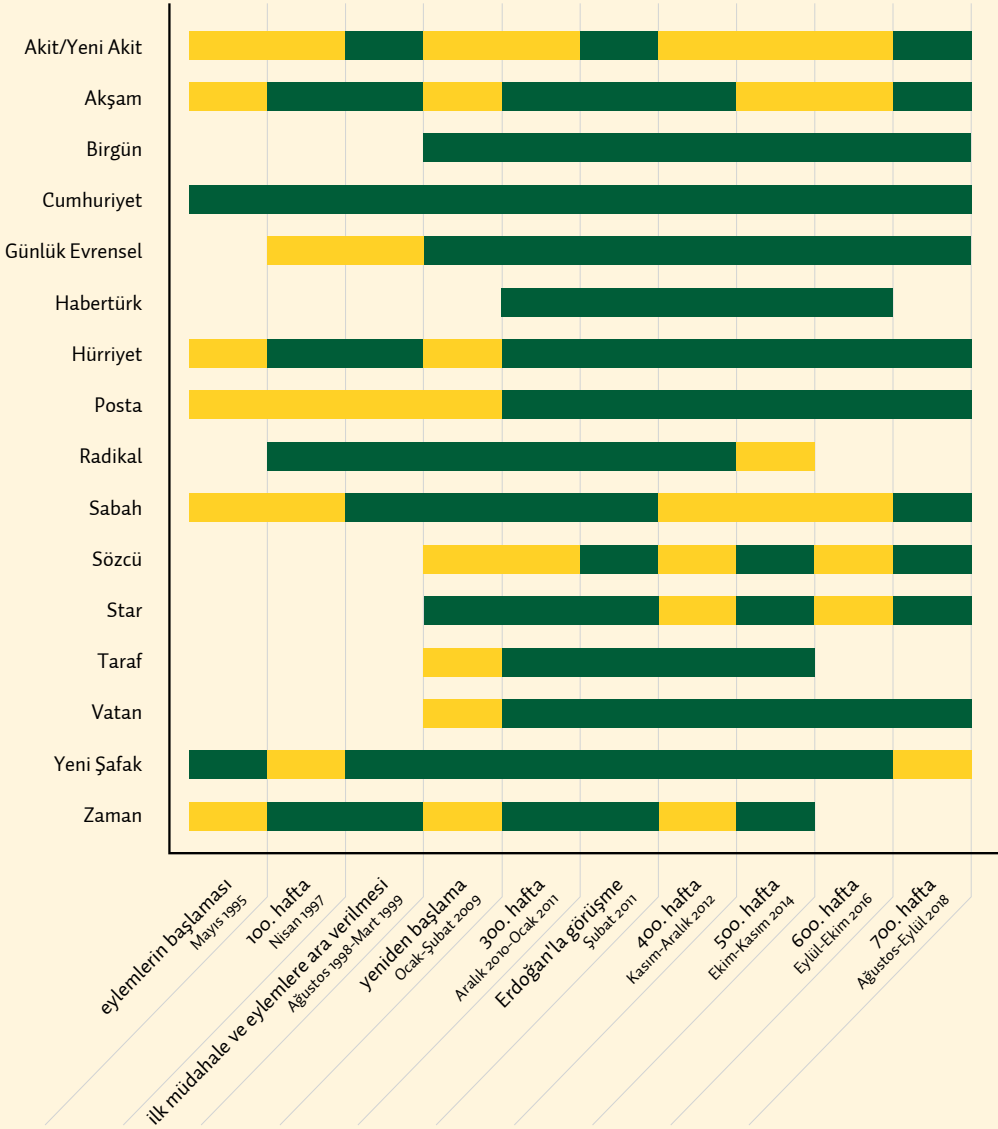
Rapor için incelenen dönemlerde hangi gazetenin yayımlandığı ve söz konusu gazete Cumartesi Anneleri/İnsanlarıyla ilgili bir yazı bulunup bulunmadığı, 1 numaralı tabloda ayrıntılı olarak görülebilir. Yeşil alanlar gazetenin yayımlandığı ve konuya yer verdiğini; sarı çizgiler gazetenin yayımlandığını ancak konuya yer vermediğini; boş alanlar ise gazetenin yayın hayatına başlamadığını veya kapandığını gösteriyor.

3 *Akit* gazetesi, 24 yıllık süreçte *Vakit* ve *Yeni Akit* isimleriyle de yayımlandı ve söz konusu üç yayın, tek bir başlık altında değerlendirildi.

4 *Radikal* gazetesi Mart 2016'da maddi gerekçeler nedeniyle kapanırken, örneklemeimiz içinde yer alan *Taraf* ve *Zaman* gazeteleri, 25 Temmuz 2016 tarihli ve 668 sayılı kanun hükmünde kararname kapsamında "millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen Fethullahçı Terör Örgütü'ne (FETÖ/PDY) aidiyeti, iltisakı veya irtibatı" olduğu gerekçesiyle kapatıldı.

5 Araştırma süresince arşiv taramalarına gönüllü olarak destek veren Emircan Saç ve Mert Söyler'e teşekkür ederiz.

- Cumartesi Anneleri/İnsanlarına dair yazı yayımlanmış
- Cumartesi Anneleri/İnsanlarına dair yazı yayımlanmamış

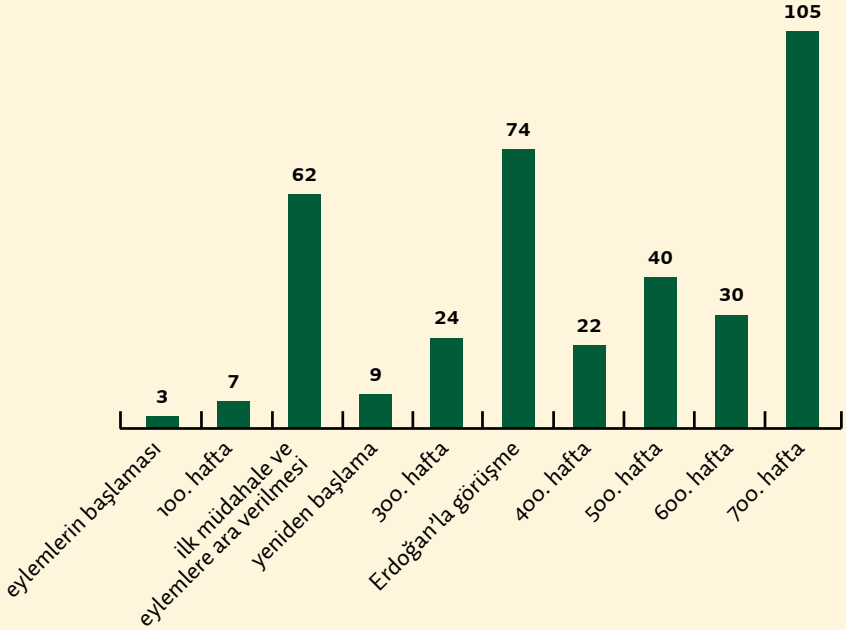

tablo 1: Gazetelere ve dönemlere göre Cumartesi Anneleri/İnsanlarının görünürlüğü

GENEL BULGULAR

Cumartesi Anneleri/İnsanları eylemleri 1995 yılının Mayıs ayında başladığında, konuya –bu çalışmada değerlendirilen gazeteler arasında– sadece *Cumhuriyet* ve *Yeni Şafak*'ın yer verdiği, basının konuyla çok yakından ilgilenmediği görülüyor. Benzer bir durumun 100. hafta eylemi için de geçerli olduğu, eylemlere yönelik polis müdahalesinin ve ara verme sürecinin daha çok ele alındığı, eylemlere yeniden başlanmasının yine çok ilgi çekmediği, diğer yandan, arada düşüşler olsa da, 300. hafta eylemleri ve özellikle de dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'la yapılan görüşmenin ardından eylemlerin basında daha çok yer aldığı gözlemleniyor.⁶

Yaygın gazetecilik pratiklerinde, gerilim, çatışma veya şiddet barındıran, olaylara veya olgulara daha fazla haber değeri atfediliyor.⁷ Geleneksel gazetecilikteki

grafik 8: Dönemlere göre haber sayısı

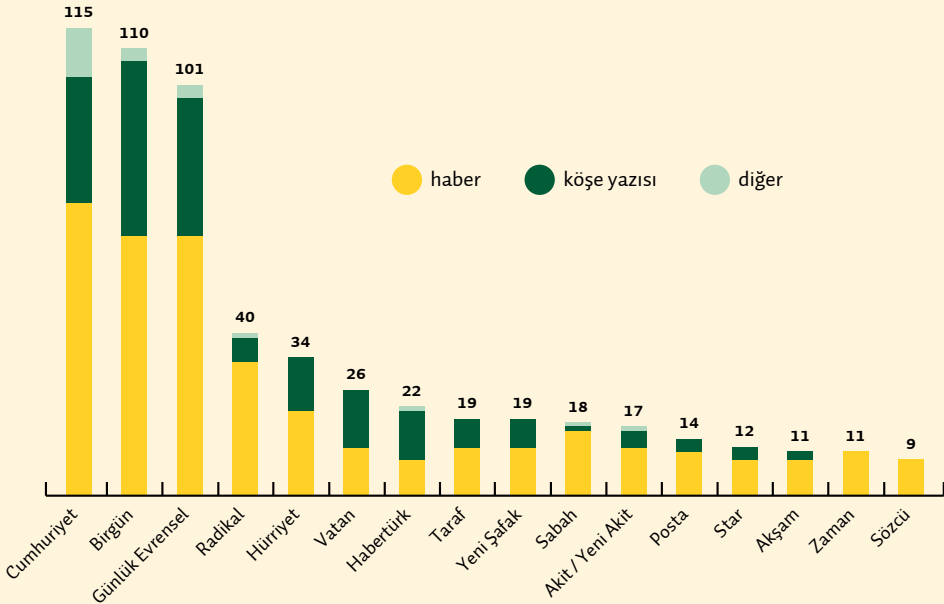
6 Basın taramasının 2000 yılı öncesine odaklanan kısmında ulaşabilen gazetelerin sayısı kısıtlı olduğu için, grafik ancak eylemlerin yeniden başladığı dönem sonrasında yayımlanan haberler açısından karşılaştırmaya uygun bir veri sunuyor.

7 Sevda Alankuş, *Barış Gazeteciliği El Kitabı* (İstanbul: İPS İletişim Vakfı, 2016), s. 40.

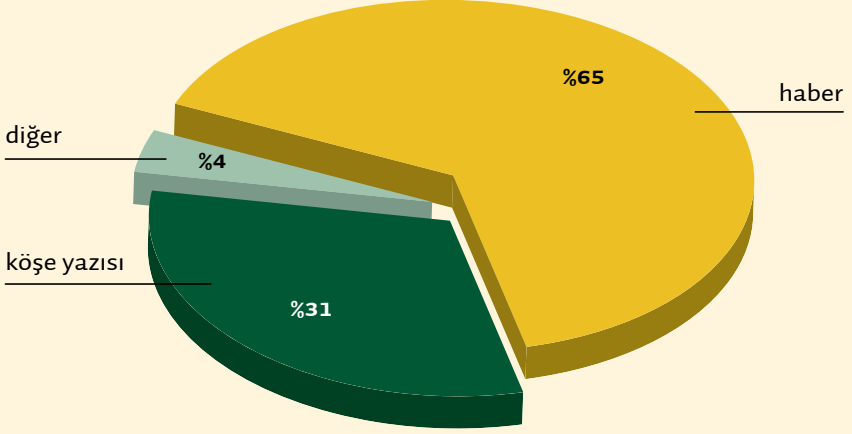
hâkim haber değeri anlayışının Cumartesi Anneleri/İnsanları özelinde nicel bir yansımaları, birbirine yakın dönüm haftaları olan 600. ve 700. haftalarda açık bir şekilde görülebiliyor. 600. haftada incelenen gazetelerde Cumartesi Anneleri/İnsanlarını konu eden 30 haber varken, eylemin sert bir müdahaleye uğradığı 700. haftada konuya yer veren haberlerin sayısı 105. Bu çarpıcı yükseliş, rutin/sakin ilerleyen süreçlerden ziyade gerilim taşıyan anların haberleştirildiğine işaret ediyor. Bu durum da, gazetelerin, süreklilik arz eden ve şiddet dışı yöntemlerle sürdürülen bir hak mücadelesine her zaman haber değeri atfetmediğini ve ayrıca, gazetecilerin gerilimi haberleştirmeye öncelik verdiğini ortaya koyuyor.

Recep Tayyip Erdoğan'la yapılan görüşmenin tüm gazeteler tarafından haberleştirilmesi ve devamında bu ilginin bir ölçüde devam etmesi ise, eyleme dair siyasi yaklaşımdaki değişikliğin, gazetelerin konuyu ele alışında da en azından niceliksel bir değişikliğe yol açtığını gösteriyor. Siyasi yaklaşım, süreç içinde yine değişiyor ve bu değişim gazetelere niteliksel olarak yansıyor.

Bu çalışma kapsamında, 16 yayında incelenen 578 metnin gazetelere ve yazı türüne göre dağılımı 9 numaralı grafikte görülebilir.

grafik 9: Gazetelere göre yazı türü dağılımı

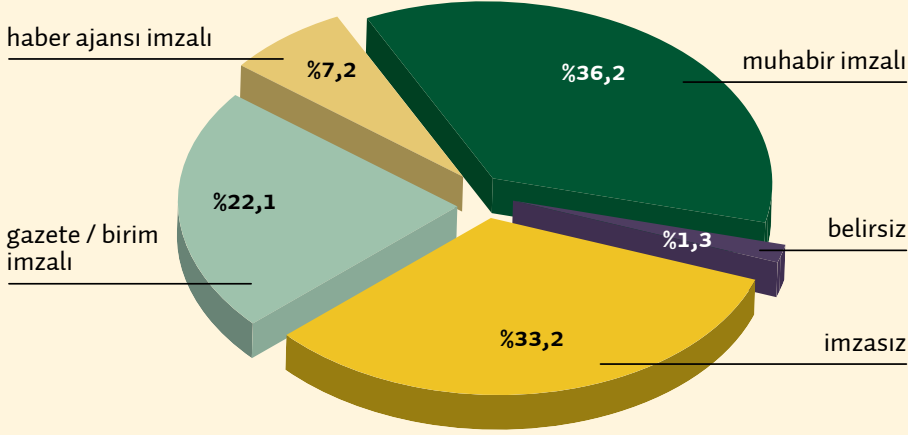

grafik 10: Yazı türüne göre dağılım

Grafik 10'da yer alan yazıların 376'sını haberler, 180'ini köşe yazıları oluşturuyor; 'diğer' kategorisinde değerlendirilen yazıların sayısı 22. Köşe yazıları, 112 farklı yazar tarafından kaleme alınmış.

Cumartesi Anneleri/İnsanlarıyla ilgili haberlerin sayısının, köşe yazılarının sayısının iki katından fazla olması, gazetelerin bu konuyu, köşe yazarlarının inisiyatiflerine bırakmadan, kendi yayın politikaları çerçevesinde takip ettiğini ve konuya haber değeri atfettiğini gösteriyor. *Habertürk* ve *Vatan* gazeteleri dışındaki tüm yayınlarda, haber sayısının köşe yazılarının sayısından yüksek olduğu görülüyor. *Sözcü* ve *Zaman* gazetelerinde Cumartesi Anneleri/İnsanları sadece haberlerle ele alınmış. Haber sayısının düşüklüğü de göz önüne alındığında, bu yayınlarda konunun ancak kaçınılmayacak kadar önemli olduğu zamanlarda ele alındığı söylenebilir. Çok benzer bir durum *Akşam*, *Posta* ve *Star* gazeteleri için de söz konusu. *Cumhuriyet*, *Birgün* ve *Günlük Evrensel* gazetelerindeki metinlerin sayısı, dönüm haftalarında ve önemli tarihlerde bu gazetelerin konuyu daha fazla sayıda haber ve köşe yazısıyla izlediğini gösteriyor. Bu da, söz konusu gazetelerin, Cumartesi Anneleri/İnsanlarına özel bir anlam atfettiği ve bu konuyu okurlarına önemli bir gündem maddesi olarak sunduğuna işaret ediyor.

Grafik 11'de, kaynağı belli haberlerin sayısının, imzasız haberlerin sayısının neredeyse iki katı olduğu görülüyor. Bu haberlerin yarısından fazlasında muhabirin imzasıyla karşılaşıyor. Bir haber için muhabir görevlendirmek ile o habere

grafik 11: Haberlerde kaynak dağılımı

ajanslardan gelen bilgiler doğrultusunda yer vermek arasında, konuyu izlemeye değer bulmak açısından bir fark olduğu söylenebilir. Haberleri kaynak göstererek yayımlamak gazetelerin genel yayın politikalarıyla bağlantılı bir tutum olmakla birlikte, bu konudaki haberlerin kaynak gösterilerek verilmesi, daha güvenilir oldukları ve hatta yayın tarafından sahiplenildikleri yönünde bir gösterge olarak kabul edilebilir. Muhabirlere dair bilgiler incelendiğinde, 136 imzalı haberin 112 farklı muhabir tarafından yazıldığı görülüyor.⁸ Konuyla ilgili en çok yayın yapan *Günlük Evrensel*, *Birgün* ve *Cumhuriyet* gazetelerindeki imzalı haberlere bakıldığında, konunun tek bir muhabire bırakılmadığı, uygun tüm muhabirlerin haberi takip ettiği anlaşılıyor.

Konuyla ilgili metinlerin en çok başsayfada yer aldığı görülüyor (98 metin). Gazetelerin vitrini olarak düşünebilecek olan başsayfa, günün en önemli ve özel haberleri ile dikkat çekilmek, görünür kılınmak istenen yazıların tanıtımının yer aldığı bir alandır. Haberin hangi sayfada yer aldığı yanı sıra, sayfada habere ayrılan yerin genişliği de, konuya ne derecede önem verildiğine işaret eder. Sütun genişliği ölçülebilen 358 haber değerlendirildiğinde, sayfanın yarısı kadar bir alanı kaplayan haberlerin sayısının yüksek olduğu (55 haber) görülüyor. Bu da, gazetelerin haberlere dikkat çekici bir alan ayırdığını ve konuya önem atfettiğini gösteriyor.

8 Bazı haberlerde birden fazla imza bulunduğu için, bir muhabirin isminin kaç defa geçtiğine bakıldığında ulaşılan sayı 150'dir.

Galatasaray Meydanı'ndaki oturma eylemlerinin başladığı döneme ait gazetelerde konuyla ilgili az sayıda metne rastlanması, eylemlerin başlangıcının en azından basın nezdinde ciddi bir kamuoyu oluşturma potansiyeli taşımadığını gösteriyor. Öte yandan, incelenen metinlerde Hasan Ocak'ın kaybedilmesiyle gündeme gelen sürecin geçmiş olaylarla ve farklı siyasi görüşlerden örneklerle ilişkilendirildiği, yani konunun tekil bir örnek olarak değil, siyasetle ve adalet sistemiyle bağlantılı bir bağlamda ele alındığı görülüyor.

Cumartesi Annelerinin/İnsanlarının yeniden her cumartesi Galatasaray Meydanı'nda oturmaya başladığı dönemde (2009) konunun basının çok ilgisini çekmediği gözlemleniyor. Bu dönemde, 'Ergenekon davası' olarak adlandırılan, beraberinde 'faili meçhul' cinayetlerin de gündeme geldiği dava sürecinin Cumartesi Anneleri/İnsanları ile ilişkilendirildiği görülüyor.

300. hafta öncesine denk gelen dönemde, Erdoğan'ın Cumartesi Anneleri/İnsanları hakkında yaptığı "Onlar kim? Ne yapıyorlar? Sadece oturuyorlar. Tüzel kişilikleri yok. Arkalarında kimler var, biliyor musunuz?" açıklaması öne çıkıyor. Bu sözlere, eylemin basın açıklaması metninde şu ifadelerle cevap veriliyor: "Biz buradayız. Eşimizi, çocuğumuz kaybettik. Buradan Emine Erdoğan'a sesleniyoruz. O da bir anne, bizi en iyi o anlar. Sayın Başbakan bizim ne hissettiğimizi ona sorsun."⁹ Kayıp yakınlarından Kadriye Ceylan'ın "Sizinle görüşebilmemiz için holding sahibi olmamız mı gerekiyor?" serzeniş ve devletin kendilerini 300 haftadır duymadığı, dinlemediği vurgusu, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının kısa zaman sonrasında gerçekleşecek görüşmeye dair talebini ortaya koyuyor; haberlerde yöneticilere yönelik tepkiler ve bu talep vurgulanıyor.¹⁰ Bunun üzerine, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan danışmanlarını Cumartesi Anneleri/İnsanlarıyla bir görüşme düzenlenmesi için görevlendirmiş ve 5 Şubat 2011'de görüşme yapılmış. Görüşme sürecinin gazetelerde ele alınışı, önceki dönemlere kıyasla değişiklik gösteriyor. Örnekleme yer alan her gazetenin, görüşmeyle ilgili en az bir haber yayımladığı ve konunun gazeteler tarafından, yine önceki dönemlere kıyasla, çok daha yoğun bir biçimde görünür kılındığı görülüyor. Siyasi yaklaşımdaki bu değişim gazetelere yalnızca niceliksel değil, niteliksel olarak da yansıyor. Bu dönemde,

9 Ahmet Küçük ve Burçin Korkmaz, "Cumartesi Anneleri 300. kez Galatasaray Meydanı'nda", *T24*, 26 Aralık 2010, <https://t24.com.tr/haber/cumartesi-anneleri-300-kez-galatasaray-meydaninda,118756>.

10 *Birgün*, 26 Aralık 2010, "Eylemde konuşanlar, Başbakan Erdoğan'ı duyarsız kaldığı için eleştirdiler"; *Hürriyet*, 26 Aralık 2010, "Cumartesi Annesi oldu".

birçok gazetede kayıpların ve kayıp yakınlarının hikâyelerine ve Cumartesi Anneleri/İnsanlarının seslerine daha fazla yer verildiği görülüyor. Konunun takibi yalnızca görüşmenin hemen ertesinde değil, ilerleyen günlerde de, hem haberler hem de köşe yazılarıyla devam ediyor.

O döneme kadar, haber içeriklerinde kayıp yakınlarının sözlerine yer ayrılmasına rağmen, ağırlıklı olarak doğrudan eylemlerin aktarıldığı gözlemleniyor. Başbakan Erdoğan'la görüşmenin yapıldığı dönem, bu açıdan istisna oluşturuyor. Söz konusu dönemde yapılan haberlerde eksen Erdoğan'ın açıklamalarına ve Erdoğan'a dair olumlu görüşlere kayıyor. 400. haftada ise durumun kayıp yakınları lehine değiştiği görülüyor. Doğrudan kayıp yakınlarının sözleri, eylem sırasında yaptıkları açıklamalar¹¹ ve gönderdikleri mektuplar yayımlanıyor.¹² Gazete haberlerinde bu dönemde, Cumartesi Anneleri/İnsanları ile Arjantin'deki eylemler arasındaki bağ sıklıkla gündeme getiriliyor;¹³ eylem sırasında yapılan açıklamalara yer veriliyor, kayıp yakınlarının devlete ve hükümete yönelik eleştirileri aktarılıyor.¹⁴ Eylemin 400. dönüm haftası dolayısıyla, diğer dönüm haftalarında da olduğu gibi, gazetelerde Cumartesi Anneleri/İnsanlarının tarihçesine dair çeşitli bilgilerin de yer aldığı, kimi zaman önceki eylemlerin hangi şartlar altında sürdürüldüğü, kimi zaman da ilk eyleme yol açan sürecin aktarıldığı görülüyor. Bu dönemde Cumartesi Anneleri/İnsanlarının kültür-sanat alanındaki yansımalarının artması, konunun daha görünür ve kamusal bir nitelik kazanmaya başladığına işaret ediyor. Bu değişim, Erdoğan'la yapılan görüşmeden sonra gazetecilerin konuya daha çok eğilmelerinden ve/veya Cumartesi Anneleri/İnsanlarının 400. hafta eyleminde gazetelere sözünü daha iyi bir şekilde aktarmasından kaynaklanıyor olabilir.

500. haftaya denk gelen dönemde *Habertürk* gazetesinde çıkan bir haberde, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının ilk kez doğrudan eylemle ilişkili olmayan bir

11 *Birgün*, 25 Kasım 2012, “Benim annem cumartesi”; *Cumhuriyet*, 25 Kasım 2012, “400’üncü haftada acı hâlâ taze ‘Affetmeyeceğiz’”; *Cumhuriyet*, 2 Aralık 2012, “‘Hukuksuzluk ödüllendiriliyor’”; *Günlük Evrensel*, 24 Kasım 2012, “Galatarasay’da 400’üncü Cumartesi”; *Günlük Evrensel*, 25 Kasım 2012, “Dile kolay 400 hafta”; *Habertürk* 25 Kasım 2012, “‘Nasil öldürdüğünüzü sormuyorum, nereye gömdünüz’”.

12 *Radikal*, 24 Kasım 2012, “Herkes için oradayız...”.

13 *Vatan*, 24 Kasım 2012, “‘Benim annem cumartesi...’”; *Radikal*, 24 Kasım 2012, “Duyarsız kalmayın”; *Günlük Evrensel*, 24 Kasım 2012, “Aynı meydanda 400. cumartesi”; *Hürriyet*, 25 Kasım 2012, “Acılar yaşlanmadı”.

14 *Cumhuriyet*, 24 Kasım 2012, “400 haftadır adalet arıyorlar”; *Cumhuriyet*, 2 Aralık 2012, “‘Hukuksuzluk ödüllendiriliyor’”; *Radikal*, 24 Kasım 2012, “Herkes için oradayız...”; *Birgün*, 25 Kasım 2012, “Benim annem cumartesi”; *Günlük Evrensel*, 25 Kasım 2012, “Dile kolay 400 hafta”; *Habertürk*, 25 Kasım 2012, “‘Nasil öldürdüğünüzü sormuyorum, nereye gömdünüz’”.

konuda görüşlerinin alındığı görülüyor.¹⁵ “91’inci yılında cumhuriyeti anlattılar” başlıklı bu haberde, cumhuriyetin ilanının yıldönümü dolayısıyla, kamuoyu tarafından tanınan bazı kişilere ‘Cumhuriyet’ dendiğinde akıllarına ilk olarak ne geldiği sorusu yöneltilmiş; bu kişiler arasında Cumartesi Anneleri/İnsanlarını temsilen Maside Ocak da var. Ocak şunları söylüyor: “Önünde oturduğumuz anıtın ismi ‘Cumhuriyetin aydınlık yüzü’. Böyle bir anıtın önünde neredeyse 20 yıldır cumhuriyetin karanlık yüzünü gösteriyoruz.” Kendileriyle doğrudan ilgili olmayan bir konuda Cumartesi Anneleri/İnsanları adına bir kişiden görüş alınmış olması, grubun kamusal alanın bir parçası haline geldiğinin göstergelerinden biri olarak kabul edilebilir.

Eyleme yönelik sert engellemelerin olduğu, 25 Ağustos 2018’e denk gelen 700. haftada ise –konunun gerginlik unsurları barındırması nedeniyle– gazetelerde bu konuya dair daha çok haber yayımlandığı görülüyor. Bu dönemde ayrıca, konuyla ilgili haberlerde hâkim olan söylem açısından, gazeteler arasında dikkate değer bir farklılık ve belirgin bir kutuplaşma olduğu gözlemleniyor. Cumartesi Anneleri/İnsanlarından yana bir söylemle kurulan haberlerde hükümetin tavrı ve özellikle polis şiddeti eleştirilirken, eylemlere mesafeli haberlerde, Cumartesi Anneleri/İnsanları ve eylemleri, açık veya üstü kapalı bir şekilde gayrimeşru bir zemine çekiliyor ve hedef gösteriliyor.

HABERLER NASIL KURGULANIYOR?

Söylem analizi kuramcısı Teun Van Dijk’a göre, bir gazete metninin okunmasının amacı, metnin ilgili olduğu durum veya olaya dair bir bilişsel model oluşturmak ve bu tekil model aracılığıyla gerçek duruma dair daha genel modeller inşa etmektir.¹⁶ Gazeteler, haberlerde kurguladıkları arkaplan ve bağlam bilgisiyle, okurun metin aracılığıyla algıladığı genel modelleri şekillendirir. Dolayısıyla haberler, başlık, spot ve görsellerle yapılan vurgularla konuya ilişkin arkaplan bilgisi sunarak bir anlam çerçevesi kurgular. Bu kurgu, yayının söz konusu olay ya da duruma yönelik tutumunu yansıtır.

¹⁵ Habertürk, 29 Ekim 2014, “91’inci yılında cumhuriyeti anlattılar”.

¹⁶ Teun A. Van Dijk, “Structures of News in Press”, *Discourse and Communication: New Approaches to the Analysis of Mass Media Discourse and Communication* içinde, ed. T. A. Van Dijk (Berlin ve New York: Walter de Gruyter, 2011), s. 81.

Cumartesi Anası'na Alman desteği

KÜRŞAT AKYOL

İSTANBUL - Türkiye'yi ziyaret eden Alman parlamentosundan bir heyet, Cumartesi Anneleri'nin bu hafta İstanbul'da yapacakları 100. oturma eylemine destek verecek. Parlamentolar Galatasaray Lisesi önündeki oturma eylemine de katılacak. Almanya Parlamentosu Dışişlikler Komisyonu İnsan Hakları Alt Komitesi üyesi altı parlamenter, bugün Fener Patrikhanesi, İstanbul Üniversitesi ve İnsan Hakları Derneği'ni de (İHD) ziyaret edecek. Hafta başında Ankara'ya gelen heyetin, Adalet Bakanı Şevket Kazan, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Toman Ünüsan ve Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Onur Öymen'in yanı sıra, TBMM İnsan Hakları Komisyonu'yla da görüşmeler yapıldığı bildirildi. Çarşamba günü Diyarbakır'a giden parlamenterlerin, OHAL Valisi Necati Bilican, Belediye Başkanı Ahmet Bilgin, İHD Diyarbakır Bürosu, Baro, ANAP ve HADEP'lilerle de bir araya geldiği belirtildi.

Radikal, 11 Nisan 1997

Okurun, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının eylemlerini nasıl anlamlandıracağını da eylemlerin hangi başka olaylarla ve gruplarla birlikte, hangi arkaplan bilgisiyle sunulduğu, yani haber kurgusu belirliyor. Galatasaray Meydanı'ndaki ilk eylemin ardından yayımlanan (ulaşılabilen) tek haber, 28 Mayıs 1995 günü *Cumhuriyet* gazetesinde yer alıyor. 'Gözaltında kayıplara oturma eylemi' başlıklı haberde eyleme katılanlar ve talepleri hakkında bilgi verilirken, grubun "Katiller bulunana kadar her cumartesi günü burada oturma eylemi yaparak demokratik hakkımızı kullanacağız" dediği aktarılarak, eylemin sürekliliğinin öngörüldüğü belirtilmiş oluyor. Gazete, eylem sırasında söz alan sanatçı Şanar Yurdatapan'ın Plaza de Mayo Anneleri eylemine atıfta bulunarak sarf ettiği "Türkiye'nin Arjantin olmaya hakkı yoktur" şeklindeki sözleri, kalın harflerle vurgulayarak iki adalet arayışı arasındaki benzerliği öne çıkarıyor.

Radikal gazetesi, 11 Nisan 1997 tarihli, 'Cumartesi Anası'na Alman desteği' başlıklı haberinde, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının 100. hafta eylemine Almanya

Parlamentosu'ndan bir heyetin katılacak olmasını, Türkiye'de toplumsal eylemlere dair haber ve köşe yazılarında sıklıkla karşılaşılan 'dış güçlerin kışkırtması' iddiasını destekleyen bir başlıkla sunuyor. Gazetenin 13 Nisan 1997 tarihli, 'Sol gruplar camiyle tanıştı / Dev-Sol mevlit okuttu' başlıklı haberinde ise, "Cumartesi Anneleri, dün sol görüşlü kuruluşların önderliğinde, İstanbul Galatasaray'da 100. kez bir araya geldi" ifadeleri yer alıyor. "[N]e yağmur, ne soğuk ne de cop onları vazgeçiremedi" ifadeleriyle grubun direncinin altı çizilirken, Cumartesi Anneleri/İnsanları 'sakıncalı' görülen çeşitli siyasi örgütlerle ilişkilendirilerek, eylem okura çelişkili bir çerçevede sunuyor.

Haberlerde yer alan arkaplan bilgisi ve kelime seçimleri, okurun Cumartesi Anneleri/İnsanları eylemlerine ilişkin algısını şekillendiriyor. Örneğin, eylemlerin 170. haftasında polisin yaptığı ilk müdahaleye dair birçok haberde, müdahalenin gerekçesi olarak PKK'nin silahlı eylemlere başladığı 15 Ağustos'un yıldönümü ve/veya birkaç gün öncesinde bir çevik kuvvet otobüsüne yapılan saldırı nedeniyle alınan güvenlik

PKK'dan cumartesi provokasyonu

Kendilerini "Cumartesi Anneleri" olarak tanımlayan ve terör örgütünün her başı sıkıştığında meydanlara inen grup dün yine provokasyona yeltendi.

"Cumartesi Anneleri"nin 700. eylemi için Taksim İstiklal Caddesi üzerinden Galatasaray Meydanı'na gelmek isteyen gruba polis izin vermedi. İstiklal Caddesi boyunca gruptakiler ve polis arasında arbede yaşandı. Polis, dağılmayan gruplara gazla müdahale etti, çok sayıda kişi gözaltına alındı. Bu arada polis, girişi engellemek için Galatasaray Meydanı çevresinde önlem aldı. Meydana girmek isteyenlere izin

verilmedi. Eylem için Taksim'e gelenler arasında HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın yanı sıra, bazı HDP ve CHP milletvekillerinin de olduğu görüldü.

Öte yandan HDP İstanbul Milletvekili Ahmet Şık polise "Sizin hükümetiniz ve bakanınız yasadışıdır. Ama sanmayın ki bu işin hesabı sorulmayacak. Suç işlediniz. Sizden de hesap sorulacak" şeklinde tehditler savurdu.

Yeni Akit, 26 Ağustos 2018

önlemlerine yer veriliyor.¹⁷ Haberler bu bilgiler ışığında okunduğunda, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının eylemlerinin iktidar tarafından 'yasadışı' olarak görüldüğünü ortaya koyuyor ve müdahalenin meşru olduğunu düşündürüyor.

Haberlerin kurguları arasındaki farklılıkların en açık şekilde gözlemlenebildiği dönemlerden biri, 700. hafta. Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından yasaklanmasının ardından 700. hafta eylemine yapılan polis müdahalesine, eylemin iktidarın da gündeminde olmasıyla bağlantılı olarak, tüm gazeteler yer vermiş. Gözaltına alınanların olması, müdahalenin şiddeti, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun grup hakkında çeşitli açıklamalar yapması gibi birçok nedenle, 700. hafta eylemi, birden fazla gün, haber ve köşe yazılarıyla takip edilmiş. Farklı gazeteler, haberlerde verdikleri farklı arka plan bilgileriyle, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının adalet arayışını, 'yasadışı bir eylem'den 'meşru bir adalet arayışı'na kadar uzanan, birbirine zıt anlam çerçevelerinde sunuyor.

Müdahalenin ardından, *Yeni Akit* gazetesi 26 Ağustos tarihli sayısında, konuyu başsayfadan görüyor ve olayı, 'PKK'dan cumartesi provokasyonu' başlığı ve

17 *Yeni Şafak*, 16 Ağustos 1998, "İlk defa oturamadılar"; *Aksam*, 16 Ağustos 1998, "Cumartesi annelerine gözaltı"; *Zaman*, 16 Ağustos 1998, "'Cumartesi anneleri'ne izin yok".

TÜRKİYE'DE DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK

Yıl 1997... Emine Ocak polis tarafından gözaltına alınmıştı.

21 yıl önce böyle götürüldü

Bir grup vatandaş, gözaltında kaybolan yakınları için 1995'te bir cumartesi günü İstanbul Galatasaray'da eylem yapmıştı. Bu yüzden "Cumartesi Anneleri" adını aldılar. Her cumartesi günü bu eylemi tekrarladılar. Emine Ocak isimli vatandaş 1997'deki eylemde gözaltına alınmıştı...

Yıl 2018... 82 yaşındaki Emine Ocak'ın koluna yine polisler girdi.

21 yıl sonra böyle götürüldü

Oğlu için adalet isteyen ve 1997'deki eylemde gözaltına alınan 82 yaşındaki Emine Ocak, dün Cumartesi Anneleri'nin 700'üncü protestosuna katıldı. Yine polisler tarafından kollanarak girilerek götürüldü. 21 yılda Türkiye'de zihniyetin hiç değişmediği bir kez daha ortaya çıktı... S.5

Sözcü, 26 Ağustos 2018

"Kendilerini 'Cumartesi Anneleri' olarak tanımlayan ve terör örgütünün her başı sıkıştığında meydanlara inen grup dün yine provokasyona yeltendi" spotuyla kartıyor. Toplanmanın art arda "provokasyon" olarak nitelendirildiği haber, spotta sunulan arkaplan bilgisiyle, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının adalet arayışını terörle ilişkilendirerek, eylemleri provokatif ve gayrimeşru gösteriyor. Aynı tarihli Sözcü gazetesi ise, konuyu, kayıp yakını Emine Ocak'ın 1997 ve 2018 yılındaki polis müdahalelerinde gözaltına alınışını gösteren iki fotoğraf ve 'Türkiye'de değişen bir şey yok' başlığıyla haberleştiriyor. Başsayfadan verilen haberde, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının eylemlerinin amacı ve tarihçesine dair bilgilerle olay tarihsel bir bağlama oturtuluyor ve devlet tarafından 'yasadışı' olarak konumlandırılan bu adalet arayışı meşruiyet zemininde sunuyor.

Haber kurgusundaki en önemli unsurlardan biri, kimin sözlerinin ön plana çıkarıldığıdır. Haberin kaynağı, sesi duyulan kişi ya da grup olarak somutlaşır ve okurun algısını, kelime seçimleri, vurgular, görseller kadar kaynak da şekillendirir. Cumartesi Anneleri/İnsanlarıyla ilgili haberlerde de, okur, öne çıkarılan aktörlerin bakış açısıyla, konu hakkında yönlendiriliyor. Örneğin, dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan ile Cumartesi Anneleri/İnsanlarının 5 Şubat 2011'de yaptığı görüşmeye, bu çalışmanın örneklemini içinde bulunan neredeyse her yayında en az bir haberle, farklı aktörler öne çıkarılarak yer veriliyor: 'Cumartesi Anneleri Dolmabahçe'de' (Akşam, 6 Şubat 2011), 'Cumartesi Anneleri'ni dinledi' (Habertürk,

Tolga Ceylan

Kadriye Ceylan, yıllardır oğlu Tolga'yı arıyor.

Başbakan'ın 7 yıl sonra öğrendiği faili meçhul

Cumartesi günü, 'Cumartesi anneleri'ni kabul eden Başbakan Erdoğan dün, "Bizim dönemimizde faili meçhul yaşamadık. Ama maalesef dün 2004'te Tolga adlı bir gencimizin durumunu annesinden dinledim" dedi. VATAN, Tolga'nın annesine ulaştı, bir annenin tam 7 yıldır oğlunu bulmak için verdiği mücadeleyi dinledi

Buruç PURTUL / İSTİHBARAT

İSTANBUL Teknik Üniversitesi Matematik bölümü öğrencisi Tolga Ceylan, 7 Ağustos 2004 tarihinde İğneada'ya tatil gitti. İki gün sonra baskı, bir sesle annesini aradı ve bir telefon numarası verince çıktı; ancak telefon kapandı. Bu, annesi Kadriye Ceylan'ın oğlundan aldığı son haber oldu. Hemen İğneada'ya gidiyor, Jandarma Komutanlığı'na ve Demirkapı Cumhuriyet Savcılığı'na başvurdu. Jandarma, önce Tolga Ceylan'ın bölgeden ayrıldığı yönünde bilgi verildi, birkaç gün sonra da iki poşet içinde silah çamasıların teslim edildi. Çıkar köyünden ve ilgili tanklarının dışından, oğlunun Jandarma tarafından gözetilene alındığı bilgisini edinen anne Kadriye Ceylan, o tarihten beri çalmak kâğıt bırakmadı. Başbakanlık, Genelkurum Başkanlığı, İçişleri, Dışişleri, Savunma ve Adalet bakanlıklarına gitti, sonuç alamadı. Son olarak 2007 yılında nüfus kayıt örneğini istediğinde 'Oğlum Sofya'da yaşadığı' cevabını aldı. Hemen durumu teyit etmek için Dışişleri Bakanlığı'na soruyor ama onlar da, "Sofya'da okulağı bilgisine sızdırılmadı" cevabını verdi. Başbakan'a mektup yazıyor, cevap gelmedi. Tüm yollar tıkanan acılı anne, son çareyi AHİM'e gitmekte buldu.

'Dilini kopanmaz' dediler

Ve çaresiz anne Kadriye Ceylan, tam 7 yıl sonra derdini açan cumartesi Başbakan Erdoğan'a altı zarfına fısıltı bulabildi. Kayıp ve faili meçhul annelerini, yani 'Cumartesi annelerini' Dolmabahçe'deki ofisinde kabul eden Başbakan, dün bu görüşmeyi anlatırken, "Bizim dönemi-

miniz içerisinde biz faili meçhul yaşamadık. Ama maalesef dün orada bir faili meçhulü yaşadığımızı müşahade oldum. 2004'de Tolga adlı bir gencimizin durumunu annesinden dinledim" dedi. Tolga'nın annesi, 7 yıldır yaşadığını ve Başbakan'la yaptığı görüşmeyi VATAN'a anlattı: "Başbakan'a 20 Ağustos 2004'te dilekçe gönderdim. Ana ona ulaştı. Oğlum duydugunda gözlerindeki saskınlığı gördüm. Ulaştırmasına da şaşırdım. O dönem dilkeçe gönderdiğim Adalet Bakanlığı ve Genel Kurum Başkanlığı konuyla ilgilendiklerine yönelik cevap mektubunu gönderdi. Ana oğlumun kaybolduğu bölgeden sorumlu Jandarma alay komutanlığı beni hep oyuladı. Oğlum kaybolduktan sonra İğneada'ya gittim. Askerler oğluma ait silah biletleri verdiler, bu biletlerin denizden çıktığını söylediler. Ehbiletleri tattım ama tuz tadı gelmedi. Tıynetli niye kuru diye sordugunda Bursa'da denizden aldık ama kan örneği bulmak için karuttuk" dediler. Fakat tıynet öglümün teni kokuyordu, kat izleri duruyordu. Dönemin Karkadın Jandarma Alay Komutanı Albay Mehmet M'nin beni tehdit etti. Jandarmayı suçladığım için bana 'Semin dilini kopanmaz' diye bağırdı. Banları Başbakanımızla anlıştığımızda kendisi 'Kaybedenler hep bu yöntemi kullanıyor' dedi."

Başbakan da işkene görmüş

"Daha sonra kendisinin 1979 yılında, ölümleri iki arkadaşımın cezasızine katıldığı için gıltızına alındığını ve bir gece Metz'te kaldığını söyleyip onda gördüğü işkeneyi anlattı. Başbakanın ayaklarında, dizlerine kadar buzla su olan bir kovada saatlerce tutmuş ol-

Hicreleri de çok soğukmuş. Çıkardıktan sonra onlar eroin bağımlılarının odasına alıyorlarmış ve onlarım odası çok soğukmuş. Herkesi çok diktekte dinledi notlar aldı. Benim adresimi, telefonumu aldılar. Devlet hükümet istense bütün kayıpların bu olur. Çünkü arşivlerde mutlaka kaybedenlerin bilgileri var. Biz onlardan somut adımlar bekliyoruz. Bütün kimseyle mezarlar açılır, hepsinin DNA testi yapılabilir."

'Takip ediliyorum' demişti

"Oğlum baskıları karşı çok tavırlıydı. Türbanlı arkadaşları üniversite kampüslerine alınmadığı için tepkiyi aldı. Bana 'Cumhurbaşkanım Ahmet Necdet Sezer'e mektup yazalım anne takip ediliyorum' dedi. İğneada'ya da gitmek istediğinde çok kararlıydı karşı koyamadım. Cebimde 50 TL ile gitti. İki gün aradı sonraki gün aramadı; bir de dönceyi aksam aradı ve 'Anne burada birileriyle tanışım onlarda kalacağım' dedi. Kudüm ama oranın numarasını istedim. 'Mesaj atarım cep telefonundan' dedi. Mesaj gelmedi uyuyakalmışım. Sabah 05.00 sularında sırayarak uyandı. Kötüye yaptım otururken telefon çaldı, bağırmaktan kusulmuş bir sesle hensen 'Yaz dedi ve 779 01 derken telefon numarasının sonunu getiremeden hat düştü. Son konuşmamız o oldu. Yıllardır oğlum oğlum diye basırmadığım yer kaldı. Tıkkiye bu ayıp yaşamamak. Başbakan'ın verecek. Konusum kişisel olarak takipçisi olduğunu söyledi. Ancak Başbakanımızın etrafını temizlemesi lazım. Kaybedenler hala bu ülkedeler. Bağımsız araştırma komisyonu kurulmasını istiyoruz."

BASBAKAN NE DEDİ?

Tolga'nın annesi mektup yazmış, bana gelmedi

BASBAKAN Erdoğan dün Hatay'a gitmeden önce yaptığı basın toplantısında 'Cumartesi anneleri'niyle yaptığı görüşmeyi şöyle anlattı: "Bu bir lane değıldir. Bizim dönemimiz içerisinde biz faili meçhul yaşamadık. Ama maalesef dün orada bir faili meçhulü yaşadığımızı müşahade oldum. 2004'de Tolga adlı bir gencimizin durumunu annesinden dinledim. Bana bugüne kadar ulaşmış bir şey yoktu. Meğer annesi bana da bir mektup göndermiş ama o mektubu bana ulaşmamıştı. O konu üzerinde de yoğunlaşacağız. Diğer konular üzerinde yoğunlaşmamıza devam ettireceğiz. Alacağımız her netice bizi çok daha huzurlu kılacaktır. Görevimizi biraz daha yerine getirebildik noktasında. Bizim arzumuz bu faili meçhullerin istismare vesile edilmemesidir". Dendimiz bu."

6 Şubat 2011), ‘Cumartesi Anneleri de Dolmabahçe’de’ (Posta, 6 Şubat 2011), ‘Kayıp anneleri zirveye çıktı’ (Sabah, 6 Şubat 2011), ‘Berfo Nine anlattı Başbakan not aldı’ (Star, 6 Şubat 2011), ‘Erdoğan ‘Cumartesi Anneleri’ni dinledi’ (Zaman, 6 Şubat 2011). Görüşmeyi haberleştiren gazetelerin büyük çoğunluğunda Cumartesi Anneleri/İnsanlarının adalet arayışının tarihçesine ve taleplerine yer verilirken, görüşmede öne çıkan başlıkların yanı sıra, görüşmeye katılan kişilerin yakını olan ‘kayıp’ların hikâyelerine de değiniliyor.

Başbakan Erdoğan’la görüşmenin yapıldığı dönemin, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının basında en görünür oldukları dönemlerden biri olduğu söylenebilir. Bu dönemde, bazı kayıp yakınlarının hikâyelerinin doğrudan haber konusu yapıldığı da görülüyor. Örneğin, Vatan gazetesinde 7 Şubat 2011’de yayımlanan ‘Başbakan da işkence görmüş’ başlıklı haberde, kayıp yakını Kadriye Ceylan’ın görüşmeye dair izlenimleri ve hikâyesi, muhabir Burcu Purlul’un Kadriye Ceylan’la yaptığı söyleşiyle aktarılıyor. Gazetenin hem başsayfasında, hem de iç sayfasında verilen bu haberde, yalnızca Kadriye Ceylan ve oğlunun fotoğrafları kullanılıyor; Erdoğan’ın görüşmede söylediği “Bizim dönemimizde faili meçhul yaşamadık. Ama maalesef dün 2004’te Tolga adlı bir gencimizin durumunu annesinden dinledim” sözlerine spotta yer veriliyor. Ara başlıklarda ve haber metninde Kadriye Ceylan’ın anlatısını aktaran gazete, oğluyla son görüşmesine dair detaylar aktarıyor ve Erdoğan’ın sözlerini ‘Başbakan ne dedi?’ başlıklı bir bölümle habere ekliyor. Gazete başlıkta Başbakan’ı merkeze alsa da, görüşmeyi haberin genelinde Cumartesi Anneleri/İnsanlarını ve onların adalet arayışını vurgulayarak sunuyor.

HABERLERDE CUMARTESİ ANNELERİ/İNSANLARI NASIL ADLANDIRILYOR VE TANIMLANIYOR?

Gözaltında kaybedilenlerin akıbetinin ortaya çıkarılması için sessizce oturma kararı alınması sürecinde yer alanlardan Ayşe Günaysu, ‘Cumartesi Anneleri’ adlandırılması hakkında şu açıklamayı yapıyor: “Biz kendimize Cumartesi Anneleri adını vermedik. Çünkü sadece anneler yoktu. Kadın-erkek kayıp yakınları vardı. Ancak medya oturan insanlara ‘Cumartesi Anneleri’ adını taktı ve kamuoyu da ‘anne’ kavramının duygusallığına kapılarak bu adı benimsedi. Röportajlarda birkaç kez bunu belirttik ama önüne geçemedik.”¹⁸ Yine, hareketin oluşum sürecine katılmış olanlardan Nimet Tanrıku, “Cumartesi Anneleri adlandırmasının bir şekilde kalıcılaştırılması nedeniyle Cumartesi Anneleri/Cumartesi İnsanları diyerek ‘annelik’

18 Ayşe Günaysu, “‘Cumartesi’ Nasıl Başladı, Neden Ara Verildi?”, *Bianet*, 24 Ekim 2014, <https://bianet.org/bianet/yasam/159385-cumartesi-nasil-basladi-neden-ara-verildi>

kodlamasının dışına çıkmayı” denediklerini aktarıyor.¹⁹ Günaysu ve Tanrıku’ nun da belirttiği gibi, bu adalet arayışına katılanlar sıklıkla ‘Cumartesi Anneleri’ yerine ‘Cumartesi İnsanları’ tabirini tercih ettiklerini vurgulasalar da, bu çalışma kapsamında incelenen haberlerde de ağırlıklı olarak ‘Cumartesi Anneleri’ adlandırılmasının kullanıldığı görülüyor. Ancak, annelik merkeze alınarak yapılan bu tanımlama, hareketi siyasal boyutundan soyutladığı gerekçesiyle zaman zaman eleştiriliyor.²⁰

İncelenen haberlerde, adlandırma ve tanımlama konusunda gazetelere ve dönemlere göre değişen kullanımlar görülüyor. Örneğin, 26 Aralık 2010’da *Star*, *Zaman* ve *Habertürk* gazetelerinde yayımlanan, 300. haftaya dair haberlerde geçen “kendilerine ‘Cumartesi Anneleri’ adını veren grup” ifadesiyle, adlandırmanın bizzat Cumartesi Anneleri/İnsanları tarafından yapıldığı belirtiliyor ve dolayısıyla eylem toplumsal bağlamından soyutlanıyor.²¹

Eylemler hakkındaki, ‘nötr’ ya da ‘destekleyici’ olarak nitelendirilebilecek haberlerde, gruptan doğrudan “Cumartesi Anneleri” olarak bahsedildiği görülüyor. Grubu tanımlamak için ise, genellikle, toplanma nedeni adlandırmanın başında ya da sonunda belirtiliyor: “gözetiminde kaybolan yakınlarının bulunması için/akıbetini öğrenmek için (...)” (*Akşam*, *Hürriyet*, *Sabah*, *Vatan*, 26 Aralık 2010), “‘Cumartesi Anneleri’, yani yakınları gözetiminde kaybedilenler” (*Radikal*, 25 Aralık 2010).²² *Günlük Evrensel* gazetesinin bir sayısında, daha ayrıntılı betimlemelere yer veriliyor: “Fırat’ın doğusunda ve batısında faili meçhul bırakılmaya çalışılan cinayetlerin ve zorla kaybedilmelerin hesabını soran kayıp yakınları (...)” (25 Ekim 2014).²³ *Taraf* gazetesinde yer alan bir haberde de (26 Ekim 2014) betimlemenin ayrıntılı şekilde yapıldığı görülüyor: “Çocukları gözetiminde ya da devletle bağlantılı kişilerce kaçırdıktan sonra kaybolan ailelerin oluşturduğu Cumartesi Anneleri (...)”²⁴ Toplanma nedenini açık bir şekilde ortaya koyan bu kullanımlar, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının hak mücadelesinin ve taleplerinin görünürlük kazanmasında önemli rol oynuyor.

19 Nimet Tanrıku, “Galatasaray Hafıza, İtaatsizlik ve Küreselleşmenin Mekanı”, *Bianet*, 15 Aralık 2014, <https://bianet.org/bianet/insan-haklari/160801-galatasaray-hafiza-itaatsizlik-ve-kuresellesmenin-mekani>

20 Baydar, G. ve B. Iwegen (2006) “Territories, Identities and Thresholds: The Saturday Mothers Phenomenon in İstanbul”, *Signs* 31(3), s. 689-715.

21 *Star*, 26 Aralık 2010, “Kayıplarımız artık bulunsun”; *Zaman*, 26 Aralık 2010, “300. Kez haykırdılar: Yakınlarımızı bulun”; *Habertürk*, 26 Aralık 2010, “Acılar 300. kez tazelendi”.

22 *Akşam*, 26 Aralık 2010, “Devletten kayıplarımızı istiyoruz”; *Hürriyet*, 26 Aralık 2010, “Cumartesi Annesi oldu”; *Sabah*, 26 Aralık 2010, “Kayıp annelerinin 300’üncü buluşması”; *Vatan*, 26 Aralık 2010, “EVLATLARIMIZA NE OLDU?”; *Radikal*, 25 Aralık 2010, “İntikam değil mezar istiyoruz”.

23 *Günlük Evrensel*, 25 Ekim 2014, “Son kayıp bulunana kadar”.

24 *Taraf*, 26 Ekim 2014, “Benim annem cumartesi...”.

İntikam değil mezar istiyoruz

'Cumartesi Anneleri', yani yakınları gözaltında kaybedilenler bugün İstanbul Galatasaray Meydanı'nda 300'üncü kez oturuyor.

Tarih 27 Mayıs 1995. Galatasaray Lisesi önünde bir ses yükseldi: "Son kaybımız bulunana kadar".

Fırat'ın doğusunda ve batısında faili meçhul bırakılmaya çalışılan cinayetlerin ve zorla kaybedilmelerin hesabını soran kayıp yakınlarının ortak çağışydı bu.

ÖZELLİKLE 1993-1995 yılları arasında kaybolan ve faili meçhul cinayetlere kurban gittiği sanılan kayıplar dün 300'üncü kez anıldı. Kendilerini "Cumartesi Anneleri" adını veren grup, ellerinde yakınlarının fotoğraflarıyla İstanbul Galatasaray Meydanı'nda bir araya geldi ve yakınlarının bulunmasını istedi.

Yakınlarından haber alamayan ailelerin oluşturduğu "Cumartesi Anneleri" 19 yıl önce başladıkları haftalık oturma eylemlerini dün 500'üncü kez gerçekleştirdi.

Cumartesi anneleri 500. eylemde

Çocukları gözaltında ya da devletle bağlantılı kişilerce kaçırdıktan sonra kaybolan ailelerin oluşturduğu Cumartesi Anneleri Galatasaray'da 500. eylemini gerçekleştirdi

Cumartesi Anneleri/İnsanlarının çeşitli şekillerde tanımlandığı haberler (2010, 2014)²⁵

Adlandırmayla ilgili bir diğer yaklaşım da, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının da belirttiği gibi, bu adın kendilerine 'kamuoymu' ya da gizli bir özne tarafından verildiğini dile getirmek. Bu noktada zaman zaman Plaza de Mayo'ya referans verildiği de görülüyor: "Kamuoyu onları her cumartesi yaptıkları eylemden ötürü 'Cumartesi Anneleri' olarak anmaya başladı" (*Taraf*, 26 Aralık 2010), "Onlara, Arjantin'de kayıp çocuklarının bulunması için mücadele eden Plaza del Mayo analarından yola çıkılarak Cumartesi Anneleri denildi" (*Günlük Evrensel*, 26 Aralık 2010).²⁶ Bu ifadelerle, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının ortaya çıkışı temellendirilip toplumsal bir bağlama oturtulmasıyla, grup kendi kendini isimlendiren bir oluşumdan, somut ve toplumsal bir varlığa dönüşmüş oluyor.

500. haftayı konu alan haberlerde, *Birgün* ve *Günlük Evrensel* gazetelerinde eylemin 'adalet arayışı', 'adalet nöbeti', 'adalet çılgılığı', 'adalet mücadelesi' nitelendirmeleriyle tanımlandığı görülüyor.²⁷ Eylem, Türk Dil Kurumu'nca "1. Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, türe; 2. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme" olarak tanımlanan 'adalet' kelimesiyle özdeşleştiriliyor. Yine bu dönemde yayımlanan bazı haberlerde, grubun kendi yaptığı tanımına ve eylemin sebeplerine değinildiği görülüyor. Örneğin, *Taraf*, *Vatan* ve *Günlük Evrensel* gazetelerinde yer verilen basın açıklamasıyla, grubun kendisi hakkındaki

25 *Habertürk*, 26 Aralık 2010, "Acılar 300. kez tazelendi"; *Radikal*, 25 Aralık 2010, "İntikam değil mezar istiyoruz"; *Günlük Evrensel*, 25 Ekim 2014, "Son kayıp bulunana kadar"; *Taraf*, 26 Ekim 2014, "Benim annem cumartesi...". *Zaman*, 26 Ekim 2014, "'Cumartesi Anneleri' 500'üncü kez buluştu".

26 *Taraf*, 26 Aralık 2010, "Üç yüz hafta oldu, yoksun"; *Günlük Evrensel*, 26 Aralık 2010, "Anneler 300. kez oturdular".

27 *Birgün*, 25 Ekim 2014, "Ocak'la başlayan mücadele"; *Birgün*, 26 Ekim 2014, "500'üncü kez, aynı yerde..."; *Günlük Evrensel*, 24 Ekim 2014, "Cumartesi Annelerinin 500. hafta eylemine çağrı".

tanımlamaları aktarıyor: “Bizler, devletin güvenlik güçlerince gözaltına alınarak kaybedilenlerin aileleri ve insan hakları savunucuları olarak”, “gözaltında kaybetme gerçeğini gündemde tutmak için ülkenin en uzun sivil itaatsizlik eylemini gerçekleştiriyoruz.”²⁸

Adlandırma konusunda nedeni ve faili en belirsiz kılan ifadelerden biri *Zaman* gazetesinde yayımlanan bir haberde geçiyor: “Yakınlarından haber alamayan ailelerin oluşturduğu ‘Cumartesi Anneleri’ (...)”²⁹ Bu ifade, ailelerin ‘neden’ haber alamadığı sorusunu cevapsız bırakıyor. Kayıplara ve kayıp yakınlarına dair bu edilgen cümle, zorla kaybetmeleri tarihsellikten yoksun bırakıyor; ‘kayıplar’ı gerçekdışı olarak sunuyor ve dolayısıyla Cumartesi Anneleri/İnsanlarının adalet arayışını görünmez kılıyor.

Hürriyet ve *Posta* gazetelerinin 25 Eylül 2016 tarihli sayılarındaki adlandırmalarda, protesto edilen eylemin faili açık bir şekilde ifade ediliyor: “[G]üvenlik güçlerince gözaltına alındıktan sonra bir daha haber alınamayan insanların ailelerinin ilk buluşmasına (...)”, “Cumartesi Anneleri, güvenlik güçleri tarafından gözaltına alındıktan sonra kendilerinden bir daha haber alınamayan çocuklarını bulmak için (...)”³⁰

Polis tarafından eylemin engellendiği 700. haftada, *Sözcü* gazetesinin, ‘oturma’, ‘oturma eylemi’ ifadeleriyle eylemin ‘sakin’ yönünü tarif ettiği (25 Ağustos 2018), bir sonraki gün ise “gözaltında kaybettikleri yakınlarının” ifadesiyle kayıpların sorumlusu olarak eylemcileri gösteriyor (26 Ağustos 2018).³¹ *Posta* gazetesi 700. haftaya dair haberde, faili işaret etmese de eylemi kayıplara yüklemeyen bir ifade kullanıyor: “Gözaltında kaybedilen yakınları için (...) eylem yapan (...)” *Günlük Evrensel* ve *Cumhuriyet* gazeteleri ise eylemin ‘barışçıl’, ‘sessiz’ özelliklerini ön plana çıkarıyor.³² 27 Ağustos 2018 tarihli *Günlük Evrensel* gazetesinde, eylemin bir kayıp yakını tarafından nasıl tanımlandığı görülüyor: “Bizim yaptığımız bir sivil itaatsizlik eylemi. Bir basın açıklaması için izin almamıza da gerek yok.”³³ *Star* gazetesinin 28 Ağustos 2018 tarihli sayısında yer alan haberde ‘Cumartesi Anneleri’ ibaresindeki iki kelime de küçük harfle başlatılıyor:

28 *Taraf*, 26 Ekim 2014, “Benim Annem Cumartesi”; *Vatan*, 26 Ekim 2014, “Yürek sızısıyla geçen 500 hafta”; *Günlük Evrensel*, 26 Ekim 2014, “Failler ölmeden yargılasın”.

29 *Zaman*, 26 Ekim 2014, “‘Cumartesi Anneleri’ 500’üncü kez buluştu”.

30 *Hürriyet*, 25 Eylül 2016, “Dinmeyen acı”; *Posta*, 25 Eylül 2016, “Evladım nerede?”.

31 *Sözcü*, 25 Ağustos 2018, “Cumartesi Anneleri 700’üncü kez oturacak”; *Sözcü*, 26 Ağustos 2018, “Türkiye’de değişen bir şey yok”.

32 *Günlük Evrensel*, 24 Ağustos 2018, “Kaybedenlerin peşinde 700 hafta”; *Günlük Evrensel*, 25 Ağustos 2018, “Cumartesi Anneleri: 700’üncü haftada hesap sormaya”; *Cumhuriyet*, 25 Ağustos 2018, “Bitmeyen bekleyiş”; *Cumhuriyet*, 26 Ağustos 2018, “Bitmeyen zulüm”.

33 *Günlük Evrensel*, 27 Ağustos 2018, “Failler yargılanana dek mücadelemez sürecektir”.

“‘cumartesi anneleri’ adı verilen bir eylem”.³⁴ Özel isimlerin ilk harflerinin büyük yazılmasının bir kural olduğu düşünülürse, böylesi bir kullanımın Cumartesi Anneleri/İnsanlarını “tek olan, diğer varlıklar içinde tam bir benzeri bulunmayan varlık” özelliğinden soyutlayarak sıradanlaştırdığı söylenebilir.

Sonuç olarak, adlandırma ve tanımlamada görülen bu farklılıklar, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının toplumsal hafızada nasıl inşa edildiğinde ve oluşturulan ortak kimliğin kamusallığının ve evrenselliğinin tanınıp tanınmamasında rol oynuyor.

HABERLERDE FAİLLER VE ‘KAYIP’LAR NASIL YER ALIYOR?

Cumartesi Anneleri/İnsanlarıyla ilgili haberlerde devletin güvenlik güçlerince gözaltına alınarak kaybedilen kişilerin veya faillerin nasıl tanımlandığı ve aktarıldığı, geçmişle hesaplaşma açısından haberler arasında farklılıklar yaratan unsurlardan biri. Bazı kullanımlar doğrudan eylemin failini ortaya koyup faile açıkça sorumluluk yüklerken, bazı cümle yapıları eylemin failinin belirsizleşmesine ve sorumluluğu failin dışına itiyor.

Van Dijk, egemen tarafın olumsuz eylemlerinin derecesinin haberlerde pasif kullanımla azaltıldığını veya belirsiz hale getirildiğini ve böylece gerçeğin gizlendiğini belirtir. Örneğin, “Polis göstericiyi öldürdü” cümlesi yerine tercih edilen “Gösterici polis tarafından öldürüldü” cümlesi, göstericiyi özne olarak daha öncelikli konuma yerleştirerek polisin öldürme eylemini daha önemsiz hale getirir; “Gösterici öldürüldü” cümlesi haber başlığında kullanılırsa, göstericiyi öldüren özne (polis) belirsiz hale gelir.³⁵ Bu örneklerde görüldüğü gibi, haber metinlerinde etken ve edilgen çatılı fiillerin kullanımı, olayların okur tarafından nasıl algılandığını etkiliyor. Cumartesi Anneleri/İnsanlarıyla ilgili haberlerde ‘kaybolmak’ fiilinin ‘kaybolan’ veya ‘kayboldu’ biçiminde etken ve dönüşlü fiil olarak kullanılması, kaybolma eylemini kaybolan kişiyle bütünleştiriyor, dolayısıyla konuyla ilgili asıl sorumluyu gizliyor.

Örneğin, *Cumhuriyet* gazetesinde 9 Ağustos 1998 tarihinde yayımlanan ‘Malkaç ve Tepe anıldı’ başlıklı haberde, kayıplarla ilgili bilgi aktarılırken kullanılan “kaybedilen” ifadesiyle kişinin kendi kendine kaybolmadığı ve açıkça belirtilmese bile bu eylemden sorumlu bir öznenin olduğu ortaya konuyor. Aynı haberde “polis telsizli

34 *Star*, 28 Ağustos 2018, “‘Cumartesi’ istismarına son verdik”.

35 Teun Van Dijk, *News Analysis: Case Studies of International and National News in the Press* (New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 1988), s. 11, aktaran Banu Dağtaş ve Erdal Dağtaş, “Sivil İtaatsizlik Örneği Olarak ‘Cumartesi Anneleri’ Eylemlerinin Türkiye Basınındaki Sunumu”, *Kültür ve İletişim*, 2007, 10(1), s. 90, 91.

Kayıp yakınlarını arayan Cumartesi Annelerinin İstanbul Galatasaray Meydanı'ndaki 700'üncü oturma eyleminde olaylar çıktı. Polisin biber gazı ve plastik mermi kullandığı müdahale sırasında 47 kişi gözaltına alındı.

Cumartesi Anneleri'ne müdahale

Yakınları fiili meçhul cinayetlere kurban giden ya da gözaltında (kaybolan) Cumartesi Anneleri'nin İstanbul Beyoğlu'nda 700'üncü buluşmasına polis izin vermedi.

GÖZALTINDA kaybolan yakınlarının bulunması amacıyla 1995 yılından beri Galatasaray Lisesi önünde oturma eylemi yapan Cumartesi Anneleri, bu hafta 500'üncü kez bir araya geldi. Oturma eylemine yaklaşık 4 bin kişi katıldı.

GÖZALTINDA kaybedilen yakınlarının akıbetini sormak için 700. kez Galatasaray Meydanı'nda toplanan Cumartesi Anneleri'ne yönelik saldırı tepki çekmeye devam ederken, gazetemize konuşan kayıp yakınları "Failler yargılanana dek mücadelemiz sürecektir" dedi.

KAYIPLARIMIZ ARTIK BULUNSUN

Galatasaray Meydanı'nda bir araya gelen anneler kaybettikleri yakınlarının akıbetini soruyor

Gözaltına alındıktan sonra bir türlü haber alamadıkları yakınlarının bulunmasını isteyen grup, her hafta olduğu gibi Galatasaray Meydanı'nda toplandı.

'Kayıplar'ın çeşitli şekillerde nitelendirildiği haberler (2010, 2014, 2018)³⁶

kişilerce kaçırıldıktan sonra (...) cesedi bulunan" ifadesi de, kaçırma olayını doğrudan 'polis'e değil 'polis telsizli kişiler'e mal ederek, eylemin failini belirsizleştiriyor.

Habertürk gazetesinin, 500. hafta eylemini konu alan, 26 Ekim 2014 tarihli, 'Cumartesi Anneleri'nden 500'üncü eylem' başlıklı haberinde ise, "Gözaltında kaybolan yakınlarının bulunması amacıyla 1995 yılından beri Galatasaray Lisesi önünde oturma eylemi yapan Cumartesi Anneleri, bu hafta 500'üncü kez bir araya geldi" cümlesinde, 'kaybedilmek' gibi, belirsiz de olsa bir faile sorumluluk yükleyen bir fiildense 'kaybolmak' fiilinin kullanıldığı görülüyor. Bu kullanım, kayıpların sorumlusunu tamamen görünmez kılıyor ve 'kaybedilme'nin, kaybolan kişinin kendi kendine gerçekleştirdiği bir eylem olarak algılanmasına neden oluyor. Ayrıca, nedenleri belirsizleştirilmiş bu anlatı, kaybın acısını yaşayan ve bu kayıpların sonuçlarından fiili olarak etkilenen kişilerin mücadelesinin de üstünü örtüyor.

Star gazetesinin 26 Aralık 2010 tarihli, 'Kayıplarımız artık bulunsun' başlıklı haberinde ise daha ilginç bir ifade kullanılıyor. "Galatasaray Meydanı'nda bir araya

36 *Habertürk*, 26 Ekim 2014, "Cumartesi Anneleri'nden 500'üncü eylem"; *Star*, 26 Aralık 2010, "KAYIPLARIMIZ ARTIK BULUNSUN"; *Vatan*, 26 Aralık 2010, "EVLATLARIMIZA NE OLDU?"; *Hürriyet*, 26 Ağustos 2018, "Cumartesi Anneleri'ne 700. hafta engeli"; *Günlük Evrensel*, 27 Ağustos 2018, "Failler yargılanana dek mücadelemiz sürecektir"; *Posta*, 26 Ağustos 2018, "Cumartesi Anneleri'ne müdahale".

gelen anneler kaybettikleri yakınlarının akıbetini soruyor” sözleri, ‘kaybetme’ eyleminin failinin doğrudan Cumartesi Anneleri/İnsanlarının kendisi olarak algılanmasına yol açabilecek bir nitelik taşıyor; haber, faili ve hak mücadelesi veren tarafı bulanıklaştırıyor. Benzer bir belirsizleştirme, aynı tarihli *Vatan* ve *Zaman* gazetelerindeki haberlerde de görülüyor: “Gözaltına alındıktan sonra bir türlü haber alamadıkları yakınlarının bulunmasını isteyen grup (...)” Haber yayımlandığında eylemin 15 yıldır devam ettiği düşünülürse, “bir türlü haber alamamak” ifadesinin konuyu ‘hafiflettiği’, ‘haber alamama’nın gerekçesinin ve konunun ‘faili meçhul’lerle bağlantısının üstünü örttüğü söylenebilir.³⁷

Posta gazetesinde, 26 Ağustos 2018’de yayımlanan ‘Cumartesi Anneleri’ne müdahale’ başlıklı haberde, gözaltında kaybedilenler tanımlanırken “faili meçhul cinayetlere kurban giden ya da gözaltında ‘kaybolan’” ifadeleri kullanılıyor. ‘Kaybolan’ kelimesinin tırnak içinde kullanılması, Türkiye’deki yayınlarda genellikle rastlandığı şekilde, yayının bu ifadeye katılmadığını ve bu ifadeyle ilgili bir sorgulama yaptığını ortaya koyuyor. *Hürriyet* gazetesinin aynı tarihli, ‘Cumartesi Anneleri’ne 700. hafta engeli’ başlıklı haberinde ise grup “kayıp yakınlarını arayan Cumartesi Anneleri” olarak tanımlanıyor, yani bir kez daha fail belirsiz kılınıyor.

Bu örneklerde görüldüğü gibi, haberlerde mağdur ve failin konumlanması, sorumluları açıkça ortaya koyup geçmişle yüzleşmenin yolu açılabilir. Ancak diğer yandan, haberlerde failin odağın dışında yer aldığı veya tamamen silikleştiği ifadeler de kullanılabilir ve eylemin nedenlerini belirsizleştiren bu kullanımlar, ‘kayıp’ları görünmez kılaracına dönüşüyor. Faili tanıyan aktarımlar ise geçmişle yüzleşme ve Cumartesi Anneleri/İnsanlarının mücadelesini tanıma ve dile getirme açısından büyük bir önem taşıyor.

HABERLERDE CUMARTESİ ANNELERİ/İNSANLARI NASIL KONUMLANDIRILYOR?

İncelenen haberlerde, söz dizimi, seçilen kelimeler, başlıklar, tırnaklı veya tırnaksız aktarımlar ve haber kaynakları gibi unsurlar Cumartesi Anneleri/İnsanlarının hak mücadelesinin okura meşru ve gayrimeşru olarak yansımada etkili oluyor. Bu bağlamda, Cumartesi Anneleri/İnsanlarıyla ilgili haberlerdeki söylemlerde en belirgin ayrışma 1998 ve özellikle de 2018 yıllarındaki eylemlerin güvenlik güçlerince engellenmesini aktaran haberlerde görülüyor. Cumartesi Anneleri/İnsanlarından yana bir söylemle

37 *Vatan*, 26 Aralık 2010, “Evlatlarımıza ne oldu?”; *Zaman*, 26 Aralık 2010, “300. kez haykırdılar: Yakınlarımızı bulun”.

Cumartesi Anneleri'nin 171 haftadır sürdürdükleri sessiz oturma eylemi bu hafta da polis tarafından zorla engellendi. Gözaltına alınmayanlar İHD İstanbul Şubesi'ne giderek olayı protesto etti.

Çocuklar kayıp, analar gözaltında

Kayıp yakınlarının Galatasaray Lisesi önünde üç yıldır yaptığı oturma eylemine 'yasal' olmadığı gerekçesiyle izin verilmedi. Polis 30 kişiyi gözaltına aldı ve gün boyu Beyoğlu'nda operasyon yaptı

AHMET ŞİK

İSTANBUL - Galatasaray Lisesi önünde her hafta toplanarak gözaltında kaybedilen çocuklarının bulunmasını isteyen Cumartesi Anneleri'nin 171. oturma eylemine de polis izin vermedi. Üç yıldır yapılan oturma eyleminin yasadışı olduğunu söyleyen polis 30 kişiyi tartaklayarak gözaltına aldı. Gazetecilerin fotoğraf çekmesi de engellendi.

Dün saat 12.00'da Galatasaray Lisesi önünde başlayacak eylem öncesi yüzlerce polis alımı kuşattı. Eylem saati geldiğinde Galatasaray'a gelen kayıp yakınları ve insan hakları savunucularını polisin müdahalesiyle karşılaştı. Eylemin yasadışı olduğu gerekçesiyle yaptırılmayacağını söyleyen

polisini ikna etmeye çalışan çoğunluğu kadın bir grup tartaklanarak gözaltına alındı.

Çok sayıda sivil polis ve çevik kuvvet ekipleri İstiklal Caddesi'nde bekleyen birçok kişiyi de seçerek gözaltına aldı. Beyoğlu Üçe Ekipler Amirliği'ne gönderilen 30 kişinin isimleri şöyle: Nimet Tanırkulu, Nadire Mater, Filiz Karakuş, Filiz Koçali, İlkey Akça, Hüda Berber, Mukaddes Şamiloğlu, M.Şafi Ekinci, Atilla İşçi, Güney Yavaş, Derya Umrallı, Fadime Morsümbül, Servet Eren, Nürten Gülmez, Medine Çaylak, Munevver Öztürk, Ferdi Ciloğlu, Ahmet Yetimoğlu, Sinan Şimşek, Gülden Aktaş, Fatma Manat, Evrim Özcelik, Mesude Enda, Resul Tağdemir, Hüseyin Korkmaz, İmam Saylı, Tuncay Bozkurt, İlker Mantar, Cemal Kavak, Azat Kaya.

Gözaltına alınmaktan kurtulan ve İHD İstanbul Şubesi önünde toplanan kayıp yakınları da şube başkanı Ercan Kanar'la birlikte basın açıklamaları yaptı. Polisin tutumu kinanane açıklamalarda, "Bizlere ya evlatlarımız verilsin ya da katilleri yargılamasın" denildi. Kayıp yakınları gelecek hafta İHD önünde buluşarak toplu halde Galatasaray'a gidileceğini de duyurdu.

Açıklamadan sonra 16.30 sıralarında İHD'nin bulunduğu Çukurluçeşme sokaktaki Ergi Cafe'yi basan polis, kimlik kontrolü yapıldıktan sonra Yekda, Çiğdem Mater, Güneş Yurdadoğru, Ayşe Günay, Hediye Yılmaz Karakaya, Murat Aslan, Taha Eren, İsa Kazım Hazar ve Erol Onderoğlu'nu gözaltına aldı.

Radikal, 23 Ağustos 1998

kurulan haberlerde, oturma eylemleri meşru bulunup hükümetin tavrı ve özellikle polis şiddeti eleştirilirken, eylemlere mesafeli haberlerde Cumartesi Anneleri/İnsanları açık veya üstü kapalı bir şekilde gayrimeşru bir zemine taşınarak sunuluyor.

Örneğin, *Radikal* gazetesinin, müdahalelerin olduğu 171. haftayı konu alan, 'Çocuklar kayıp, analar gözaltında' başlıklı haberinde, "Cumartesi Anneleri'nin 171 haftadır sürdürdükleri sessiz oturma eylemi bu hafta da polis tarafından zorla engellendi" ve "Kayıp yakınlarının Galatasaray Lisesi önünde üç yıldır yaptığı oturma eylemine 'yasal' olmadığı gerekçesiyle izin verilmedi" ifadeleri kullanılıyor (23 Ağustos 1998). "171 haftadır sürdürdükleri sessiz oturma eylemi" ibaresi, eylemin 'zararsızlığı'na işaret ediyor. Ayrıca, polisin eyleme yasal olmadığı gerekçesiyle izin vermediği aktarılırken tercih edilen tek tırnak ve "polis tarafından zorla engellendi" sözleri, oturma eylemine meşruiyet kazandırıyor. Benzer şekilde, *Cumhuriyet* gazetesinin, 'Kayıp eyleminde 30 gözaltı' başlıklı, 23 Ağustos 1998 tarihli haberinde de eylem "sessiz oturma eylemi" olarak tanımlanıyor; eylemin bitişi aktarılırken "topluluk daha sonra olaysız dağıldı" ifadesi kullanılıyor. Bu ifadelerin tercih edilmesiyle, müdahale karşısında eylemlerin 'şiddetsizliği' vurgulanıyor. *Hürriyet* gazetesinin,

Olaylar sırasında, gazetecilerle polis arasında zaman zaman arbede yaşandı.

Fotoğraf: Muhammed Özlük

Cumartesi Anneleri'nin eylemine izin verilmedi

İSTANBUL (Zaman)— Kamuoyuna kendilerini 'Cumartesi Anneleri' diye tanıtan grubun, yakınları kaybolduğu gerekçesiyle Beyoğlu'nda yaptıkları eyleme polis müdahale etti. Yaklaşık 100 kişi gözaltına alındı. Kayıp yakınlarının geleneksel olarak her cumartesi Galatasaray Lisesi önünde yaptıkları eyleme izin vermeyen polis, İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şube Başkanı Ercan Kanar ve yazar Şanar Yurdatoğan'ın da aralarında bulunduğu yüzden fazla kişiye gözaltına aldı. Bu hafta 173. günü gerçekleştirilmek istedikleri eylem için Taksimden Galatasaray Lisesine doğru yürüyüşe geçen kayıp yakınları, polislin uyarılarına rağmen dağılmayınca gözaltına almaları başladı. İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi önünden yürüyüşe geçen, başlarında İHD Şube Başkanı Ercan Kanar, Tamiris Özden, yazar Şanar Yurdatoğan'ın bulunduğu grup Büyükparmakçı Sokak, İstiklal Caddesi girişinde durduruldu. "Baskılar bizi yıldıramaz, çetelere kıyak, öğrenciye dayak, bu abluka dağılılacak" şeklinde slogan atan İHD üyeleri dağılmaları yönündeki uyarıları dikkate almayınca robocoplannın müdahalesiyle gözaltına alındılar.

● KUZEY KURT

Zaman, 30 Ağustos 1998

'Anne'ye gözaltı' başlıklı, 30 Ağustos 1998 tarihli haberinde eylemin "geleneksel hâl gelen oturma eylemi" olarak tanımlanması ve polisin bu eylemi "engellemek için (...) yoğun güvenlik önlemi" aldığı belirtilmesiyle de, altmetinde eyleme 'zararsızlık', önlemlere 'aşırılık' niteliği atfediliyor.

Aynı dönemde *Akşam*, *Sabah*, *Zaman* ve *Yeni Şafak* gazetelerinde yayımlanan bazı haberler ise Cumartesi Anneleri/İnsanlarına yönelik polis müdahalelerini meşrulaştırıyor ve egemen söylemi yeniden üretiyor.³⁸ Söz konusu haberlerde müdahalenin "güvenlik" gerekçesiyle yapıldığı, polisin eylemcileri uyardığı ancak eylemcilerin "direndiği", "ısrar ettiği" belirtilerek müdahale meşrulaştırılıyor. *Zaman* gazetesinde, polis ile eylemciler/gazeteciler arasında yaşananlar iki 'eşit' güç arasında çıkan bir çatışmaymışçasına, "arbede" olarak nitelendirilerek, 'tartaklama', 'dövme' fiillerinin kullanıldığı haberlere kıyasla durumu hafifleterek aktarıyor ve şiddetsizliği benimsemiş bir eylemi itibarsızlaştırıyor.

Radikal gazetesinde 23 ve 30 Ağustos 1998 tarihlerinde yayımlanan haberlerde, eylemcilerin herhangi bir davranışının polis şiddetinin gerekçesi olarak anlaşılmasına imkân vermeyen bir dil kullanılıyor: "[S]essiz oturma eylemi bu hafta da polis tarafından zorla engellendi"; "dövereğe gözaltına aldı"; "Gözaltına alınanlar dövülerek polis araçlarına bindirilirken, bir komiserin 'Üzerlerine sür' emri vermesi üzerine X plakalı minibüsü gazetecilerin üzerine süren polislerle tartışma yaşandı"; "Polis, gözaltına aldığı kişileri tartakladı".³⁹

38 *Akşam*, 16 Ağustos 1998, "Cumartesi annelerine gözaltı"; *Sabah*, 23 Ağustos 1998, "Cumartesi Anneleri'ne polis izin vermedi"; *Zaman*, 30 Ağustos 1998, "Cumartesi Anneleri'nin eylemine izin verilmedi"; *Yeni Şafak*, 16 Ağustos 1998, "İlk defa oturamadılar".

39 *Radikal*, 23 Ağustos 1998, "Çocuklar kayıp analar gözaltında"; *Radikal*, 30 Ağustos 1998, "Annelere yine gözaltı".

'Kayıp davalarına siyasi müdahale'

Dünya'nın
Bakanlar
Tayarı Kurulu,
6 Mayıs 2017'de
Cumhurbaşkanı
Erdoğan'ın
yazmalarına bir
kayıp annesi,
Berfo Aka ile
Cumhurbaşkanı
Erdoğan'ın
sözleri
yazıyor.
(Fotoğraf:AA)

**GÖZALTINDA KAYIPLARA
İSTİSMAR SUÇLAMASI**
İÇİŞLERİ Bakanı Soylu, kayıp yazmalarına yönelik polis
şiddetini "Annelerin terör örgütüne istismar edilmesine
göz mü yumsaydık?" sözleriyle savandı. Soylu, AİHM
kararını yok sayarak, gözaltında kaybedilen Hasan Ocak
hakkında da "Organ tarafından infaz edildi" dedi.
Cumartesi Anneleri ise Bakan Soylu'na suçlarına tepki
gösterecek, açıklamann gözaltındaki kayıp davalarına
siyasi müdahale anlamına geldiğini söyledi. Anneler
"Kayıplarımız ve edileli aramaya devam edeceğiz" dedi.

**AİHM VE TBMM KOMİSYON
RAPORU YALANLIYOR**

SOYLU, gözaltında kaybedilen Hasan Ocak hakkında "Çok
affederizmiş, bu kişiler, Emisâh Meydanı'nda gösterke mi
kaybederiz?" derken; AİHM, aynı davada Türkiye'ye AİHM'ın
yazmış hakları düzenleyen 2. maddesini esas alarak infaz
ettiklerini kararlaştırmıştı. Soylu'nun sözlerini yalnlıyorsa bir
kelimede 2011'de yaşandı ki, 103 yaşındaki Berfo Karbayır,
oğluna 21 yıldır arıyor. Erdoğan ile yapılan görüşme
neticesinde TBMM Komisyonu, "Cemil Karbayır'ın iddialarını
olabildiğince incisi mi edebilirsiniz" diye etmiş. 14

Günlük Evrensel, 28 Ağustos 2018

sürükledi(ği), (...) gözaltına direnenlere de plastik mermi ve biber gazı ile müdahale etti(ği)" belirtiliyor ve "Yıllar önce gözaltında kaybedilen çocuklarına mezar isteyen annelere bile gaz sıktılar" benzeri ifadeler kullanılıyor. Bu vurgular, bir güç karşısındaki mağduriyete işaret ediyor. Ancak, 'Bitmeyen direniş' ve 'Mücadeleye her koşulda devam' alt başlıklarıyla, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının güçsüzleşmedikleri ve mağduriyete rağmen eyleyen öznelere olduğu anlamı inşa ediliyor. Benzer şekilde, *Birgün* gazetesinin '700 haftalık acıya saldırı' (26 Ağustos 2018) başlıklı haberde, müdahale "polis şiddeti" olarak tanımlanıyor ve 'Haftaya devam edecek' alt başlığıyla, eylemlerin devamlılığına işaret ediliyor ve direniş söylemi öne çıkarılıyor.

Bu çalışmanın örneklemindeki gazetelerin çoğunda (*Birgün*, *Cumhuriyet*, *Günlük Evrensel*, *Hürriyet*, *Sabah*, *Sözcü*, *Star*, *Vatan*, *Yeni Akit*, *Yeni Şafak*), İçişleri Bakanını Süleyman Soylu'nun 700. haftanın ardından yaptığı, gibi Cumartesi Anneleri/İnsanlarını terör bağlamında ele alan açıklamalarına yer veriliyor. Gazetelerde, "İzin vermedik, doğrudur. Çünkü artık bu istismarın ve kandırmacanın son bulmasını istedik. Bu ikiyüzlü kandırmacanın son bulmasını istedik. Ne yapsaydık yani, anneliğin, terör örgütü tarafından istismar edilmesine, anneliğin teröre kılıf yapılmasına göz mü yumsaydık? Çocuklarımızı terör örgütü üyeliğine özendirip, 'İstanbul'un göbeğinde anılacaksınız' diye teşvik etmelerine, anneleri gözü yaşlı bir şekilde evlat yolu gözler halde bırakmalarına göz mü yumsaydık?" ifadelerini de içeren bu açıklamanın genellikle tamamı aktarılırken, haberler arasında, müdahalenin ve açıklamaların tanımlanışı ve çerçevelendirilişi açısından farklılıklar görülüyor. Örneğin *Birgün* gazetesinde müdahale "saldırı" olarak nitelendiriliyor ve Soylu'nun açıklamaları "skandal" olarak tanımlanıyor, *Sözcü* gazetesinde ise 'Bakan Soylu'dan 'Cumartesi Anneleri' çıkışı' başlığıyla veriliyor.⁴⁰ *Günlük Evrensel*'de ise açıklamalar "suçlama" olarak nitelendirilirken, Cumartesi Annelerinden

40 *Birgün*, 28 Ağustos 2018, "İstismar sizin fitranızda var".

Bu kış hepsini aç bırakacağız

Ankara'da Eğitim Daire Başkanlığı Durmuş Yalçın Konferans Salonu'nda düzenlenen "134. Dönem Kaymakamlık Kursu Açılış Programı"na katılan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, DHKP-C'sinden, PKK'sına, FETÖ'den DEAS'ına kadar Türkiye'yi tehdit eden terör örgütlerinin, AB üyesi ülkelerden destek gördüğünü söyledi. Türkiye'de terör örgütlerinin etkilediği sosyal yapıların bulunduğunu aktaran Soylu, "Her zaman bir istismar içinde olduklar. Bugün de anneliği kullanıyorlar" dedi.

GOZ MÜ YUMSAYDIK?

"Cumartesi anneleri"nin Galatasaray Meydanı'ndaki 700. gösterisine müsaade etmediklerini kaydeden Soylu, "İzin vermedik, doğrudur. Çünkü artık bu ikiye bölünmüş istismar ve kandırmacanın son bulmasını istedik. Ne yapsaydık yani, anneliğin, terör örgütü tarafından istismar edilmesine göz mü yumsaydık? Çocuklarımız terör örgütü üyeliğine özendirip, 'İstanbul'un göbeğinde anlacaksınız' diye teşvik etmelerine göz mü yumsaydık?" diyerek buna asla müsaade edemeyeceklerini bildirdi.

YAYLALARDA ERZAK BIRAKMAYIN

Terör örgütleriyle sonuna kadar mücadele edeceklerini belirten İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, bu kış mücadelenin çok farklı olacağını vurguladı: "Mücadele topyekun bir mücadeledir. Ne olursunuz yaylalarda erzak bırakmayın. Özellikle Doğu ve Güneydoğu'daki kaymakam, vali, jandarma komutanları ve emniyet müdürlerimizi uyarıyorum. Terör örgütünü bu kış aç bırakacağız. Şehirlerden, kasabalardan, ilçelerden lojistik destek temin etmelerine müsaade etmeyeceğiz."

Terörle mücadelenin bu kış çok farklı geçeceğini vurgulayan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu uyardı: **Ne olur yaylalarda erzak bırakmayın. Terör örgütünü bu kış aç bırakacağız. Şehirlerden, kasabalardan, ilçelerden lojistik destek temin etmelerine müsaade etmeyeceğiz.**

Yeni Şafak, 28 Ağustos 2018

aktarımla 'Kayıp davalarına siyasi müdahale' ifadesi de başlığa taşınarak Cumartesi Anneleri/İnsanlarının söylemleri dolaşıma sokuluyor; kayıp yakınlarının sözü gazete tarafından sahipleniliyor.⁴¹

Yeni Şafak gazetesi (28 Ağustos 2018), 'Bu kış hepsini aç bırakacağız' başlığıyla verdiği haberde, 'Göz mü yumsaydık?' ara başlığıyla, Soylu'nun Cumartesi Anneleri/İnsanları hakkındaki sözlerine yer veriliyor. Açıklamalar, tırnak işareti kullanılmadan aktararak, Cumartesi Anneleri/İnsanları terörle bağdaştırılıyor ve 'meşru' zeminin dışına itiliyor. *Sabah* gazetesi başlığa 'Terör örgütünün annelik istismarı son bulmalı' ifadesini çıkarıyor (28 Ağustos 2018). *Yeni Akit*'te de (28 Ağustos 2018) Soylu'nun açıklamalarının içeriği yeniden üretiliyor.⁴² *Star*'ın 'Cumartesi' istismarına

41 *Günlük Evrensel*, 28 Ağustos 2018, "'Kayıp davalarına siyasi müdahale'".

42 *Yeni Akit*, 28 Ağustos 2018, "PKK'yı bu kış aç bırakacağız".

son verdik' (28 Ağustos 2018) başlıklı haberinde, Soylu'nun "(...) Türkiye'yi tehdit eden hemen hemen bütün terör örgütlerinin, Avrupa Birliği üye ülkelerinden açık veya örtülü destek gördüğünü, sığınma ve korunma taleplerinin karşılandığını, eğitildiğini, silahlandırıldığını ve ceplerine para konulduğu" gibi sözleri olumlanarak aktarılıyor ve böylece eylem terör bağlamına yerleştiriliyor.

29 Ağustos 2018'de *Günlük Evrensel*'de yayımlanan bir haberde, gözaltında kaybedilen Cemil Kırbayır'ın ağabeyi Mikail Kırbayır'ın, mekânların kazandığı anlam ve mekân için verilen mücadele açısından önemli bir noktaya dikkat çeken şu sözleri aktarılıyor: "Derdini anlattığı tek yerin Galatasaray Meydanı olduğunu ifade eden Kırbayır, 'Öldürseler de geleceğiz o meydana. Gidecek yerimiz yok çünkü. Cemil ordaymış gibi geliyor'."⁴³ Söz konusu mekânla kurulan ilişki, 500. eylem haftasında, bir diğer kayıp yakını Deniz Gülünay tarafından şu sözlerle dile getiriliyor: "Burası sadece ağladığımız, öfkelendiğimiz bir alan değil. Burası devletin kirli yüzünden hesap sorulduğu politik bir alan. Devlet hesap verene kadar da bu politik alanı terk etmeyeceğiz" (*Birgün*).⁴⁴ *Vatan* gazetesinin 28 Ağustos 2018 tarihli sayısında yayımlanan 'Soylu: Teröristleri aç bırakacağız' başlıklı haberinde ise, Soylu'nun 700. hafta eyleminin ardından yaptığı, 'terörle mücadele' odaklı açıklamalar öne çıkarılıyor ve "Galatasaray Meydanı'nın, terör örgütlerinin sözde ortak meşruiyet alanı olmasına müsaade etmeyeceklerini kaydeden Bakan Soylu" ifadeleri kullanılıyor. Bu sözlerin dolaylı aktarımla yeniden üretilmesi, bir hafıza mekânına dönüşen Galatasaray Meydanı'nın kazandığı toplumsal değeri silikleştiriyor.

700. hafta eylemine yönelik saldırının ardından hükümetten, konuyla ilgili bir diğer açıklama da AKP'nin parti sözcüsü Ömer Çelik tarafından yapıldı. *Sabah* gazetesinin açıklamaya ilişkin, "Çelik: Avrupa'nın DEAŞ'ı bu aşırı sağdır" haberinde (30 Ağustos 2018), Çelik'in, hükümetin "anneliğe" ve "annelerin acısına" hürmet duyduğu yönündeki ifadeleriyle birlikte, koydukları yasağın nedenine dair şu sözlerine yer veriliyor: "2010'dan sonra buranın giderek bir terör propagandasının zemini haline gelmesi, annelerin acısı üzerinden belli grupların burayı bir terör propaganda merkezine dönüştürmesi karşısında ortaya çıkan tedbirleri almak zorunlu olmuştur." Yani, öncelikle hükümetin bir kavram olarak anneliğe duyduğu saygının altı çiziliyor, ardından söz konusu eylemin ve yapıldığı mekânın bir 'terör propagandası zemini'ne dönüştüğü iddiasıyla, yasaklar meşrulaştırılıyor. Bu iddialar herhangi bir temellendirme yapılmaksızın, doğruluğu kesin ifadelermiş gibi sunuluyor.

43 *Günlük Evrensel*, 29 Ağustos 2018, "Soylu'nun sözlerinin gerçekte bir ilgisi yok".

44 *Birgün*, 26 Ekim 2014, "500'üncü kez, aynı yerde...".

PKK'nın katlettikleri için de yürüyün

Yıllardır aşırı marjinal sol örgütler tarafından desteklenen son dönemlerde ise FETÖ'nün desteğini arkasına alan Cumartesi Anneleri isimli İnsan Hakları Derneği'nin provokatif oluşumu PKK'nın katlettiği masum insanları görmeyen geldi. Akit'e konuşan siyasetçiler ve STK temsilcileri, "Cumartesi Anneleri samimilerse PKK'nın katlettiği vatandaşlarımız için yürüsün" dedi.

Uzun bir süredir Türkiye'nin gündeminden düşen Cumartesi Anneleri isimli İnsan Hakları Derneği'nin kontrolündeki provokatif oluşumun, PKK'nın bilme noktasına gelmesiyle yeniden piyasaya sürülmesi dikkat çekti. 2001 yılında kurulan AK Parti'den, 1990'lı yıllarda meydana gelmiş olayların hesabını sormaya kalkan Cumartesi Anneleri, PKK'nın katlettiği masum vatandaşlarımıza yönelik en ufak bir açıklama yapmadı. Ağrı'nın Doğubayazıt İlçesi'nde 24 Haziran seçimlerinde AK Parti'den sandık müşahidi olan 11 çocuk babası Mevlüt Bengi elektrik direğine bağlanarak vahşice katledildi. Mardin-Yeşilli İlçesi Merkez Bahçebaşı Mahallesi Muhtar Memet Acı, AK Parti'ye oy verdiği için PKK tarafından yakıla-

ALİ AKBAŞ
İSTANBUL

HASANTURAN

Terör propagandasına son verilmeli

■ İnsan Hakları Savunucuları Derneği Genel Başkanı (İHSD) Ali Akbaş, "Terör en büyük insanlık suçudur. Kayıplarımızı anıyoruz bahanesi ile yapılan PKK propagandasına son verilmelidir. Terörist bebek katili PKK bugüne kadar başta Kürt halkı olmak üzere on binlerce insanımızı katletmiş, kaçırılmış, kaybetmiştir. 700 haftadan beri sözde kayıplarını arayan bu terör örgütü destekçilerinin PKK'nın katlettiği veya kaçırıldığı 1 tek kişi ile ilgili eylem yaptığını görmemiştir" dedi. Cumartesi Anneleri adlı oluşumun insan hakları sömürüsü yaptığını kaydeden Akbaş, "İnsan haklarını istismara yönelik bu terör propagandasına son verilmelidir" dedi.

ALİ AKBAŞ

rak katledildi. Hakkari'de terör örgütü PKK tarafından yola tuzaklanan bombanın patlaması sonucu 11 aylık Mustafa Bedirhan Karakaya şehit oldu. Kurban Bayramı günü yoksullara et dağıtan Yasın Börü ile Trabzonlu genç Eren Bülbül PKK'lılara vahşice öldürüldü.

MASUMLAR İÇİN DE YÜRÜYÜN

AK Parti İstanbul Milletvekili Hasan Turan, terör örgütlerinin fan-banlarını konsolide etmek için propaganda faaliyetleri düzenlediği-

ni belirterek, "Hepsi aynı amaca matuf çalışıyor. Yer yer kendilerinin gerçekleştirdiği katliamlar üzerinden bile propaganda yapıyorlar. Bunun altını kazırsanız terör örgütünün amaçları, niyetleri hedefleri çıkar" dedi.

Cumartesi Anneleri'ne bir çağrıda bulunan milletvekili Turan, "Cumartesi Anneleri samimiyse PKK'nın katlettiği siviller, siyasetçiler ve masum bebekler için yürüsün" diye konuştu.

Yeni Akit, 29 Ağustos 2018

700. hafta döneminde, *Yeni Akit* gazetesinin 26 Ağustos 2018 sayısının başsayfasında, 'PKK'dan cumartesi provokasyonu' başlığıyla yayımlanan ve açık şekilde eylemin karşısında konumlanan haberde, "Kendilerini 'Cumartesi Anneleri' olarak tanımlayan ve terör örgütünün her başı sıkıştığında meydanlara inen grup dün yine provokasyona yeltendi" cümlesiyle eylem doğrudan devletin terör örgütü olarak kabul ettiği bir örgütle ilişkilendiriliyor. Metinde geçen 'provokasyon'

nitelendirmesi, Türk Dil Kurumu'nca 'kışkırtma' yani "Herhangi bir kişiye, gruba, kuruluşa veya devlete karşı girişilen ve onları sonradan ağır sonuçlar verecek bir karşı eylemde bulunmaya zorlayan, önceden tasarlanmış girişim" olarak tanımlanıyor. Bu bağlamda, eyleme yönelik polis saldırısının nedeni olarak bizzat eylemcilere işaret eden haberin metninde, grubun "Beyoğlu Kaymakamlığı'nın izin vermemesine rağmen oturma eylemi yapmakta diret(tiği)" ve "emniyet güçlerine saldırdı(ğı)" aktarılıyor. Haber, şiddet içermeyen ve şiddeti dışlayan bir toplumsal hareketi 'saldırı' ve 'provokasyon' gibi kavramlarla anarak, söz konusu harekete olumsuz bir anlam yüklüyor.

Yeni Akit gazetesinin 29 Ağustos 2018 tarihli sayısının başsayfasında yer alan 'Cumartesi annelerine samimiyet çağrısı/PKK'nın katlettiği siviller için de yürüyün' başlıklı haberde, AK Parti İstanbul milletvekili Hasan Turan ile İnsan Hakları Savunucuları Derneği Genel Başkanı Ali Akbaş'ın eylemi itibarsızlaştıran görüşlerine yer veriyor. Haberde görüşleri aktarılan Turan ve Akbaş'ın "700 haftadan beri sözde kayıplarını arayanlar, PKK'nın katlettiği bir tek kişi için bile eylem yapmamıştır" ve "Cumartesi Anneleri samimilerse PKK'nın katlettiği vatandaşlarımız için de yürüsün" sözleriyle, ana mücadele alanıyla doğrudan ilgisi olmayan bir eylemi yapmamış olması gerekçesiyle, grubun samimi olmadığı ima ediliyor. Haberin iç sayfadaki devamında Cumartesi Annelerinin sadece "aşırı marjinal sol örgütler" tarafından değil, "son dönemlerde FETÖ" tarafından da desteklendiği iddiasına yer veriliyor. Bu aktarım da herhangi bir veriyle desteklenmiyor. Ulusal gündemdeki değişikliklerin haber diline yansımalarının somut örneklerinden biri olan bu ilişkilendirme, 'yeni düşman'a yapılan bu atıfla grubu kriminalize ediyor. Cumartesi Anneleri/İnsanları başlangıçtan itibaren herhangi bir örgütle beraber anılmamak için özel çaba gösterdiklerini şu sözlerle ifade ediyor: "Eylemlerde 699 hafta boyunca kaybedilenlerin fotoğrafları dışında hiç örgüt pankartı olmadı, başka herhangi bir pankart veya fotoğraf da. Slogan atılmadı. Her hafta yarım saatlik sessiz bir oturuşun ardından bir gözültünde kaybın öyküsü anlatıldı. 699 hafta boyunca gözültünde kayıpların siyasi çıkarlar için kullanılmayacak kadar büyük bir insan hakları ihlali olduğu anlatıldı, adalet talep edildi. Varsa kemikleri, mezarlarının yeri gösterilsin istendi."⁴⁵

45 Tansu Pişkin, "Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın Devletin 'Gücüyle' 700 Haftalık İmtihanı", *Bianet*, 28 Ağustos 2018, <https://bianet.org/bianet/insan-haklari/200259-cumartesi-anneleri-insanlari-nin-devletin-gucuyule-700-haftalik-imtihani>.

SONUÇ

Bu çalışmada, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının Türkiye basınındaki sunumu, 24 yıllık bir dönemi kapsayan 50 haftalık bir örneklem çerçevesinde ele alındı ve medyanın bu konuda, değişen toplumsal ve siyasal gündeme bağlı olarak nasıl bir toplumsal bellek anlatısı kurduğu irdelendi.

Haberlerin çoğunlukla, eylem öncesinde çağrı amacıyla ve eylem sonrasında ise eylemcilerin sözlerini ve taleplerini ve –olmuşsa– polis müdahalesini aktarmak amacıyla yayımlandığı görülüyor. Konu hakkında yayımlanan haberlerin sayısının köşe yazılarının iki katından fazla olması, konunun köşe yazarlarının inisiyatifi dışında da, gazetenin yayın politikasıyla uyumlu olacak şekilde haberleştirilerek takip edildiğine işaret ediyor. Bu genle değerlendirme ve dağılım, tek tek gazeteler bazında incelendiğinde, elbette daha anlamlı hale geliyor. Örneğin, eylemlerin başından itibaren yayın hayatında olan bir gazetede Cumartesi Anneleri/İnsanlarıyla ilgili, rapor için incelenen her bir dönem başına sadece bir haber yapılmış olması, söz konusu gazetenin konuyu görmezden gel(e)mediğini ama konuya bunun ötesinde bir önem de vermediği olarak yorumlanabilir.

Eylemlere yönelik polis müdahalelerinin daha çok haberleştirilmiş olması, hâkim gazetecilik pratiklerinde, gerilim içermeyen olayların haber konusu yapılmaması eğiliminin Cumartesi Anneleri/İnsanları özelinde de geçerli olduğunu gösteriyor. Grubun temsilcilerinin Başbakan Erdoğan’la yaptığı görüşmenin ardından eylemlerin basında daha çok yer alması ise, iktidar nezdinde eylemin meşruluğunun kabul edilmesinin gazetelerin konuyu ele alışına da yansıdığına işaret ediyor. Sonuçsuz kalan bu görüşmenin ardından, 700. hafta sonrasında eylemin bazı gazeteler tarafından kriminalize edildiği görülüyor. Kimi haber metinlerinde, özellikle hükümetin eylemi ve eylemcileri terörle ilişkilendirmesiyle, konunun makbul vatandaşlık/ötekileştirme ekseninde de ele alındığı görülüyor. Yine bu dönemde, eylemin karşısında konumlanan haberlerde, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının başka örgütler tarafından ‘istismar edildiği’ ve ‘kullanıldığı’ öne çıkarılarak, genel olarak grubun, özel olarak annelerin/kadınların siyasi birer özne olarak varlığı yok sayılıyor, hak mücadeleleri ve talepleri görünmez kınıyor.

Gazetenin yayın politikası, iktidardaki partiyle ne tür bir ilişki kurduğu, haberin dili, kelime seçimi ve haberde öne çıkarılan unsurlar üzerinde belirleyici bir rol oynuyor. Örneğin, eyleme yapılan müdahaleler ‘arbede’, ‘müdahale’ ve ‘saldırı’ gibi, birbirinden farklı anlamları olan kelimelerle aktarılıyor. Benzer şekilde, kayıplara atfen kullanılan ‘kaybolan’, ‘kaybedilen’ ve ‘kendilerinden haber alınamayan’ gibi ifadeler arasındaki farklılıklar, failin gizlendiği veya açıkça ortaya konduğu anlatılara dönüşüyor.

Eylemi destekleyen gazeteler, Cumartesi Anneleri/İnsanlarını adlandırma konusunda grubun kendisi için kullandığı adı doğrudan yazarken, eylemi desteklemeyen yayıncıların genellikle “kendilerine Cumartesi Anneleri diyen bir grup” benzeri ifadelerle başvuruyor. Bununla birlikte, haberlerde “sessizce dağıldı”, “olaysız dağıldı” gibi kalıplara, gazetenin yayın çizgisinden bağımsız olarak yer verildiği, böylelikle –isteyerek ya da istemeyerek– gruba ‘olay çıkarma’ potansiyeli atfedildiği, polisin meydana bulunması ve aldığı güvenlik önlemleri gibi öğeler öne çıkarılarak, grubun Galatasaray Meydanı’nda oturmasının bir tehlike teşkil ettiği algısının oluşturulduğu görülüyor. Polis müdahalelerinin, haberlerde “dağılın” uyarısına karşı çıkmak” ve “uyarıları uymamakta/dağılmamakta direnmek” gibi ifadelerle gerekçelendirilerek sunulması, söz konusu müdahaleleri meşrulaştırıyor.

Muhafif gazeteler, konu hakkında, diğer yayıncılara kıyasla daha ayrıntılı haberler yapıyor, Cumartesi Anneleri/İnsanlarının veya hak savunucularının sözlerine daha fazla yer veriyor ve polis müdahalelerini olumsuzlayarak aktarıyor. Bu gazetelerde konuyla ilgilenen belirli muhabirler bulunmakla birlikte başka muhabirlerin de haber yaptığı görülüyor. İktidara daha az mesafeli yayıncılar, iktidardaki partinin tutumuna bağlı olarak konuyu görmezden geliyor ya da söz konusu tutuma paralel bir şekilde ele alıyor. Gazetelerin çoğunda, tutarsız adlandırmada ve aktarımda tutarsızlıklara rastlanması, haberlerde kelime seçimine özen gösterilmediği izlenimi uyandırıyor.

Sonuç olarak, yazılı basında, Türkiye’de siyasal ve toplumsal açıdan büyük önem taşıyan Cumartesi Anneleri hakkında üretilen dil ve söylemin Türkiye’de yaşanan siyasal gelişmelerle yakından ilişkili olduğu; iktidarın eyleme dair duruşunun iktidara yakın gazetelerin haber dilini doğrudan etkilediği, muhalif gazetelerin ise bu desteğe sorgulayıcı bir şekilde yaklaştığı söylenebilir.

Cumartesi Anneleri/İnsanlarının eylemleri, kendilerinin de vurguladığı üzere, kamusal mekânda ve kamusal alanda yürütülen bir adalet arayışı niteliği taşıyor. Bu arayışın görünür olması için, insan hakları odaklı habercilik anlayışı özel bir önem arz ediyor. Cumartesi Anneleri özelinde, toplumsal hareketlerin medyada temsilini tartışmaya açan bu raporun da karşılıklı anlamaya, diyaloga ve ortak çözüme dayalı bir dilin tesis edilmesine katkı sunmasını umuyoruz.

GENEL DEĞERLENDİRME

Bu rapor yayıma hazırlarken, Hrant Dink Vakfı çatısı altında yürütülen medya izleme projesi dokuzuncu yılını dolduruyordu. Bu süre boyunca, proje kapsamında kesintisiz olarak geniş bir medya taraması yapıldı; ‘nefret söylemi’ ve onunla ilişkili diğer kavramlara dair bilgi üretmek, bu konuda farkındalık yaratmak ve nefret söylemiyle mücadele etmek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlendi ve Türkiye’de ayrımcılığın yazılı basındaki yansımalarına dair kayda değer bir bilgi birikimi oluşturuldu. Yıllar içinde çalışmanın çeşitli evrelerinde metodolojide bazı önemli değişikliklere gidilmiş olması dönemler arasında karşılaştırma yapmayı zorlaştırırsa da, toplanan medya izleme verilerinin, nefret söylemi üretiminde genel bir yoğunlaşmaya işaret ettiği söylenebilir. Bu trendin –Türkiye’ye özgü yönleri olmakla beraber– dünyanın birçok yerinde şiddetlenen ayrımcı politikaların bir parçası olduğunu belirtmek gerekiyor. Söz konusu politikaları besleyen dilin ve anlatıların tespit edilmesi, hem sorunun boyutlarının anlaşılması, hem de bu sorunla mücadelede yeni yöntemler geliştirilebilmesi açısından büyük önem taşıyor.

2018 yılında Türkiye’de yazılı basında, ortalama olarak, günde 18’den fazla yazıda nefret söylemi üretildiği, toplamda 98 farklı grubun nefret söyleminin hedefi olduğu görülüyor. Hedef aldığı grupların sayısı ve üretiminin sıklığı, bu söylemin gündelik hayatın ne kadar içinde olduğuna işaret ediyor. Çalışmada elde edilen veriler, belirli grupların yoğun bir biçimde nefret diline ve ayrımcı söyleme maruz kaldığına işaret ediyor. Aynı zamanda, yılın belirli zamanları ve kamuoyunun gündemi, hedef grup dağılımını da büyük ölçüde etkiliyor. Örneğin, 14 Mayıs 2018’de ABD’nin İsrail Büyükelçiliği’nin Kudüs’a taşınmasından sonraki beş gün içinde üretilen nefret söylemi içerikli metinlerin %60’a yakınının Yahudileri hedef aldığı görülüyor. Öte yandan, Ermeniler, Hıristiyanlar, Yahudiler gibi hedef grupların, sıklıkla ve bazen gündemden bağımsız bir şekilde düşmanlaştırılması da, endişe verici bir duruma işaret ediyor. Israrlı bir düşmanlaştırma çabasına maruz kalan bu hedef grupların, söz konusu çabanın failleriyle aynı coğrafyada yaşıyor olması ise, bu grupları nefret söylemi karşısında özellikle kırılgan hale getiriyor.

Nefret söylemi son birkaç yılda, yalnızca ulusal ve yerel aktörlerin değil, uluslararası yapıların, kuruluşların ve Facebook, Twitter gibi büyük sosyal medya mecralarının gündemine girdi. Avrupa Komisyonu, 2016 yılında Facebook, Microsoft, Twitter ve YouTube şirketleriyle, nefret söyleminin tespit edilmesini kolaylaştırmaya yönelik bir protokol imzaladı.⁴⁶ 2018 yılının sonunda, protokole Instagram, Google+, Snapchat, Dailymotion ve jeuxvideo.com gibi yaygın uygulamaları üreten şirketler de imza koydu. Bu şirketlerin yönettiği mecraların sağladığı erişim kolaylığı ve anonimlik gibi etkenler, nefret söylemini yazılı basında görüldüğünden başka formlara ve boyutlara taşıdı. Öte yandan, bu platformların ve yöneticilerinin kısa vadede soruna yönelik etkili bir mücadele stratejisi geliştirmeleri pek mümkün görünmüyor. Facebook'un kurucusu ve üst yöneticisi Mark Zuckerberg, şirketin kullanıcılara ait kişisel verileri sızdırdığı yönündeki iddialarla ilgili olarak ABD Senatosu'nda ifade verirken, senatör Ben Sasse'nin "Nefret söylemini nasıl tanımlıyorsunuz?" sorusunu, konunun muğlaklığına ve nefret söyleminin tespit edilmesinin zor olduğuna dikkat çekerek yanıtladı. Bu yanıt, nefret söylemine ve taşıdığı etki gücüne dair tartışmaların kamusallaşmasının önemini bir kez daha ortaya koyuyor.

Bu rapor kaleme alınırken, 15 Mart 2019'da Yeni Zelanda'da Christchurch kentindeki iki camiye yapılan saldırıların tek ve doğrudan sebebinin Müslümanlara yönelik nefret söylemi olduğunu söylemek doğru olmasa da, büyüyerek yayılan nefret dilinin, bu tür eylemleri tetikleyen ve meşrulaştıran bir etki yarattığı söylenebilir. Bu gibi olaylara karşı tedbir alabilmek için ise nefret söylemini hem en belirgin formlarıyla, hem de satır aralarına sıkışmış halleriyle tespit etmek; çeşitli mecralardaki farklı kullanımlarını algılayabilmek gerekiyor. Yeni Zelanda Başbakanı Jacinda Arden gibi üst düzey yöneticilerin yapıcı söylemleri ve devlet politikalarındaki değişimler hayati önem taşısa da, toplumsal dönüşüm için her düzeyden farklı aktörlerin bu sorunla mücadelede sorumluluk alması elzem.

Göç, Yeni Zelanda'daki katliamın ardından da gündeme geldiği gibi, bugün dünyanın en önemli meselelerinden birini oluşturuyor. Ancak ne yazık ki bu gündem büyük ölçüde, siyaset ve medya gibi, etki gücü yüksek alanlardaki aktörlerin, göçmenlerle ilgili çoğunlukla tehditkâr, dışlayıcı veya araçsallaştırıcı açıklamalarıyla yer buluyor. Geçen yıl olduğu gibi, Suriyeliler 2018'de de Türkiye yazılı basınında, hakkında en çok nefret söylemi üretilen gruplar arasında yer aldı ve Suriyelilere

46 "Code of Conduct on Countering Illegal Hate Speech Online", Mayıs 2016, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/code_of_conduct_on_countering_illegal_hate_speech_online_en.pdf.

yönelik nefret söylemi içeren metinlerin büyük bir kısmı (%79) yerel basında üretildi. Yerel gazeteler yayımlandıkları bölgelerle doğrudan ilişki içinde olduğundan, bu yayınlarda kullanılan düşmanlaştırıcı dil ciddi sonuçlar doğurabiliyor. Örneğin, 27 Eylül 2018'de Urfa'da Türkiyeli ve Suriyeli iki komşu aile arasında yaşanan tartışma, özellikle yerel basında 'Suriyeli' kimliği doğrudan hedef alınarak haberleştirildi ve ardından bazı sosyal medya hesaplarından, kentte Suriyelilere karşı sokağa çıkma çağrısı yapıldı. Yerel basın tarafından üretilen ve yaygınlaştırılan nefret söylemi, nefret suçu potansiyeli taşıyan olayların yaşanması olasılığını güçlendiriyor.

Hrant Dink Vakfı'nın sürdürdüğü medya izleme çalışmasının 2018 yılına ait verileri, mültecilere yönelik nefret söyleminde yaklaşık beş yıldır süren eğilim doğrultusunda, Türkiye'de ayrımcılığın rotasının mültecilere yöneldiğini gösteriyor. Bu süreklilik kadar endişe verici bir başka gösterge de, 2014 yılından bu yana yoğunluk kazanan, Suriyeli mültecilere yönelik ayrımcı söylemin, Türkiye'deki farklı kimliklerden mültecileri kapsayacak şekilde genişlemesi ve mültecileri daha genel bir yabancı düşmanlığının hedefi haline getirmesi. 'Mülteci' kimliğinin etrafında yoğunlaşan yabancı düşmanlığının yanı sıra daha önceki yıllarda haklarında daha az nefret söylemi üretilen Afrikalı, Afgan, Iraklı ve İranlı mülteci gruplarının hedef alındığı metinlerin sayısında bir artış gözlemleniyor. Mültecilerin konu edildiği bu haberlere ve köşe yazılarına bakıldığında, medyanın, yanlış bilgileri, önyargıları, ayrımcılığı ve şiddet dilini ürettiği ve yaygınlaştırdığı görülüyor.

İrkçılık, nefret söylemi ve ayrımcılık dünya genelinde yaygınlaşırken, bu sorunlarla mücadele eden etkili girişimler, ayrımcılıktan uzak bir dilin inşasına dair ümit veriyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nde birçok kadın, sınırdışı edilmek üzere çocuklarından ayrı tutulan ailelerin çocuklarıyla tekrar bir araya gelebilmeleri için protesto gösterileri yaptı. ABD'nin göçmen politikalarına karşı çıkan kadınlar, #FamiliesBelongTogether [Aileler bir arada olmalı] sloganıyla ülkenin çeşitli yerlerinde eylemler başlattı.

İsveç'te 24 Temmuz'da Gothenburg havalimanında Afganistanlı bir göçmenin sınırdışı edilmek üzere bindirildiği uçakta bulunan İsveçli bir öğrenci, sınırdışı kararını geri aldırana kadar uçağın içinde, ayakta bekledi. Genç aktivistin sosyal medyada canlı olarak yayınladığı ve diğer yolcuların da destek verdiği eylem, bir sivil itaatsizlik örneği olarak tarihe geçti.

2010 yılında Ermenistan’da tehdit edildiği için Hollanda’ya siyasi sığınma talebinde bulunan bir Ermeni ailenin mensupları, 2018’de Ermenistan’a iade edileceklerini öğrendikten sonra Lahey’deki Protestan kilisesine sığındılar. Kilisenin aldığı bir karar, kilisede ayin yapılırken güvenlik güçlerinin içeri girmesini engelleyen çok eski bir iyi niyet anlaşmasını devreye soktu; Hollanda’daki 400 pastör bir araya gelerek her gün dönüşümlü olarak 24 saat ayin yaptı. 96 gün kesintisiz devam eden ayinler sayesinde hükümet sınırışı etme kararını geri çekti.

Bu mücadele örnekleri ve burada yer veremediğimiz niceleri, ayrımcılıkla mücadele stratejilerinin, gündelik hayatımızdaki manevralardan toplumsal ölçekli hareketlere kadar, ne kadar geniş bir yelpazeye yayılabileceğini gösteriyor. Bu raporun da, ayrımcılıktan, ırkçılıktan ve şiddetten arınmış yeni bir dilin kurulmasına katkı oluşturmasını diliyoruz.

© HRANT DİNK VAKFI YAYINLARI, 2019

aş-u-lis DİL
DİYALOG
DEMOKRASİ
LABORATUVARI

nefret söylemi